

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

33 üncü Birleşim
14 . 12 . 1999 Salı

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	209
II. - GELEN KÂĞITLAR	209
III. - YOKLAMA	256
IV. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	214,258,234
A) ÇEŞİTLİ İŞLER	214
1. - Çanakkale Milletvekili Sıtkı Turan'ın vefatı dolayısıyla saygı duruşu	214
B) GÜNDEMĐŞİ KONUŞMALAR	214
1. - Başbakan Bülent Ecevit'in, Türkiye'ye, Avrupa Birliği üye adaylığı hakkının önkoşulsuz tanınmasına ilişkin gündemdişi açıklaması ve ANAP Grubu adına, Rize Milletvekili A. Mesut Yılmaz, MHP Grubu adına, Aksaray Milletvekili Kürşat Eser, FP Grubu adına, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asil-türk, DYP Grubu adına, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam, DSP Grubu adına, İzmir Milletvekili B. Suat Çağlayan ile şahsı adına, Hakkâri Ba-ğımsız Milletvekili Evliya Parlak'ın konuşmaları	214:235
2. - Aydın Milletvekili Sema Pişkinsüt'ün, İnsan Haklarını İnceleme Ko-misyonunun Çeçenistan ve Gürcistan ziyaretlerine ilişkin gündemdişi konu-şması	235:236
3. - Amasya Milletvekili Akif Güllü'nin, Amasya Şeker Fabrikasının için-de bulunduğu sorunlara ilişkin gündemdişi konuşması	236:237
4. - Hatay Milletvekili Mehmet Nuri Tarhan'ın, sürücü belgesi alabilmek için ortaokul veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş olma şartının kaldırılması veya ertelenmesine ilişkin gündemdişi konuşması ve Millî Eğitim Bakanı Me-tin Bostancıoğlu'nun cevabı	237:240

C) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

240

1. - Kayseri Milletvekili Hasan Basri Üstünbaş ve 35 arkadaşının, Kayseri ilinin ekonomik, sosyal kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/103)

240:242

2. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 31 arkadaşının, vakıf müesseselerinin içinde bulunduğu durum konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/104)

242:244

3. - Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz ve 23 arkadaşının, antepfıstığı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/105)

244:246

D) TEZKERELER VE ÖNERGELER

246,258,334

1. - Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt'un, Adalet Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin önergesi (4/74)

246:247

2. - Niğde Milletvekili Doğan Baran'ın, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin önergesi (4/75)

247

3. - KKTC'ye resmî ziyarette bulunan Devlet Bakanı Ramazan Mirzaoglu'na refakat eden heyete, Aydın Milletvekili Bekir Ongun'un iştirak etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/416)

247:248

4. - Ermenistan'a resmî ziyarette bulunan Devlet Bakanı Mehmet Ali İrtemçelik'e refakat eden heyete, Gaziantep Milletvekili Ali İliksoy'un iştirak etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/417)

248

5. - Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifinin (2/23) doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/76)

258:261

6. - Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifinin (2/328) doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/77)

261:265

7. - Siyasî parti grupları adına grup başkanvekillerinin; Türkiye Büyük Millet Meclisinin dünya parlamentolarını, Çeçenistan krizini, adil, kalıcı, onurlu, yapılan anlaşmalara uygun ve insan hak ve hürriyetlerine dayalı bir çözüme kavuşturulmasında katkıda bulunmaya davet etmelerine ilişkin müsterek önergesi

334:335

V. - ÖNERİLER

248,257

A) SİYASÎ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

248,257

1. - Genel Kurulun çalışma gün ve saatleriyle gündemdeki sıralamanın yeniden yapılmasına ve 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının görüşme programına ilişkin DSP, MHP ve ANAP Gruplarının ortak önerisi

248:256,257:258

VI. - GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI

265,308,317

A) ÖNGÖRÜŞMELER

265,308,317

1. - FP Grubu adına, Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, Çeçenistan ve Kuzey Kafkasya'ya yönelik izlenen dışpolitika konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/6)

265:292,308,
317:319**VII. - AÇIKLAMALAR VE SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR**

293

1. - MHP Grubu Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, FP Grubu Başkanvekili Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, konuşmasında, Gruplarına satışması nedeniyle konuşması

293:295

2. - DSP Grubu Başkanvekili Ankara Milletvekili Aydın Tümen'in, FP Grubu Başkanvekili Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, konuşmasında, Gruplarına satışması nedeniyle konuşması

295:297

3. - FP Grubu Başkanvekili Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, her iki Grup Başkanvekilinin kendisine satışması nedeniyle konuşması

297:307

VIII. - USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

309

1. - (8/6) esas numaralı Meclis araştırması önergesinin görüşülmesi sırasında, Başkanın tutumu hakkında

309:317

IX. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

319:335

1. - Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile İlgili Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporları (1/424) (S. Sayısı : 191)

319:334,334:365,

400:423

X. - SORULAR VE CEVAPLAR

366

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

366

1. - Bursa Milletvekili Oğuz Tezmen'in, kamu kuruluşları ve kamu bankalarının görev zararlarına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın cevabı (7/840)

366:368

2. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfikar İzol'un;

- Şanlıurfa-Diyarbakır otoyolu yapımı nedeniyle istimlak edilen gayrimenkullerin bedellerine,

Antalya Milletvekili Mehmet Baysarı'nın;

- Finike-Derme arasındaki yolun yapımına ne zaman başlanacağına,

İlişkin soruları ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın'ın cevabı (7/847, 854)

369:370

3. - Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, ilköğretim okullarında okutulan bir ders kitabına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/872)

370:372

Sayfa

4. - Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, hemşirelik eğitimine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/873) 372:374
5. - Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, imam hatip liselerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/884) 374:383
6. - Şanlıurfa Milletvekili Yakup Akman'ın, Dicle Üniversitesi yayınları arasında basılan bir kitap hakkında ortaya atılan iddialara ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/889) 384:385
7. - Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, Hatay ilinde uygulanan tütün ekim kotasına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in cevabı (7/896) 385:386
8. - Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, Hatay ilinden öğretmenliğe başvuranlar hakkında özel soruşturma yapıldığı iddialarına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/897) 386:387
9. - Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Türk Telekom ihalelerinde alınan teminat mektuplarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/899) 388:389
10. - Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, telefon direği ithaline ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/900) 389:391
11. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Karesi Ekspresine ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/904) 392:393
12. - Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan ilinde tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp'in cevabı (7/905) 393:396
13. - Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, Antakya Havaalanı projesine ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/908) 396:397
14. - Çanakkale Milletvekili Sadık Kırbaş'ın, vakıf şerhi bulunan taşınmaz mallara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/924) 397:399

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak üç oturum yaptı.

İçel Milletvekili Turhan Güven, iki oturumda çoğunluğun bulunamaması halinde birleşimin kapatılması gerekirken kapatılmayıp saat 20.00'de üçüncü oturum yapılmasının içtüzüğün 57 nci maddesinin son fıkrasına aykırı olduğu görüşüyle, usul hakkında bir konuşma yaptı.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının birinci sırasında bulunan, Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısının (1/424) (S.Sayı: 191) müzakerelerine devam olunarak, çerçeve 28 inci maddeye bağlı geçici 9 uncu maddesine kadar kabul edildi.

14 Aralık 1999 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 23.58'de son verildi.

Murat Sökmenoğlu

Başkanvekili

Burhan Orhan

Bursa

Kâtip Üye

Sebahattin Karakelle

Erzincan

Kâtip Üye

No. : 46

II. - GELEN KÂĞITLAR

13.12.1999 PAZARTESİ

Kanun Hükmünde Kararname

1. - Bir İl ve İki İlçe Kurulması ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/587) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.1999)

Tasarılar

1. - Türkiye Cumhuriyeti ile Polonya Cumhuriyeti Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/586) (Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 6.12.1999)

2. - Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapıtılması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı (1/588) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

Teklifler

1. - Ankara Milletvekili Aydın Tümen'in; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun 2 nci Maddesinin III Numaralı Bendinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/380) (Plan ve Bütçe ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 2.12.1999)

2. - Bursa Milletvekili Burhan Orhan'ın; Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/381) (Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 3.12.1999)

3. - Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in; Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/382) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 3.12.1999)

4. - Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in; Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa Bir Ek Geçici Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi (2/383) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 3.12.1999)

5. - Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in; Türkiye Emekli Subaylar, Emekli Astsubaylar, Harp Malûlu Gaziler, Şehit Dul ve Yetimleri ile Muharip Gaziler Dernekleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi (2/384) (Millî Savunma ve İçişleri komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 3.12.1999)

6. - Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu'nun; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/385) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 3.12.1999)

7. - Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu'nun; Madalya ve Nişanlar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/386) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 3.12.1999)

8. - Erzurum Milletvekili Mücahit Himoğlu'nun; Dünya, Olimpiyat ve Avrupa Şampiyonluğu Kazanmış Sporculara ve Bunların Ailelerine Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/387) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 3.12.1999)

9. - Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner ve 9 Arkadaşının; Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/388) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Millî Savunma komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.1999)

10. - Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 30 Arkadaşının; Konursu Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/389) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 7.12.1999)

Raporlar

1. - 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/550) (S. Sayısı: 211) (Dağıtma Tarihi: 13.12.1999) (GÜNDEME)

2. - 1998 Mali Yılı Genel Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi İle 1998 Mali Yılı Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/509, 3/362) (S. Sayısı: 209) (Dağıtma Tarihi: 13.12.1999) (GÜNDEME)

3. - Katma Bütçeli İdareler 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/551) (S. Sayısı: 212) (Dağıtma Tarihi: 13.12.1999) (GÜNDEME)

4. - 1998 Mali Yılı Katma Bütçeye Dahil Kuruluşların Kesinhesaplarına Ait Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi İle 1998 Mali Yılı Katma Bütçeli İdareler Kesinhesap Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/510, 3/363) (S. Sayısı: 210) (Dağıtma Tarihi: 13.12.1999) (GÜNDEME)

5. - Danıştay Kanunu ve İdari Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/577) (S.Sayısı: 292) (Dağıtma Tarihi: 13.12.1999) (GÜNDEME)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

1. - Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, merkezi idareler ve mahalli idareler aleyhine açılan davalara ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/538)

2. - Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, kamu kurum ve kuruluşlarına ait tesislerden depremzedelere tahsis edilenlere ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/794)

3. - Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğünde isteği dışında görev yeri değiştirilen memurlara ilişkin Devlet Bakanından (Hasan Gemici) yazılı soru önergesi (7/802)

4. - Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in, toplam iç borç stokuna, iç borçlanma faiz oranlarına ve dış kaynaklardan sağlanan kredi miktarına ilişkin Devlet Bakanından (Recep Önal) yazılı soru önergesi (7/804)

5. - Elazığ Milletvekili Latif Öztekin, Elazığ İlinin özürlüler bakım ve rehabilitasyon merkezi ile toplum ve gençlik merkezi ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından (Hasan Gemici) yazılı soru önergesi (7/807)

6. - Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığınca hazırlanan Susurluk Raporuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/808)

7. - Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, ABD ziyaretine katılan işadamlarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/809)

8. - Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığınca hazırlanan Susurluk Raporunda yer alan bir iddiaya ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/810)

9. - Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığınca hazırlanan Susurluk Raporuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/811)

10. - Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığınca hazırlanan Susurluk raporuna ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/812)

11. - Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in, kamu bankaları tarafından verilen kredilere ilişkin Devlet Bakanından (Recep Önal) yazılı soru önergesi (7/825)

No. : 47

14.12.1999 SALI

Teklifler

1. - Sivas Milletvekili Mehmet Ceylan'ın; Sızır Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/390) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.1999)

2. - Muğla Milletvekili Hasan Özyer'in; Millî Eğitim Temel Kanunu İle İlgili İlköğretim ve Eğitim Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/391) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.1999)

3. - Muğla Milletvekili Hasan Özyer'in; Orta Öğretim ve Eğitim Kanun Teklifi (2/392) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.1999)

4. - Adıyaman Milletvekili Dengir Fırat ve 5 Arkadaşının; Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/393) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.1999)

5. - Afyon Milletvekili H.İbrahim Özsoy ve 6 Arkadaşının; 1995 Afyon Dinar Depremi Dolayısıyla Dinar'lı Çiftçilerin Tarım Kredi Kooperatifleri ve Ziraat Bankasına Olan Borçlarının Affı Hakkında Kanun Teklifi (2/394) (Tarım, Orman ve Köyışleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 8.12.1999)

Raporlar

1. - Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/584) (S. Sayısı: 293) (Dağıtma tarihi: 14.12.1999) (GÜNDEME)

2. - Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/447) (S. Sayısı: 294) (Dağıtma tarihi: 14.12.1999) (GÜNDEME)

Sözlü Soru Önergeleri

1. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfikar İzol'un, Akçakale-Şanlıurfa karayoluna ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/334) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.1999)

2. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfikar İzol'un, Şanlıurfa İli Akçakale İlçesinin yol bakım ve onarım şefliği ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) sözlü soru önergesi (6/335) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.1999)

3. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfikar İzol'un, Şanlıurfa İli Akçakale İlçesinde açılan yüksek okulun bina ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/336) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.1999)

4. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfikar İzol'un, Şanlıurfa İli Akçakale İlçesinin kapalı spor salonu ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından (Fikret Ünlü) sözlü soru önergesi (6/337) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.1999)

5. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfikar İzol'un, Şanlıurfa İli Akçakale Devlet Hastanesinin sağlık personeli ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/338) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.1999)

6. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfikar İzol'un, Şanlıurfa İli Akçakale İlçesinin kanalizasyon arıtma tesisi inşaatı için ayrılan ödeneye ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/339) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.1999)

7. - Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun, öğrenci pasolarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/340) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

8. - Şanlıurfa Milletvekili Yahya Akman'ın, Birecik Barajı gölet alanında kalacak olan Halfeti İlçesi'ne ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/341) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

9. - Şanlıurfa Milletvekili Yahya Akman'ın, Birecik Barajının yapımı sırasında kamulaştırılan arazilerin bedellerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/342) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

10. - Şanlıurfa Milletvekili Yahya Akman'ın, Suruç-Baziki Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/343) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

Yazılı Soru Önergeleri

1. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk'un, Kocaeli İl sınırları içinde bulunan Klinik ve Tehlikeli Atık Yakma ve Enerji Üretim Tesisine ilişkin Çevre Bakanından yazılı soru önergesi (7/1014) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.1999)

2. - Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, üniversite giriş sınavlarında liselere uygulanan farklı taban puanlarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/1015) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

3. - Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk'un, deprem bölgesinde telafi eğitiminde görev yapacak öğretmenlere ödenecek ek ücretlere ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/1016) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

4. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, bazı eski senatörlere yemin ettirilmediği halde özlük haklarının verildiği iddiasına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanından yazılı soru önergesi (7/1017) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

5. - Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak'ın, Kırıkkale-Keskin ve Delice'ye bağlı bazı yerleşim birimlerinin yollarına ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/1018) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

6. - İstanbul Milletvekili Mustafa Baş'ın, TKİ'nde çalışan işçilerin zorunlu emekliye sevk edileceği yönündeki iddialara ilişkin Başbakanından yazılı soru önergesi (7/1019) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

7. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, geçici köy korucularına ilişkin İçişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/1020) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

8. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Talim Terbiye Kurulu'nca Devlet Konservatuvarı ilköğretim okulunda okutulacak derslerle ilgili olarak alınan karara ilişkin Millî Eğitim Bakanından yazılı soru önergesi (7/1021) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

Meclis Araştırması Önergeleri

1. - Kayseri Milletvekili Hasan Basri Üstünbaş ve 35 arkadaşının, Kayseri ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İhtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/103) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.1999)

2. - Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 31 arkadaşının, vakıf müesseseleri konusunda Anayasanın 98 inci, İhtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/104) (Başkanlığa geliş tarihi: 9.12.1999)

3. - Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz ve 23 arkadaşının, antepfıstığı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İhtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/105) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.1999)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati :15.00

14 Aralık 1999 Salı

BAŞKAN: Başkanvekili Mehmet Vecdî GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER: Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Mehmet AY (Gaziantep)**

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33 üncü Birleşimini en iyi dileklerle açıyor, saygılar sunuyorum.

Toplantı yetersayı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

IV. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) ÇEŞİTLİ İŞLER****1. - Çanakkale Milletvekili Sıtkı Turan'ın vefatı dolayısıyla saygı duruşu**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Çanakkale Milletvekili Sayın Sıtkı Turan aramızdan ayrılarak ebediyete intikal etmiştir; değerli arkadaşımızın aziz hatırası önünde Genel Kurulu 1 dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum.

(Saygı duruşunda bulunuldu)

BAŞKAN - Ruhü şad olsun.

Sayın milletvekilleri, hükümet adına, Başbakan Sayın Bülent Ecevit, Avrupa Birliği konusundaki gündem dışı bir konuşma yapma arzusunu izhar etmişlerdir.

İçtüzüğün 59 uncu maddesine göre, bu talebi yerine getireceğim. Hükümetin açıklamasından sonra da, siyasi parti grupları adına birer üyeye 10'ar dakika ve grubu bulunmayan milletvekillerinden bir sayın milletvekiline de 5 dakikayı geçmemek üzere söz vereceğim.

İlk söz, hükümet adına, Başbakan Sayın Bülent Ecevit'e ait.

Buyurun Sayın Ecevit. (DSP sıralarından ayakta alkışlar; MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

B) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. - Başbakan Bülent Ecevit'in, Türkiye'ye, Avrupa Birliği üye adaylığı hakkının önkoşulsuz tanınmasına ilişkin gündem dışı açıklaması ve ANAP Grubu adına, Rize Milletvekili A. Mesut Yılmaz, MHP Grubu adına, Aksaray Milletvekili Kürşat Eser, FP Grubu adına, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk, DYP Grubu adına, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam, DSP Grubu adına, İzmir Milletvekili B. Suat Çağlayan ile şahsı adına, Hakkâri Bağımsız Milletvekili Evliya Parlak'ın konuşmaları

BAŞBAKAN BÜLENT ECEVİT (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bundan iki yıl önce Avrupa Birliğinin Lüksemburg'daki doruk toplantısını hatırlayın. O toplantıda, Avrupa Birliğinin kapısı, yüzümüze kabaca kapatılmıştı; Türkiye'de onurlar incinmiş, kimi toplum kesimlerinin, Avrupa Birliğinde üyelik açısından umutları sönme noktasına gelmişti; ama, ben karamsar değildim. Verdiğim demeçlerde, yaptığım konuşmalarda "kayı duymayın" diyordum yurttaşlarıma; "çok geçmeden Avrupa Birliği üyeleri kapımızı çalacaklar, bizi ısrarla Birliğe çağıracaklar" diyordum; "yeter ki, biz, kendi üstümüze düşenleri ciddiye alalım" diyordum. Nitekim, iki yıl sonra kapımız çalındı ve 10 Aralık 1999 Cuma akşamı, Helsinki doruğunda, Avrupa Birliği için üye adaylığı hakkı, Türkiye'ye önkoşulsuz olarak tanındı. Bu olay, tarihimizde önemli bir aşamadır; ulusumuza hayırlı olsun. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Konuşmamda, önce, Helsinki sürecinin Türkiye'yi ilgilendiren bazı evrelerini Yüce Meclisimize ve Ulusumuza açıklamak isterim.

10 Aralık Helsinki doruğundan haftalar önce, bana, Avrupa Birliğinden bir yemek daveti geldi. 11 Aralık Çarşamba günü Helsinki'de, toplantının kararlarını içeren sonuç bildirgesi tartışılıp açıklanacakmış; ardından birlikte yemek yenilecekmış; benim de o yemeğe mutlaka katılmam isteniyormuş. Verdiğim yanıtta, davete teşekkür ettim; ancak, toplantı sonuçlanmadan ve Türkiye ile ilgili kararın ayrıntıları bize iletilmeden, olumlu veya olumsuz bir yanıt veremeyeceğimi; bildirgenin mutlaka 10 Aralık akşamı bize ulaştırılması gerektiğini; bildirgeyi Bakanlar Kurulunda inceleyeceğimizi, ancak ondan sonra adaylığı kabul edip etmemeye ve yemeğe katılıp katılmamaya karar verebileceğimizi söyledim. Bunun tartışması haftalar sürdü; sonunda isteğimiz kabul edildi, sonuç bildirgesi 10 Aralık Cuma akşamı açıklanarak bize iletili.

Birdirgede, Türkiye'nin önkoşulsuz olarak üye adaylığı oybirliğiyle kabul ve ilan ediliyordu; başka aday ülkelerle eşit statüde olacağımız belirtiliyordu. Böylelikle, Türkiye'ye, tam üyelik kapısı da açılmış oluyordu; bu, olumlu bir gelişmeydi.

Karar metninde, Türkiye'nin, son zamanlarda, Kopenhag ölçütlerine uyum sağlama yolunda attığı adımlardan övgüyle söz edilmesi de sevindiriciydi; ancak, karar metninde, Yunanistan'la aramızdaki Ege sorunlarının en geç 2004 yılında Uluslararası Adalet Divanına götürülmesi gerektiği biçiminde yorumlanabilecek bir ifade yer alıyordu. Bunu kabul edemeyeceğimizi Helsinki'ye ilettik.

Yine karar metninde, Kıbrıs'la ilgili konuşmalardan bir sonuç alınamasa bile, Kıbrıs'ın Avrupa Birliğine üyelik hakkının tanınabileceği izlenimi veriliyordu. Bunu da kabul edemeyeceğimizi bildirirdik.

Onun üzerine, 10 Aralık 11 Aralık'a bağlayan gece geç saatlere kadar, Türkiye ile Helsinki arasında yoğun bir diplomasi trafiği yaşandı. Cumhurbaşkanlığının, Başbakanlığın, Dışişleri Bakanlığının telefonları sürekli çaldı. Helsinki'deki devlet başkanları, başbakanlar, dışişleri bakanları, birlik yöneticileri, bize sunulan üye adaylığını geri çevirmeyelim diye ısrarlı ricalarda, çağrılarda bulundular.

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Sayın Clinton da, gecenin geç saatlerinde uçağından beni arayarak, Helsinki'de alınan kararın Türkiye için bir zafer olduğunu söyledi, öne sürdü; bu fırsatı değerlendirmemizi tavsiye etti. Belli ki, Sayın Clinton, o arada, Avrupa Birliğinin etkili üyelerine de, Türkiye'ye daha anlayışlı davranmalarını telkin ediyordu.

Avrupa Birliğinin üst düzey yetkililerinden bir heyet ise, Fransa Cumhurbaşkanı Sayın Chirac'ın tahsis ettiği uçakla, gece yarısına doğru Ankara'ya geldi; o heyet de ricacılar arasına katıldı.

O arada, bana, Finlandiya Başbakanı ve Avrupa Birliği Dönem Başkanı Sayın Paavo Lipponen'den faksla bir mektup geldi. Mektupta, Ege sorunlarıyla ilgili olarak, 2004 tarihinin, anlaşmazlıkların çözümlü için ve Uluslararası Adalet Divanına başvuru için son tarih olarak belirtilmediği, 2004 yılından, ancak, "Avrupa Konseyince durumun yeniden gözden geçirileceği tarih olarak söz edildiği" açıklanıyordu; Kıbrıs'la ilgili bir karar alınırken de, ilgili tüm faktörlerin göz önünde tutulacağı vurgulanıyordu.

Sayın Lipponen, mektubunu "bu açıklamaların ışığında, sizi, aday ülkelerle birlikte yarın Helsinki'ye çalışma yemeğine davet ediyorum" diyerek sonuçlandıırıyordu. Yani, karar metnini, bu açıklamalar ışığında değerlendirmek gerektiği belirtiliyordu. Böylece, Sayın Lipponen'in resmî mektubu, Helsinki kararlarına bir ek metin olarak, Avrupa Birliği hukukunda yerini almış oluyordu.

Bunun üzerine, adaylığı ve daveti kabul etmeyi, Bakanlar Kurulu olarak ve Sayın Cumhurbaşkanımızın da olumlu görüşlerini alarak kabul ettim.

Ayrıca, açıklamalarımızda, Kıbrıs'ta iki ayrı devlet bulunduğu gerçeğinin hiçbir şekilde gözardı edilemeyeceğini, Kıbrıs Rum Yönetimiyle Avrupa Birliği ne kadar bütünleşirse, bizim de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetiyle o kadar bütünleşmeye kararlı olduğumuzu her vesileyle belirttik. Bize Avrupa Birliğinde adaylık statüsü bu kararlılığımız bilinerek verildi. O bakımdan, Kıbrıslı kardeşlerimizin en küçük bir kaygı duymalarına gerek yoktur. Kaldı ki, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin varlığı, yalnız Kıbrıslı Türkler için değil, Türkiye'nin güvenliği açısından da zorunludur.

10-11 Aralıkta yer alan olaylar ve gelişmeler göz önünde tutulursa, adaylık için Türkiye'ye ne kadar ısrarlı bir çağrı yapıldığı görüldü. Avrupa Birliğinden, başka herhangi bir ülkeye, herhalde, bu kadar yoğun ve ısrarlı bir davet kampanyası görülmemiştir.

11 Aralık Cumartesi günü de, Helsinki Doruğunda, bir Türkiye günü gibi idi. Bütün temsilciler, konuşmalarında, Türkiye'nin adaylığından duydukları mutluluğu dile getiriyorlardı; tek tek gelip bana, Dışişleri Bakanımız Sayın İsmail Cem'e, Devlet Bakanımız Sayın Mehmet Ali İrtemçelik'e, tebriklerini iletiyorlardı.

Avrupa Birliğinin Türkiye'ye yaklaşımı neden ve nasıl bu kadar değişmişti; Lüksemburg Doruğu ardından biz kesin bir tavır almıştık, "üyelik hakkımızdan vazgeçmeyiz; ama bunu bir saplantı haline de getirmeyiz" demiştik; "üç ülkelerle ikili ilişkilerimizi sürdürürüz; ama onlarla hiçbir siyasal konuyu tartışmayız" demiştik ve kendi kendimize verdiğimiz bu sözü tutmuştuk.

Avrupa Birliğinde üye olmaksızın da dünyanın dört bucağına açılabileceğimizi, önümüzdeki çetin engellere karşı güçleniş sürdürülebileceğimizi ve önemi gitgide artan bölgemizin de, Avrasyalaşma sürecinin de anahtar ülkesi konumunda olduğumuzu kanıtlamıştık. Türkiyesiz bir Avrupa Birliğinin ise, yeterince etkili olmayacağı anlaşılmaya başlanmıştı. Kuşkusuz, bizim, Avrupa Birliği üyeliğinde yararımız vardı; ama, Türkiye'nin, Avrupa için yararı da, herhalde, daha az değildi.

Fakat, bu gerçeklerin algılanması, Avrupa Birliği kapısının Türkiye'ye açılması, hatta aralanması için yeterli değildi. Aynı zamanda, Avrupa Birliği ile Türkiye arasında, insan hakları bakımından, demokrasi bakımından, toplumsal yaşam bakımından uyum sağlanabileceğinin de ve Türk ekonomisinin görümler gelecekte yapısal sorunlarını aşabileceğinin de belli olması gerekiyordu. Bu gereklilik, son altıbuçuk ayda karşılanmaya başlandı. Bu kısa sürede Türkiye, birçoğu reform niteliğinde, 100'e yakın anayasa ve yasa değişikliğini gerçekleştirdi. İnsan hakları konusunda, demokrasi alanında eksikliklerimiz hızla giderilmeye başlandı. Nitekim, bu gerçek, Helsinki Doruğunun sonuç bildirgesinde de övgüyle vurgulanıyor. Bir yandan da, ekonomik ve sosyal alanda birbiri ardından köklü ve cesur adımlar atılmaya başlandı. Bu düzenlemeler ve atımlar birbirini izledikçe, Türkiye'nin dünyadaki saygınlığı ve güvenilirliği yükseldi.

Bu olumlu gelişmelerde 57 nci hükümetin uyumlu ve kararlı çalışması önemli bir etken oldu. Hükümetin yanı sıra, Büyük Millet Meclisinin, iktidarıyla ve muhalefetiyle, uyumlu, hızlı ve yapıcı çalışması da, Türkiye'nin artan saygınlığına büyük katkıda bulundu.

O kadar da değil; aynı zamanda işçi ve girişimci kesimlerinin ve bazı gönüllü kuruluşların, uluslararası alanda Türkiye için sürdürdükleri etkili tanıtım ve istek kampanyasının katkıları bunlara eklendi.

Deprem felaketi karşısında sergilenen toplumsal dayanışma da, Türkiye'nin saygınlığını artırdı.

İstanbul'daki Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı toplantısına Türkiye'nin olağanüstü başanlı ve uygarca ev sahipliği de, ulusumuzun ve devletimizin saygınlığına önemli bir katkıda bulundu.

Avrupa Birliğinde üye adaylığımızın sağlanmasına herhalde bütün bunların etkisi olmuştur. Bu sonuç, iktidarıyla ve muhalefetiyle, hükümetiyle ve Meclisiyle, devletiyle ve sivil toplum örgütleriyle, tüm ulusumuzun ortak başarısıdır. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

O nedenle, tüm ulusumuzu kutluyorum. Önceki hükümetlerin katılımlarını da şükranla anıyorum.

İstanbul'daki Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı toplantısının herhalde bir büyük simgesel ve psikolojik etkisi de olmuştur. Değişik ülkelerden bu toplantıya katılanlar, yalnız Boğaziçi'nin iki kıyısıyla değil, laik, demokratik ve çağcıl yaşam biçimiyle de ve çok boyutlu kültürüyle de Türkiye'nin, Avrupa ile Asya'yı, Batı ile Doğu'yu sağlıklı bir senteze kavuşturabilecek ülke olduğunu herhalde yüreklerinde duymuşlardır.

Avrupa'nın bazı tutucu ve ırkçı çevreleri, henüz içlerine sindiremeseler de, Türkler, yaklaşık 600 yıldır Avrupalıdır; ama, yalnız Avrupalı değildir, aynı zamanda Asyalıdır, Kafkasyalıdır, Ortadoğuludur. Türkiye, aynı zamanda Doğu Akdenizin, Karadenizin ve Balkanların çok etkili bir ülkesidir. Şimdi Türkiye, Hazar Havzasının ve Kafkasya'nın petrol ve gaz zenginliklerinin dünya pazarlarına taşınacağı bir enerji terminali ülkesi olma yolundadır.

Türkiye, yalnız Avrupa ile Asya arasında değil, Hristiyanlık ve Musevilikle İslamiyet arasında da canlı bir bağıdır. Türkiye, nüfusunun büyük çoğunluğu Müslüman olan ülkeler arasında, demokrasinin, çağcılığın ve laikliğin öncüsüdür. Bu niteliğini ne kadar geliştirip güçlendirebilirse, Türkiye'nin Avrupa Birliğindeki etkinliği de o kadar artar; yani, Türkiye, Atatürk'e ne kadar erişirse, Avrupa'yla bütünleşmesini de o kadar kolaylaştırmış olur. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Avrupa Birliğinde üyeliğe geçebilmemizin başta gelen bir koşulu, demokrasi, insan hakları, hukuk devleti ve ekonomi bakımından, Kopenhag ölçütlerine tam uyum sağlamaktır. Bu ölçütlere uyum sağlamak, Türkiye için, gözde büyükölülecek bir görev değildir. Türkiye, özellikle altıbuçuk aydır bu yolda attığı bazı adımlarla, dünyadaki saygınlığını yükseltmiştir. Büyük Millet Meclisinin uyumlu ve hızlı çalışmasıyla, bu konudaki eksikliklerimiz birkaç ayda giderilebilir. Aslında, Kopenhag ölçütleri, yabancıların bize dayattığı değil, bizim kendimizi layık gördüğümüz yaşam biçiminin güvenceleridir. (DSP sıralarından alkışlar)

Kopenhag ölçütlerinde "azınlık hakları" kavramının yer alması da, Türkiye açısından bir sorun değildir. Türkiye'de azınlıklar ve hakları, Lozan Antlaşmasında belirlenmiştir. Türkiye'de ırk ayrımcılığı güdülmeyeceği için, ırk esasına göre bir azınlık kavramına da yer yoktur.

Fransa, azınlık kavramını tümüyle reddetmektedir. Değişik Avrupa Birliği ülkelerinde de, azınlık kavramı farklılıklar göstermektedir. Bu konuda, Türkiye'ye, ulusal birliğimizi sarsacak herhangi bir dayatma söz konusu olmayacaktır.

Avrupa'da adaylığımıza sevinenler olduğu gibi, üzülenler de vardır. Ancak, üzülenlerin bir de tesellisi vardır: "Nasıl olsa, Türkiye, tam üyelik koşullarını yerine getiremez, ekonomisini de, görünürlükte düzlüğe çıkaramaz" diye avunuyorlar. Oysa, böyle düşünenler, çok geçmeden, yarıldıklarını göreceklerdir. Tam üyeliğe geçiş sürecinin hızını, biz kendimiz belirleyecek durumdayız.

İnsan hakları ve demokrasi konusunda bütün koşulları, hükümetimizin ve Büyük Millet Meclisimizin hızlı temposuyla, iktidar ile muhalefet el ele, birkaç ayda yerine getirebiliriz. Ekonomi

alanındaki yrekliiimizi ve kararlıiimizi sürdürmekle, ekonomimizi de en çok iki  yılda dzle çıkarabiliriz. Toplumumuzun ve giriimcilerimizin dinamizmi de bunun güvencesidir.

Avrupa Birliğinde üyelikle bağdamayacak bazı konuları da açmak zorundayız. Bunlardan biri, idam cezasıdır. Hem idam cezasının kalkmasına karşı olmayı sürdürüp hem de Avrupa Birliğinde yelikten yana olmak, bir çelişkidir; bu tür eliklerden, bir an önce kurtulmak zorundayız.

Sadece giyim kuamda Avrupalı olmakla yetinemeyiz, özde de Avrupa'ya her bakımdan ulamalıyız; ama, bu arada, giyim kuam bakımından Avrupalılığın önemini de gözardı etmemeliyiz.

Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizi, gönlümüzün istediğı düzeye ulatırabilmenin çok önemli bir koşulu, laikliğı, inançlara saygıyla bütünleştirerek güçlendirmektir. Avrupa'da ve dünyada dn ayırıcılığının açılmasına ve İslam dünyasının çağcıl uygarlığı yakalamasına en büyük katkı, laik, demokratik ve ağcıl Türkiye'nin, Avrupa Birliğiyle btnlemesinden gelecektir.

Ben, Avrupa Birliğindeki yerimizin genmesiyle, Ege sorunlarının da, Yunanistan ile aramızda mahkemelik olmaksızın çözülebileceğine inanıyorum.

21 inci Yüzyıla, Avrupa'daki ve tüm dünyadaki gmz artarak ve ufkumuz genişleyerek gı-
riyoruz, hem bir dünya devletiyiz hem de artık bir Avrupa devletiyiz. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Avrupa Birliği yelerinin değerli devlet adamlarına ve Avrupa Birliğinin tüm yetkililerine, adaylığımıza katkılarını için teşekkür ederim. Aynı zamanda, öteden beri adaylığımızı ve yeliğimizi destekleyen Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Sayın Clinton'a da teşekkür ederim.

Helsinki'de atılan adımı, ulusumuza hayırlı olmasını dilerim.

Saygılar sunarım. (DSP sıralarından ayakta alkışlar, MHP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Başbakan Sayın Bülent Ecevit'e teşekkür ediyorum.

Şimdi, gruplar adına konuşmalara geçiyorum.

u ana kadar grupların söz talepleri intikal etmiş değil.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, Anavatan Partisi Grubu adına Genel Başkanımız Sayın Mesut Yılmaz konuacaklar.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Mesut Yılmaz. (ANAP sıralarından ayakta alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA A. MESUT YILMAZ (Rize) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Birliği yesi ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarının 10 ve 11 Aralık 1999 tarihlerinde Helsinki'de gerçekleştirdikleri bu yüzyılın son Avrupa Birliği zirve toplantısında beklenen sonuca ulaılmı ve Türkiye'nin Avrupa Birliğine tam üyelik adaylığı resmiyete kavumutur.

Böylece, bundan otuzaltı yıl önce altına imza koyduğumuz Ankara Anlamasıyla ilk adımı attığımız, bundan oniki yıl önce içerideki ve dıardaki eleştirilere, yreksizlendirme çabalarına rağmen, rahmetli Turgut zal'ın büyük bir ngrt ve özgüvenle gündeme getirdiğı tam üyelik bavurusuyla hedefi açıkça ortaya konulan Avrupa'yla bütünleşme yrymz, önemli ve belirleyici bir aşamaya ulaşmıştır. Helsinki Zirvesinde alınan kararla, Türkiye, yıllardır eşiğinde beklediğı Avrupa kapısından içeriye adım atmıştır.

Değerli milletvekilleri, bu büyük tarih yrtyte bugüne dek katettiğimiz yolun, kazandığımız mesafenin, zahmetsiz, engelsiz, zntsz geçtiğini söyleyemeyiz.

Bu noktaya, hiçbirini bizim arzu etmediğimiz birtakım dış sorunları sırtımızda taşıyarak, her adımımda tarihten gelen ve bir türlü yakamızdan dmeyen önyargılarla boğuarak, bizi biz yapan

ulusal ve kültürel kimliğimizin kimilerince bir engel olarak önümüze çıkarıldığını görmenin üzüntüsünü yaşayarak ve itiraf edelim ki, bazen de, kendimizi kaptırdığımız yersiz vehimlerle hareket-sizleşerek, yerinde sayarak; ama, bütün bu olumsuzluklara rağmen, hedefimizden hiç şaşmadan, çıkarlarımızı feda etmeden geldik.

Helsinki kararlarıyla, neredeyse kırk yıldan beri Türkiye'yi yöneten tüm hükümetlerin Batı'yla bütünleşme, Avrupa'yla tam ve eşit ortaklığa girme ortak hedefi, artık kâğıt üzerinde bir özentî, bir avuntu olmaktan çıkmış, uzunluğu biraz da bize bağlı şu veya bu vadede, fakat her hal ve kârdâ görülebilir bir gelecekte yaşama geçirilebilecek bir vakıa haline gelmiştir. Üzerinde yürüttüğümüz uzun ve ince yolun sonuna henüz gelemedik; ancak, hedeflediğimiz menzîl, seçilebilir, görülebilir ve hatta ufak bir gayretle elle dokunulabilir bir yakınlığa erişmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi izninizle, Helsinki Zirvesinin sonuç belgesinin adaylığımıza ilişkin yönleri hususundaki değerlendirmemizi Yüce Meclisle paylaşmak istiyorum.

Hepinizin gayet iyi hatırlayacağı gibi, Avrupa Birliğinin bundan iki yıl önce 1997 Aralık ayında Lüksemburg'ta içine düştüğü tarihî yanlış karşısında, Başbakanı olduğum 55 inci cumhuriyet hükümeti, kesin ve ilkeli bir tutum takınmıştı. Bu tutum, daha sonra işbaşına gelen 56 ncı ve 57 nci hükümetlerce de titizlikle korunmuş, Yüce Meclisten ve halkımızdan gelen destekle, tersine bir eğilim gösteren gelişmelerin tekrar normal mecrasına dökülebilmesini sağlayan önemli bir etken olmuştur.

Lüksemburg ile Helsinki arasında geçen dönemde, yani 1997 Aralık'tan 1999 Aralık'ına kadar geçen iki yıl içerisinde, Avrupalı dostlarımıza, yaptıklarının yanlış olduğunu, günümüzün jeostratejik gerçeklerini inkâr etmenin en başta Avrupa için olumsuz sonuçlar doğuracağını sabırla ve ınatla anlatmaya çalıştık. Avrupa Birliğine tam üyeliğin, Türkiye'nin ahdî bir hakkı olduğunu; Türkiye'nin, bu hakkı, diğer aday ülkelerle birlikte ve onlar için getirilen yükümlülüklerle hiçbir ekleme yapılmadan, eşit koşullar altında kullanmakta ısrarlı olduğunu vurguladık. Helsinki'de elde edilen sonucun, bu beklentilerimizin gerisinde kalmadığını memnuniyetle müşahade ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, Helsinki nihai belgesinde, bizi, Türkiye'yi ilgilendiren üç paragraf vardır: Bunlardan onikinci paragraf, Türkiye'nin Birliğe tam üyelik adaylığına ilişkin bir kontrat mahiyetindedir. Burada, Türkiye'nin tam üyeliğe giden süreçte diğer aday ülkelerle eşit statüde olduğu açıkça ortaya konulmuştur. Bu, bizim başından beri ısrarla takip ettiğimiz bir husustur.

Diğer paragraflardan birisi Kıbrıs'la ilgilidir. Diğeri ise, zımnen de olsa Türk-Yunan sorunlarına ve bunların çözümüne atıfta bulunmaktadır. Bu paragraflar, esas itibarıyla, söz konusu iki hususta Avrupa Birliğinin kendi tutum ve yaklaşımlarını yansıtmaktadır. Birliğin bu hususlardaki ve özellikle Kıbrıs konusundaki yaklaşımının bizi tatmin ettiğini, bizim için memnuniyet kaynağı olduğunu söyleyemeyiz. Ne var ki, ortaya konulan bu görüşler, Birliğin uzun zamandır tekrarlanan tutumlarıdır ve bunlar bizim için sürpriz de değildir. Avrupa Birliğinin, Helsinki belgesinde teyit edilen bu tutumunun karşısında, Türkiye olarak bizim de mukabil tutum ve yaklaşımlarımız vardır; bunlar da Avrupa Birliğinin malumudur. Şu anda görünen odur ki, aramızdaki ayrılık noktaları daha uzun bir süre tartışma konusu olacaktır.

Burada önemli olan, Helsinki'yi Lüksemburg'tan ayıran en önemli husus şudur: Bize tanınan tam üyelik adaylığı uğruna, bizden, temel görüş ve yaklaşımlarımızdan vazgeçmemiz istenmemiştir; yani, Türkiye'ye Helsinki'de tanınan tam adaylık statüsü, Türkiye'nin Ege konusundaki, Kıbrıs konusundaki tutumları, yaklaşımları, politikaları bilinerek tanınmıştır.

Yeteri kadar açık olmadığını, bazı çevreler tarafından yanlış yorumlanacağını düşündüğü içindir ki, hükümet, Helsinki belgesinin bu paragraflarını özel bir dikkatle incelemiştir ve Avrupa Bir-

liğinden bu konuda açıklama istemiştir. Finlandiya Başbakanı Lipponen'in, Avrupa Birliği Dönem Başkanı sıfatıyla Sayın Başbakanımıza gönderdiği mektup, bu konudaki tereddütlerimizi geniş ölçüde gidermiştir. Sayın Başbakanın, bize gelen mektubun resmî ve bağlayıcı karakterini not eden ve buna karşı Türkiye'nin görüşlerini de kayda geçiren yanıtıyla, eşitlik sağlanmış ve basında "son dakika krizi" olarak nitelenen pürüz, her iki tarafı da tatmin edecek bir şekilde aşılmıştır.

Bu vesileyle, 57 nci hükümetin siyasi ve teknik kadrolarının sergilediği titizlik ve duyarlılığı, Anavatan Partisi adına kutluyorum. Bu titizlik ve duyarlılığın, içerisinde bulunduğumuz sürecin bundan sonraki aşamalarında da en önemli güvencemiz olmaya devam edeceğinden şüphe duymadığımı ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen 2 dakika içerisinde toparlar mısınız efendim.

A. MESUT YILMAZ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Türkiye, gerek Kıbrıs'ta olsun gerek Yunanistan ile mevcut ikili sorunları bağlamında olsun kalıcı, hakkaniyete uygun, gerçekleri gözeten barışçı çözüm çabalarını destekleyecek, gerektiğinde, bu çabaların içerisinde olacaktır. Her iki meselede de nelerin olabileceği, nelerin olamayacağı bellidir. Bunları, burada, uzun uzun tekrarlamak istemiyorum; ancak, bizim tek taraflı esnekliklere, siyasi rüşvetlere itibar etmeyeceğimizin de herkesin malumu olması gerekir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Birliğinin genişleme konusunu, Helsinki'den sonra bir daha görülebilir gelecekte ele almayı planlamadığı da gözönünde bulundurulduğunda, önemli bir kavşağa, belki arzuladığımızdan geç; ama, vaktinde geldiğimiz görülecektir. Bugüne kadar tek başına yürümek zorunda kaldığımız yolun, geri kalan kısmını, müstakbel ortağımızla birlikte gideceğiz. Bu süreçte, bizim yapmamız gereken şeyler olduğu gibi, müstakbel ortaklarımızın da yükümlülükleri vardır. Hiç kuşku duyulmamalıdır ki, bize düşen yükümlülükleri yerine getirmede göstereceğimiz performans, sadece, tam üyelik yolumuzu kısaltmakla kalmayacak, bizim, karşı taraftan beklediğimiz beklentilerimizi, daha etkin biçimde izleme olanağını da bize sağlayacaktır.

Önümüzdeki dönemde, tam üyelik için, her adaydan beklenen ekonomik, siyasi ve yapısal kriterlere uyum sağlamak için süratli, ciddi ve metotlu bir çalışma içerisine girmemiz gerekiyor. İnsan hakları sicilimizi düzeltici, demokrasimizi geliştirici adımlar atmamız gerekiyor.

Yıllardır insan haklarının en genişinin ve en iyisinin çağdaş norm ve değerlere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlar mısınız efendim.

A. MESUT YILMAZ (Devamla) - 2 dakika daha rica edebilir miyim?

BAŞKAN - Hayhay, buyurun efendim.

BEYHAN ASLAN (Denizli) - Sayın Başkan, Avrupa Birliği gibi toplumun gündeminde olan bir konu; lütfen, bu konuda...

BAŞKAN - Ben, sayın hatibin takdirine bırakıyorum efendim; 12 dakika oldu.

Buyurun efendim.

A. MESUT YILMAZ (Devamla) - Yıllardır, insan haklarının en genişinin ve en iyisinin çağdaş norm ve değerlere ayak uydurmuş bir demokratik yapıya kavuşmanın, Türk insanının, Avrupa Birliği üyeliği meselesinden bağımsız olarak, hakkı olduğunu söyleyegeldik. Bizi yıllardır engelleyen, yolumuza taş koyan bölücü terör belasına karşı kazandığımız zaferin bize bahş ettiği fırsatı kullanmamızın ve şimdiye kadar söylediklerimizi, vaat ettiklerimizi hayata geçirmenin, artık zama-

nı gelmiştir. Milletimizin layık olduğunu her fırsatta vurguladığımız güzellikleri halkımızdan daha fazla esirgememizi, hiçbir şekilde mazur gösteremeyiz. İnsan hakları ve demokrasi alanındaki iyileştirmeleri Avrupa Birliğiyle karşılıklı yükümlülüklerimizin bir parçası haline getirmek ve en aldim-ne vereceğim dengesine oturtmak, milletimize yapılacak en büyük haksızlık olacaktır. Ekonomimizi Avrupa Birliği üyesi ülkelerinin standartlarına yaklaştırmamız da, keza, tam üyelik hedefinden bağımsız olarak, sırf ülkemiz ve insanımız için başarmamız gereken bir uğraştır. Daha zengin bir Türkiye, daha iyi yaşam koşullarına sahip insanlar, enflasyon batağından kurtulmuş üreten ve satan bir ekonomi -Avrupa Birliği üyesi olalım, olmayalım- ulusal hedefimizdir. 57 nci hükümetin bu alandaki çalışmalarının, bizi, yakın bir gelecekte istediğimiz noktaya getireceğine inanıyorum.

Önümüzdeki dönemde ele almamız gereken diğer bir husus da, kendimizi Avrupa Birliği mütesebbatına uydurmak için almamız gereken önlemler olarak belirlemektedir. Bu alandaki çalışmalar, gümrük birliğinin gerektirdiği ölçüler içerisinde kalınarak, zaten yürütülmekteydi. Yüce Meclisin son olarak çıkardığı Gümrük Yasasını ve Akreditasyon Yasasını bu çerçevede zikretmek mümkündür. Şimdi, bu çalışmaları hızlandırmamız ve tam üyelik perspektifine uyumlu bir genişliğe ve derinliğe kavuşturmamız zamanıdır. Vermeye çalıştığım bu iki örnekten de anlaşılacağı gibi, aslında ülke olarak yoğun bir çalışma döneminin arifesindeyiz; yapmamız ve başarmamız gerekenler, insan ve devlet hayatının hemen bütün alanlarına dokunan karmaşık bir bütün görünümündedir. Bu işleri, bugünkü idari ve bürokratik yapı içerisinde izleyip, sonuçlandırmaya çalışmak enerji ve zaman kaybının ötesinde, başarı şansımızı da ciddi biçimde kısıtlayacaktır.

Temennim, Hükümetimizin meselenin bu yönüne önem ve öncelik vermesi, mümkün olan en kısa zamanda makul, işleyebilir ve etkili bir idari yapılanmayı hayata geçirmesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, geldiğimiz bu tarihi dönemeçte, içte ve dışta, Türkiye'nin ağızına yutabileceğinden büyük bir lokmayı attığını, bir süre sonra yorulup bu işin peşini bırakabileceğini iddia edecek kötümserler ve hatta bunu arzulayacaklar çıkacaktır; varsın olsunlar, onları kötümserlikleri, inançsızlıkları ve kötü niyetleriyle başbaşa bırakalım ve biz, iktidarıyla, muhalefetiyle, basın ve medyasıyla, üniversite ve sivil toplum örgütleriyle ve Türkiye'nin parlak geleceğine iman etmiş milletimizle elele verip işimize bakalım, yolumuza devam edelim.

Hepinize saygılar sunarım. (ANAP sıralarından ayakta alkışlar, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

BAŞKAN - Genel Başkan Sayın Yılmaz'a teşekkür ediyorum.

Gruplar adına ikinci konuşma, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Aksaray Milletvekili Sayın Kürşat Eser'e ait.

Buyurun Sayın Eser. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

MHP GRUBU ADINA KÜRŞAT ESER (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Trafik kazaları sonucu aramızdan ayrılan değerli milletvekillerine, rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, gerçekten çok önemli bir aşamaya gelmiş bulunuyor. Biz, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkilerini üç aşamada değerlendirmek istiyoruz. Bunlardan birincisi, 10 Aralık tarihine kadar gelen süreç; yani, kırk yıllık süreç. Ondan

sonra, Helsinki'de kabul edilen bildirge. Ardından da, biz Türkiye olarak, bu Helsinki'nin sonrasında nasıl bir davranış izleyeceğimiz.

Az önce de ifade ettiğim gibi, Türkiye-Avrupa Birliği ilişkileri, kırk yıllık bir süreyi doldurmuş bulunuyor; ilk mütâcaat tarihimiz 1959. Ondan sonraki süreç içerisinde, zaman zaman inişler göstermiş, zaman zaman çıkışlar göstermiş; ama, istikrarsız bir şekilde bugüne kadar gelmiştir. Özellikle 1997 Lüksemburg Zirvesinde şunu gördük ki: Türkiye, gerçekten ayrımcı bir muameleyle tabi tutulmuştur. Türkiye, Lüksemburg Zirvesinde, insan hakları açısından, ekonomik açıdan bizden çok daha iyi olmayan ülkelerden dışarıda tutulmuş ve o ülkeler -Doğu Avrupa ülkeleri ve Kıbrıs Rum kesimi- Avrupa Birliğine girerken, maalesef Türkiye dışarıda kalmıştır. Bu ayrımcılık neticesinde, 14 Aralıkta, Türkiyemiz hükümeti, almış olduğu bir kararla, ilişkilerimizi dondurmış ve bundan böyle, Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizde, kesinlikle Kıbrıs konusunu, Yunanistan konusunu dile getirmeyeceğini beyan etmiştir. Bu katı tutumumuz kısa süre içerisinde meyvesini vermiş, ondan sonraki süreç içerisinde, gerek Cardiff'te gerek Viyana'da, daha sonra Almanya'da etkilerini göstermiş ve Almanya'da, Sosyal Demokrat Yeşiller Hükümeti zamanında konu yeniden dile getirilmiştir. Sonuç olarak, biz, orada da bir netice alamadık; ama, Türkiye açısından gerçekten sıcak havaların esmesine vesile olmuştur.

Ondan sonraki süreç içerisinde, Türkiyemiz yeni bir hükümete kavuşmuş, bu hükümetimiz, dış ilişkiler konusunda büyük bir aşama kaydederek, gerçekten bir sıçrama yapmıştır; gerek çevremizdeki terörist ülkelerle anlaşmalar yaparak gerekse enerji konusundaki gerekli bağlantıları yaparak, Türkiyemiz bir sıçrama yapmıştır. 57 nci cumhuriyet hükümetimizin, bu Parlamento çatısı içerisinde, insan hakları konusunda, sosyal güvenliğin artırılması konusunda, demokratikleşme konusunda, siyasi partilerimizle ilgili olarak iyileşmeler konusunda yapmış olduğu atılımlar, Avrupa Birliği komisyon raporunda ve Helsinki raporunda da ifade edildiği gibi, diğer ülkelerin gözleminde kaçmamıştır ve netice olarak, Türkiye'de, birtakım şeylerin değişmiş olduğu ortaya çıkmıştır. Tabii, buna küreselleşmenin de yardımlarının olduğunu ifade etmekte mahzur görmüyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ikinci kısım olarak, ben, birbuçuk sayfa olarak gelen Helsinki Bildirgesinin birinci kısmını ifade etmek istiyorum. Burada, açıkça, 13 aday ülkenin katılım sürecine eşit temelde iştirak edeceği, aday ülkelerin Avrupa Birliği anlaşmalarında geçen değer ve amaçları paylaşmaları gerektiği, uyumsuzlukların Birleşmiş Milletler Şartının içerdiği "barışçı çözüm" ilkesine göre çözülmesi gerektiği; aday ülkelerin sınır veya diğer uyumsuzluklarını, barışçı yöntemlerle aralarında çözmeleri gerektiği; aralarındaki sorunları makul bir süre içerisinde barışçı yöntemlerle çözemeyenlerin, bu sorunları, Uluslararası Adalet Divanına götürmeleri gerektiği; Avrupa Birliği Konseyinin, bu suretle çözülemeyen sorunları 2004 yılının sonuna kadar gözden geçireceği; katılım müzakerelerinin başlatılmasında Kopenhag siyasi kriterlerine uyumun söz konusu olduğu, Kopenhag kriterlerinin tümüne uyumun tam üyeliğe katılımın temeli olduğu belirtilmiştir. Burada üzerinde durulan konuyla, özellikle 2004 yılıyla ilgili olarak, Milliyetçi Hareket Partisi olarak çekincemizi dile getirmişiz ve hükümetimizin yapmış olduğu temaslar çerçevesinde, Dönem Başkanı Sayın Lipponen'in getirmiş olduğu mektupla konu yumuşatılmış ve tatlıya bağlanmıştır.

Bu maddede, öncelikle, sorunların, taraflar arasında müzakereler yoluyla çözülmesinin öngörülmesi, Milliyetçi Hareket Partisinin arzu ettiği bir husustur. Maddede geçen, 2004 yılının sonuna kadar olan bu süre, oldukça uzun bir süredir. 17 Ağustos depremiyle başlayan süreç içerisinde ortaya çıkan Türk - Yunan yakınlaşmasının, 2004 yılının sonuna kadar, iki ülke arasındaki sorunların, Avrupa Birliğinin aktif olarak devreye girmesine veya Uluslararası Adalet Divanına gitmeye gerek kalmadan çözülmesine hizmet etmesi mümkündür.

2 nci madde de, 3 Aralık 1999 tarihinde New York'ta başlayan Kıbrıs görüşmelerinden memnurluk duyulduğu; Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin Kıbrıs konusundaki çabalarının, Avrupa Birliği tarafından desteklendiği; Kıbrıs konusundaki siyasi çözümün, Kıbrıs'ın, Avrupa Birliğine katılımını kolaylaştıracağı; Kıbrıs konusundaki görüşmelerden herhangi bir sonuç alınamamasının, Konseyin, Kıbrıs'ın Avrupa Birliğine katılımı konusunda karar almasını engellemeyeceği; Konseyin, Kıbrıs'ın, Avrupa Birliğine katılımını değerlendirirken ilgili bütün unsurları dikkate alacağı belirtilmiştir. Burada da, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Rum kesiminin, iznimiz olmaksızın, yani, Türkiye'nin izni olmaksızın Avrupa Birliğine girmesi konusuna muhalefet ettiğimizi, ama, bu konuda da, yine, dönem başkanı Lipponen'in getirmiş olduğu mektup doğrultusunda yapılan görüşmeler konusunda ikna olunmuştur ve sonuç olarak da, hükümetimiz, üzerine düşen tarihi kararı vermiş ve Helsinki'de bu karara katılmıştır. Hükümetimizi bu konuda tebrik ediyorum, başarılar diliyorum.

Türkiye'nin Kopenhag kriterlerine uyum yolundaki reformları sürdürmesi memnurlukla karşılanmaktadır. Türkiye'ye uygulanacak kriterlerin temelinde, diğer aday devletlere uygulanan kriterler yatmaktadır. Türkiye'nin bir katılım öncesi stratejisinden yararlanacağı, katılım öncesi stratejisinde insan haklarının öne çıkarılacağı, söz konusu 4 ve 9 üncü maddelerin gözetileceği, Türkiye'nin, topluluk programları, ajansları ve aday ülkelerle yürütülecek katılım müzakerelerine katılabileceği, bunun için bir katılım ortaklığı hazırlanacağı, bu ortaklıkta önceliklere yer verileceği, Türkiye'nin adaylık sürecini izlemek için, Avrupa Birliği tarafından, uygun izleme mekanizmaları oluşturulacağı, komisyonun katılım öncesine yönelik tüm Avrupa Birliği kaynaklarının eşgüdümünü sağlayan tek bir çerçeve hazırlayacağı belirtilmiştir. Bu maddede, daha önce Gündem 2000 çerçevesinde aday ülke olarak belirlenen ülkeler için öngörülen katılım öncesi strateji Türkiye için de gündeme getiriliyor. Bu stratejinin içerisinde, aday ülkelere mali yardımda bulunulması da yer almaktadır. Türkiye, bu imkândan gecikmeli olarak yararlanacaktır. Alacağı mali yardımlar, Türkiye'nin Avrupa Birliğiyle bütünleşme konusunda mesafe almasına hizmet edecektir. Türkiye, katılım öncesi stratejisi içerisinde yer verilecek siyasal nitelikli bazı reformları esasen hayata geçirmiş bulunmaktadır.

Helsinki Zirvesinde çıkan bildirinin Türkiye ile ilgili maddeleri üzerinde bu şekilde durduktan sonra, Türkiye ve Avrupa Birliği ilişkilerinin geleceği üzerinde durmak istiyorum. Bu noktada, hemen, Helsinki Zirvesinde gözden kaçan bir hususu görmek gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Eser, lütfen, 2 dakika içerisinde toparlayınız...

KÜRŞAT ESER (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Bu nokta şudur: Helsinki'de Avrupa Birliğinin askeri kimlik kazanmasına yeşil ışık yakılmıştır; bu zirve telaşında gözden kaçmıştır. Avrupa Birliğinin Türkiye hakkında almış olduğu son karar, münhasıran Avrupa Birliğinin askeri bir kimlik kazanmasıyla bağlantılı olarak gündeme gelmiştir. Türkiye, bugüne kadar, NATO içerisinde işgal ettiği statü ve rolünü, bundan böyle de Avrupa Birliği içerisinde yerine getirecektir.

Avrupa Birliğinin askeri kimliği kazanmaya yönelmesinin NATO içerisinde sorunlara yol açacağı ve NATO'nun varlığını daha çok tartışılır hale getireceği bir gerçektir. Türkiye, bugüne kadar, NATO içerisinde en büyük ikinci askeri güce sahip bir ülke olmuştur; NATO'nun, özellikle 1990 sonrasında aktif ve zinde gücü olmuştur. Son onbeş yılda yürüttüğü terörle mücadelede karşı karşıya kaldığı potansiyel tehdit ve riskler, aynı anda birden fazla krize, çatışmaya angaje olma ihtimali Türk ordusunu öne çıkarmıştır.

Sonuç olarak şunu söylemek istiyorum: Milliyetçi Hareket Partisi olarak ülkemizin menfaatları noktasında, gerek Yunanistan ile ilişkilerimiz gerek Kıbrıs Rum kesimiyle ilişkilerimiz ve tavrimiz gayet net bir şekilde ortadadır. Eğer, Türk Milletinin menfaatlarının aksine herhangi bir hareket olacak olursa, Milliyetçi Hareket Partisi olarak ve inanıyorum hükümetimiz olarak buna karşı gelmek bizim görevimiz olacaktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP, DSP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Eser.

Gruplar adına üçüncü söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Malatya Milletvekili Sayın Oğuzhan Asiltürk'e ait.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA OĞUZHAN ASİLTÜRK (Malatya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öyle zannediyorum ki, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çok önemli toplantılarından, belki de tarihî diyebileceğimiz toplantılarından birini yapıyoruz. Fazilet Partisi olarak, konuya önce bir tespitle, Türkiye'nin durumunu tespit ederek girmeyi uygun görüyorum. Bu tespitleri, ne kadar tarafsız ne kadar cesaretle yaparsak, çözümleri de sanıyorum, o kadar çabuk, o kadar kolay bulabiliriz.

Türkiye, demokrasi, insan hakları, özgürlükler, hukukun üstünlüğü ve kalkınma açısından bir değerlendirmeye tabi tutulursa, sanıyorum, gelişmiş, hatta gelişmekte olan birçok ülkeye göre eksiği vardır. Türkiye'de, hâlâ, ceza evlerinde düşünce suçluları yatmaktadır. Türkiye'de, hâlâ işkence var; bunu yetkililer ifade ediyor. Türkiye'de, hâlâ, laikliğin çok tabii bir gereği olan insanların inandıkları gibi yaşamalarına baskı devam ediyor. Ne ilginçtir ki, bu meseleler hep konuşuluyor; ama, icraata gelince olumlu yönde hiçbir adım da atılmıyor.

Şimdi, AB üyeliği tartışılırken bu konularda belirli bir olumlu standarda erişmek hedefi önümüzde olduğu için, biz Fazilet Partisi olarak, bu hedefe elbette olumlu yaklaşıyoruz; ancak, bir konuyu da hemen başında belirtmek istiyorum: Bu hedefler gerçekleştirilirken millî ve stratejik hedeflerimizin de kesinlikle ihmal edilmemesi gerekir. Hepiniz biliyorsunuz, üye ülkelerin kendi stratejik ve millî menfaatlarını koruduğuna dair misaller önümüzde var. Mesela İngiltere, İngiliz Milletler Topluluğuna üye olmaya devam etmektedir, AB'nin üyesidir; ama, kendi stratejik ve millî menfaatlarının gereği olan davranışları da elbette o üyelikle birlikte yürütmektedir. Mesela, Fransa, NATO'nun üyesi değildir; hâlâ da bunda, kendi açısından yarar görmektedir. İşte, AB üyeliğini de, biz, bir teslimiyet şeklinde almamalıyız. Bu sebeple, Türkiye, AB üyeliği adaylığımız sürecinde, Türkiye'nin de büyük gayretleriyle gerçekleştirilen D-8 ve benzeri oluşumları da mutlaka yürütmelidir; bu, millî menfaatlarımızın gereğidir. Adaylık süreci boyunca çeşitli uyum yasaları çıkarılırken öncelik vereceğimiz şeyler şunlar olmalıdır: Önce, milletimizin sosyal kesimlerini rahatlatacak, demokrasi, insan hakları, özgürlükler ve hukukun üstünlüğüne önem verilmelidir. Ekonomik olarak da toplumumuzun her kesiminin yaşam standardını düzeltecek, daha iyiye götürececek bir şekilde düzenlemeleri mutlaka yapmalıyız.

Değerli arkadaşlarım, ama, üzülerek ifade edeyim ki, Türkiye'deki görünüm, tekelciliğe ve kartelciliğe teslim olmuş bir ülke görünümüdür. Türkiye, yargısı siyasallaşmış, eğitimi tek tip insan yetiştirmek için programlanmış bir ülke görünümündedir; bu, Türkiye'ye yakışmıyor. Türkiye, bu noksanlıklardan, bu kamburdan mutlaka kurtulmalıdır.

Değerli arkadaşlarım, ülkede mevcut statükodan çıkarı olanların direnmesi söz konusudur; ama, buna rağmen, Türkiye, bu değişimi başarmak zorundadır. Aksi halde, şimdiye kadar, nasıl muasır medeniyet diye diye, muasır medeniyetin dışında kaldıysak, yine, aynı teranelerle halkı avuturuz; ama, bir adım atamayız ve muasır medeniyet trenini de çöktan kaçırırız.

Türkiye, 21 inci Yüzyıla girerken, ciddi bir yol ayrımındadır. İlk olarak, Anayasanın değiştirilmesi gerekmektedir. Değiştirilecek Anayasaya uygun olarak, hukuk sistemimiz demokratikleştirilmelidir. Fazilet Partisi olarak hazırladığımız anayasa taslağını diğer partilerle tartışarak, bir uzlaşmaya varmak istiyoruz. Avrupa Birliği de aynı yönde bize telkinlerde bulunuyor zaten. Evrensel hukuk normlarına uygun bir anayasa oluşturulmasında, üzerimize düşeni yapacağımızı, bunun için her türlü işbirliğine hazır olduğumuzu Genel Başkanımız da birkaç defa ifade etmişti, ben, burada, aynı şeyi bir kere daha tekrar ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, ancak, burada bir üzüntümü de belirtmek istiyorum. Avrupa Topluluğunun ölçülerini ortaya koyarken, Sayın Ecevit de, Sayın Hükümet de bu ölçülerin neler olduğunu çok net bir şekilde ifade ediyorlar; ama, çok yadırgadığım bir husus var: Sayın Ecevit'in TRT'deki bu değerlendirmesinde, bizim anayasa teklifimizi "Fazilet Partisi, anayasa konusunda kapsamlı bir çalışma açıkladı; benim görüşüme göre, anayasa değişiklikleri değil, rejim değişiklikleri" diye tarif ediyor.

Değerli arkadaşlarım, Sayın Başbakan, bu bizim teklif ettiğimiz değişiklikler, Avrupa'da, bütün Avrupa ülkelerinin kabul ettiği, anayasalarında yazılı olan, Avrupa normlarıyla da, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle de ifade edilen şeylerdir. Şimdi, burada, çok ciddi bir noktaya geliyoruz; acaba, biz, Avrupa Birliğine girerken, Avrupa Birliğinin bu standartlarına uymayalım, bunları kabul etmeyelim, bunları Türkiye için lüks sayalım; Türkiye, ayrı şartları olan bir ülkedir, demokrasi ve insan hakları konusundaki bu ölçülere layık değildir diye görelim diye yaklaşıyorsak, çok büyük hata ederiz ve hedefimize de ulaşmamız mümkün olmaz. Yani, Avrupa, bizim Anayasamızı belli bir süredir incelemeye almıştı; Anayasadaki insan haklarına aykırı hususlarda belli bir çalışma yapıyor; Avrupa'nın da standartları belli. Şimdi, geliyoruz, Sayın Başbakanımızın ağzından, "Anayasada, Avrupa standartlarına uygun olmayan birtakım kurum ve kuruluşlara hukukun üzerinde bir imkân, bir hak tanımiyor, biz bunları değiştiremeyiz" diyorsak, niçin uğraşıyoruz Avrupa Birliğine girmek için? Yani, bu mümkün olmaz ki! Belki de, Sayın Ecevit, bunu sürçülisan olarak söylemiştir, herhalde ileride düzeltir. Bunlar, bizim, Avrupa Birliğine üyelik değil, üye adaylığımız kabul edildiği noktada söylenecek sözler olmamalıdır. Eğer, bu böyle söylenirse, Avrupa Birliğine bizim girmeye de niyetimiz yok; işte, böyle, milleti muasır medeniyet teranesiyle avutacağız manası çıkar. Bu yanlış anlamayı mutlaka düzeltmemiz lazım.

Avrupa Birliğinden, girmekten istediğimiz nedir? İki önemli yanı var bunun:

1- Türkiye, insan haklarına kavuşacak. Türkiye, özgürlükleri, Batı'da olduğu gibi yaşar hale gelecek; demokrasi olacak.

2- Biz, bununla, milli menfaatlarımızdan taviz vermeyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, 2 dakika içerisinde toparlayınız efendim.

OGUZHAN ASILTÜRK (Devamla) – Kıbrıs'ta, hakikaten hakkımız olan, bizim elimizden alınmış olan kavuştuğumuz haklarımızdan da taviz vermeyeceğiz. Bütün Türkiye bunu böyle bekliyor, böyle istiyor. Gelgelelim, acaba böyle oluyor mu? Evvela, Avrupa Birliğine gitmeden önce, Hükümet, Sayın Başbakan, buraya gelip Mecliste bunu müzakere etmeli; bu konuyu Meclisle birlikte, Meclisin de gücünü arkasına alarak -Helsinki'ye gönderdi insanları, sonra kendi de gitti- gitmeliydi. Bu, böyle olmadı; Meclise gelinmedi, muhalefete bilgi verilmedi. Buna niçin temas ediyorum; "Mavi Akım" gibi bir proje Meclise getiriliyor, bir ekonomik meseleyi, üstelik Türkiye'nin milli menfaatlarına da uymayan, çok daha pahalı bir şekilde doğalgaz alacağımız bir şeyi, kimse itiraz etmesin diye Meclise getiriyorlar, bağıyorlar; ama, bir milletin istikbalini şekillendirecek bir konuda daha önceden Meclise bir bilgi vermek çok görüldü, bunu yadırgıyorum.

Şimdi, deniyor ki "Helsinki'de, gerçi, bizim kabul etmediğimiz birtakım ifadeler vardı metinde, bunları düzelterek istenilen hale getirdik."

Şimdi, bu düzelmeden sonra, kimler memnun olmuş bir bakalım. Bakıyoruz, Yunanistan Dışişleri Bakanı "hedeflerime ulaştım" diyor, çok memnun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı.)

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayınız efendim.

OGUZHAN ASILTÜRK (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Aynı şekilde, Avrupa Birliği de memnun, uzaktan bu işi düzenleyen, Avrupa Birliğine de bazı telkinlerde bulunan Amerika Birleşik Devletleri de memnun, Güney Kıbrıs da memnun; ama, Kuzey Kıbrıs Federe Devleti ve onun temsilcisi Sayın Denktaş şikâyetçi.

Mantığın ölçülleri vardır. Böyle bir durumda, acaba, hakikaten, Kıbrıs konusuyla ilgili çözümde, çeyrek asırdır bu mücadele yapılırken, herkes bir arada memnun olabilir mi; olmaz. Eğer, Türkiye de memnun olduğunu söylüyorsa, o zaman, Kıbrıs'ı gözden çıkarıyor demektir.

Bakın, Simitis'in kendi beyanını kelime kelime okuyorum: "Bütün Avrupa Birliği liderleri, Atina'ya, Türkiye'yle problemlili olan bölünmüş ada Kıbrıs ile problemlili Ege adaları konusunda her türlü garantiyi, teminatı vermişlerdir. Biz ne istediyssek, onu aldık; bu bakımdan, çok mutluyum."

Değerli kardeşlerim, bu konuda oyuna geldiğimizi zannediyorum. Bakın, izah edeyim: Metinde "2004 yılına kadar, taraflar kendi aralarında bunu çözecekler, 2004 yılına kadar çözmezlerse, o zaman, Lahey'e gitmek üzere -çok başarı olarak gösterilen, Lahey'e gidilecek demiyor- Avrupa Birliği konuyu ele alacak."

Değerli arkadaşlarım, sevgili parlamenter kardeşlerim; Avrupa Birliği, yirmibeş yıldır, Ada'yı Yunanistan'a vermek için çırpındı, durdu. Dört yıl sonra oraya gideceğiz biz. Yani, zorunlu olarak "Lahey karar verecek" denilmiyor, Avrupa Birliği karar verecek. Avrupa Birliği, bize bütün baskıları bunun için yaptı, Kıbrıs'ta bu tavizi verin diye yaptı; şimdiye kadar böyle yaptı. Yani, biz, aday adayı olduk diye bundan vazgeçtiklerinin bir emaresi var mı; aynı durumdalar. Yalnız, bizi uyutmak için -Değerli Hükümeti tenzih ediyorum, bu kadar saf olduklarını da kabul etmiyorum; ama- doğrudan doğruya "Lahey'e gideceğiz" denilmiyor, dört sene sonra Lahey'e doğrudan doğruya gitmeyeceğiz, ne olacak; Avrupa Birliği bu konuyu ele alacak, karar verecek. Peki "Lahey'e gideceksiniz" denildiği zaman ne olacak; yapacağınız bir şey yok, gideceksiniz, Kıbrıs da elden çıkacak.

Ayrıca, bizim Kıbrıs üzerinde, beynelmilel anlaşmalardan gelen garantörlük hakkımız vardı. Kıbrıs'ın, beynelmilel hukuka göre, Avrupa Birliğine girmesini şu ana kadar engelleyebilirdik, engelledik; ama, bu imza atıldıktan sonra bunu engelleyemeyiz, bundan vazgeçtik. Niçin vazgeçtik; çünkü, altına imza attığımız dokümanda, aday ülkeler birbirlerinin aleyhinde bir şey yapamazlar. Yani, biz, şimdi, Güney Kıbrıs'ın, Avrupa Birliğine girmesini önleyecek bir davranışta bulunamayız. Kıbrıs, 2004 yılına kadar Avrupa Birliğine girecek, arkasından bize diyecekler ki "sen şu insani haklarını yap bakalım" yapmamışız; niye yapmamışız, yapmayacağız da, niçin yapmayacağız; Başbakan çıkıp diyor ki "Bizim Anayasamızdaki bu kurumlar Avrupa standartlarına uygun olmasa da, bizim şartlarımıza göre uygundur; bunlar böyle devam edecek." Peki, şimdi kendimizi mi aldatıyoruz, yoksa bizi dinleyen vatandaşlarımızı mı aldatıyoruz... Yani, bunun neticesi, iki kere iki dört edecek şekilde, hem Kıbrıs'ta hem Ege'de taviz verilecek, haklardan vazgeçilecek; Başbakan "bunlar yerinde kalacak" dediği zaman da, Avrupa Birliği "düzeltmediğiniz için sizi almam" diyecek bize.

Konuşmamı bir cümleyle tamamlıyorum.

Halimiz şuna benziyor: Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurdan olmak!.. (FP sıralarından alkışlar) Hem bunları vereceğiz hem de eli boş ortada kalacağız.

Nasıl çözüldü, bilemiyorum. Çözüm bir tek şeydir; çözüm, bu insan haklarını içimize sindirmemizdir; çözüm, Avrupa standartlarına uygun insan haklarını getirmemizdir; bunu yaparsak çözeriz. İnşallah, Hükümet de bu noktaya gelir.

Teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Asiltürk.

Gruplar adına dördüncü konuşma, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mehmet Sağlam'ın.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA MEHMET SAĞLAM (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Başbakanımızın, Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyeliğiyle ilgili Genel Kuruluma bilgi sunmaları üzerine açılan genel görüşmede Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bir ülkenin dış politikadaki gücü ve ortaya konabilecek seçenekleri, siyasi, ekonomik ve askeri gücünün yanı sıra, sahip olunan stratejik konumda, bölgedeki etkin güçlerin etkileşimiyle belirlenir. Ülkemiz, bu açıdan çok önemli bir ekonomik ve jeopolitik coğrafyada bulunmakta ve bu konumun ortaya çıkardığı çok yönlü ilişkileri birbirinin alternatifi değil, ancak, tamamlayıcı, dengeleyici, akılcı ve aktif bir dış politikayla ortaya koymak durumundadır. Bu çerçevede, Türkiye, bölgesinde, Avrupa'daki ekonomik bütünleşmenin ve uzun dönemde kurulacak siyasi bir birliğin dışında kalmamak amacıyla yönelik olarak, bu konudaki kararlılığını dış politikasının temel unsurlarından biri haline getirerek, 1959 yılında, merhum Adnan Menderes Hükümetiyle gerekli başvuruyu yapmış ve 1963 yılında, İsmet İnönü kabinesi tarafından Ankara Antlaşmasını imzalamıştır. 1987 yılında, merhum Turgut Özal Hükümeti tarafından tam üyelik başvurusu yapılmış, 1995 yılında ise, Sayın Çiller tarafından gümrük birliği gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'nin Avrupa'daki bütünleşme hareketine ilgi duyması, sadece, gelişmiş ülkelerin aile fotoğrafında yer alma gibi son derece sığ bir hedef olarak görülemez; çünkü, Amsterdam ve Kopenhag Kriterlerinin şekillendirdiği ve Avrupa'daki bütünleşme hedefinin arkasındaki ilkeler, Tanzimatla birlikte yüzünü Batı'ya dönen ve Büyük Atatürk'ün, cumhuriyetiyle yeni bir kimlik kazanan, çağdaşlaşma ve Batılılaşma yönündeki çalışmalarla hedeflediğimiz evrensel ilkelerdir. Bu nedenle, bu süreçte, emeği geçen herkesi, bütün cumhuriyet hükümetlerini, huzurunuzda saygıyla kutluyorum.

Avrupa Topluluğuyla 1963 yılında aktedilen Ankara Ortaklık Antlaşmasının 28 inci maddesi, ortaklığın nihai hedefini, Türkiye'nin, Avrupa Birliğine tam üyeliğinin gerçekleşmesi olarak tarif etmiştir. Nitekim, ilişkilerimizin yaklaşık kırk yılı bulan tarihi de, ortaklık antlaşmasının öngördüğü etaplar çerçevesinde şekillenmiştir. Bu süre zarfında, Türkiye-AB ilişkileri çok çeşitli aşamalardan geçmiş, fırsatlar kaçırılmış, bir Yunanistan'ın üyeliğinin yaratacağı sorunlar yeterince değerlendirilememiştir. Amsterdam ve Kopenhag kriterleri zirveleriyle yeniden şekillenen ve birliğe girişin siyasi ve ekonomik kriterleri yeniden ortaya konmuştur. Bu arada Ankara Antlaşması ve katma protokol çerçevesinde ilişkilerimiz, ülkenin gerçek vizyonunu yakalayan DYP iktidarı döneminde, ertelenmiş yükümlülüklerimize hız kazandırılmasıyla canlandırılmış ve gümrük birliği 1 Ocak 1996'da yürürlüğe konmuştur. Gümrük birliği bu süreçte çok önemli bir dönüm noktası olmuştur.

Sayın milletvekilleri, Avrupa Birliği Komisyonunun, 16 Temmuz 1997'de açıkladığı "Gündem-2000" başlıklı raporda, Köpenhag Kriterlerine en fazla uyum gösterebilme yeteneğine sahip merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleri ve Kıbrıs Rum kesiminin üyelikleri iki aşamada Lüksemburg Zirvesinde karara bağlanırken, Gündem-2000'le, Lüksemburg Zirvesinde, Türkiye, ayrımcı bir muameleyle karşı karşıya kalmıştır. Türkiye'nin dışarıda kalmasının, Avrupa Birliği açısından yaratacağı sorunların açık bir şekilde ortaya çıkmasıyla, Lüksemburg kararlarının bir hata olduğunun kabul edilmiş olması, ancak, Haziran 1999'daki Cardiff Zirvesinde de Türkiye'nin adaylık statüsünün açıklanmaması sonucunu değiştirmemiştir. Lüksemburg'tan farklı olarak, diğer aday ülkelerle birlikte, ilerleme raporunun Türkiye için Avrupa stratejisi hazırlanması kararına bağlanmıştır; ancak, bu strateji de, kendi içinde belirtildiği gibi, Avrupa Birliği'nin mali desteği sağlanamadığından, diğer programlar gibi sonuçsuz kalmıştır.

Türkiye için 13 Ekim 1999 tarihinde açıklanan ikinci raporda yer alan ve onaylamamız mümkün olmayan tespitlerin yanı sıra, Türkiye, bir kez daha tam üyeliğe aday gösterilme aşamasına ancak Helsinki Zirvesiyle gelebilmiştir.

Helsinki Zirvesi sonrasında, Türkiye'ye ilave olarak, 13 aday ülkeden 6'sı -özellikle Slovakya, Letonya, Litvanya, Bulgaristan, Romanya ve Malta- 2000 Şubatında görüşmelere başlanması kararlaştırılmış olan ülkelerdir. Türkiye, bu görüşmelerde müzakereye başlanacak ülkeler arasında değildir.

Şimdi, Türkiye için, katılım sürecinde eşit şartlar uygulanacağını ifadesi vardır; ancak, bir taraftan, Yunanistan'ın büyük bir zafer şenliği içinde olduğunu hepimiz biliyoruz, diğer taraftan, ülkemizde de, iki gündür, belki haklı olarak, Helsinki Zirvesi kararlarını sevinçle karşıladığımız görülmüyor. Şimdi, durum ise, öyle zannediyoruz ki, bu ikisinin ortasındadır; yani, adaylığa esas olan metinde, özellikle 4 üncü maddede, anlaşmazlıkların çözümünde, nihai hedef olarak, tarafların, anlaşmazlıklarını Uluslararası Adalet Divanına götürmeleri şartı vardır.

Şimdi, her ne kadar, Sayın Başbakanımızın o geceki diplomatik trafik içerisinde elde ettikleri bazı mektuplar ve bazı notlar, bazılarına göre, Avrupa Birliği'nin müktesebatından sayılır denilse bile, Ege'deki sorunlarımızla ilgili, ileride bazı sıkıntılarımızın olacağı açıkça görülmektedir.

İkinci olarak, Kıbrıs konusunda, yine, elimizdeki metinde, taraflar uzlaşma sağlayamadıkları takdirde bile, müzakerelerden bir sonuç çıkmaması halinde bile, Kıbrıs'ın Birliğe alınacağı açıkça ifade edilmektedir.

Şimdi, burada, Sayın Başbakanımızın Kıbrıs konusundaki taahhüdünü, elbette ki, millet olarak önemsiyoruz, önemli sayıyoruz; ama, Kıbrıs konusunda bu metindeki şartın da, yani, müzakerelerin sonucu ne olursa olsun, Birliğe alınmasının da orada durduğunu, burada ifade etmeyi bir görev sayıyoruz.

Şimdi, bunun dışında bazı sıkıntılar da var. Bildiğiniz gibi, -Avrupa, yine, Helsinki Zirvesinde, Türkiye'nin NATO üyesi bir ülke olmasına rağmen, NATO'nun imkânlarının kullanılması sırasında veto hakkı bulunmasına rağmen, Avrupa Güvenlik ve Savunma Kimliği'nde (AGSK), karar mekanizmasında bulunmasını kabul etmemiştir. İleride, bir problem konusu da bu olacaktır düşüncesindeyiz. Dolayısıyla, bir taraftan Ege sorunu, bir taraftan Kıbrıs'la ilgili sorun, yürütülen müzakereler, o geceki diplomatik temaslar ve arkasından elde edilen notlarla, umit ediyoruz ki, ileride, problem olmaktan çıksın; ama, şurası muhakkak ki, uyulması gereken Köpenhag Kriterlerini dikkate aldığımızda ülkemizin bundan sonra yapacakları vardır. Bundan sonra yapacakları, uyum süreci içerisinde yapacakları, özetle şöyle sıralanabilir:

Bir kere, Kopenhag'ın siyasi kriterleri var, demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü gibi; ekonomik kriterleri var, işleyen bir piyasa ekonomisi, AB içinde tam rekabet edebilme yeteneği, makro ekonomik disiplin ve Euroya uyum gibi; arkasından, hukukî ve kurumsal kriterler var, yani, ekonomik ve parasal birlik amacına yönelik yapısal bazı değişikliklerin yapılması var. Bütün bunların yapılabilmesi, her şeyden evvel, uyum süreci içerisinde, ülkemizin, iktidarıyla muhalefetiyle, milletiyle devletiyle el ele vererek, bir an önce bu kriterlere uyum sürecinin çalışmalarını başlatmasından geçiyor.

Şimdi, bu uyum süreci içerisinde, Türkiye'nin ortak ticaret politikaları geliştirmesi var. Bu uyum süreci içerisinde, tercihli rejimlerin üstlenilmesi var; işte, bu serbest ticaret anlaşmalarıyla. Yine, rekabet politikaları var, devlet yardımlarında uyum var, tarım politikalarında uyum var, hizmet politikalarında, çevre mevzuatında, eğitimde, özellikle yükseköğretimle ilgili programlarda ve uygulama alanlarında bazı uyum çalışmaları var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sağlam, lütfen, 2 dakika içerisinde toparlar mısınız.

Buyurun efendim.

MEHMET SAĞLAM (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bütün bunlar, görüleceği gibi, öyle, çok kısa zamanda aşılacak, üstlenilecek, üstesinden gelinecek sorunlar gibi gözükmüyor; ama, biz de, eğer, millet ve devlet, muhalefet ve iktidar el ele verirse, özellikle de bunlardan büyük bir kısmının, örneğin, demokratikleşmenin, insan haklarıyla ilgili konuların, ekonomik politikaların, kendi insanımıza -Avrupa Birliği'ne adaylık söz konusu olmasa bile, kendi insanımıza- vereceğimiz ileri ülkelerin getirdiği birtakım imkânlar olduğunu düşünceler, bunları birlikte yapamamamız için, kısa zamanda yapamamamız için bir sebep yoktur.

Ama, unutmamamız gerekiyor ki -Sayın Başbakanın da vurguladığı gibi, burada benden önceki hatiplerden birçoğunun da vurguladığı gibi- Avrupa Birliği'ne tam üyelik sürecimiz, aslında, bizim şimdiden sonra göstereceğimiz performansa bağlı. Artık, hiç kimseyi itham etmeye hakkımız yok. Gereksiz didişmeler yerine, iktidar olarak, muhalefet olarak, liderlerimiz olarak, bir araya gelip, ülkenin menfaatları, ülkenin ileri derecedeki menfaatları söz konusu olduğu zaman, uzlaşma ve mutlaka somut sonuçlar almadan geçiyor.

Şimdi, özellikle demokratikleşme, insan hakları konusunda ileri sürülen kriterler, ülkemiz insanını daha ileriye götürecektir. Bu, Yüce Atatürk'ün cumhuriyete gösterdiği hedefin; yani, çağdaş uygarlık seviyesine çıkarma hedefinin de bir gereği. Öyleyse, bu gereği hiçbirimizin ihmal etmesi mümkün değil. Öyleyse, hep beraber önümüzde büyük sorunlar var; ama, Türkiye bölgesel istikrar bakımından, kendisine verilen bu şans, bölgede gerçekten istikrarlı ve yetenekli bir ülke olduğunu ispat ederek, en kısa zamanda herkesin beklediğinden de daha kısa sürede tamamlar.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sağlam.

Sayın milletvekilleri, 59 uncu madde gereğince yapmakta olduğumuz görüşmelerde gruplar adına son söz talibi Demokratik Sol Parti Grubu adına geldi ve ondan sonra da şahısları adına söz Hakkâri Milletvekili Sayın Evliya Parlak'ın olacak; ancak, 3 Grup Başkanvekilimizin ara vermeyele ilgili bir teklifi var.

Diğer taraftan bilgilerinize sunmak istediğim bir husus var. Bir müşterek önergeyle, saat 19.00'da bitmesi gereken çalışmalarımızın -54 üncü madde gereğince- saat 24.00'e kadar devam etmesi ve teklif edilen konuların tamamlanmaması halinde saat 24.00'ten sonra da çalışmalarımız öne-

ılmaktadır. Zannediyorum bu kabul görecektir. Bu bakımdan, diğer 3 Grup Başkanvekilimizin önerisi istikametinde, şu andan itibaren 17.30'a kadar ara vermeyi düşünüyorum. (ANAP sıralarından "18.00'e kadar " sesleri) 18.00 dersek...

Buyurun efendim, bir şey mi söyleyecektiniz?..

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Bir konuşmacı arkadaşımız kaldı, uygun götürseniz o da konuşsun, ondan sonra ara verelim.

BAŞKAN – Takdir Heyetinizin. Ben, oylarınıza baş vuracağım. Yalnız, şöyle...

Buyurun efendim.

İSMAIL KAHRAMAN (İstanbul) – Eğer müsaade ederseniz, 18.00'e kadar ara verelim.

BAŞKAN – Saat 18.00'e kadar ara verirsek, saat 19.00–20.00 arasında tekrar ara veremeyiz yahut o arada ara veremeyiz. Eğer, öyle bir şey düşünüyorsanız, saat 18.00'e kadar ara verelim.

YAŞAR TOPÇU (Sinop) – Saat 18.00'den sonra olsun efendim...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, saat 18.00'den sonra ara vermiyoruz, kesintisiz devam ediyoruz...

BAŞKAN – Yani, bazı arkadaşlarımızı, mutadından da erken yemek yedirmeye icbar etmeye-
lim diye ben böyle düşünmüştüm; ama, gruplar arasında saat 18.00'e kadar ara verme konusunda ittifak varsa, saat 24.00'ten sonra da çalışacağımızı dikkate alarak böyle yapabiliriz.

İttifak var mı efendim?.. (DYP sıralarından "Var efendim" sesleri)

Evet... Şu anda birleşime ara verilerek saat 18.00'de tekrar toplanılmasını oylarınıza sunuyorum...

DEVLET BAKANI H. HÜSAMETTİN ÖZKAN (İstanbul) – Oylamayı Danışma Kurulu kararıyla beraber yaparsanız Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, gündeme giremeyince oylamak mümkün değil.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Birleşime, saat 18.00'e kadar ara verilmesi kabul edilmiştir.

Kapanma Saati: 16.25

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati :18.00****BAŞKAN: Başkanvekili Mehmet Veedi GÖNÜL****KÂTİP ÜYELER: Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Mehmet AY(Gaziantep)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33 üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Tüzüğümlüğün 59 uncu maddesi gereğince, yapmakta olduğumuz görüşmelerin gruplar adına konuşmalar bölümünde 4 parti grubumuz adına görüşmeler yapılmıştı.

IV. - BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**B) GÜNDEMĐĐĐ KONUSMALAR (Devam)**

1. - *Başbakan Bülent Ecevit'in, Türkiye'ye, Avrupa Birliği üye adaylığı hakkının önkoşulsuz tanınmasına ilişkin gündemdişi açıklaması ve ANAP Grubu adına, Rize Milletvekili A. Mesut Yılmaz, MHP Grubu adına, Aksaray Milletvekili Kürşat Eser, FP Grubu adına, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk, DYP Grubu adına, Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam, DSP Grubu adına, İzmir Milletvekili B. Suat Çağlayan ile şahsı adına, Hakkâri Bağımsız Milletvekili Evliya Parlak'ın konuşmaları (Devam)*

BAŞKAN - Şimdi, Demokratik Sol Parti Grubu adına, İzmir Milletvekili, Sayın Suat Çağlayan grubunun görüşlerini ifade edecekler.

Buyurun Sayın Çağlayan. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

DSP GRUBU ADINA B. SUAT ÇAĞLAYAN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DSP Grubu adına, sizlere, görüşlerimizi sunmak üzere söz almış bulunuyorum.

Helsinki Doruk toplantısında, Türkiye, oybirliğiyle aday ülke olarak kabul ve ilan edilmiştir. Doruk toplantısının sonuç belgesinde, Türkiye'nin, diğer ülkeler gibi, katılım sürecine önkoşulsuz olarak ve eşit temelde katılacağı vurgulanmaktadır.

Karar metninde, Türkiye'nin, son zamanlarda, Kopenhag ölçütlerine uyum sağlama yolunda attığı adımlardan övgüyle söz edilmiştir. Şimdi, Avrupa Birliği, Türkiye'yi, önkoşulsuz olarak, ortak kullandıkları Avrupa evine aday ülke olarak kabul etmiş bulunmaktadır. Avrupa Birliği, bu karara kolay ulaşmamıştır. Daha 2 yıl önce, demokratik kurumsallaşmasını tamamlamamış, ekonomileri, geçmişin durağanlığı ve kısırlığının yoğun etkisini taşıyan ülkelere bile adaylık statüsü verilirken, Lüksemburg'ta Türkiye dışlanmıştı.

Avrupa'ya, iki yıl öncenin karamsarlığından Helsinki'nin iyimserliğine taşıyan etken neydi; Türkiye'yle Avrupa Birliği ilişkilerinin bu noktaya varması için Türkiye'de neler değişmişti, Avrupa Türkiye'de neler bulmuştu? Bakınız, Türkiye'de neler gördüler, Türkiye'de neler buldular:

Bir defa, çok yakın geçmişte, en gelişmiş ekonomileri bile vuran global krizi, çok dinamik ekonomisi sayesinde kolay atlatan bir Türkiye'yi gördü Avrupa.

Batı'nın, Kafkasya'nın ve Balkan halklarının esenliği ve güvenliği için büyük bir yük taşıyan ve çok boyutlu bu yükün altından yüksünmeden kalkan bir Türkiye'yi gördü Avrupa.

Ülkeyi, onbeş yıldır, sosyal, psikolojik ve hem de ekonomik yıkıntıya uğratan bir terörün varlığına karşın, ekonomisi dimdik ayakta duran ve insan hakları konusunda hiç de sınıfta kalmamış bir Türkiye'yi gördü Avrupa.

Yüzde 98'i Müslüman olmasına karşın, tüm çağdaş kurumlarıyla laikliğin erdemini en iyi şekilde içine sindirmiş bir büyük ülkeyi keşfetti Avrupa.

Son elli yıldır zaman zaman büyük sıkıntılar yaşamış olmasına karşın, sağlam demokrasisi ve ona sahip çıkan kurum ve kuruluşlarıyla özgüvenini hiç kaybetmemiş bir Türkiye'yi karşısında buldu Avrupa.

Coğrafyasından kaynaklanan büyük stratejik ve politik önemin tüm Batı tarafından iyi algılandığı bir Türkiye geldi Avrupa'nın karşısına Helsinki'de.

Çok önemli bir noktanın altını çizmek istiyorum. 10 Aralık günü hem hükümetin ve hem de Türkiye Büyük Millet Meclisinin oy kaygısı gütmeyen kararlı tutumu sonucu hem insan hakları ve hem de ekonomik konularda çok önemli yasaları cesaretle çıkaran bir Türkiye vardı Avrupa Birliği'nin karşısında.

Doruk toplantısı sonunda yayımlanan sonuç bildirgesi, gerek ulusal ve gerekse uluslararası platformlarda tartışılmaya devam ediyor. Batı'nın, en önemli gösterge olarak önümüze sürdüğü insan hakları konusunda kendimize olan güvenimiz tamdır. İnsan hakları ve demokrasimizin abartılmaması gereken bazı eksikliklerinin giderilmesinde almış olduğumuz yol, Demokratik Sol Parti Grubu olarak bizleri mutlu etmektedir. Yapılmış ve yapılacak olan olumlu şeylerin sadece Kopenhag ölçütlerine uymak için değil, insanımıza hak ettiği değeri vermek için yapılmakta olduğunun, tüm Avrupalılar tarafından bilinmesi gerekir.

Ayrıca, Avrupa Birliği ile üyelik müzakerelerinin başlatılması için Ege ve Kıbrıs'la ilgili herhangi bir önkoşul kabul etmediğimizi ve ulusal çıkarlarımızdan ödün vermemizin söz konusu olmadığını Sayın Başbakanımız 10-11 Aralık gecesi yaptığı açıklamayla, tüm dünyaya duyurmuştu. Biz, Yunanistan'la, aramızdaki Ege sorunlarını görüşerek çözmek istiyoruz ve Yunanistan'da da bizdeki gibi yapıcı bir siyasal irade oluştuğunda, aramızdaki engelleri aşabileceğimize kesinlikle inanıyoruz.

Sınır anlaşmazlıklarının çözümünde uyuşma sağlanamaması durumunda, sorunun Uluslararası Lahey Adalet Divanına götürülmesi bizim için olumlu bir gelişmedir. Tüm Ege sorunlarının bir bütün olarak ele alınması ve işin, sadece FIR hatına indirgenmemesi, eskiden beri istediğimiz bir durumdur. Bu bağlamda, anlaşmazlıkların öncelikle barışçı yollardan çözümlenmesi ve ancak karşılıklı görüşmelerle çözümlenemeyen sorunlar için hukuksal yollara başvurulması temel görüşümüzdür.

Değerli milletvekilleri, Helsinki belgesinin Kıbrıs'la ilgili olan 9/A paragrafında, olumlu olarak, New York görüşmelerine destek verilmektedir.

9/B paragrafında bazı olumsuzluklar bulunduğumuzu belirtmek isterim; elbette, bazı olumsuzluklar vardır. Demokratik Sol Parti Grubu olarak Kıbrıs Rum Yönetimiyle ilgili olduğu anlaşılan bu bölümde kullanılan sözcüklerin, Rum Yönetimine cesaret vermekten öte bir anlamının olmaya-acağı inancındayız. Bizim neyi, ne zaman ve ne kadar yapabileceğimiz bellidir. Kıbrıs Rum Yönetiminin hem hukuk yönünden ve hem de pratik açıdan Kıbrıs Türk Cumhuriyeti adına katılım görüşmelerini yürütme şansı yoktur. Avrupa Birliği üyelerinin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini görmezlikten gelerek Kıbrıs Rum Yönetiminin Avrupa Birliğine girmesi için onay vermeleri zaten olanaksızdır. Başbakanımız ve genel başkanımızın çizdiği Kıbrıs politikası, Demokratik Sol Partinin temel politikasıdır. Bu politikayı Sayın Başbakanımız şöyle özetlemektedirler: "Kıbrıs'ta iki ayrı devlet bulunduğu gerçeği hiçbir şekilde inkâr edilemez. Kıbrıs Rum Yönetimi, Avrupa Birliğine ne kadar yaklaşırsa, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti de Türkiye'ye o kadar yaklaşır."

Burada mesaj açıktır. Bunu, bugünün Başbakanı söylemektedir; bunu, 25 yıl önce Kıbrıs Türklerine yapılanları içine sindiremeyerek, hem Kıbrıs Türklerine hem de Kıbrıslı Rumlara özgürlük, barış ve demokrasi getiren o zamanın Başbakanı söylemektedir. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar) Sayın Başbakanımız, 1974'te olduğu gibi bugün de Kıbrıs Türklerinin güvencesidir.

Sayın milletvekilleri, Avrupa Birliği içinde yakın gelecekte söz konusu olabilecek bir gelişmeye dikkatinizi çekmek istiyorum. Avrupa Birliği üyeleri, bir yandan yeni Avrupa'yı şekillendirmek için birliğe yeni ülkeler katarken diğer yandan da bu hızlı gelişmeden kaygı duymaktadırlar. Bunun sonucu olarak, Avrupa Birliğinin şimdiki üyelerinin, yeni gelecek üyelere farklı statüler verilmesini düşündükleri yabancı basın tarafından yazılmaktadır. Bu düşünceleri uygulamaya konulmadan önce, her tür girişimle, bizim için en uygun şekle getirilmesini Dışişleri Bakanlığımızdan beklemekteyiz.

Diğer taraftan, bir başka konuyu daha Dışişleri Bakanlığımızın dikkatine sunmak istiyoruz. Ortaklık anlaşması ve gümrük birliği çerçevesinde, Avrupa Birliğinin, tarafımıza ödenmek üzere 2,5 milyar dolarlık yükümlülüğü vardır. 1998 yılında Avrupa Birliğinden sorumlu Devlet Bakanlığımız, hazırladığı strateji belgesiyle bu konuyu Avrupa Birliğine bildirmiş ve yükümlülüğünü yerine getirmesini istemişti; ancak, bildiğiniz gibi, Yunan vetosu nedeniyle bu ödeme gerçekleşememişti. Şimdi yeni döneme girilirken, Avrupa Birliğinin eski yükümlülüklerini öncelikle yerine getirmesini bekliyoruz. Bu sağlandıktan sonra, katılım stratejisinin getireceği yeni yapısal katkılarının sağlanmasının uygun olacağı inancındayız.

Sayın milletvekilleri, ne denli eleştirilecek öğeler taşırsa taşısin, çağdaş uygarlık yolunda ülkemiz önemli bir adım atmıştır. Bu sonucun alınmasında, başta Sayın Başbakanımız olmak üzere, 57 nci hükümetin tüm üyelerine, Demokratik Sol Parti Grubu adına şükranlarımızı sunarız.

Gerek insan hakları ve gerekse ekonomik reformlar konusunda yoğun çalışmalar sonucu çok önemli yasalar çıkaran ve bugünkü sonucun alınmasında büyük rol oynayan Türkiye Büyük Millet Meclisinin, siz, değerli milletvekillerine teşekkür ederiz.

Aylarca, yaptıkları çalışmalarla, 10 Aralık tarihine gelinmesini sağlayan tüm kamu görevlileri, emeklerinin boşa gitmediğini görmektedirler. Kendileri, bu olayın gizli kahramanlarıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan sonra, çok zor bir yolda gideceğiz. Eksiklerimizi biliyoruz, gidermenin yollarını da biliyoruz ve Demokratik Sol Parti Grubu olarak, bu yolda olumlu adım atan herkese başarılar diliyoruz.

Saygılar sunarım. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çağlayan'a teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Tüzüğümüz, şahısları adına tek bir konuşma yapmaya imkân vermektedir.

Hakkâri bağımsız Milletvekili Sayın Evliya Parlak; buyurun efendim. (Alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

EVLIYA PARLAK (Hakkâri) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; sözlerime başlamadan önce, hepinizi saygıyla selamlarım.

Dün, elim bir trafik kazası sonucu kaybettiğimiz değerli meslektaşım, çok kıymetli, Çanakka- le Milletvekili Sayın Sıtkı Turan'a Allah'tan rahmet, ailesine, Milliyetçi Hareket Partisi mensuplarına ve bütün Meclisimize başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ben de, Avrupa Birliğine aday gösterilişimiz nedeniyle, Helsinki'de alınan kararın neticeleriyle ilgili kişisel düşüncelerimi arz etmek üzere huzuruza çıkmış bulunmaktayım.

Önce, kırk yıldan beri Türkiye Cumhuriyetinin, çağdaş uygarlık düzeyine erişme hedefi çerçevesi içerisinde gösterdiği çalışma sonucunda, 10 Aralıkta, Helsinki'de oybirliğiyle aday gösterilmiş olması, bütün milletimizi gururlandırmıştır ve özellikle, 10 Aralık 11 Aralıkla bağlayan gece, ülkemizi, birtakım bağımlılık kararlar içerisinde aday göstermesini engelleyen değerli Başbakanımızı, Dışişleri Bakanımızı, insan haklarından sorumlu bakanımızı ve hükümetin diğer üyelerini, şahsım adına tebrik eder, şükranlarımı sunarım.

Yine, bu arada, 60'lardan bu yana, 40 sene süren bütün hükümetlerin çabaları sonucunda bu noktaya erdiğimizizi, hepimiz yaşayarak gördük. 1987'de rahmetli Turgut Özal, resmen başvuru yaparken de, aynı umutlarla Türk Milleti sevinmişti ve rahmetli, şu sözü kullanmıştı: "İnce uzun bir yoldur bu" gerçekten ince uzun bir yoldur; o yolun, kademe kademe aşılması hepimize gurur vermektedir. 1996'da yine, o zamanki hükümetin çalışması sonucunda, Gümrük Birliğine girildiğinde, yine aynı gururu duyduk.

Eleştiriler var, olacak elbette; çünkü, yanlış yapmamamız için, mutlaka, tereddütleri, yanlışlıkları açıklığıyla dile getirmekte yarar var.

Bundan sonra ne yapmamız lazım; özellikle, mevcut hükümetin ve bu Meclisin yapacağı, yazın, gecesini gündüzüne katarak oybirliğiyle gerçekleştirdiği anayasa değişiklikleri, kanun değişiklikleri sonucu bu noktaya geldiğimizi de hatırlayarak, Sayın Başbakanımızın konuşmasında ifade buyurduğu gibi, ülkemizdeki yasalarımızla, Avrupa Birliğine aday bir ülkenin yaşantısı arasında çelişki yaratan durumları mutlaka bu Meclise getirilip, kaldırılması gerekir.

İkincisi; bu hükümet, bu Meclisin desteğini aldığı takdirde, İktidar-muhalefet ayrımı yapmadan, Anayasada olsun, diğer kanunlarda olsun her türlü değişikliği gerektiğinde oybirliğiyle çıkarabildiğini de kanıtlayan bir Meclistir. Bunu da en kısa sürede inşallah bu yasama dönemi içinde gerçekleştirip, Türkiye Cumhuriyeti, diğer 12 aday ülkeye örnek bir ülke olacaktır.

Yine, ülkemizde bütün bölgeler arasındaki dengesizlikleri giderici, ekonomik, sosyal, kültürel tedbirlerin mutlaka alınması lazım. Bu arada bir iki şeyi vurgulamak istiyorum:

Biz, hatırlarsınız, defalarca huzurunuzda geldik "Allah'a şükür terörü bitirdik; huzur ve güven sağlanan bölgede, artık, olağanüstü halin devam etmesine gerek yoktur" dedik; ama, beş ilimizde olağanüstü hal uygulaması hâlâ devam ediyor. Avrupa Birliğine aday bir ülkenin, 81 ilinin beşinde -tam gerekçeler ortaya konulmadan, yani, yeterince gerekçe göremiyoruz, o bölgenin insanı olarak bunu her zaman vurguladık ve bize göre kalkması gerekir- olağanüstü halin hâlâ devam etmesi, bana göre bir çelişkidir Sayın Başbakanım. Bu hükümetten istihdamım, Avrupa Birliğine aday bir ülkede olağanüstü hal uygulaması olmaz. Anayasa ve yasalar herkes için eşit ve aynı şekilde uygulanmalıdır.

Ben, bu duygularla sözlerimi bitirirken, bu Helsinki kararının bütün dünyaya ve özellikle ülkemize hayırlı olmasını diliyorum, Yüce Meclisi saygılarıma selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Parlak.

Sayın milletvekilleri, böylece, İçtüzüğü'nün 59 uncu maddesi uyarınca yapmakta olduğumuz görüşmeler tamamlanmış oldu.

Şimdi, gündeme geçmeden evvel üç arkadaşımıza daha gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz, Çeçenistan'la ilgili Gürcistan ziyareti hakkında söz isteyen, Aydın Milletvekili Sayın Sema Pişkinsüt'e aittir.

Buyurun sayın Pişkinsüt. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

2. – Aydın Milletvekili Sema Pişkinsüt'ün, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Çeçenistan ve Gürcistan ziyaretlerine ilişkin gündem dışı konuşması

SEMA TUTAR PIŞKINSÜT (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Parlamentomuzun bu konuya vermiş olduğu önem nedeniyle, yapmış olduğumuz çalışmaları sizlere iletmek istedim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak, 3686 sayılı Yasamızın ve insan haklarıyla ilgili uluslararası mevzuatın Komisyonumuza tanıdığı yetkiye dayanarak, Çeçenistan'da devam etmekte olan insan hakları ihlallerini, son bir aydır gündemimize aldık. Konuyla ilgili 4 toplantı yaptık. Bu bağlamda, 29 Kasım 1999 tarihinde, toplantımıza katılan tüm üyelerin oybirliğiyle, Çeçenistan için ciddi derecede kaygı duyduğumuzu bir bildiriyle deklare ettik.

Yine, Dışişlerimiz aracılığıyla, Çeçenistan'da olayları yerinde görme ve izleme isteğimizi, ayrıca Dumada Parlamentoyla görüşme isteğimizi Rusya Federasyonuna bildirdik, henüz bir cevap alamadık; ancak, bu arada, geçen hafta -8 Aralık tarihinde- her partiden bir milletvekilimizin ve teknik kadronun katıldığı bir altkomisyon heyetimizle Gürcistan'a, oraya Çeçenistan'dan göç eden mültecilerle görüşmek üzere gittik ve bu sabah döndük. Gürcistan'da, bir yabancı ülke heyeti olarak ilk kez bizim heyetimiz bir inceleme yaptı; bu yönde de çok ilgi duyuldu.

Heyetimiz Tiflis'te değişik gruplarla, Gürcistan Parlamentosu Meclis Başkanıyla, İnsan Hakları Komisyonu Başkanıyla, Mülteci ve İskân Bakanıyla ve Bayan Shwardnadze'nin başkanlığını yaptığı Kadın Barış Vakfı ve üyeleriyle görüldü. Gürcistan Devlet Başkanı Sayın Shwardnadze tarafından kabul edildik. Ayrıca, Büyükelçiliğimizde işadamlarımızla da bir toplantı yaptık ve Uluslararası Karadeniz Üniversitesini de gezdik.

Gürcistan Devlet Başkanı Sayın Shwardnadze, Avrupa Birliği'ne aday oluşumuzu "sizin adaylığınız bizim adaylığımızdır" sözleriyle kutladılar. Ayrıca, Sayın Shwardnadze, heyetimize, deprem nedeniyle üzüntülerini belirterek, Cumhurbaşkanımız Sayın Demirel'e dostluk ve saygı mesajları ile Parlamentomuz ve Hükümetimiz üyelerine teşekkür ve saygılarını iletmışlerdir.

Çalışmalarımız sırasında, programımızın dışında olan, Gürcistan'ın kuzeyindeki, Rusya'nın gayriresmî kapısı olan Şatili bölgesine de gittik. Şatili'deki mülteciler, göçmen olarak oraya gelmişlerdi ve Tiflis'e, yaklaşık bir saat helikopterle uçup gittiğimiz alanda, Şatili'de nüfus 240 kişi iken, mültecilerle birlikte 400'e çıkmış, 20-25 kişi odalarda yaşıyorlar ve 500 civarında sınırda bekleyen mülteci vardı. Çoğu yaşlı, kadın ve çocuklardan oluşanlar, gözleri yaşlı, bir an susmadan, özellikle de bütün umutlarını kaybetmiş olan kadınlar tarafından Rusya Federasyonunun yapmış olduğu, bir halkın toptan yok edilmesine yönelik bütün eziyetleri anlattılar ve özellikle, çocukların, hiçbir kabahati olmadığını, bütün bir halkın terörist olamayacağını, bunun bir katliam olduğunu bize defalarca iletiler.

Yine, mültecilerin bulunduğu Pankisi ve Ahmeta bölgelerine de gittik. 8 Aralık itibarıyla 3 500-4 000 mültecinin bulunduğu alanda, yaklaşık, 1 000 civarında okul çağı çocuğu, 250 dolayında iki yaş civarı çocuklar ve 100 kadar da tüberkülozlu hasta vardı. Orada, doktorluk hizmetleri yeterli değil, okula gidemiyorlar ve çok büyük zorluklar içerisinde.

Bu, Çeçenistan tarafı... Bir de Gürcistan tarafına baktığımızda, Gürcistan Devletinin çok zor durumda kaldığını bir kez daha gördük. Gürcistan, kendi toprağının yüzde 25'ini kaybetmiş; yani, Osetya ve Abhazya bölgelerini. Şu anda, zaten, 282 000 iç mülteci var. Bunlar arasında 130 000 evsiz kalmakta. Şimdi de, 3 500-4 000 civarındaki Çeçen'i barındırıyorlar. Burada, 21. İnci Yüzyıla yakışmayacak bir vahşet gözlenirken, Çeçenistan'a karşı Gürcistan Devletinin de humanist yaklaşımını çok net görüyoruz.

Ekonomik koşulları yeterli olmadığı halde, o insanları, yerli halk bakıp barındırıyor. Yine, Gürcistan'ın iç hukukuyla gelen mültecilerin ne derece bağdaşabilecekleri konusunda endişeler var. Ayrıca, Rusya Federasyonunun, bundan sonraki tavrının ne olacağını da tam kestiremiyorlar, ciddi bir endişe var.

Değerli milletvekilleri, Kafkasya'da istikrarın çok önemli olduğunu hepimiz biliyoruz. Gürcistan devletinin güçlü olması, hem Türkiye için hem Gürcistan için son derece önemli. Sosyal, ekonomik yönden desteklendiği kadar, aynı zamanda hükümetimiz ve devletimiz olarak da, farklı bir stratejik planla Gürcistan'a bakmamız gerekiyor. Gürcistan'da, elektrik yok, ekonomi zor durumda, yüzde 60 işsizlik var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen, 1 dakika içerisinde toparlayın efendim.

SEMA TUTAR PIŞKİNSÜT (Devamla) – Sözlerimi bitirmeden önce, Gürcistan'da bizleri ağırlayan Tiflis Büyükelçimiz Sayın Burak Gürsel'e ve büyükelçiliğimiz görevlilerine, buradan, bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, heyetimiz, 6 gün boyunca çok zor koşullarda çalıştı; zaman zaman, çok yoğun çalışmaların içerisine girdik; ancak, partilerüstü bir anlayışla, olağanüstü bir ciddiyetle ve müthiş bir uyum içerisinde çalıştı. Bu nedenle, heyetimizdeki bütün milletvekili arkadaşlarıma, tek tek teşekkür etmek istiyorum. Milliyetçi Hareket Partisinden Manisa Milletvekili Sayın Akgül'e, Anavatan Partisinden İstanbul Milletvekili Sayın Emre Kocaoglu'na, Fazilet Partisinden İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Baş'a, Doğru Yol Partisinden Sinop Milletvekili Sayın Kadir Bozkurt'a, hem kendilerinin şahıslarında sayın milletvekillerimize hem de şahısları nezdinde bütün partilere teşekkür borç biliyorum.

Bosna'da ve Kosova'da oldukça gecikmeli bir biçimde başarı elde eden dünya, Çeçenistan'daki olaylarda, çok daha hızlı ve çok daha erken davranır diye düşünüyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

SEMA TUTAR PIŞKİNSÜT (Devamla) – Türkiye Cumhuriyeti Parlamentosu olarak, ilk kez bir parlamento grubunu, inceleme yapmak üzere, Çeçen mültecilerle konuşmak üzere Gürcistan'a gönderen bir Parlamento olduk; dolayısıyla, bu çekici gücü sonuna kadar götüreceğimiz umuduyla, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Pişkinsüt'e teşekkür ediyorum.

Gündem dışı diğer söz, Amasya'daki şeker fabrikasının sorunları hakkında söz isteyen Amasya Milletvekili Sayın Akif Gülle'ye aittir.

Buyurun Sayın Gülle. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

3. – *Amasya Milletvekili Akif Gülle'nin, Amasya Şeker Fabrikasının içinde bulunduğu sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması*

AKİF GÜLLE (Amasya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; seçim bölgem Amasyamızda bulunan şeker fabrikamızın içinde bulunduğu problemlerle ilgili, ekonomik krizle ilgili söz almış bulunuyorum.

Sözlerime başlarken, elim bir trafik kazasında kaybettiğimiz meslektaşımız, milletvekili arkadaşımız Sıtkı Turan arkadaşımıza Allah'tan rahmet, Milliyetçi Hareket Partisi camiasına ve Parlamentomuza başsağlığı dileklerini ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Amasya Şeker Fabrikamızın içinde bulunduğu problem, sadece Amasya-mızı ilgilendiren bir problem değil; Tokat, Çorum, Samsun illerinde yaklaşık 107 000 şekerpanca-nı ekicisini yakından ilgilendiren bir problemle karşı karşıyayız. Bu sene Amasya Şeker Fabrikamı-za ürün teslim eden yaklaşık 30 000 şekerpancarı üreticisi, bugün itibarıyla, bırakınız ürün bedel-lerini almak, tek bir kuruş avans bile almış değillerdir. Amasya Şeker Fabrikamızda çalışan yakla-şık 1 100 civarındaki personel,, beş aydır, maalesef, ücretlerini alamıyor.

Ayrıca Amasya Şeker Fabrikasına şekerpancarı taşıyan nakliyecilerimizin problemleri de di-ğerlerinin aynısıdır.

Değerli arkadaşlar, yaşanan bu problem karşısında Amasyamız ve bölge insanımız olağanış-tı bir sabır ve metanet gösterdi. Çalışanımız ücretini alamadı; ama acısını içine attı. Nakliyecileri-miz borç para ile şekerpancarı taşımasına devam etti, bu fabrikanın bacasının tütmesini sağladı. 30 000 çiftçimiz aylardır tedirgin; ama, ümitli bir bekleyiş içerisinde bugüne kadar geldi.

Bölgemizde bulunan sivil kuruluşlar, herkese örnek olacak bir birlik ve beraberlik örneği ver-di, sendikalarımız, pancar ekici kooperatiflerimiz, ziraat odalarımız, ticaret odalarımız, esnafımız bu problemi çözmek için çalmadık kapı bırakmadı. Doğrusu Ankara'da çaldıkları kapılardan da, kendilerine hep ümit vaat edildi, bugün yarın, bu problemin ortadan kaldırılacağı söylendi; ama, bugüne geldiğimizde, maalesef, bu problemler henüz çözülmedi.

Bölge milletvekilleri olarak bizler, siyasetüstü bir anlayışla, bu problemin üzerine gittik. Ko-nuyu, müteaddit defalar Meclis kürsümüzde de taşıdık. Bendenizin, Sayın Başbakanımızın cevap-landırması için verdiğim bir yazısı soru önergesine, bir bakanımız tarafından verilen cevapta, 23 Eylül 1999 tarihinde hazırlanan bir kararnamenin Başbakanlığa sevk edildiği, bu kararname çıktı-ğı zaman, bu problemin de ortadan kaldırılacağı bildirildi. Aradan, tam 83 gün geçti, maalesef, bu kararname de, bugüne kadar çıkarılmış değil.

Değerli arkadaşlar, şimdi, ben, buradan, bu milletin kürsüsünden, başta Sayın Başbakan olmak üzere, bütün hükümet üyelerine ve yetkililere tekrar sesleniyorum; verdiğiniz sözlerin arkasında duracak mısınız, Amasya Şeker Fabrikasının problemini çözecek misiniz, ne zaman çözeceksiniz? İçinde bulunduğumuz bu kutsal ayın manevî atmosferi içerisinde, bu problemin, daha fazla uzatıl-madan, bir an önce, hiç vakit kaybedilmeden, hemencecik çözülmesi konusundaki ümidimi muha-faza etmek istiyor, Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Gülle'ye teşekkür ediyorum.

Cevap yok herhalde.

Gündem dışı son söz, sürücü belgesi alabilmek için ortaokul mezunu veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş olma şartının kaldırılması veya ertelenmesi konusunda söz isteyen Hatay Milletve-kili Sayın Mehmet Nuri Tarhan'a aittir.

Buyurun Sayın Tarhan. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

4. – Hatay Milletvekili Mehmet Nuri Tarhan'ın, sürücü belgesi alabilmek için ortaokul veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş olma şartının kaldırılması veya ertelenmesine ilişkin gündem dışı konuşması ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı

MEHMET NURİ TARHAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Karayol-ları Trafik Kanununun 41/b maddesi gereğince sürücü belgesi alabilmek için ortaokul veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş olma şartının kaldırılması veya ertelenmesi hakkında gündem dışı söz almış bulunmaktayım; sözlerime başlamadan önce, elim bir trafik kazası sonucu hayatını kaybeden

Çanakkale Milletvekilimiz Sıtkı Turan Beyefendi ve danışmanına, Allah'tan rahmet, yakınlarına, Milliyetçi Hareket Partisi camiasına ve büyük Türk Milletine başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 27 Ekim 1996 tarih ve 22800 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 41/b maddesi gereğince, A-1, A-2, B, C, D ve E sınıfı sürücü belgesi alacaklarda, en az ortaokul mezunu veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş olma şartı getirilmiştir; ancak, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 25.5.1997 tarih ve 22999 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 4262 sayılı Kanunla eklenen geçici 1 inci maddesiyle, bu şartın 31.12.1999 tarihine kadar aranılmayacağı, adayların ilkökul mezunu olmasının yeterli olacağı ifade edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, 4262 sayılı Kanunla uzatılan süre, 31 Aralık 1999 tarihinde sona erecektir. Bu tarihten itibaren ülkemizdeki ilkökul mezunu vatandaşlarımız ehliyet alamayacaklardır. Türkiye geneline baktığımızda, illere göre değişmekle birlikte, 1999 yılı itibarıyla, sürücü adaylarının yaklaşık yüzde 40'ının halen ilkökul mezunu olduğu, bazı illerde bu oranın yüzde 50'nin üzerine çıktığı görülmektedir. Halen onbinlerce ilkökul mezununun ehliyeti yoktur ve ehliyet alabilmek için uğraşmaktadır.

Diğer taraftan, sekiz Yıllık Zorunlu Temel Eğitim Yasasının 1997 yılından itibaren uygulanmaya başladığını hepimiz bilmekteyiz. Bu yasanın çıkmasından önce, 1993 yılından başlayarak, 1997 yılına kadar eğitimini ilkökul mezunu olarak tamamlayanlar, henüz 18 yaşını ikmal etmedikleri için, şu ana kadar ehliyet almaları mümkün olamamıştır; 4262 sayılı Kanunla 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa eklenen geçici 1 inci maddenin yürürlük tarihi 31 Aralık 1999 tarihinde sona ereceğinden, bundan sonra da ehliyet almaları mümkün olmayacaktır.

Bahsettiğim bu nesil, ömrünün sonuna kadar sürücü belgesi alamamaktan dolayı mağdur olacaktır. Bu durum, uygulamada tabii olarak birçok mahzurlara ve adaletsizliklere yol açacaktır. Örneğin, biraz araba sürmesini öğrenen, fakat, ehliyet alamadıkları için tam bir sürücü eğitiminden geçmemiş olan vatandaşlarımız, ehliyetsiz araba kullanmaya temayül edecekler, bu da, birçok kazaya yol açabilecektir.

Şu ana kadar ehliyet almada mağdur olanların veya ileriki yıllarda mağdur olacakların sorunlarını gündeme getirerek, konunun sosyolojik ve psikolojik yönünü ele aldık; çok önemli diğer bir boyutu daha vardır ki, o da ekonomik yönüdür.

Değerli milletvekilleri, sürücü kursları, 18.10.1983 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 2229 sayılı Tebliğler Dergisinde Motorlu Taşıtlar Yönetmeliğiyle yürürlüğe girmiş; 1987 yılından itibaren ise, fiilen faaliyete başlamışlardır; amaçları, yönetmelik ve genelgeler ışığında, sürücülere trafik ile ilgili öğretim ve eğitimi vererek, karayollarında can ve mal güvenliğinin sağlanmasına hizmet etmektedir.

Bugün, ülkemizde, yaklaşık 1 700 civarında sürücü kursu olup, buralarda çalışan personel sayısı yaklaşık 50 000 kişi civarındadır. Sürücü kursları, çalışanlarıyla, eğitim araçlarıyla, kurs binalarıyla ve direksiyon eğitim alanlarıyla, Türkiye'de, yakın zamanda, başlıbaşına önemli bir sektör haline gelmiştir. Ayrıca, sürücü adayları, bu sektör aracılığıyla millî eğitim, emniyet ve sağlık kuruluşlarına her yıl çeşitli adlar altında trilyonlarca geliri aktararak, ülke ekonomisine oldukça büyük bir kaynak sağlamaktadır.

Sürücü kurslarının, 31.12.1999 tarihinden itibaren ilkökul mezunlarının ehliyet alamayacak olması nedeniyle, ciddi bir müşteri potansiyelini kaybederek, büyük bir ekonomik darboğaza girmeleri kaçınılmaz olacaktır...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tarhan, lütfen toparlayınız.

MEHMET NURİ TARHAN (Devamla) – Ülke ekonomisine aktarılan büyük bir kaynağın kaybedilecek olması bir yana, ülkemizde işsizliğin had safhaya ulaştığı şu günlerde, bu sektörde çalışan birçok insan işsizlikle karşı karşıya kalacaktır.

Şu ana kadar saydığım sosyal ve ekonomik bütün gerçekler dikkate alınarak, ya ehliyet alma da ortaokul veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş olma şartı tamamen kaldırılmalı ya da Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim Yasasının uygulanmasından önce en son mezun olan ilkökul mezunu vatandaşlarımızın ehliyet alabilme yaşlarını ikmal ettikleri 2004 yılına kadar şimdilik uygulama süresinin uzatılması hususunda gerekli yasal düzenlemelerin yapılması elzem hale gelmiştir.

Bu konuyla ilgili olarak, sayın hükümetten ve özellikle de Sayın İçişleri Bakanımızdan gerekli yasal düzenlemelerin yapılması hususunda gereken alakayı göstermelerini önemle arz ediyor; kendilerine, şimdiden, şu ana kadar konuyla ilgili olarak şahsıma başvurarak yardım isteyenler adına teşekkür ederek, Yüce Meclisin değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tarhan.

Sayın Tarhan'ın konuşmalarına Sayın Millî Eğitim Bakanımız cevap verecekler.

Buyurun Sayın Bakan. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakika efendim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Tarhan'ın sözünü ettiği Karayolları Trafik Yasasının 41 inci maddesinin (b) bendi aynen şöyledir: "F, G, H sınıfı sürücü belgesi alacakların ilkökulu, A1, A2, B, C, D ve E sınıfı sürücülerin en az ortaokulu veya sekiz yıllık temel eğitimi bitirmiş olmaları şarttır." F, G, H sınıfı sürücü belgeleri, köyde lastik tekerlekli traktör kullanacaklar, iş makinesi türünden motorlu araçları kullanacaklar ve özel tertibatlı sakat araçlarını kullanacaklar için düzenlenmektedir. Diğerlerinde ise, en az ortaokul veya ilköğretim okulu mezunu olmak gerekmektedir.

Sayın milletvekilleri, ülkemizde, her konuda iyi eğitilmiş insana ihtiyacımız vardır. Camımızı, mahlumuzu emanet ettiğimiz şoförlerimizin de, mutlaka iyi eğitim almaları gerekir. Bu nedenledir ki, istatistikler bizleri üzmektedir. Daha evvel alınmış olan ehliyetler nedeniyle, kamyon, otobüs, trolleybüs kullanan kişilerin yaptığı kazaların çoğunluğunda eğitim eksikliği sebep olarak gösterilmektedir.

Bu yasa, 17.10.1996 tarihinde Yüce Mecliste görüşülürken, şimdi milletvekili olmayan, İzmir eski Milletvekili İsmail Yılmaz arkadaşımız ve arkadaşları, bu madde üzerinde bir önerge verdiler; dediler ki "bu madde haklıdır; ama, bir geçiş dönemi olsun." O nedenle de, bu yasaya, o tarihte, geçici 1 inci madde eklendi. Geçici 1 inci maddeye göre de, en az ortaokul mezunu olma veya ilköğretim okulu mezunu olma şartı, 31.12.1999 tarihine kadar ertelendi. Yani, ne yapıldı; ilkökul mezunu olup da, ilköğretim okuluna devam etmeyenlere ikibuçuk yıl süre verildi; bu Yüce Meclis, ikibuçuk yıl süre verdi; dedi ki "eğer, ehliyet almak istiyorsanız, ikibuçuk yıl içerisinde -yani, 31.12.1999'a kadar- bu ehliyeti alınız." Bu süreyi kullanmayanlar içinse, ebediyen ehliyet alamama gibi bir durum da yoktur; açık ilköğretim okulumuz var, açık lisemiz olduğu gibi, açık ilköğretim okulumuz da var. Bu eğitim süresinin dahi, Millî Eğitim Bakanı olarak, şoförlerimiz için yeterli olmadığına inanıyorum. Bugün, Kütahya'da Ulaştırma Meslek Yüksekokulu var. Milyonlarca insanı yurt dışına taşıyan, yurt içinde taşıyan, yurt dışına milyarlarca liralık mal ihracatında çalışan, mal ithalatında çalışan şoförlerimiz, artık, meslek yüksekokullarından mezun oluyorlar. Uluslara-

rası nakliyeciler, bırakın ilkokul mezunu olmayı, lise mezunu olmayı dahi yeterli görmüyorlar; ben de aynı görüştüyüm. Yasanın bu şekilde devam etmesinde... Hiç olmazsa -gönlümdekini de söyleyeyim- stürücü olacakların, trolleybüs, TIR, otobüs sürücülerin, çekici kullanacakların, diğer araç gereçleri kullanacakların, profesyonelce kullanacakların, mutlaka ve mutlaka, meslek yüksekokulu mezunu olması gerekir. Bu eğitimi almanın, bu ehliyeti olmayanların ise kullanmaması, canımız için, malımız için, güvenliğimiz için önemlidir.

Saygıyla arz ediyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Millî Eğitim Bakanımız Sayın Bostancıoğlu'na teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, Başkanlığın diğer sunuşları vardır.

İlk olarak, 3 adet Meclis araştırması önergesi vardır; okutuyorum:

C) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMA-SI ÖNERGELERİ

1. – Kayseri Milletvekili Hasan Basri Üstünbaş ve 35 arkadaşının, Kayseri ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/103)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kayseri ilimizin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunları ile özellikle Kayseri'nin kamu yatırımları ve özel sektörlü teşvik edici tedbirler ile kamu hizmetleri yönünden ihmal edilmesinin ortaya çıkardığı sorunları ve Kayseri'nin ilçelerinin "kalkınmada öncelikli yöreler" kapsamına alınmasının araştırılarak gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

1- Hasan Basri Üstünbaş	(Kayseri)
2- Hamdi Baktır	(Kayseri)
3- Mehmet Şandır	(Hatay)
4- Abdullah Gül	(Kayseri)
5- Sevgi Esen	(Kayseri)
6- Nesrin Nas	(İstanbul)
7- Perihan Yılmaz	(İstanbul)
8- Mehmet Ceylan	(Sivas)
9- Cezmi Polat	(Erzurum)
10- Ali Işıklar	(Ankara)
11- Saffet Arıkan Bedük	(Ankara)
12- Nail Çelebi	(Trabzon)
13- İrfan Gündüz	(İstanbul)
14- Hüseyin Akgül	(Manisa)
15- Mihrali Aksu	(Erzincan)
16- Orhan Şen	(Bursa)
17- Mustafa Verkaya	(İstanbul)
18- Mehmet Hanifi Tiryaki	(Gaziantep)

19- Tevfik Ahmet Özal	(Malatya)
20- Sedat Çevik	(Ankara)
21- Reşat Doğru	(Tokat)
22- Mükremin Taşkın	(Nevşehir)
23- İsmail Çevik	(Nevşehir)
24- İsmail Hakkı Cerrahoğlu	(Zonguldak)
25- Osman Müderrisoğlu	(Antalya)
26- Cahit Tekelioğlu	(İçel)
27- Mehmet Nuri Tarhan	(Hatay)
28- Süleyman Coşkun	(Burdur)
29- İbrahim Halil Oral	(Bitlis)
30- Mehmet Arslan	(Ankara)
31- Abdülkadir Akcan	(Afyon)
32- Hakkı Duran	(Çankırı)
33- Mustafa Sait Günen	(Konya)
34- Ahmet Erol Ersoy	(Yozgat)
35- Salih Erbeyin	(Denizli)
36- Ali Halaman	(Adana)

Kayseri ilimiz, İç Anadolu Bölgesinin ortasında, birçok illerin birleştiği kilit noktasında bulunan stratejik bir ilimizdir. Kayseri İli, 16 917 kilometrekare yüzölçümüne sahip olup 1997 yılı nüfus sayımına göre nüfusu 974 035'tir. Nüfusun yüzde 70'i şehirlerde, yüzde 30'u köylerde yaşamaktadır. Kayseri büyükşehir statüsündedir. İl merkezinde Kocasinan ve Melikgazi adıyla iki ilçe bulunmaktadır. Büyükşehirin nüfusu 498 233'tür. Toplam 16 ilçesi, 65 belediyesi, 439 köyü vardır.

Tarihimizde önemli bir yere sahip olan ilimiz, özellikle cumhuriyet döneminde büyüyen ve gelişen sanayi merkezidir. 1960-1980'li yıllarda sanayi hamleleri sonraki yıllarda duraklamış ve hızla düşüşe geçmiştir. Yeni yatırımlara ilgi azalmıştır. 5 Nisan kararları ile yatırım trendi iyice düşmüştür. Kayserili sanayici için gerekli yatırım teşviği olmadığı için, büyük işletme yatırımları, Ankara, İzmir, Antalya, Adana, Mersin illerine ve Marmara Bölgesine kaymıştır. Dthnyada yaşanan global kriz ağırlıklı sektör olan tekstil ve sanayi sektörünü büyük ölçüde olumsuz etkilemiştir.

Kayseri Ticaret Odası raporlarına göre, 1976 yılında ilimiz, gelişmişlikte iller arasında 9 uncu sıradayken, 1996 yılında 15 inci sıraya gerilemiştir. 1997 yılında ilimizden, Bursa 5 kat, Adana 4 kat, Şanlıurfa 3,5 kat, Gaziantep 2 kat, Samsun 1,5 kat daha fazla kamu ödeneği almıştır. Kayseri'nin Türkiye'deki kamu harcamalarındaki payı binde 96'dır, yüzde 1 bile değildir.

Proje ve raporlar incelendiğinde görüleceği gibi, Kayseri ekonomisine lokomotif görevi yapacak birçok dev proje yıllar önce ihale edilmiş; ancak, yeterli ödenek temin edilemediğinden sürünce mede kalmıştır.

Bu amaçla, ilimizin kendi potansiyeli harekete geçirilerek, hem il merkezindeki hem de geri kalmış Kayseri olarak tanımlanan ilçe ve köylerimizde yaşayan insanlarımızı ekonomik, sosyal yönden refah ve mutluluğa erdirecek projeler ve yatırımlar özette;

a) Kayseri kuzey çevre yolu,

- b) SSK Kayseri Hastanesi inşaatı,
- c) DDY konteyner terminali,
- d) Demiryollarının iyileştirilmesi projesi,
- e) Demiryolu ağının organize sanayi ve serbest bölgeye uzatılması,
- f) Kırsal kalkınma projesi,
- g) İlçe bazında kalkınmada öncelikli yöre statüsü,
- h) Erozyonla mücadele,
- i) Tarım-hayvancılık ve tarımsal sulamalarıdır.
- j) Devlet II. Merhale Projesi; gölet ve diğer barajların yapımı.
- k) Sivil havaalanı yapımı,
- l) Kayseri-Ankara arası bölünmüş yol projesi.

Ulaşım, sanayi, ticaret ve turizm konularında ise, öncelikle ilimizi diğer illere kavuşturmak ana hedefimizdir. Böylelikle, Kayseri merkez, Ürgüp-Göreme, Erciyeş Kayak Merkezi, Sultan Sazlığı Kuş Cenneti, Kapuzbaşı Şelaleleri birbirine yakınlaştıracaktır.

Özellikle Kayseri'nin sanayi ve ticaretteki ekonomik gelişmişliği ilçelerine yansımamıştır. İlçelerde ve kırsal kesimde gelir düzeyi çok düşüktür. Son yıllarda kırsal kesimde nüfus azalması hızlanmıştır.

Kalkınmayı dengeli bir hale getirmek ve sanayi yatırımlarını ilçelere kaydırmak için yapılacak bir değerlendirme neticesinde tespit edilecek ilçelere "kalkınmada öncelikli yöreler" statüsü verilmelidir.

Kayseri'nin içinde bulunduğu sorunlardan bir an önce kurtulması için, sorunlar ve çözümlerinin yerinde tespiti ile ilgili bir Meclis araştırma komisyonunun kurulması, Kayseri bölgemiz ve Türkiye için faydalı olacağı kanaatindeyiz.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge gündemdeki yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Diğer önergeyi okutuyorum:

2. – Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 31 arkadaşının, vakıf müesseselerinin içinde bulunduğu durum konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/104)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Vakıf müessesesinin içinde bulunduğu durumun tespiti ile bu alandaki mevcut yozlaşma, istismar ve yok oluş sürecinin önüne geçilerek çağdaş bir anlayışla yeniden toplumumuza kazandırılabilmesini temin etmek ve bu konuda yapılabileceklerin ortaya konulabilmesi için, Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ederiz. 9.12.1999

- 1 - Musa Uzunkaya (Samsun)
- 2 - İsmail Kahraman (İstanbul)
- 3 - Şükrü Ünal (Osmaniye)
- 4 - Mehmet Altan Karapaşaoğlu (Bursa)
- 5 - Özkan Öksüz (Konya)

- 6 - İsmail Özgün (Balıkesir)
- 7 - Mahfuz Güler (Bingöl)
- 8 - Ali Oğuz (İstanbul)
- 9 - Rıza Ulucak (Ankara)
- 10 - Fahrettin Kukaracı (Erzurum)
- 11 - Eyyüp Sanay (Ankara)
- 12 - Mustafa Niyazi Yanmaz (Şanlıurfa)
- 13 - Şeref Malkoç (Trabzon)
- 14 - Veysel Candan (Konya)
- 15 - Mahmut Göksu (Adıyaman)
- 16 - Mehmet Zeki Okudan (Antalya)
- 17 - Teoman Rıza Güneri (Konya)
- 18 - Latif Öztekin (Elazığ)
- 19 - Turhan Alçelik (Giresun)
- 20 - Zeki Ünal (Karaman)
- 21 - Lütü Doğan (Gümüşhane)
- 22 - M. Zeki Çelik (Ankara)
- 23 - Fethullah Erbaş (Van)
- 24 - Sait Açıba (Afyon)
- 25 - Mehmet Özyol (Adıyaman)
- 26 - Ahmet Karavar (Şanlıurfa)
- 27 - Remzi Çetin (Konya)
- 28 - Mehmet Çiçek (Yozgat)
- 29 - Akif Güllü (Amasya)
- 30 - Kemal Albayrak (Kırıkkale)
- 31 - Hüseyin Kansı (İstanbul)
- 32 - Mehmet Ergün Dağcıoğlu (Tokat)

Gerekçe :

Vakıf anlayışı, tarih boyunca, iyilik ve yardımlaşma duygusunu geliştirerek birçok hizmetin vakıf müessesesi eliyle gerçekleştirilmesine vesile olmuş, hayatın korunması ve güzelleştirilmesi için her anlamda faaliyet göstermiştir. Öncelikle, yardımlaşma ve dayanışmanın kurumsallaşmış şekilleri olarak vakıflar, çok önemli bir sosyal etkiye sahiptir. İnsanın birçok güçlüklerle kazandığı bir malı diğer insanların hizmetine gönüllü olarak sunabilmesi, psikolojik bir eğitim ve terbiye mekanizmasıdır.

Vakıfların hizmet alanı, hangi dinden ve ırktan olursa olsun her insanı kuşatmıştır. Vakıflar kanalıyla gönüllü katılıma ve hoşgörüye alışan bir topluluğun geliştireceği siyaset, elbette ki, çok seslilik, çoğulculuk ve katılımcılık üzerine olacaktır.

Sivil toplum örgütü olarak vakıf müesseselerinin geliştiği ve topluma yayıldığı bir ortamda, demokratik temayüllerin de güçlendiği görülecektir.

Ayrıca, vakıflar, geçmişte yerel ve merkezi idarenin yüklendiği birçok görevi yüklenerek, devlet kaynaklarını geliştirici bir rol de üstlenmişlerdir. Prof. Dr. Ömer Lütfü Barkan'ın araştırmaları-

na göre, Osmanlı Devletinin bütçesinin yüzde 30'unu vakıflar karşılamaktaydı. Bütün bu özellikleriyle vakıflar, modern devlet anlayışına uygun, yeniden yönetim ve halkın hizmete katılımını temin eden müesseselerdir.

Tarihi süreçleri içinde, yukarıda izah etmeye çalıştığımız fonksiyonları icra eden vakıf müessesemiz, bugünkü durumuyla tam bir yozlaşma ve yok olma süreci içindedir. 200'ü aşkın kamu kuruluşunda faaliyet gösteren bu vakıflar, vermek zorunda bulundukları hizmetler karşılığında halktan zorunlu bağış talep etmeleri, toplanan bu bağışların ise kamu yararına sarf edilmeyip, kurumun mevcut çalışanlarına veya emeklilerine maddî katkı olarak kullanılması, vakıf gelenek ve anlayışını sabote etmektedir.

Yasal dayanağı olmaksızın, kamu otoritesini kullanarak gelir sağlanması, hukuk devleti anlayışı ve demokrasi fikriyle bağdaşmaz. Mevcut uygulamayla, harç şeklinde kamu otoritesine hizmet karşılığı kamu geliri almak imkânı yasal olarak mümkündür; ancak, bütçe hakkı içinde ve yasal denetimi söz konusu olan bu yol kullanılmamakta, çok sınırlı malî denetimin söz konusu olduğu vakıf aracılığıyla kaynaklar, bazı ayrıcalıklı personelin kullanımına sunulmaktadır.

Kamu kuruluşlarının hemen hepsinin başvurabilecekleri resmî malî denetime tabi döner sermaye uygulaması yerine, vakıf düzeni ikame edilmesi ve yaygınlaştırılması, toplumsal bakımdan büyük sakıncaları beraberinde getirdiği gibi, suiistimallere yol açan ve "kamu hizmeti" kavramını da derinden yaralayan bir uygulamadır.

İstanbul Üniversitesi, Malatya İsmet İnönü Üniversitesi, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve daha birçok resmî kuruluş bünyesinde faaliyet gösteren bu nevi vakıfların basına da yansıyan icraatları ve buradaki yolsuzluk iddiaları ortadadır. Sırtını devlete dayayarak, devlete ait hak ve yükümlülükleri sınırsız ve sorumsuzca kullanan bu vakıflar, vatandaşa eziyet eder hale gelmiştir.

İç boşalmış bir vakıf anlayışı, geçmişte sahip olduğu önem ve itibarını hızla yitirmekte olup, ayakta kalabilen vakıflar, son derece zor şartlar altında yaşam mücadelesi vermektedir.

Son dönemlerde hükümetler, vakıf geleneği ve anlayışına aykırı bu kabil uygulamalar karşısında sesiz kalmayı tercih ederken, diğer yandan, siyasi birtakım mülahazalarla bu geleneği imkânları ölçüsünde yaşatma çabası içerisinde olan vakıflara ise haksız müdahalelerde bulunarak, vakıf geleneğini ortadan kaldırmaya yönelik tavırlar sergilemektedir.

O nedenle, tamamen bir gönül işi olan vakıf geleneğinin devamı, bu müessesenin istismarının önlenmesi, vakıf geleneğine aykırı bazı kamu kuruluşlarında kişisel menfaat temini amacıyla kurulmuş vakıfların bu tür faaliyetlerinin önüne geçilebilmesi, alınabilecek tedbirlerin ve yapılabilecek yasal düzenlemelerin tespiti amacıyla, Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince bir Meclis araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemde yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüleme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Üçüncü ve son önergeyi okutuyorum:

3. – Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz ve 23 arkadaşının, antepfıstığı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/105)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Son yıllarda, önemli ürünlerimizden ve bölgenin önemli gelir kaynaklarından biri olan antepfıstığı yetiştiriciliği ihmal edilmiş, Türkiye'deki üretimi, on yıl önce, dünyada İran'dan sonra ikinci sırada iken, ne yazık ki, ilgisizlikten, bugün üçüncü sıraya düşmüştür.

Ülkemizdeki antepfıstığı ağaçlarının yüzde 88,4'ü Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Siirt illerinde bulunmakta, yıllık üretimimizin yaklaşık yüzde 90'ı bu illerde elde edilmektedir.

Antepfıstığı, bölgede önemli bir geçim kaynağı olmakla birlikte, aynı zamanda, dışpiyasada geniş talep potansiyeline sahip az sayıdaki ürünlerimizden biridir.

Ülkemiz, alan olarak halen birinci sırada yer almasına rağmen, üretimde gerilere düşmüştür. Antepfıstığı üretimi 1988 yılında 19 343 ton iken, ihracatımız toplam 5 663 ton olmuş, ihracat 22,7 milyon dolar olarak gerçekleştirilmiştir. 1997 yılında ise, 70 000 ton olan üretimimiz yanında, ihracatımız 2,5 ton karşılığı 10,7 milyon dolar getirmiştir. 1998 yılında ise, ihracatımız 18 milyon dolar olmuştur.

Görüldüğü üzere, ihracatta önemli bir düşüş vardır. Hem dışarıdan ve hem de içeriden talebin artırılması, fıstık yetiştiriciliğinin geliştirilmesi tanıtım çalışmaları ve pazarlama kanallarında yapılacak iyileştirmelerin yapılması ve mevcut sorunların giderilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasanın 98 inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Saygılarımızla.

1- Mustafa Niyazi Yanmaz	(Şanlıurfa)
2- Yahya Akman	(Şanlıurfa)
3- Ahmet Cemil Tunç	(Elazığ)
4- Nurettin Aktaş	(Gaziantep)
5- Ali Sezal	(Kahramanmaraş)
6- Musa Demirci	(Sivas)
7- Avni Doğan	(Kahramanmaraş)
8- Dengir Mir Mehmet Fırat	(Adıyaman)
9- Faruk Çelik	(Bursa)
10- Hüseyin Karagöz	(Çankırı)
11- M. Zeki Çelik	(Ankara)
12- M. Ergün Dağcıoğlu	(Tokat)
13- Musa Uzunkaya	(Samsun)
14- İsmail Özgün	(Balıkesir)
15- Özkan Öksüz	(Konya)
16- Ali Oğuz	(İstanbul)
17- Rıza Ulucak	(Ankara)
18- Eyyüp Sanay	(Ankara)
19- Fahrettin Kukaracı	(Erzurum)
20- Mehmet Zeki Okudan	(Antalya)
21- Teoman Rıza Güneri	(Konya)
22- Turhan Alçelik	(Giresun)
23- Mehmet Özyol	(Adıyaman)
24- Ahmet Karavar	(Şanlıurfa)

Gerekeçe:

Bir tanım ülkesi olan Türkiye, bu sektörde başarısız bir grafik çizmektedir. Sanayi toplumu olmadık; hiç olmazsa, tarımımıza gerçek manada sahip çıkalım. Hayvancılık bitme noktasına geldi. Dışarıya et ve hayvan ürünleri ihraç ederken, şimdi, bunları ithal eder duruma geldik. İhmal edilen ve gerekli önem ve ehemmiyet verilmeyen önemli ürünlerimizden biri olan antepfıstıkçılığının da aynı akıbete uğrayacağı endişesi düşündürücüdür.

Antepfıstığı, maliyet, işçilik ve diğer girdi fiyatlarındaki artışa paralel olarak her yıl artmaktadır. Maliyetin artması, yetiştiricileri zor durumda bırakmaktadır. Dünyada antepfıstığı üretiminde, ileri ülkelerin yetiştiriciliğinin tamamen sulu koşullarda yapılması rekolteyi artırıyor; rekolte artarken, maliyet düşüyor. Türkiye’de, antepfıstığı, çerezlik özelliği yanında, çikolata, pasta ve dondurma sanayiinin en iyi katkısı, renk ve lezzet özellikleriyle en çok aranan maddesi olduğu halde, maliyeti fazla olduğu için, mevcut rekabet koşullarıyla yarışmıyor. Araştırmalar, ülkemizde de, antepfıstığı sulandığında, Amerika Birleşik Devletleri ve İran kadar, hatta, daha iyi verim alınabileceği yönündedir.

İhracattaki düşme eğilimini, alınacak yeni tedbirlerle düzeltmek mümkündür. 1988 yılında 22 milyon dolar olan ihracat miktarı, 1992 yılında 9 milyon dolara düşmüştür; 1998 yılı ihracatı ise, 18 347 000 dolar olmuştur. Bu on yıllık süre içerisinde, üretim yaklaşık 3,5 kat artmasına rağmen, ihracattaki durgunluk gözle görülebilir derecede büyüktür. Bu nedenle, tanıtım çalışmalarına ağırlık verilmesi ve pazar imkânların araştırılması gerekmektedir. Üreticilerin eğitim noksanlıkları giderilmelidir.

Türkiye’de antepfıstığı ağaç sayısı ve üretim durumuna gelince; 1993’te ağaç sayısı 40 831 000, üretim 50 000 ton; 1994’te ağaç sayısı 41 689 000, üretim 40 000 ton; 1995’te ağaç sayısı 42 760 000, üretim 36 000 ton; 1996’da ağaç sayısı 44 080 000, üretim 60 000 ton; 1997’de ağaç sayısı 44 540 000, üretim 70 000 ton; 1998’de ağaç sayısı 44 milyon üretim ise 40 000 tondur. Görüldüğü üzere, ağaç sayısı hemen hemen sabit kalmış, üretim ise önemli derecede düşmüştür.

Ülkemizde antepfıstığı konusunda araştırma yapan illerin fıstık çöğürtü ve fidan aşı kalemi ihtiyacını karşılamaya çalışan Antepfıstığı Araştırma Enstitüsünün çeşitli imkânlarla takviye edilmesi gerekir. Özellikle, yetişmiş personel, teknik eleman, yeterli donanım için araç-gereçler temin edilmelidir.

Bu enstitünün desteklenmesiyle sulu koşullardaki yetiştiriciliğin problemleri en aza indirilmiş olacak, GAP’taki bahçe tesisleri için materyal temininde bu kuruluşa büyük görev düşmektedir.

Antepfıstığının geliştirilmesi, dünya ile rekabet edebilecek koşulların hazırlanması ve alınacak yeni önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırma komisyonu kurulmasının çok yararlı olacağı inancındayız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önerge bilgilerinize sunulmuştur; gündemdeki yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki görüşme, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Sayın milletvekilleri, komisyonlardan istifa önergeleri vardır; okutuyorum:

D) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – Denizli Milletvekili Mustafa Kemal Aykurt’un, Adalet Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin önergesi (4/74)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Halen üyesi bulunduğum, Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu üyeliğinden istifa ediyorum.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

9.12.1999

Mustafa Kemal Aykurt
Denizli

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

İkinci ve son istifa tezkeresini okutuyorum:

2. – *Niğde Milletvekili Doğan Baran'ın, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üyeliğinden çekildiğine ilişkin önergesi (4/75)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Doğru Yol Partisi Genel Başkan Yardımcılığı ve Genel Muhasepliğine seçilmem nedeniyle, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üyeliğinden istifa ediyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Doğan Baran
Niğde

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Sayın milletvekilleri, Tüzüğün 54 üncü maddesi gereğince, çalışma süremiz olarak tespit edilmiş bulunan saat 19.00'a gelmiş bulunuyoruz.

Çalışmalara devamımızı oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Yeni bir oylamaya kadar çalışmaya devam etmeye karar verilmiş bulunuluyor.

Sayın milletvekilleri, Başbakanlığın, Anayasanın 82 nci maddesine göre verilmiş tezkereleri vardır; okutup, oylarınıza sunacağım.

Birinci tezkereyi okutuyorum:

3. – *KKTC'ye resmî ziyarette bulunan Devlet Bakanı Ramazan Mirzaoğlu'na refakat eden heyete, Aydın Milletvekili Bekir Ongun'un iştirak etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Başbakanlık tezkeresi (3/416)*

10.12.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Devlet Bakanı Prof. Dr. Ramazan Mirzaoğlu'nun, görüşmelerde bulunmak üzere bir heyetle birlikte 2-5 Kasım 1999 tarihlerinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yaptığı resmî ziyarete, Aydın Milletvekili Bekir Ongun'un da iştirak etmesi uygun görülmüş ve bu konudaki Bakanlar Kurulu kararının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Anayasamızın 82 nci maddesine göre gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İkinci tezkereyi okutuyorum:

4. – Ermenistan'a resmî ziyarette bulunan Devlet Bakanı Mehmet Ali İrtemçelik'e refakat eden heyete, Gaziantep Milletvekili Ali İliksoy'un iştirak etmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Başkanlık tezkeresi (3/417)

10.12.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Devlet Bakanı Mehmet Ali İrtemçelik'in, Ermenistan Başbakanı Vazgen Sarkisyan'ın cenaze törenine katılmak üzere bir heyetle birlikte 31.10.1999 tarihinde Ermenistan'a yaptığı resmî ziyarete, Gaziantep Milletvekili Ali İliksoy'un da iştirak etmesi uygun görülmüş ve bu konudaki Bakanlar Kurulu kararının sureti ilişikte gönderilmiştir.

Anayasamızın 82 nci maddesine göre gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan Partisi Gruplarının, İttifakın 19 uncu maddesine göre verilmiş müşterek önerileri vardır.

Önce önerinin tıltını okutup işleme alacağım, sonra maddeleri ayrı ayrı tekrar okutarak oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum :

V. – ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1. – Genel Kurulun çalışma gün ve saatleriyle gündemdeki sıralamanın yeniden yapılmasına ve 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının görüşme programına ilişkin DSP, MHP ve ANAP Gruplarının ortak önerisi

10.12.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulunun, 14 Şubat 1999 Salı günü yaptığı toplantıda, siyasi parti grupları arasında oybirliği sağlanamadığından, gruplarımızın, ekteki müşterek önerilerinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Aydın Tümen

İsmail Köse

Zeki Çakan

DSP Grup Başkanvekili

MHP Grup Başkanvekili

ANAP Grup Başkanvekili

Öneriler:

1- 14 Aralık 1999 Salı günü gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı gün dağıtılan 293 sıra sayılı kanun tasarısının, 48 saat geçmeden, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri"yle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 5 inci sırasına, 292 sıra sayılı kanun tasarısının 6 ncı sırasına, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri"yle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 6 ncı sırasında yer alan 107 sıra sayılı kanun tasarısının bu kısmın 7 ncı sırasına, 53 üncü sırasında yer alan 108 sıra sayılı kanun tasarısının 8 inci sırasına, 41 inci sırasında yer alan 96 sıra sayılı kanun tasarısının 9 uncu sırasına, 49 uncu sırasında yer alan 102 sıra sayılı kanun tasarısının 10 uncu sırasına alınması önerilmiştir.

2- Genel Kurulun, 14 Aralık 1999 Salı günü 15.00-19.00, 20.00-24.00 saatleri arasında çalışması ve Çeçenistan'la ilgili genel görüşme önergesinin öngörüşmesinin tamamlanmasından sonra, kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesi; gündemin 3 üncü sırasına, kadar olan işlerin 14 Aralık 1999 Salı saat 24.00'e kadar bitirilememesi halinde, saat 24.00'ten sonra da çalışmaya devam edilerek, 3 üncü sıraya kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanması; 15 Aralık 1999 Çarşamba, 16 Aralık 1999 Perşembe ve 17 Aralık 1999 Cuma günleri, Genel Kurulun, 13.00-19.00, 20.00-24.00 saatleri arasında çalışması, gündemin 11 inci sırasına kadar olan işlerin 17 Aralık 1999 Cuma günü saat 24.00'e kadar bitirilememesi halinde, 24.00'ten sonra da çalışmalara devam edilerek, 11 inci sıraya kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanması önerilmiştir.

3- Genel Kurulun 19-28 Aralık 1999 tarihleri arasında yapılacak 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu görüşmelerinde (ilk gün hariç) günlük programın tamamlanmasını müteakip, saat 24.00'e kadar kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülmesi, 14 Aralık 1999 Salı ve 15 Aralık 1999 Çarşamba günleri sözlü soruların görüşülmemesi önerilmiştir.

BAŞKAN - Görüş bildirmek isteyen var mı efendim?

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Aleyhte...

NEVZAT ERCAN (Sakarya) - Sayın Başkan, ben de söz istiyorum.

BAŞKAN - Önerinin aleyhinde, Sayın İsmail Kahraman; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Danışma Kurulunun bugün yaptığı toplantıda, çoğunlukla aldığı karar dolayısıyla görüşlerimizi arz etmek üzere huzurunuzdayım; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de öncelikle, rahmete kavuşan değerli milletvekili kardeşimiz Sıtkı Beye Cenabı Hakk'ın rahmetini niyaz ediyorum, "hepimizin başı sağ olsun" diyorum. Bu, trafik kazası sonucu üçüncü ölüm oluyor. Böylece, dörde ulaşan bu dönemdeki milletvekili vefatı dolayısıyla, ailelerine sabırlar dilediğimi, bütün hepimize de başsağlığını tekrar niyaz ettiğimi ifade ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Danışma Kurulumuz, bugün, yine, değişiklik yapma teklifiyle toplandı; iktidar grupları, değişiklik önerilerini getirdi. Bendeniz, daha önce de Yüce Heyetinize arz ettiğim gibi, Danışma Kurulunun yapısının, hedeflendiği gibi işletilmediği noktasında şikâyetimiz olduğunu ifade etmiştim. Danışma Kurulu, sayet iktidar gruplarının bir araya gelerek karar verdikleri takvimi tebliğ edecekleri bir yere, yeni iktidâr çalışmalarında bunu göz önüne alalım ve Dahili Nizamnamede 1973'e kadar yok idi, yine, o eski hale dönelim; çünkü, usulî bir toplantı oluyor ve karşılıklı görüş ileri sürülüyor, sürülemiyor.

Hemen hemen onbeş günde bir Danışma Kurulu toplantısı yapıyoruz ve her seferinde, karşımıza yeni değişiklikler talebi geliyor. Bu elimdeki liste, Danışma Kurulu toplantılarımızın listesidir ve dikkat buyurun, her on günde bir, dağıtılan şu gündemi incelediğinizde, devamlı yer değişmelerin olduğunu görürsünüz; "98 inci sıranın 2 nci, 72 nci sıranın 3 üncü sıraya alınması" gibi, değişiklik önerileri vardır. Artı, bugünkü Danışma Kurulu toplantısında, iktidar gruplarının getirdiği teklif ile bilahare çıkan teklif arasında fark var; zira, sonrasına, 3 tane daha milletlerarası anlaşma eklenmiş.

Neden bu üzüntümü ifade ediyorum; çünkü, kanun, kalıcı bir hadisedir, ömürlük bir hadisedir ve ciddi bir hadisedir. Hepinizin malumu olduğu gibi, hazırlık gerektirir, incelenme gerektirir; toplum tarafından kabulü için, öncelikle, Meclisin bunu kabul etmesi gerekir. Böylesine bir çabuklukla gelen kanun tasarıları incelenemeyince, işte, bizim önümüze, yanlış emsaller çıkar.

Bakınız, şimdiki teklifle 5 inci sıraya gelen Bankalar Kanunu Tasarısı, 18.6.1999 tarihinde kabul ettiğimiz Bankalar Kanununun yeniden değişikliğine aittir. Bu kanun -6 ncı aydan 12 ncı aya geldik- demek ki, ciddi bir hazırlıkla ele alınmadı, çok çabuk geçirildi. Yine, bir alt komisyon kuruldu. Yekûn, alt komisyon ve esas komisyonunun toplam müzakere zamanı dört gündür. Danıştay Kanununa ait olan değişikliğin müzakeresi, yalnız bir saattir. Burası, istenilen kanun tasarılarının, bürokratlar tarafından ya da hazırlık yapılan neresiye, orası tarafından getirilen kanun tasarılarının tasdik yeri değildir; burası, milletin egemenliğinin temsil edildiği bir yerdir ve burada, derinlemesine incelenmesi gerekir.

İşte, bu Bankalar Kanunu misali gibi, yine, 20 ncı Dönemde çıkan vergi reformu vardı; vergi reformununun reformu kanununu yeniden gördük. Sosyal güvenliğe ait olan kanunu yine görüşeceğiz. Derinlemesine inceleme olmazsa, elbette ki, kanunlar, istenilen şekilde kalıcı olmaz, ömürlü olmaz.

Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun tarihi 1913'tü; 86 yıl yaşadı ve mahkemeler, içtihatlarıyla bu kanunu ikmal ettiler, tamamladılar ve uzun bir müddet dayandı; zira, hazırlığı güzeldi, gelişmesi güzeldi. Tabii, mahkemeler içtihatlarını yaparlarken, Meclisteki müzakere zabıtlarına bakarlar, Malumualiniz, komisyondaki ve Meclisteki müzakereler, aynı zamanda, kanunların müttemim cüzüdüdür, kanun vazı olarak bizlerin neyi düşündüğümüzü, bu konuşmalar ortaya koyar. Çabuk çıksın kanunlar, bir an evvel hallolsun deyip bunun üzerinde fikir serdetmemek, çok yanlış. Bizler, kanunların çıkması eğer icap ediyorsa, elimizden gelen yardımı yapmaya hazır olan bir muhalefetiz; hepimiz, burada vatanseveriz ve hepimiz, toplumun ihtiyaçlarını gidermede elimizden geleni yapmakla mükellef olduğumuz şuurundayız; ama, bizim bu çalışma usulümüz yanlış, değerli arkadaşlarım.

Bir fotoğraf verdik geçen hafta... Burada Sermaye Piyasası Kanunu Tasarısı görüşülüyor; ne zaman önerge oylanacak ve ne zaman ki madde oylanacak, milletvekilleri, maç seyrine ara verip, içeri girerek parmak kaldırıyorlarsa ve bir maç, onları kulise taşıyor; ama, burada bulunmuyorlarsa, ondan sonra da bir kanun çıkıyorsa, bu, çok yanlış olur arkadaşlar. O takdirde, biz, ona göre takvimimizi yaparız.

Bu görüntüler, demokrasiye uygun olmayan görüntülerdir. Parlamenter demokratik sistemle Türkiye kalkınacaktır, bütün gelişmiş ülkeler bu sistemle kalkınır; ama, bu sistemi korumak da bizim görevimizdir. Görülüyor ki, bu görevi ifa etmede eksikliğimiz oluyor, yanlışlığımız oluyor.

İktidar, gücüne dayanarak dayatma yapmamalıdır. Biz, dayatma Türkiyesinden şikâyet ederken, kendi kendimize dayatma yapmış oluyoruz. Komisyonlarda çok seri geçiriyoruz, Genel Kurulda seri geçiriyoruz. Eğer, üzerinde konsensüs olursa, elbette ki, rahatlıkla geçer. Mesela, Gümrük Kanunu, bunlardan birisidir, geçici maddeleriyle birlikte 263 maddeydi ve iki günde bitti; ama, üzerinde ciddi bir çalışma yapıldı. Aynısı yapılmalıdır.

Yarın sabah, iktidarın, neyi düşündüğünü, hangi rüyayı gördüğünü ve nasıl sıra değiştireceğini bilemiyoruz. Bir arkadaşımıza görev verdik, kendisi, akreditasyonda konuşacaktı, akreditasyonu geri aldı hükümet, hatta görüşülmeye başlanmıştır; Vergi Kanununa -deprem vergisine- döndü, görevli arkadaşımız Batı Trakya'daydı, yeniden görevli ortaya çıkması lazımdı, komisyondaki arkadaşlarımıza müracaat ettik. Yani, bu takvim, bu gündem ciddi bir hadise, ne zaman, kimin konuşacağı bilinmeli.

Dikkat buyurduysanız, bütçe müzakereleri devam ederken -yani, 19-28 Aralıkta bütçe görüşmeleri sürerken- o günlük program, eğer, saat 22.00'de biterse, 2 saat daha zaman kaldığına göre "gelin, diğer kanunları da görüşelim" denilecek; yani, bütçeyle ilgili çalışma yaptırırken araya kanun sokulacak.

Şu anda YÖK'le ilgili Meclis Araştırması Komisyonu toplantı halinde, Plan ve Bütçe Komisyonunun toplantı halinde olduğu zamanlar da oluyor, dolayısıyla, bütün milletvekillerinin katılımı olması lazımkı, bu olmuyor. Bunlar yanlıştır, bunu ifade etmek istiyorum. Günübirdik siyaset, ayaküstü kanun hazırlığı, demokrasiye yara veren hadiselerdir; bu, olmamalıdır.

Bugün, Helsinki Zirvesi dolayısıyla Sayın Başbakanın izahatını, bilahara partilerimizin görüşünü dinledik. İşte, Meclis, daha önceden, her şeyi konuşarak, ben yapıyorum, komisyonumdan geçen iradeyle bu yitirütlüyor deseydi, bu görüşme, imzadan sonra, o fotoğraftan sonra olmazdı, imzadan önce olurdu. O imzayı atmalı mıyız atmamalı mıyız, Kıbrısımız gidiyor mu gitmiyor mu; bunları konuşurduk; ama, şimdi, biz, sadece, burada, ısmarlama siparişleri ifa yerişek ve oradan ne geliyorsa o geçiyorsa ve biz, mltzakerede elimizden gelen gayretle ortaya çıkamıyorsak, işte, o zaman da, bize, sadece tebliğde bulunurlar. Halbuki, demokraside, Türkiye Büyük Millet Meclisi, elbette ki, en üst noktadadır, hükümetin de üstündedir bürokrasinin de üstündedir ve direktif verecektir. Kanun yapıyoruz...

Artı, yine bu teklifte, denetim görevimiz engelleniyor. Yarın bir saat süreyle sözlü soruları görüşeceğiz; bugün denetim günüydü... Denetim kaldırılıyor.

Değerli arkadaşlar, milletvekilinin en büyük görevlerinden biri denetlemedir. Biz, denetlemeyi niçin kaldıracğız? Neden? Ortaya koyduğumuz kanunların listesine bir bakın, tabii, numarayla okununca bilinmiyor; bunları gördüğümüzde, bunlar, yine, elbette ki çıkar, hatta konsensüsle çıkar, Gümrük Kanunu gibi çıkar, bunlar gene ele alınır; ama, hiçbir zaman denetleme günü kaldırılmamalıdır. Salı ve çarşamba günleri denetleme olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kahraman, lütfen toparlayınız.

İSMAIL KAHRAMAN (Devamla) – Salı günü bütünüyle denetime, çarşamba günleri ise bir saat sözlü sorulara aittir. İttizükte, 96 ncı maddeden itibaren 5 madde soruya aittir, denetleme yollarının birincisidir. Dolayısıyla, o noktadan da büyük yanlışıktır vardır.

Mesela, Slovenya ile olan anlaşma 2 tanedir, 1 tanesi konulmuş; Letonya ile 4 tane anlaşma var, 1 tanesi konulmuş. Niye; ayaküstü ve çabuk hazırlanmış. Zira, sıralar da peş peşe değil. Böylesine, gündelik hareketlerle yürümüş olmamız yanlıştır.

Sonra, Meclisin de "çok çalışıyorum" demiş olması, çıkardığı kanun sayısı ile ilgili değildir; kantiteyle ilgili değildir, kaliteyle ilgilidir, içerikle ilgilidir. "Çok kanun çıkardık" diye övünmek değil "kalıcı ve yararlı kanun çıkardık" diye konuşmak elbette ki elzemdir.

Bakınız, 21 inci Dönemin Birinci Yasama Yılında 68 kanun çıktı, 33 tanesi uluslararası anlaşmadır, 35'i kanundur ve bunun 15 tanesi de rutin olmayan kanunlardır. İkinci Yasama Yılında ise, 31 kanunun 19'u uluslararası anlaşmadır, 12'si kanundur, bunun da 6 tanesi rutin olmayandır. Yani, "sayıyı çoğalttık, bununla övünüyoruz" demiş olmak da yanlıştır. Bu itizüğe uygun hareket etmeliyiz, parlamenter demokratik rejimin gereklerini yerine getirmeliyiz temennimi, zannediyorum paylaşıyorsunuz diyor, hepinize hürmetlerimi sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kahraman.

Şimdi, söz sırası, Sakarya Milletvekili Sayın Nevzat Ercan'da. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Ercan, aleyhte konuşacaksınız, değil mi?

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Aleyhte efendim.

BAŞKAN – Süreniz 10 dakika efendim, buyurun.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Elim bir kazada yaşamını yitiren değerli arkadaşımız Sıtkı Turan'a rahmet diliyorum, yakınlarına başsağlığı diliyorum; yine, aynı kazada hayatını kaybeden danışman kardeşimize de aynı dileklerde bulunuyorum, aynı niyazda bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün, Danışma Kurulunda, iktidar gruplarının getirdikleri önerileri görüştük, mutabakat sağlayamadık. Neden sağlayamadık, niçin sağlayamadık; izninizle, birkaç cümleyle özetlemek istiyorum.

Şimdi, getirilen öneride, Meclis Genel Kurulunun gündemi tanzim edilmek isteniliyor, yine, çalışma gün ve saatleri yeniden belirlenmek isteniliyor. Bu, çok sıkça, burada gördüğümüz, uygulanagelen bir gelenek halini aldı âdeta.

Değerli arkadaşlarım, esasen, bu Meclisin geç saatlere kadar çalışmasını biz de arzu ediyoruz. Çalışalım, hep birlikte, sabahlara kadar çalışalım, sahura kadar çalışalım. Bu Meclis, geçen dönemlerde öyle çalıştı, bu dönem de öyle çalışsın; milletin beklentisi de bu; ancak, bir şeye iüramızız var.

Muhalefet olarak da olumlu, katkı yapıcı eleştirilerimizle destek vermeye çalıştığımız tasarılar burada görüşülürken, iktidar, nedense, muhalefet sözcüklerini dikkate almadı. Bakınız, bu önerilerle getirmek istediğiniz tasarılar, bundan bir süre önce bu Genel Kurulda görüşülen tasarılardır.

Şimdi, biz, bu, yaz boz tahtasına döndü deyince alınganlık gösteriyorsunuz. Bizi, hep böyle meşgul ettiniz. Aslında, milletin gündemi farklı biraz. Milletin gündemiyle örtüşen düzenlemeleri getirin, sabahlara kadar çalışalım.

Vergi Yasasını, bir yıl evvel, bu Genel Kurulda çıkarmış mıydınız ve büyük iddialarla takdim etmiş miydiniz; yani, bir reform elbisesini giydirdiğiniz, reform diye takdim ettiğiniz ve yüzyılın reformu diye adlandırdığınız Vergi Yasasında da bu Meclis mesai verdi; ama, bu kışkırtıdan, Doğru Yol Partisinin sözcüsü değerli milletvekili arkadaşlarımız, bu yasanın, eksiksiz ve yanlışsız, ülkenin yararına Genel Kuruldan çıkması için olağanüstü çaba sarf etti. Biz, size, yapıcı katkılarda bulunmaya çalıştık. Anayasa değişiklikleri geldi, olumlu oy verdik; uluslararası sözleşmeler geldi, sizleri destekledik. Bu Meclisten, çok sayıda kanun tasarısı ve teklifi çıktı. Biz, daima, ülke yararına gördüğümüz tasarı ve tekliflere destek vermeye çalıştık. Ama, her defasında, burada görüştüğünüz ve bu Mecliste yasalastırdığınız tasarıları, bir "U" dönüşüyle... Âdet haline getirdiniz, bakın, tekrar ediyorum, bir "U" dönüşüyle... Yine alınganlık göstermeyin... Vergi Yasasını getirdiniz, burada "yapmayın, ekonomiyi çökertirsiniz, yüzyılın reformu diye takdim ettiğiniz bu yasanın şurası, şurası, şurası yanlıştır" dedik. Malî milat ilan ettiniz, piyasaları mahvettiniz; sonra, yine bir grup önerisiyle, Vergi Yasasını tekrar getirdiniz, Genel Kurulun gündemine indirdiniz öncelik tanıyarak; sonra da "biz, sizi dinlemedik, yanlış yaptık, bunları düzeltmek istiyoruz" dediniz. Bu defa da Meclisi çalışıyor gibi gösterdiniz herkese...

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Kim söyledi onu?!

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Öyle yapmadınız mı; sonra, malî milat tarihini üç yıl süreyle ertelemediniz mi getirdiğiniz ikinci bir vergi yasasıyla?! Sonra, vergi yasasıyla...

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Allah'tan korkun!

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Allah'tan siz korkun!

MUSTAFA ÖRS (Burdur) – Allah'tan korkacak halin yok senin zaten!

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Benim söylediklerim yanlışsa, gelin, burada, siz düzeltin.

Getirdiğiniz o Vergi Yasasıyla, bir yıl önce, peşin vergiyi üçer aylık dönemlere bağlamadınız mı; bağladınız. Bu kürtüden bizim arkadaşlarımız "taksitli satışların yapıldığı bir dönemde, ekonominin krizde olduğu bir dönemde, üçer aylık peşin vergi ödemelerini getiremezsiniz; bu, yanlış" dedi; sonra, yanlış siz de gördünüz. İnatlaşmakla falan bir yere varılmaz. Sonra, buraya bir ikinci Vergi Yasa Tasarısını getirdiniz, bunu, altışar aylık dönemlere bağladınız. Öyle yapmadınız mı; öyle...

Faiz ve repo gelirleriyle ilgili beyanname zorunluluğu getirdiniz; sonra da, döndüntüz, bu işi, ikinci bir düzenlemeyle stopaja bıraktınız.

Emlak beyannameşiyle ilgili, dediniz ki, işte, beyanname zorunluluğu var, şimdi, ikinci bir düzenlemeyle "isteyen yeniden verebilir" dediniz. Canım, burası, çelik çomak oynanacak yer değil; burası, Genel Kurul! Burada tasarılar ve teklifler ciddi manada ele alınmalı ve şu muhalefet sıralarında oturan, bu işi bilen arkadaşlarımızın söylediklerine dikkat etmelisiniz. Bu uyarılara, bu eleştirilere, siz, dikkat etmelisiniz. Onu yapmazsanız ne olur; onu yapmazsanız, arkasından, Bankalar Kanunu gibi, daha altı ay evvel çıkardığınız bir kanunu, yeniden, tekrar getirmek zorunda kalırsınız. İşte, bugün, yine Danışma Kurulu yaptınız, sanki bir şeyler yapıyor görüntüsü vermeye çalışıyorsunuz, şimdi, Bankalar Kanunundaki yanlışınızı düzeltmek istiyorsunuz... Yaptığınız bu... Yani yaptığımız bu... (DSP sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlarım, çıkarmadınız mı siz Bankalar Kanununu?! Buradaki arkadaşlarımız sizi uyarmadı mı?! Yaptığınız yanlış.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Haberleri yoktur.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Belki de haberleri yok, doğru.

Sonra, ben dedim ki Danışma Kurulunda, bakın arkadaşlar, siz çok sayıda kanun çıkaracaksınız buradan, çok sayıda kanun çıkarmakla bir yere varamazsınız. Konuşmuyorsunuz sonra... Neden konuşmuyorsunuz?.. Böyle telapati gibi aranızda, aman kimse söz almasın, konuşmasın... Ne yapsın... Konuşmayıp, çok çabuk kanun çıkaracaksınız buradan; ama, altı ay sonra getiriyorsunuz, kendiniz düzeltmeye çalışıyorsunuz sonra... Yazık değil mi bu! Yani, ikinci defa, böyle, çift dikiş, çift dikiş nereye gidecek bu böyle?!.. (DSP sıralarından gürültüler)

NECMİ HOŞVER (Bolu) – Bunları dinleyin... Cevap vermekle geçiştirmeyin... Dost nasihatı...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Bakın, Bankalar Kanunuyla bir özerk kurul oluşturmaya kalktınız, aradan altı ay geçti -ki, özerk değil aslında; millete, kamuoyuna, Meclise hesap vermekten uzak bir kurulun özerk olması mümkün değil- sormak istiyorum -ikinci defa getirdiniz bu Bankalar Kanununu- altı ay önce oluşturduğunuz bu kurula atama yaptınız mı; yapamadınız. Neden yapamadınız; çünkü iktidar grupları arasında hükümet ortakları arasında yandaş tayinleri noktasında anlaşmazlığınız var. Çözün hadi bunu! (DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Henüz daha atamasını yapamadınız, yandaşlarınızı tayin edeceksiniz oraya, şunu bunu, anlaşıyorsunuz.

Af Kanununu getirdiniz, "günahıtır, ayıptır" dedik; bakın, yıkılmış, herkes enkazın altında, siz bu Af Yasasını falan görüşmek yerine, şu depremzedelerle ilgili, varsa düşünceleriniz -ki, var bizim; onları önünüze koyacağız- onları çıkaralım dedik, Af Yasasını görüştünüz. Ne oldu Af Yasası; binlerce insanı beklenti içine soktunuz, ondan sonra da, geldiniz dediniz ki kendi aranızda; bu Af Yasası hükümet ortakları arasında bir sorun haline geldi, hatta, bu, bir hükümet krizine doğru götürecek, Sayın Bahçeli noktayı koydu, çözümü buldu; bu sorunu yaratan, hükümet krizine dö-

niştirecek olan Af Yasası mı; Af Yasası, canım, kaldırım bunu gündemden, sorun ortadan kalkmış olsun denildi. Şimdi de, Af Yasası -bir sene evvel getirdiniz değil mi bunu- komisyonda bekliyor. Neden; çünkü, aranızda bir anlaşmazlık var. Yazık. Yani, şunu söylemek istiyorum...

MELDA BAYER (Ankara) – Esas konuya gelin...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Efendim, esas konum şu: Şu Mecliste, hazırlıklı... Zaten, bürokraside falan hazırlanmış tasarılar size dikte ettiriliyor, IMF reçetesine bağlı olarak da, dayatmalarla, bir teslimiyet anlayışı içinde ele aldığınız tasarıları da, eğer, zahmet buyurmadan, komisyondan, Genel Kuruldan, alalacele, muhalefeti de hiçe sayarak, buralardan çıkarırsanız, bu, ülkenin yararına, milletin yararına olmaz; bunları, tekrar tekrar getirirsiniz. Sizi uyarıyoruz, tekrar tekrar uyarıyoruz!

YÜCEL ERDENER (İstanbul) – Öğrendik!..

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Neyi öğrendiniz?!

YÜCEL ERDENER (İstanbul) – Öğretmek istediklerinizi!..

NECMİ HOŞVER (Bolu) – Öyle kolay değil hemen öğrenmek, durun bakalım.

BAŞKAN – Efendim, karşılıklı konuşmayalım...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, şimdi, bakacağız tabii; yani, bundan sonra neleri getireceksiniz. Bir süre sonra sosyal güvenliği getireceksiniz. Yani, her biri bir pişmanlık yasasına döndüştü, öyle getireceksiniz.

İSMAİL AYDINLI (İstanbul) – Mallarınızı da getireceğiz Amerika'dan!..

HACI FİLİZ (Kırıkkale) – Senin boyuna yazık!..

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Değerli arkadaşım, siz, özellikle...

BAŞKAN – Sayın Ercan, müsaade eder misiniz...

Sayın milletvekilleri, önerinin aleyhinde konuşuluyor. İki sayın milletvekilinin de lehte konuşma imkânı var. Yani, cevap verebilirsiniz eğer arzu ediyorsanız. Lütfen, yerinizden konuşmayınız.

Buyurun sayın hatip.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Teşekkür ederim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan, son cümlem.

Muhalefet olarak sizlerden talebimiz, ricamız, bu Genel Kurulda ele aldığımız tasarı veya teklifler -ne olursa olsun, uluslararası sözleşmeler dahil, Anayasa değişiklikleri dahil- konusunda ne olur, lütfen, biraz hazırlıklı gelin ve hiç olmazsa bu işi bilenleri biraz dinleyin.

Hepinize saygılar sunarım. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ercan.

Lehte, Sayın Aydın Tümen; buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, iktidar grupları olan Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan Partisi grupları olarak, bu haftaki gündemi tespit amacıyla Danışma Kurulunu topladık.

Muhalefet gruplarına mensup arkadaşlarımız, gündemin bu kadar yoğunluğundan dolayı, Danışma Kurulu toplantısında da itirazlarını yapmışlardı; kendilerini anlayışla karşılıyoruz. İktidarköte, Danışma Kurulunun toplanmasıyla ilgili, gruplara imkân sağlayan hükümler olduğu müddetçe, bu olacaktır. Danışma Kurulu dün de vardı, bugün de var, o hüküm kaldığı müddetçe yarın da olacaktır.

Biz, iktidar grupları olarak, Parlamentonun önünü görebilmesi amacıyla, acil gördüğümüz, çıkmasını gerekli gördüğümüz, zaman açısından darlığını hissettiğimiz ve ülke gündeminde olan, ülkenin konjonktürel gereği çıkarmamız gereken yasa tasarılarını ve tekliflerini, belli zamanlarda, Danışma Kurulu aracılığıyla Parlamentonun gündemine getiriyoruz. Bunları getirdiğimiz zaman, muhalefet gruplarına mensup arkadaşlarımız bazen olumlu karşılıyorlar, bazen olumsuz karşılıyorlar. Bizim, bugün, Danışma Kuruluna getirdiğimiz teklifte, normal gündemi değiştiren herhangi bir şeyimiz yok; daha önce getirdiğimiz gündemin peşine, zaman açısından ivedilik taşıyan, önem taşıyan bir iki kanun tasarısı ve teklifini ve uluslararası anlaşmayı ilave ettik. Bunun dışında, başka bir değişikliğimiz olmamıştır; ama, bugüne kadar, muhalefetin katkılarıyla, bu Parlamentodan, özellikle 21 inci Dönemde, oldukça yoğun çalışmalarla, uyum göstererek, birçok kanun tasarısı ve teklifini çıkardık. Bu açıdan muhalefete de minnettarlığımızı iletiyoruz ve bunu, her vesileyle söylüyoruz. Katılmamak en doğal haklarıdır; ama, muhalefet partisi üyesi arkadaşlarımız, her Danışma Kurulu toplantısından sonra, alışkanlık halinde, bir vergi kanununu ölayını sürekli gündeme getiriyorlar.

Özellikle, bu vergi kanunu konusunda, arkadaşlarımızın, Doğru Yol Partili üyelerin, geçen dönem Plan ve Bütçe Komisyonunda bu kanun tasarısı hakkındaki görüşlerine, tutanaklardan bakmalarını isterim ve orada, özellikle, Doğru Yol Partili milletvekili temsilcilerimiz, bu tasarının ne kadar doğru bir tasarı olduğunu ve bunun genel bir konsensüsle çıkması gerektiğini her zaman, her vesileyle ifade etmişlerdir; ama, muhalefetin gereği olarak, burada kanun tasarısı ve teklifleri görüşülürken, tabii ki, kişisel sözlerde ve özellikle maddeler hakkında görüşülürken, birtakım muhalefet etmeler olmuştu; ama, tabii ki, o kanun tasarısının, özellikle dünyanın içerisinde bulunduğu ve yaşanmış olan ekonomik krizden dolayı bir şanssızlığı olmuştur. Biz, bu konuda kesinlikle bir kompleksimiz olmadığını ifade ettik ve o dönem içerisinde yapılması gerekenleri de getirerek, yaptık ve düzelttik.

Değerli milletvekilleri, tabii ki, bizim zamanı kullanış şeklimiz ve yasa çıkartış hızımız, önceki dönemlere göre biraz hız kazandı. İnaniyorum ki, bu bizim hızımızı ve bu bizim tempomuzu sayın muhalefet partilerinin de -destekleriyle- yakalayacaklarını umuyorum ve bu hızlı tempoyla, çok daha iyi şeylerin yapılacağına, beklemeye tahammülü olmayan kanun tasarısı ve tekliflerinin hızla kanunlaşıp, vatandaşımızı rahatlatacağına inanıyorum.

Bu vesileyle saygılarımı sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Tümen:

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - Sayın Başkan, sayın sözcü, Doğru Yol Partisi Grubu temsilcilerinin, vergi kanunlarıyla ilgili olarak olumlu görüş beyan ettiklerini ifade etti. Doğrusu, vergi kanununun ilk kabulü sırasında, bu kanunun Türkiye'nin gerçeklerine uygun olmadığı, orta-direği baskı altına alacağı, bir dayatma anlayışı içerisinde getirildiği şeklindeki ısrarlı iddialarımıza rağmen, o kanun çıktı. Ancak, daha sonra, yine bizim iddialarımız üzerine, bu hükümet, vergi kanununda değişiklik yapılması zarureti hissetti ve nitekim malî mîladı da değiştirdi ve kaldırdı. Dolayısıyla, biz, malî mîladın kaldırılması ve vergi kanununda en son getirilen değişikliği, bir zaruret, bir ihtiyaç olarak gördük; ama, yetersiz de bulduk. Buna rağmen, muhalefet anlayışı, gerçek-

ten sorumlu bir muhalefet anlayışı içerisinde, milletin ve özellikle mükelleflerin arzusu istikame-
tinde, biraz daha anlayış göstermeye, destek vermeye çalıştık. Yoksa, vergi kanununun tamamını
olumlu karşılamadığımızı belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Konu açıklanmıştır.

Başka söz talebi?.. Yok.

Sayın milletvekilleri, üç partinin müşterek önerisi, üç ayrı bölümü ihtiva etmektedir. Her biri-
ni...

III. – YOKLAMA

(FP ve DYP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Sayın Başkan, toplantı yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Yoklama mı istiyorsunuz efendim?

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Evet, Sayın Başkanım.

İsimleri tespit edelim efendim.

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Sayın Başkan, İçtüzük gereğince, hep bir anda ayağa kalkma-
rı gerekiyordu.

BAŞKAN – Sayacağız efendim, İçtüzük ne diyorsa onu yapacağız; arkadaşların sayıyor, ben
saymıyorum zaten.

Doğru Yol Partisinden de var değil mi efendim?..

A. TURAN BİLGE (Konya) – Hayır, Doğru Yol Partisi yok; Doğru Yol Partisinden hiç kim-
se ayağa kalkmadı.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayısının aranılması istenmiştir; isteyenlerin
Genel Kurulda mevcudiyetini arayacağım.

İsimleri sırasıyla okutuyorum...

A. TURAN BİLGE (Konya) – Sayın Başkan, arkadaşların bunu istemekte hakları var mı, yok
mu; size danışıyorum.

BAŞKAN – Tüzükte “oylamaya geçmeden ister” deniliyor.

A. TURAN BİLGE (Konya) – Hep birlikte ayağa kalkmaları lazım; 20 kişiyi zor tamamladı
arkadaşlar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İsimleri sırasıyla okutuyorum:

İsmail Kahraman?.. Burada.

Veysel Candan?.. Burada.

Alaattin Sever Aydın?.. Burada.

Mehmet Ali Şahin?.. Burada.

Suat Pamukçu?.. Burada.

Abdullah Veli Seyda?.. Burada.

Fethullah Erbaş?.. Burada.

Abdülkadir Aksu?.. Burada.

Hüseyin Çelik?.. Burada.

Dengir Mir Mehmet Fırat?.. Burada.

Sadri Yıldırım?.. Burada.

Sacit Günbey?.. Burada.

Hüseyin Kansu?.. Burada.

Nurettin Aktaş?.. Burada.

Osman Aslan?.. Burada.

Ahmet Sünnetçioğlu?.. Burada.

Zeki Ünal?.. Yok.

Latif Öztek?.. Burada.

Bekir Sobacı?.. Burada.

Zeki Ergezen?.. Burada.

20 kişi tamam efendim.

(FP sıralarından "Şükrü Ünal var" sesleri)

Şükrü Ünal?.. Burada.

O fazlası; 21 oldu efendim.

Elektronik cihazla yoklama yapılacaktır.

5 dakika süre veriyorum.

Yoklamaya başlıyoruz.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayımız vardır; görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

V. – ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1. – Genel Kurulun çalışma gün ve saatleriyle gündemdeki sıralamanın yeniden yapılmasına ve 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının görüşme programına ilişkin DSP, MHP ve ANAP Gruplarının ortak önerisi (Devam)

BAŞKAN – Şimdi, grup önerilerini ayrı ayrı okutup, oylarınıza sunacağım.

1 inci öneriyi okutuyorum:

1- 14 Aralık 1999 Salı günü gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı gün dağıtılan 293 sıra sayılı kanun tasarısının, 48 saat geçmeden, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 5 inci sırasına, 292 sıra sayılı kanun tasarısının 6 ncı sırasına, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 6 ncı sırasında yer alan 107 sıra sayılı kanun tasarısının bu kısmın 7 ncı sırasına, 53 üncü sırasında yer alan 108 sıra sayılı kanun tasarısının 8 inci sırasına, 41 inci sırasında yer alan 96 sıra sayılı kanun tasarısının 9 uncu sırasına, 49 uncu sırasında yer alan 102 sıra sayılı Kanun Tasarısının 10 uncu sırasına alınması önerilmiştir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

2 nci öneriyi okutuyorum:

2- Genel Kurulun, 14 Aralık 1999 Salı günü 15.00-19.00, 20.00-24.00 saatleri arasında çalışması ve Çeçenistan'la ilgili genel görüşme önergesinin öngörüşmesinin tamamlanmasından sonra kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi, gündemin 3 üncü sırasına kadar olan işlerin 14 Aralık 1999 Salı saat 24.00'e kadar bitirilememesi halinde, saat 24.00'ten sonra da çalışmaya devam edilerek, 3 üncü sıraya kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanması, 15 Aralık 1999 Çarşamba, 16 Aralık 1999 Perşembe ve 17 Aralık 1999 Cuma günleri Genel Kurulun 13.00-19.00, 20.00-24.00 saatleri arasında çalışması, gündemin 11 inci sırasına kadar olan işlerin 17 Aralık 1999 Cuma günü saat 24.00'e kadar bitirilememesi halinde saat 24.00'ten sonra da çalışmalara devam edilerek, 11 inci sıraya kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanması önerilmiştir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bu öneriyi oylarınıza sunarken, biraz önce yaptığımız oylamayı da dikkate alarak, herhangi bir itiraz yoksa, ara vermeden devam etmek kaydıyla olmasının daha uygun olacağını düşünüyorum; çünkü, o oylamayı biraz önce yaptık ve bu şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

3 üncü öneriyi okutuyorum:

3- Genel Kurulun 19-28 Aralık 1999 tarihleri arasında yapılacak 2000 Mali Yılı Bütçe Kanunu görüşmelerinde (ilk gün hariç) günlük programın tamamlanmasını müteakip, saat 24.00'e kadar kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi, 14 Aralık 1999 Salı ve 15 Aralık 1999 Çarşamba günleri sözlü soruların görüşülmemesi önerilmiştir.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, İçtüzüğün 37 nci maddesine göre verilmiş doğrudan gündeme alınma önergeleri vardır; sırasıyla okutup, işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Birinci önergeyi okutuyorum:

IV. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

D) TEZKERELER VE ÖNERGELER (Devam)

5. – *Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifinin (2/23) doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/76)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

24.5.1999 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuş olduğum (2/23) esas numaralı kanun teklifim, havale edildiği İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonlarında bugüne kadar görüşülmemiştir.

Kanun teklifimin, İçtüzüğün 37 nci maddesi gereğince, doğrudan gündeme alınması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Beyhan Aslan

Denizli

BAŞKAN – Sayın Beyhan Aslan, buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

Stireniz 5 dakika efendim.

BEYHAN ASLAN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de, konuşmamın başında, elim bir trafik kazası sonucu hayatını kaybeden milletvekili arkadaşımız Sıtkı Turan'a Allah'tan rahmet diliyorum ve Meclisimize de başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 9 Eylül 1993 tarih ve 504 sayılı Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci fıkrasında değişiklik isteyen önergeyi verdim. Bu kanun hükmünde kararnameyle, Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin ve Samsun büyükşehir olmuştu. O zamanki Denizli milletvekili arkadaşlarım, önergeyle Denizli'yi de ekletmek istemişler; ama, o zaman, önergeler reddedilmişti. Ben, bu önergeyle, bu kanun hükmünde kararnamenin değiştirilerek, Denizli'nin de bu kararnamenin içine alınması ve Denizli'nin büyükşehir olmasıyla ilgili teklifimizin doğrudan Meclis gündemine alınmasını arz ettim. Bu konuda, Yüce Meclisten destek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Denizli İli, Ege, Akdeniz ve Orta Anadolu bölgelerini birbirine bağlayan, ticaret ve turizm yollarının kesiştiği önemli bir noktadadır; E-24 karayolu üzerindedir.

Evliya Çelebi, Seyahatnamesinde, Denizli'nin güzelliğinden, coğrafi konumundan, ticarete olan yakınlığından bahsetmiştir. Denizli, çevre illerimiz ve ilçelerinin sanayi ve ticaret merkezi olan büyük hinterlanda sahiptir.

Denizli İli, ihracata dayalı dinamik bir sanayi kurmayı başarmış, uluslararası piyasalarda rekabet gücünü kabul ettirmiştir; yıllık ihracatı 1 milyar dolardır. 1998 yılı itibariyle, 69,6 trilyon vergi tahakkuk etmiş; Türkiye'de vergi sıralamasında -tahakkuk açısından- 7 nci sırada gelmiştir ve Devlet Planlama Teşkilatı tarafından diğer illere, kalkınmada model, örnek il gösterilmiştir.

Denizli'de havaalanı mevcuttur.

Dünyada eşi bulunmayan, UNESCO tarafından dünya miras listesine alınan Pamukkale'yle önemli bir turizm merkezidir.

Eğitim ve öğretim düzeyi bakımından, Türkiye genelinde en başarılı iller arasındadır. Sadece, hayırsever vatandaşlar tarafından, 76 okul ve 768 derslik yapılmıştır. Özel eğitime de önem verilmiştir. Pamukkale Üniversitesi, 15 000 öğrencisiyle Denizli'yi bir üniversite şehri haline getirmiştir.

Denizli, merkezi itibariyle 250 000 ve bitişik 10 belediyesi itibariyle de 326 000 nüfusa sahiptir. Nüfus artışı Türkiye ortalamasının 2 puan üzerinde, yüzde 7'dir. Bunun da sebebi, çevre il ve ilçelerinden Denizli'ye yapılan göçlerdir.

Konumunu kısaca arz ettiğim Denizli'de hizmet alanı genişlemiştir. Enerji, içme suyu, kanalizasyon, toplu taşıma, imar gibi belediye hizmetlerinin birbirleriyle uyumlu ve bütünleştirici bir plan içinde yeterli ve verimli olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla büyükşehir statüsüne alınması zaruret haline gelmiştir. Çevresindeki 10 belediyenin her bir belediye başkanının, ayrı düşünceyle imar planları yaptığını farz edersek Denizli'nin büyükşehir olmasındaki ciddiyeti arz ettiğimi tahmin ediyorum.

Değerli arkadaşlar, biz, Sakarya'nın büyükşehir olması konusunda hükümete yetki verdik. Denizli, birinci derecede deprem bölgesidir. Denizli'nin ciddi yapılaşmaya ihtiyacı vardır; ciddi imar planlarına ihtiyacı vardır. Yani, biz, Denizli'yi büyükşehir yapmak için ille deprem olsun diye beklemeyelim. Deprem olmadan da, deprem öncesi tedbirleri almak açısından, Denizli'yi büyükşehir yapmak durumundayız.

Değerli arkadaşlar, sonuç olarak diyorum ki, mevcut nüfusuyla metropol bir yapıya doğru hızla koşan Denizli il merkezinin büyükşehir statüsüne alınması, Denizli'nin ve Denizlililerin hakkıdır.

Bu önergemin kabul edilerek, kanun teklifimin doğrudan Meclis gündemine alınması için sizlerden, bütün gruplardan istirham ediyorum ve Denizli'nin ve Denizlililerin hakkı olan büyükşehire kavuşmalarının sizin elinizde olduğunun idraki içinde Yüce Meclise saygılarımı sunuyorum. Takdir Yüce Meclisindir.

Teşekkür ediyorum. (ANAP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aslan.

Son konuşma, Denizli Milletvekili, Sayın Salih Erbeyin'in.

Buyurun Sayın Erbeyin. (MHP ve ANAP sıralarından alkışlar.)

Süreniz 5 dakika efendim.

SALİH ERBEYİN (Denizli) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Öncelikle, dün ebedî istirahatgâhına uğurladığımız Çanakkale Milletvekilimiz Sayın Sıtkı Turan kardeşimize ve değerli danışman arkadaşımıza, Yüce Allah'tan rahmet diliyorum, değerli milletimize de başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Denizli, hepinizin malumu olduğu üzere, Ege'de parlayan bir yıldız, Türkiye'nin Ege'de dünyaya açılan bir penceresidir ve 872 000 nüfusu, 11 868 kilometrekarelik yüzölçümü, 428 rakımı, 100 belediyesi, 369 köyü olan büyük bir ilimizdir. Sanayii, tarımı ve turizmiyle kendisini Türkiye'ye ve dünyaya kabul ettirmiştir.

Denizlimiz, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından, diğer illere de model il olarak gösterilmiş ve önerilmiştir. Bulunduğu coğrafi konum nedeniyle, her alanda, bölgenin, ticarî, sanayi merkezi olmuştur. Bugünkü sanayi ve ticaret hacmiyle Türk ekonomisinin en güçlü illerinden birisidir. Toplanan vergi açısından 80 ilimiz arasında 7 nci sırada haklı bir yeri almıştır.

İlimiz, Ege, Akdeniz ve Orta Anadolu Bölgelerini birbirine bağlayan sanayi ve turizm merkezi olmuştur.

Pamukkale Üniversitesi de, üniversitelerimiz arasındaki mümtaz yerini almıştır.

Denizlimiz, sanayi kenti, turizm kenti olması sebebiyle sürekli gelişmektedir. Türkiyemizdeki nüfus artış oranı yüzde 4-5 iken, Denizlimizde bu oran yüzde 7'dir.

Denizlimizin çevresinde mevcut 22 belediye vardır. Üniversite kampusu ve Gökınar Barajının iki ayrı belediyede olması, belediyeler arasında sınır ve yetki çatışmalarına sebebiyet vermektedir. Bu nedenle, hizmet alanı çok geniş olan Denizli'de, kontrollü imar yapılması ve tarım alanlarının korunması, sağlıklı kentleşmenin sağlanması bir an önce gereklidir.

Belediye hizmetlerinin, uyumlu ve bütünleştirici bir planla yapılmasını sağlamak zorunluluğu gün geçtikçe artmaktadır.

Sakarya'da yaşadığımız deprem felaketi yaşadığımız deprem felaketi, 1976 yılında Denizli'de yaşanmış ve halen, Denizli, birinci derecede deprem kuşağında bulunmaktadır; bunun için de, belediyeler arasındaki kontrolün ve imar mevzuatının, öncelikle, bir sisteme oturtulması gerekmektedir.

Bu sebeplere binaen, Denizli'nin Türkiyemize vermiş bulunduğu ekonomik katkı da göz önüne alınarak, siz sayın milletvekillerinden önergemize olumlu oy vermenizi önemle istirham ediyorum. Çünkü, Denizli 2000'li yıllarda Türkiye'nin daha da parlayan bir yıldızı olmaya oylarınızla, inşallah, talip olacaktırdır diyor, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Erbeyin'e teşekkür ediyorum.

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan, bu konuyla ilgili bir iki şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, oturduğunuz yerden söyleyin; çünkü, ancak bir kişiye söz hakkı tanınıyor; ama, işaret edeceğiniz bir nokta varsa, lütfen çok kısa...

MEHMET GÖZLÜKAYA (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Beyhan Aslan'ın vermiş olduğu önergeye katılıyorum. Bizim de bu konuyla ilgili, yani, Denizli'nin büyükşehir olmasıyla ilgili beş altı yıldır uğraşımız var, önergelerimiz var; ama, maalesef, dikkate alınmamıştır. Bugün, Denizli'ye gelen her başbakan, her bakan, her partinin ileri gelenleri Denizli'nin büyükşehir olmaya layık olduğunu, büyükşehir olması gerektiğini söylemiş; ama, maalesef, arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, bir depremin veya fevkalade bir halin olması gerektiğini mi beklerler bilmiyoruz, bu Meclisten veya Bakanlar Kurulundan bunu çıkaramadık. Ben de, Denizli'nin büyükşehir olmasıyla ilgili bu önergeyi destekler ve arkadaşlarımızın, bütün Meclisin bu önergeye olumlu oy vermesini istihham eder, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gözlükaya.

MEHMET KOCABATMAZ (Denizli) – Sayın Başkan, bir iki şey de ben...

BAŞKAN – Evet, oturduğunuz yerden, çok kısa...

Buyurun efendim.

MEHMET KOCABATMAZ (Denizli) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Denizli ilinin büyükşehir olmasıyla ilgili teklifin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önerge hakkında, maalesef, içtüzük gereği konuşma yapamamanın sıkıntısını yaşıyorum; ancak, Denizlimiz, her şeyiyle, özellikle, yıllık 1 milyar dolarlık ihracatıyla ve bu sene, yüzde 2,5 gibi ihracat fazlalığıyla Türkiye'de yine ismini duyurmuştur ve her şeyiyle de büyükşehir olma hakkını elde etmesi hakkındır.

Bu duygu ve düşüncelerle, bu hususu Genel Kurulumuzun takdirlerine sunuyor ve hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Kocabatmaz'a teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, Denizli'yle ilgili önergeyi bilgilerinize sundum; şimdi oylarınıza sunacağım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir. (Alkışlar)

İkinci önergeyi okutuyorum :

6. – *Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifinin (2/328) doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/77)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/328) numaralı kanun teklifimin İçtüzüğün 37 nci maddesi gereğince doğrudan Genel Kurulda görüşülmesi için gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

3.12.1999

Yaşar Canbay

Malatya

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önerge sahibi olarak Sayın Yaşar Canbay; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır efendim.

YAŞAR CANBAY (Malatya) – Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Trafik kazasında hayatını kaybeden milletvekili arkadaşımıza ve danışman arkadaşımıza Allah'tan rahmet ve bütün heyetinize başsağlığı diliyorum.

Bu kanun teklifi, süresi içerisinde komisyonlarda görüşülmediği için huzurunuzda getirilmiştir. Aynı teklif, 20 nci Dönemde de Genel Kurul tarafından kabul edilmiş ve gündeme alınmıştır. Malatya İlinde büyükşehir belediyesi kurulması, önemli bir ihtiyaçtır. Bu teklif, çok haklı gerekçelerle hazırlanıp huzurunuzda getirilmiştir.

Malatya İli, mücavir sahalarla beraber 21 000 hektarlık bir alanı kapsamaktadır. Malatya, doğunun batısında, doğunun kapısı olarak, sosyal, ekonomik ve teknik altyapı olarak bir hayli mesafe katetmiş bir kentimizdir.

Malatya, bölgede, bir sanayi, eğitim ve sağlık merkezidir. Dünya kayısının yüzde 75'i Malatya'da yetişmektedir. Önemli bir ihracat ürünü olan kuru kayısının yanında, Malatya'da, tekstil sektörü de, son yıllarda önemli bir mesafe katetmiştir. Birinci organize sanayi bölgesinde, 100'ün üzerinde fabrika faaliyet göstermektedir. Bu fabrikalardan pek çoğu, iplik ve dokuma alanındadır. İkinci organize sanayi bölgesi planlanması tamamlanmış; fabrika kurmak için 150 sanayicimize parselleri teslim edilmek üzeredir.

İnönü Üniversitesinin pek çok fakülte, yüksekokul ve enstitüleri, Malatya'yı, eğitimde de önemli bir merkez haline getirmiştir. Yine, Turgut Özal Tıp Merkeziyle Malatya, bölgesinde bir sağlık merkezidir. Yine, 2 nci Ordu karargâhının Malatya'da bulunması, Malatya'yı, askerî bir merkez haline getirmiştir.

Bu merkezî kentimizin sağlıklı, planlı ve kontrollü büyümesi, bir zorunluluktur. Ulaşım altyapısının bir bütünlük arz etmesi, imar uygulamalarının dengeli olması, altyapının sağlıklı yapılması, Malatya'nın büyükşehir olmasıyla doğru orantılıdır.

Malatya, hızla göç alan bir kenttir. Eğer, tüm sistem göz önüne alınarak kontrol edilmezse, bütün şehirleri perişan eden çarpık kentleşmeye maruz kalacaktır. Malatya şehir merkezinin çevresinde, 2'isi ilçe olmak üzere, 15 belediye mevcuttur. Malatya Belediyesi ve 10 belediye aynı kaynaktan çıkan içmesuyunu kullanmaktadır. İçmesuyu tevzii bile bir üst organizasyonu gerektirmektedir. Çok sayıda belediyenin atıksuları, Karakaya Barajı Gölüne akmaktadır; arıtma tesisi yapılamadığından büyük bir çevre kirliliğine sebep olmaktadır.

Birbirine bitişik 15 belediyede farklı imar uygulamaları yapılmaktadır. Bu belediyelerin pek çoğunun bütçe, kalifiye eleman, teknik eleman, araç gereç imkânları yetersizdir. Malatya merkezine çok yakın olan bu belediyeler, Malatya Belediyesinin sınırlarını daraltmakta, geleceğe dönük nâzım plan uygulamalarına ve bir bütünlük içerisinde modern bir kentleşmenin yapılmasına engel olmaktadır.

1997 nüfus sayımına göre, Malatya merkez nüfusu 400 248'dir. Malatya merkez nüfusu itibarıyla Türkiye'nin 14 üncü büyük şehridir. Bu teklifimizle, bağlanması düşünülen ilçe ve beldelerle birlikte, 506 000 kişilik bir nüfusa sahip olacak bir anakent belediyesi kurulmuş olacaktır.

Malatya İlinde büyükşehir kurulmasına dair bu teklifin gündeme alınmasında bütün parti gruplarımızın desteklerini bekliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Canbay'a teşekkür ediyorum.

İkinci konuşma, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük'e ait.

Buyurun Sayın Bedük.

Süreniz 5 dakika efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; önergieyle ilgili olarak söz almış bulunuyorum. Malatya ilinin eski bir valisi olarak sizlere hitap etmekten büyük bir onur duyuyorum. Bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Malatya, Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluğu da dahil olmak üzere, Türk siyasi tarihinde ve Türk kültüründe çok önemli yeri olan bir ildir. Malatya, tarihî konumuyla birlikte, ayrıca, Türk kültürünün zenginliğini, tabii ve tarihî güzelliklerini ve varlıklarını bugüne kadar da yaşatmıştır.

Ayrıca, siyaset hayatımızda, devlet ve siyaset adamı olarak, bir taraftan rahmetli İsmet İnönü'yi, bir taraftan da rahmetli Turgut Özal'ı yetiştirmiş olan bir ildir. Kültür seviyesi fevkalade yüksek; devlet, millet ve bayrak sevgisiyle dopdolu bir kitlesi vardır.

Bu konumunun dışında, ayrıca, Malatya, Akdeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin İç Anadolu'ya ve Batı Anadolu'ya bağlandığı demiryolu ve karayolu üzerindedir. Bu yönü itibarıyla de fevkalade önemli bir konumu vardır.

Ayrıca, Malatya İli ve Malatyalılar, özellikle, dışarıda kazandıklarıyla kendi bölgelerinde sanayileşmeyi artırmak suretiyle oraya büyük sanayiler kurmak suretiyle, Doğu Anadolu'nun kalkınmasına çok önemli katkılar yaptıkları gibi, Malatya'da fert başına düşen millî hâsılayı da yükseltme gayretleri içerisinde girmişlerdir. Bugün, Malatya'da 2 tane büyük organize sanayi bölgesi vardır ve yine ayrıca, Malatya, küçük sanayi bölgelerini de dikkate aldığımızda, gerçekten, sanayileşmede, ulaşım bakımından güçlü, kültürel bakımdan zengin, altyapı itibarıyla de kendisini aşmış, çok ileri noktaya gelmiş olan bir konuma sahiptir.

Ayrıca, İnönü Üniversitesi ve Turgut Özal Tıp Merkeziyle, sadece bölgeye değil, uluslararası kültür bağlantısı da kurmak suretiyle, özellikle sağlık turizminde de -Huston'la, Amerika'yla işbirliği yapmak, onlarla konsültasyon yapmak suretiyle- âdeta kendi kabuğunu yırtmış ve Türkiye'nin dışına çıkacak şekilde bir ilişki, bir münasebet durumuna girmiştir.

Bütün bu şartların dışında, Malatya, tarım bakımından da -kayısıysıyla, diğer ürünleriyle ve hayvancılığıyla- gerçekten önemli bir konuma sahiptir. Kayısı, gerçekten -uluslararası bakımdan söylüyorum- Türkiye'de az tüketilen; ama, Amerika'da ve özellikle Avrupa Birliği ülkelerinde "Malatya kayısı" olarak aranan ve bu sebeple de devamlı olarak sipariş verilen çok önemli bir tarım girdisidir.

Değerli milletvekilleri, bütün bu şartların içerisinde, ben size şunu söylemek istiyorum. Çok geniş bir alan, altyapısı müsait, hinterlandı, tarihçesi ve kültür yapısı itibarıyla gerçekten çok elverişli olan Malatya, aynı zamanda, yerleşim olarak da yerel yönetimler bakımından, yerinden yönetim anlayışı bakımından geniş bir alanı kapsayacak şekilde yerleşmiştir.

Bu yerleşik alanda, bir taraftan Malatya merkez, onun etrafında 12 ilçe ve kasabalar vardır. Bu ilçe ve kasabalar, Malatya merkeziyle entegre olmuş, âdeta iç içe girmiş ve öyle bir noktaya gelmiş ki, mesela, bir Yeşilyurt İlçesi veya bir Topsöğüt Kasabası veya diğer bütün kasabaları -Şahnağan dahil- bakıyorsunuz kanalizasyonunu belli bir noktaya kadar yapıyor, geliyor, o noktadan sonra büyükşehir sınırı başlıyor ve dolayısıyla, kanalizasyon bakımından büyük bir maliyet getiriyor; devlete de yük getiriyor işin enteresan tarafı, merkezi yönetime de yük getiriyor. Yerel yönetimlerin imkânları da altyapıyı karşılamak, mahallî ve müşterek ihtiyaçları karşılamak açısından büyük bir atalet ve eksiklik içerisinde kalıyor.

Bu sebeple, Malatya'yı eğer bir bütün olarak ele alırsak, Malatya merkez ve onun etrafında, 2 kilometre, 3 kilometre, 5 kilometre bilemediniz en uzak mesafe 20 kilometrede olmak üzere 13 ayrı yerleşim birimi ve belediye teşkilatları var. Bu belediye teşkilatları birbirlerinin içerisine girmiş. Bunları bu sınıttan kurtaracak, gerek esnaf ve sanatkârlar bakımından gerek küçük ve orta boy işletmeler bakımından gerek organize sanayi bölgelerinin yerleşimi ve gelişimi bakımından -âdeta, belediyeler arasında da siltişmeler başlamış durumda- bütün bunları ortadan kaldıracak bir şey var; gelin, büyükşehir statüsünü buraya verin. Büyükşehir statüsünü vermek, aynı zamanda, Anayasaya da uygun olur. Merkezî yönetim ve yerel yönetim anlayışıyla yönetilen Türk idarî sisteminde, yerel yönetimlerin günün şartlarına, coğrafi şartlarına, sanayileşmesine ve uyumuna uygun olması itibarıyla son geliştirilen büyükşehir statüsüne en uygun ve gerçekten ihtiyacı olan, zaruret halinde gelmiş olan yer Malatya'dır.

Bu itibarla, ben, ümit ediyorum ki, tüm Malatyalılar, Malatya milletvekillerimizin içinde bulunduğunu da değerlendirmek suretiyle, bütün partilerimizin göstereceği destekten büyük bir mutluluk duyacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın başkanım.

Gerçekten, bir hakkın teslimi istikametinde oylarınızı verdiğiniz takdirde, vicdan huzuru içerisinde olabilirsiniz, her bakımdan vicdan huzuru içerisinde olabilirsiniz. Geçen dönemde de, biz, bu konuda önerge vermiştik; o önergeyi kabul ettiremedik. Hatta, bir başka önerge verilmişti ve nüfusu 300 bini geçen yerlere büyükşehir statüsü verelim demiştik. Buna hangileri giriyordu; Malatya giriyordu, Kahramanmaraş giriyordu, Denizli giriyordu ve Şanlıurfa giriyordu. Dolayısıyla, hep si bir bütün olarak, bir ilke kararıyla gelmiş olacaktı.

Ben, hepinizin, Malatya'ya, tarihi ve kültürel yapısı, geçmişi, zenginliği ve ayrıca bugünkü konumu itibarıyla destek vereceğinize inanıyor, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bedük.

Diğer söz talebi, Malatya Milletvekili Sayın Namık Hakan Durhan'a ait.

Sayın Durhan, size söz verme imkânım yok; işaret edeceğiniz bir husus varsa, yerinizden ifade etmek isterseniz dinleyelim efendim.

NAMİK HAKAN DURHAN (Malatya) – Peki Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok kısa olmak üzere, buyurun efendim.

NAMİK HAKAN DURHAN (Malatya) – Sayın Başkanım, sayın üyeler; Malatya'nın büyükşehir olması hususunda Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük'ün gösterdiği hassasiyete de ayrıca teşekkür ediyorum.

Bizler, Türkiye'nin topyekûn kalkınmasından, güçlenmesinden, zenginleşmesinden yana gayret ve çaba içerisinde olan, milletimizin seçmiş olduğu birer temsilcileriz. Dolayısıyla, bütün bölgelerimize aynı hassasiyet içerisinde sahip çıkmak, destek olmak, yardımcı olmak da vazifelerimizdendir.

Malatyamız da, Türkiye'nin mutena semtlerinden, kalkınmada öncelikli olan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyelerinin hassasiyetle üzerinde durmaları, oraya yardımda itina göstermeleri gereken bir ilimizdir. Malatya, Türkiye'de siyasi hareketlerin en yoğun olduğu, Türkiye'nin gündeminde bulunan her türlü meselenin hassasiyetle takip edildiği, dolayısıyla da her türlü kültürel, ekonomik ve siyasi canlılığı yoğun olan bu şehrimiz de, biliyorsunuz, çevre illerden göç

almaktadır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde uzun yıllar hiçbirimizin tasvip etmediği, acıyla, üzüntüyle takip ettiği, ağır tahribat yapan olaylar yaşanmıştır. Bu olayların neticesinde de Malatya göç almıştır. Bu göç alma neticesinde de, şu anda nüfusu, 500 000'i aşmış, 550 000'ye yaklaşmıştır. Malatya, sanayileşme altyapısını oluşturmaya gayret etmektedir ve Türkiye'de geçmiş yıllarda sanayicilere yapılan teşvikleri en iyi, en etkili ve en dürüst bir şekilde kullanan illerimizden biri olmuştur.

Diğer konuşmacı arkadaşlarımızın da belirttiği gibi, daha planlı, daha programlı, devletimizin ayırmış olduğu yardımların daha organize bir şekilde oralarda yatırımlara dönüşebilmesi için, Malatyanın büyükşehir olması şarttır. Bu konuda siz değerli üyelerimizin desteğini bekliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Durhan.

Sayın milletvekilleri, biraz evvel bilgilerinize sunduğum önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir. (Alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bütçeyle ilgili bazı bilgileri sizlere arz etmek istiyorum.

Bütçenin görüşme programı basılıp dağıtılmıştır.

Bütçeler üzerinde şahısları adına söz almak isteyen sayın üyelerin söz kayıt işlemleri -lütfen... Dikkatinizi çekeyim- şahısları adına söz almak isteyen sayın üyelerin söz kayıt işlemleri, 15 Aralık 1999 Çarşamba günü, saat 9.00 ile 10.00 arasında, Demokratik Sol Parti ve Fazilet Partisi Grupları toplantı salonlarında, Başkanlık Divanı Kâtip Üyelerince imza karşılığı yapılacaktır. Bu saatten sonra, söz kaydı, Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğünde yapılacaktır.

Söz kaydını, her sayın üyenin bizzat yaptırması gerekmektedir. Başkası adına söz kaydı yapılması mümkün değildir.

Genel Kurulun aldığı karara uygun olarak, kişisel söz kaydı, her tur için, tehte ve aleyhte olmak üzere ve sadece biri hakkında yapılacaktır. Bir milletvekili, sadece bir tur için söz kaydı yapabilecektir.

Duyuru, ayrıca, ilan tahtalarına da asılmıştır.

Sayın üyelerin bilgilerine sunulur.

Sayın milletvekilleri, bugün aldığımız karar gereğince, sözlü soruları görüşmüyor ve gündemin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmına geçiyoruz.

7.12.1999 tarihli 29 uncu Birleşimde alınan karar gereğince, bu kısmın 76 ncı sırasında yer alan, Fazilet Partisi Grubu adına, Fazilet Partisi Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener'in, Çeçenistan ve Kuzey Kafkasya'ya yönelik izlenen dışpolitika konusunda, Anayasanın 98 inci, 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önerisinin öngörüşmelerine başlıyoruz.

VI. – GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI

A) ÖNGÖRÜŞMELER

1. – FP Grubu adına Grupbaşkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, Çeçenistan ve Kuzey Kafkasya'ya yönelik izlenen dışpolitika konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/6)

BAŞKAN – Hükümet hazır mı efendim? Hükümet hazır.

İçtüzüğümlüze göre, genel görüşme açılıp açılmaması hususunda, sırasıyla hükümete, siyasi parti gruplarına ve önergedeki birinci imza sahibine veya onun göstereceği bir diğer imza sahibine söz verilecektir.

Konuşma süreleri hükümet ve gruplar için 20'şer dakika, önerge sahibi için 10 dakikadır.

İlk söz hükümetindir.

Hükümet adına konuşacak var mı efendim?

ÇEVRE BAKANI FEVZİ AYKETİN (Tekirdağ) - Konuşmayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Peki efendim.

Gruplar adına...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) - Sayın Başkan, burada önemli bir konuda, dünyayı ve Türkiye'yi çok yakından ilgilendiren bir konuda genel görüşme önergesinin öngörüşmelerini yapıyoruz. Konu, topluma mal olmuştur, uluslararası camiada tartışılmaktadır. İsteriz ki, bu konuda, hükümet söz hakkını kullansın, gelsin, bilgi versin. Yani, hükümetin konuşma sırasını atlaması, benim bu konuda söyleyecek hiçbir sözüm yoktur demesi Meclisin kabul edeceği bir durum değildir efendim. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

ÇEVRE BAKANI FEVZİ AYTEKİN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN - Hükümet adına, Çevre Bakanı Sayın Fevzi Aytekin Bey konuşacaklardır.

Buyurun efendim.

Süreniz 20 dakika.

ÇEVRE BAKANI FEVZİ AYTEKİN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uzun zamandan beri, maalesef, Rusya, Çeçenistan üzerindeki hegemonyasını sürdürmeye devam etmektedir.

Tabii ki, gerek televizyonlardan gerekse hükümetimize bildirilen Çeçenistan'la ilgili çeşitli olumsuz gelişmeleri yakından takip etmekteyiz. Özellikle, çocuk çoğunun, insanların perişan olması, göçe zorlanması, yıllarca yaşadıkları topraklardan sürülmesi, bir insanlık ayıbı olarak, maalesef, bu çağda, bugün, gözler önüne serilmektedir. Özellikle, yaşadıkları topraklardan sökülerek başka ülkelere göç eden bu insanların dağlarda, taşlarda, olumsuz hava koşullarında sürünmeleri, bir insanlık ayıbı olarak gözler önüne serilmektedir. Her zaman seyrettiğimiz gibi, gerek dünyadaki gerek ülkemizdeki hükümetimizdeki tepkileri yakinen görmekteyiz.

Çeçenistan'daki bu insanlık ayıbının gündeme getirilmesi fevkalade iyi olmuştur. Burada, hükümetimiz adına, Çeçenistan'daki vahşetin bir an önce durdurulmasını, Rusya'nın bu insanlık ayıbını bir an önce durdurmasını, özellikle Rusya'nın yetkililerinden bekliyoruz. Bu, hepimiz biliyoruz ki, Avrupa Birliğinde de gündeme getirildi, kınandı; ancak, Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin bir üyesi olarak, üzüntülerimizi burada belirtmek istiyorum. Gerek Çeçenistan'daki insanlık dışı olayları gerek dünyanın neresinde olursa olsun bu gibi olayları şiddetle kınıyoruz.

Bu vesileyle, bizlere, gündem konusu olan bu olay hakkında konuşma fırsatını veren, gündeme getiren değerli arkadaşlarımıza teşekkür ediyor; hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Çevre Bakanımız Sayın Aytekin'e teşekkür ediyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) - Sayın Başkan, görüşmelerin akışını bozma niyetiyle yerimden müdahale etmiyorum. İzniniz olursa, Sayın Bakana - şahsı adına- teşekkür ediyorum. Çevre Ba-

kamı Sayın Fevzi AYTEKİN Bey şahsen duyarlık göstermiştir ve konuyla ilgili özet bir değerlendirme yapmıştır; ama, konu, bir dışpolitika konusudur. Böylesine önemli bir dışpolitika konusunda, Dışişleri Bakanlığının konuya bakış açısını, perspektifini gösterecek -Dışişleri Bakanlığının elindeki envanterlerle birlikte- Genel Kurulda, kürsüden, milletvekillerine bilgi verilmesi lazımdı. Maalesef, Dışişleri Bakanlığı yok ve bu konuda da, Dışişleri Bakanlığının konuya ilgi duymadığı, böyle bir hazırlığı, Meclisteki herhangi bir bakana, sunulmak üzere de göndermediği anlaşılmaktadır. Ben, Dışişlerinin, bu tutumunun yanlış olduğunu, Türkiye Büyük Millet Meclisine gereken saygıyı göstermediğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Her ne kadar, içtüzüğümüz, Hükümetin ilk konuşmayı yapacağını söylüyorsa da, belirttiğiniz anlamda yeniden bir konuşma arzusu olursa, kendilerine söz vereceğimi.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Muş Milletvekili Sayın Mümtaz YAVUZ; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA MÜMTAZ YAVUZ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çeçenistan'da yaşanan olaylarla ilgili olarak verilen genel görüşme önergesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Sözlerime başlarken, elim bir trafik kazası sonucu kaybettiğimiz değerli milletvekili arkadaşımız Sıtkı Turan'a Cenabı Allah'tan rahmet dilerken, kederli ailesine ve değerli partili arkadaşlarına da taziyelerimi sunarım.

Mübarek Ramazanın hayırlara vesile olması dileğiyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, Ruslar, uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülükleri ve tüm ahlaki ölçüleri bir kenara bırakarak, 250 yıldır Kafkaslarda yaptığı mezalimi, çok daha acımasız bir şekilde, Çeçenlere yeniden yaşıtmaktadır.

Bir avuç Müslüman Çeçene yapılan bu katliam ve soykırımını dünya kayıtsız kalarak seyrederken, Yüce Türk Devleti olarak bizler de dünyaya uymuş, bu vahşeti, Rusların iç meselesidir diye, sessiz sedasız seyretmekteyiz. Aslında, seyreden, sağduyu sahibi Yüce Türk Milleti değil, sadece 57 nci cumhuriyet hükümetidir. (DYP ve FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Düşünün ki, dünyada "benim iç meselem" deyip de vatandaşlarını katleden, köy, kasaba ve şehirlerine kilometrelerce uzaktan bomba yağdırıp sivil, asker ayırımı yapmadan top atışına tutan, taş üstüne taş koymayarak "terörle mücadele ediyorum" diyen bir başka ülke daha var mı?

Dünya görecektir; bu savaş da 1994-1996 savaşından farklı olmayacak. Yine, bu savaş da, kahraman Çeçenlerin zaferiyle sonuçlanacaktır; çünkü, davaları tarihi, hukuki ve vicdanî açıdan haklıdır.

Rusların, önce Çarlık Rusya'sıyla başlayıp sonra sosyalist Rusya'yla devam eden federasyonunun ise bir tek arzuları vardır; o da, Çeçenistan'ı Çeçensiz yapmak.

Çeçenler, Çeçenistan için 250 yıldan bu yana Ruslarla savaşmaktalar. Bu 250 yıllık savaş süreci içerisinde 200 milyon nüfuslu Ruslar ne zaman ki 1 milyon nüfuslu Çeçenlere karşı galip gelse, mutlaka Çeçenleri, ya Sibiry'a sürmüşler ya da mülteci durumuna düşürmüşlerdir. Ruslar çok iyi biliyorlar ki, Kafkasya'ya kayıtsız şartsız hâkim olabilmek için Çeçenlerin yok edilmesi şarttır.

İşte, Ruslar, kafalarına koydukları bu gerçekten hareket ederek her seferinde Çeçenlere karşı soykırımını uygulamaktalar. Bu nedendir ki, Çeçenlerin nüfusu 250 yıldan bu yana hiç artmayıp 1 milyon olarak kalmaktadır.

Ruslar, 1864 yılında Çeçen millî mücadele hareketini kanlı bir şekilde bastırarak Kafkasya'yı tahakkümü altına almışlardı. Rus Çarı İkinci Aleksandr, bir ay içinde Kafkasya terkedilmediği takdirde, bütün yerli halkın harp esiri olarak Rusya'nın çeşitli bölgelerine sürüleceğini ilan eder. O tarihte milyonlarca insan aç, sefil halde yollara düşerler. Ruslar, bir bayram bahanesiyle topladıkları Çeçenleri vagonlara bindirerek Sibiry ve Kazakistan'a sürmüşlerdir.

Rusların ister Çarlık ister sosyalist ister federasyon dönemlerinde fikirleri hiç değişmemiş. Ruslara Kafkasya denince, akıllarına ilk olarak Çeçenleri yok etmek geliyor. Kahraman Çeçenler de, Rusların bu fikirlerini çok iyi bildiklerinden dolayı, tarihten silinmeyip Çeçenistan'ı Çeçensiz bırakmamak için, İmam Mansur'la başlayıp Gazi Muhammed, İmam Hamzat, Şeyh Şamil ve Cahar Dudayev'le devam eden bu mücadelede tek Çeçen savaşçı kalıncaya kadar vatanları için savaşacaklarına ant içmişlerdir. Her milletin vatanını savunma hakkı olduğu gibi, Çeçenistan'ı savunmakta Çeçenlerin hakkıdır.

Sovyetler Birliği döneminde, 5 Aralık 1936 tarihinde Çeçen-İnguş otonom cumhuriyeti olarak kurulan Çeçenistan Cumhuriyeti, Sovyetler Birliğinin dağılma sürecinde, 9 Kasım 1991'de bağımsızlığını ilan etmiştir.

Başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere pek çok devletin, Çeçenistan'ın bağımsızlık ilanını ve sonradan yaşanan gelişmeleri Rusya'nın iç sorunu olarak nitelendirmesi, önemli bir soruyu gündeme getirmektedir: Bağımsızlık ilanının hukukî dayanağı var mı?

Sayın milletvekilleri, Bağımsız Devletler Topluluğunu oluşturan antlaşmayı, o tarihte, Tataristan ve Çeçen-İnguş Cumhuriyetleri imzalamadılar ve yine bu iki cumhuriyet, 12 Aralık 1993 tarihinde yapılan Rusya Federasyonunun yeni anayasa oylamasına ve parlamento seçimlerine de katılmadılar. Daha sonra, Tataristan Cumhuriyeti anlaşarak; İnguşlar ise, referanduma gidip Çeçenlerden ayrılarak İnguşistan Cumhuriyeti adıyla Rusya Federasyonuna katıldılar. 9 Kasım 1991'de bağımsızlığını ilan eden, Federasyona katılmayan tek cumhuriyet Çeçenistan oldu. Çeçenistan'ın Rusya Federasyonuna bağlı olduğunu belirten, hiçbir antlaşma ve hukukî metin yoktur.

Çeçenler, Bağımsız Devletler Topluluğunun antlaşmasına katılmamaya gerekçe olarak 1924 Anayasasını göstermişlerdir. Bu Anayasaya göre bağımsızlığını ilan eden cumhuriyetler gibi, Çeçenistan'da bağımsızlığını ilan etmiştir; bu nedenle, Çeçenistan sorununun Rusya'nın toprak bütünlüğü içinde çözülmesi yolundaki önerilerin hiçbir yasal dayanağı yoktur. Batı ülkeleri, Sovyetler Birliğinden, eski Yugoslavya'dan ve eski Çekoslovakya'dan ayrılarak bağımsızlıklarını ilan eden ülkeleri hemen tanımadılar mı?!

Milletlerin kaderlerini serbestçe tayin etme hakkı, 20. yüzyılın başlarında yaygınlaşarak kabul gören, 1945 Birleşmiş Milletler Şartı, 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, 1975 Helsinki Nihai Senedi, 1990 Paris Şartı gibi uluslararası sözleşmelerde açıkça tanınan bir haktır. Buna rağmen, Çeçenistan'ın bağımsızlığını tanımayan Batı ülkelerinin çifte standart uyguladıkları da acı bir gerçektir.

Değerli milletvekilleri, Ruslar her zaman yaptıkları gibi, 11 Aralık 1994 tarihinde Cahar Dudayev önderliğinde kurulan Çeçenistan Cumhuriyetini yok etmek için üç koldan Çeçenistan'a saldırdılar. Şamil Basayev'den Budenosk, Salman Radoyev'den Kızılyar baskınıni yiyen Rus Ordusu, Grozni kapınıyla çok büyük kayıplar verdi. 1 milyon nüfuslu minik Çeçenistan'ın kahraman savaşçıları karşısında neye uğradığını şaşırان Rus Ordusu, perperişan bir vaziyette çekilmek zorunda

kaldı. Yaklaşık iki yıl süren bu savaş, Çeçenlerin zaferiyle sonuçlanmıştır. Bu savaşın sonunda, Rus Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri Lebed, Başbakan Çernomirdin, Devlet Başkanı Yeltsin, Çeçen Başbakanı ve sonra Cumhurbaşkanı olan Aslan Mashadov'la bir dizi antlaşma imzalamışlardır. 31 Ağustos 1996 tarihinde Rusya Federasyonu adına Lebed ile Aslan Mashadov arasında imzalanan müşterek beyanata göre "biz bu belgeyi imzalayanlar, herkesçe tanınmış tüm milletlerin kendi mukadderatını kendi tayin etme hakkını göz önünde bulundurarak ve beraberlik, gönüllülük ve irade özgürlüğü, uluslararası barışın sağlanması ve milletlerin güvenliği prensiplerine göre hareket ederek, bu temeller esasında sonraki görüşmeler düzenlenecektir." diye, AGİT Yardım Grubu Başkanının huzurunda ortaya koymuşlardır.

12 Temmuz 1997 tarihinde Rusya Başbakanı Çernomirdin ile Çeçenistan Başbakanı Aslan Mashadov arasında gümrük, havayolları ve petrol boru hatlarıyla ilgili bir dizi antlaşma yapılmıştır.

Yine, Yeltsin ile Aslan Mashadov arasında imzalanan, barış ve kardeşlik ilişkileri hakkındaki antlaşmaya göre "ihtilafların çözülmesinde kuvvet ve kuvvet kullanma tehdidinden ebedi olarak vazgeçilecektir; taraflar, kendi aralarındaki ilişkileri herkesçe tanınmış uluslararası normlara uygun olarak kurmayı kabul ve taahhüt etmektedir..."

Ruslar bu antlaşmaları uymak için değil, zorunda oldukları için imzaladılar; hiçbir zaman da, imzaladıkları bu antlaşmalara sadık kalmadılar. Bunlar, Rusların sözlerine ne kadar güvenilebilirliğin en somut örnekleridir.

Değerli milletvekilleri, bir avuç Çeçen karşısında dünyaya rezil rüsva olan Ruslar, bu antlaşmaları yaptıkları günden itibaren, Çeçenistan'dan intikam almak için ve her zaman olduğu gibi, Çeçenistan'ı Çeçensiz yapmak için yeniden kolları sıvadı; bir sürü entrikayla dünya kamuoyunda Çeçenleri, mafya, adam kaçıran, terörist, fundamentalist ve Vahabi diye göstermeye başladılar. Savaştan çıkan Çeçenlerin dünya kamuoyunda bunları yalanlamak için hiçbir imkânı yoktu.

Ruslar, bir yandan Çeçenleri dünya kamuoyuna yanlış tanıtırken, bir yandan da Çeçenistan'a sınır olan Dağıstan bölgesine asker, silah ve mühimmat yağmaya başladı; kendi ajanlarına birçok değişik yerde bombalama eylemleri yaptırıp, dünya kamuoyunu yanıltarak, bu terörist eylemleri Çeçenlerin yaptığını göstermeye çalıştılar. Bir eylemde yakalanan Ruslar "Çeçenlere karşı güvenlik önlemi alıyoruz" diye dünyayı yanıltmaya kalkmışlardır.

Rusların bu savaş başlatmalarının asıl sebepleri :

1- Rus yöneticileri, 19 Aralık 1999'da yapılacak olan Parlamento ve Duma seçimlerine yaklaşırken, siyasi prim sağlamak,

2- Parlamento ve Duma seçimlerinden sonra yapılacak olan Devlet Başkanlığı seçiminde, Boris Yeltsin'in veliahtı olan bugünkü Başbakan Çernomirdin'in de prim sağlaması,

3- IMF ve Avrupa Birliğinin Rusya Federasyonunun ekonomik sıkıntısını gidermesi için açmış olduğu yardım ve kredilerin Yeltsin ve yakınlarınınca yağmalandığının dünya ve Rus kamuoyunda ayyuka çıkmasını örtbas etmek için,

4- Çeçenlerle yapmış oldukları antlaşmalara göre taahhüt ettikleri savaş tazminatı, birkısım sosyal haklar ile Bakü-Novorosky petrol boru hattının Çeçenistan'dan geçen 150 kilometrelik kısmı için ton başına ödemeleri gereken 6 doları ödemediklerinden, Çeçenlerin petrol vanalarını kapatmasından dolayı,

5- Ruslar, Çeçenlere bu paraları ödememek için, petrol boru hattını kendilerince daha güvenli olan Dağıstan'ın Botlik bölgesinden geçirmeye karar vermeleri üzerine;

94-96 savaşında Çeçenleri destekleyen Dağıstan'ın Botlik bölgesindeki Çoban Mahi, Kara Mahi, Gunip ve Gimri köylerinde yaşayan Avarlara saldırarak savaşı başlatmışlardır.

7 Ağustos 1999'da başlatılan bu savaşın gerçek nedeni, Çeçenistan'da olmayan teröristleri yok etmek değil, her zaman kafalarına koymuş oldukları Çeçen Halkını yok etme planını uygulamaya koymaktır.

Değerli milletvekilleri, bizler, diğer ülkeler gibi, Rusların bu vahşetine seyirci kalamayız. Çeçenler, bizlerin ırkdaşı, dindaşı ve çok köklü tarih bağlarımız olan kardeşlerimizdir. Tarih boyunca, zalime ve zulme karşı olan şanlı Türk Devleti, Kosova'da, Bosna-Hersek'te, Afganistan'da, dünya kamuoyunu oluşturarak, vahşetlere "dur" demesini bilmiş ve bu vahşetlerin durması için, gerektiğinde Birleşmiş Milletlerden karar çıkararak, bilfiil Türk Ordusunun da içinde bulunduğu NA-TO müdahalelerini sağlamıştır.

Soruyorum size: Çeçenler, Kosovalılardan, Bosna-Herseklilerden, Afganistanlılardan bize daha mı uzak? Bunlar bizim kardeşlerimiz değil mi? Ruslar, tankla, topla, uçak ve helikopterle, Çeçen köy ve kasabalarını bombalarken, şehirlerine attığı bombalar toprağın 8 metre altında patlayarak, bodrum ve sığınakları da yerle bir etmektedir.

Kahraman Çeçenler, yurtlarını, münferiden kullanılan kalaşnikofla korumaya çalışırken, Rusya, Çeçenistan'da yaptığı insanlıkdışı uygulamalarına bir yenisi daha eklemiştir; o da, 6 Aralık sabahı, Grozni'de kimyasal silah kullanarak, bu insanlıkdışı vahşeti doruğa çıkarmıştır. Atılan kimyasal bomba sonucu yüzlerce sivilin öldüğü, bağımsız kaynaklarca dünyaya duyurulmuştur. Rusların, Başkent Grozni'de kalan çoğu yaşlı, hasta, çocuk olmak üzere, yaklaşık 30 000 kişinin, şehri terk etmedikleri takdirde terörist muamelesine tabi tutulacaklarını ilan etmeleri, gerçek niyetleri ni ortaya koymaktadır.

Değerli milletvekilleri, hep beraber, elli yıldan bu yana "Şamil, Kafkasların kartalı; Şamil, özgürlük güneşi; Şamil, Atatürk'ün özbeöz kardeşi; Şamil'i tanımayan atasını tanımaz" demedik mi?! (Alkışlar) Nerede kaldı bu sözlerimiz?! Çeçenler, Şeyh Şamil'in torunları, bizlerin de kardeşleri değil mi?!

Kafkasların omurgasını oluşturan Çeçenler, tarih boyunca Ruslarla savaşmışlardır. Rusların iddialarının aksine, Vahabiliğin dünyada en son girebileceği yer Çeçenistan'dır; çünkü, Vahabilik, tarikatlara, Süfiliğe ve tasavvufa şiddetle karşıdır. Çeçenler, İmam Mansur'la başlayıp, Gazi Muhammet, İmam Hamzat ve Şeyh Şamil ile devam eden, dinî düşünce ile vatan fikrini birleştiren müridizm hareketini günümüze kadar taşımışlardır.

Kafkasların efsanevi lideri Şeyh Şamil 1870 yılında Hacca giderken İstanbul'a uğradığında, İstanbul tarihî bir gün yaşamıştır. Padişah Abdülaziz Han Dolmabahçe Sarayının kapısında Şeyh Şamil'i karşılayıp kucaklarken duygularını "Babam kabirden kalksaydı ancak bu kadar sevinebilirdim" diye ifade etmiştir. (Alkışlar) Şeyh Şamil ise, Sultan Abdülaziz Han'a "Cihan Padişahım, bu kardeş elini uzatmakta çok geç kaldınız" demiştir.

Değerli milletvekilleri, yakın tarihte Moskova'yı ziyaret eden Sayın Başbakanımızı, Rusya Federasyonu bir Başbakan Yardımcısıyla karşılamıştır.

Başbakanımızın görüşme talep ettiği Devlet Başkanı Yeltsin, aynı saatte Ermenistan Devlet Başkanı Petrosyan ile görüşürken, Başbakanımıza randevu vermeyişine neden olarak sağlık durumunu göstermesi ne kadar düşündürüktür!

Bu kadar acı tarihî gerçeklere rağmen, birtakım kişilerin çıkar ve menfaatları uğruna, gerçekleşmesi hayal olan projelerde Rusya ile ortak olmak için Çeçenistan meselesine "Rusya'nın iç meselesi" dememiz ne kadar doğru olur?!

Sayın milletvekilleri, Türk insanı savaşa giderken "Ya Allah Bismillâh" der; radyolar kahramanlık türkülleri ve marşlar çalar; analar babalar, oğullarına "git Allah için, vatan için şehit" ol demez mi?! Çeçenler bunlardan farklı bir şey mi söylediler?!

Ulu Önder, Kurtuluş Savaşını 19 Mayıs 1919'da başlatmıştı. Türkiye Cumhuriyeti 29 Ekim 1923 tarihinde kuruldu. Halifelik 1 Kasım 1924'te kaldırıldı. Laiklik anayasaya uzun yıllar sonra girdi. Çeçenlerden, iki yıl gibi kısa bir sürede, hem devlet olmalarını hem de bunların hepsini baskılamalarını istemek, haksızlık olmaz mı?!

Bakin, 1996 Çeçen zaferinden sonra yapılan Çeçen Anayasasına göre :

"Madde 21. - Çeçen Cumhuriyeti vatandaşları kanun ve mahkeme karşısında eşittir. Milletinden, ırkından, sosyal menşinden, cinsiyetinden, dilinden, dine bakışından, ikamet ettiği yerden, meşguliyetinden, mal varlığından, siyasi ve diğer görüşlerinden ve diğer durumlardan bağımsız olarak eşit derecede korunma hakkına sahiptir."

"Madde 43. - Vicdan özgürlüğü teminat altındadır. Çeçen Cumhuriyeti vatandaşı, herhangi bir dine inanmak veya hiçbir dine inanmamak, dinî ibadetlerini yerine getirmek veya yasalara ters düşmeyen herhangi diğer bir dinî faaliyette bulunma hakkına sahiptir."

Sayın milletvekilleri, 94-96 savaşında Çeçenlere yenilen Ruslar, o gün, Çeçenlerin her isteğini kabul edip birçok antlaşma yaptılar. Dünya kamuoyunun gözü önünde imzaladıkları antlaşmaları, iki yıl gibi kısa süre sonra hiçe sayıp, Çeçenlere savaş açtılar.

Şimdi, biz, Rusya'dan gaz alacağız. Kritik zamanda gazı kesmeyeceklerine nasıl güvenebiliriz!

Sayın milletvekilleri, Çeçenistan, filzeyle, tankla, topla, uçak ve helikopterle yerle bir edildi. Çeçenlerin yaşı, çocuk ve kadınları topyekûn mülteci durumuna düşürüldü. Bu mülteciler yollar-da top atışına tutuluyor.

Bu insanları mülteci olarak sadece İnguşistan kabul etmektedir. Bu minik ülkenin, 300 binden fazla mülteciye, sadece ekmek bulması mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yavuz, lütfen, 2 dakika içerisinde toparlayınız.

MÜMTAZ YAVUZ (Devamla) - Bu insanlar, bu ağır kış koşullarında bırakın barınmayı, bir lokma ekmek bulamamaktadır; hepsi aç, sefil ve hastadır.

Dünya, gözünü açıp bu acı gerçeği görmüyorsa, biz de mi gözlerimizi kapatıp bu insanlık dışı vahşeti görmeyeceğiz! Bu insanlar kardeşimiz, bunlar dindaşımız değil mi?!

Tıpkı, Necip Fazıl'ın dediği gibi:

"Vicdan azabına eş kayna kayna Sakarya,

Öz yurdunda garipsin, öz vatanında parya" (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

İşte, sayın milletvekilleri, Ruslar, Çeçenlere "11 Aralık'a kadar Grozni'yi boşaltın" diyorlardı; Çeçenlere bir kez daha "yurdunuzu yuvanızı terk edin" bir kez daha "yurtsuz yuvasız kalın" diyorlar. Çünkü, Ruslar şunu çok iyi biliyorlar: Eğer Çeçenistan'daki savaşı kaybederlerse, federasyon tekrar bir dağılma sürecine girecek, ayrıca, kaybettikleri bir savaşın sonunda yaptıkları insanlık dışı uygulamalar için savaş suçlusu olarak yargılanmaktan korkmaktadırlar.

Değerli milletvekilleri, Türk Milleti, aynı kökten gelen, aynı değerlerle beslenen, tasada, kıvançta ortak, büyük bir çınardır. Bizim kolumuzu kanadımızı kesmeye çalışırlarken, Yüce Meclisin konuyu bu hassasiyetle değerlendireceğine olan inancım tamdır. 57 nci hükümetin de bu hassa-

siyeti dikkate alarak, Çeçenistan'da yaşanan soykırımın bu aziz ramazan gününde durdurulması için üzerine düşeni yapması dileğiyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yavuz.

Gruplar adına ikinci konuşma, Anavatan Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Ahat Andican'a ait. (ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Andican, süreniz 20 dakikadır.

Buyurun efendim.

ANAP GRUBU ADINA A. AHAT ANDİCAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'ye, her yönüyle, çok uzak olmayan Kafkasya'da yaklaşık dört aydır, gerçekten, büyük bir insanlık dramı yaşanıyor. Bunu "insanlık dramı" olarak tanımlamak, aslında, biraz hafifletmek. Orada bir jenosit, bir soykırım yaşanıyor ve bütün dünyanın gözleri önünde. İnsan hakları, AGİT, Paris Şartı, ne dersiniz deyin, bugüne kadar yazılmış çizilmiş tüm hukuk kurallarının dışında bir uygulama, kanlı bir şekilde devam ediyor. Hatta o kadar ki, son dönemde, bu bölgede vakum bombalarının kullanıldığı, yani, kimi öldürdüğü kesinlikle ayrılmayacak, geniş bir bölgeyi tamamen mahvedecek bomba tipi kullanıldığı noktasında iddialar var ve Rus Genelkurmayından yayımlanan bir bildiride de, bunun, böyle bir patlamanın olduğu şeklinde, ayın 10'unda Anadolu Ajansı'nın Intertass'a bağlı olarak geçtiği haberler var.

Tabii, bu olay, aysberkin su üzerinde kalan yüzlü; derine bakmamız lazım ve Türkiye, maalesef, bu olayı, kendi gözleriyle değil, kitlesel medyanızın Batı kaynaklı yaklaşımıyla gözlediği için, onlara da büyük ölçüde, haberler, Rus merkezli olarak gittiği için, mesele, bir Çeçen-Rus çatışması olarak değil -altını çizerek vurguluyorum- kökten dinci terörist ve modern, çağdaş Rus çatışması şeklinde anlatılmaktadır. Türkiye'de de kamuoyunun büyük bir kısmı -ne yazık ki, buna, bir kısım entelektüellerimiz, siyasetçilerimiz de dahildir- olayı bu şekilde algılamakta ve gösterdikleri refleks de ideolojik yaklaşımlarının ışığı içerisinde yapmaktadırlar; yanlış buradadır. (ANAP sıralarından alkışlar)

Meseleyi netleştirmek bakımından, izin vererseniz, biraz geriye gitmemiz gerekir. Biliyorum, tüm arkadaşlarımız gelecekler, Şeyh Mansur'dan başlayan ikiyüzlü yıllık Çeçenistan-Rus mücadelesini burada gündeme getirecekler. Yalnız burada çok önemli bir nokta var, bunu ortaya koymamız lazım; tarih, tarihtir; değiştiremeyiz.

Evet, Şeyh Mansur, bir Nakşibendi şeyhi; onunla başlıyor iş ve bu Nakşibendi şeyhinin önderliğinde Çeçenler yirmi otuz yıl süren bir mücadele veriyorlar; sonra, onun sonu geliyor.

Aradan kısa bir süre geçtikten sonra, hepimizin Türkiye'de çok yakından tanıdığı Şeyh Şamil geliyor; o da bir Nakşibendi şeyhi. Onun da sonucu...

Tabii, burada sadece "Nakşibendi şeyhi" diyerek geçiyorum; temelde onların oluşturduğu organizasyon, bir sufi dayanışması. Çeçenistan'daki durumu iyi anlamamız lazım; kökten dincilik bağlamında olup olmadığını iyi değerlendirmemiz lazım; yoksa, yanlış şablonlara oturtmuş oluruz, onun için anlatıyorum bunları; yoksa, size tarihi tekrar nakletmek için değil.

Sonra, Nakşibendilerin sonu geliyor. Hacı Kuntay'la beraber -1850'lerdir bunlar- Kadiri tarikatı önderleri hadiseye sahip çıkıyor ve yine sufi dayanışması içerisinde "imamlar dönemi" denilen -elli yıl neredeyse- bir mücadele sürdürülüyor. Her on yılda bir isyan, bu şekilde tanımlayabiliriz.

Birinci Dünya Savaşının hemen akabinde, devrim yıllarına geldiğimizde, bu kez bir başka Kadiri şeyhi, Şeyh Uzun'un önderliğinde, sekiz yıl süren -1925'e kadar- bir mücadele var.

Bunlar, hep tarihsel gerçekler; fakat, bir şeyi aktaracağım ve onu yorumlayacağız beraberce, o da şudur: Daha sonraki dönemde, 1944'te -biliyorsunuz, bu tarih de her yerde yazılır- Stalin, Nazilerle işbirliği yaptıkları gerekçesiyle, 5 ulusu yerlerinden söker, bir kişi kalmamacasına bölgelelerini boşaltır. Bunlardan bir tanesi, Volga Almanları; Hristiyanlar, kalanlar ise, Türk, Müslüman ve o tip gruplardır; Karaçaylar, Balkarlar, Çeçenler ve Kırımlılar.

Aradan bir süre daha geçer, 1957'de, Stalin'in ölümünden sonraki Kremlin mücadelesinden başarıyla çıkan Kruşçev, deStalinizasyon sürecinin bir gereği olarak da, bu ulusların, Kırımlılar hariç, yurtlarına dönmesine izin verir ve işte bugün tarih sahnesinde ciddi bir mücadele veren Çeçen-İnguş Cumhuriyeti, daha doğrusu Çeçen yapılanması, bu şekilde ortaya çıkar.

Şimdi, burada bir şeyin altını çizmek istiyorum. Bu Stalin tarafından ülkelerinden çıkarılıp sürdürdükleri dönemde, yarıya yakın nüfuslarını kaybederler, bu, tarihsel acı bir gerçek; ama, bir şey daha var : Sürdükleri bölgelerde varlıklarını ve devamlarını, o mücadele azimlerini sağlamak bakımından bir başka önder ortaya çıkar; Hacı Üveys; o da bir tarikat şeyhidir -Vis Hacı; öyle derler onlar- bu Vis Hacı'nın örgütlediği model, Çeçenlerin sürgünde varlıklarını sürdürmelerini sağlar, döndükten sonra da, ülkelerinde hızla organize olmalarını sağlar.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bu kadar şeyi niye anlatım; şunun için: Türkiye'nin gerçeğiyle, Türkiye'nin dinsel gerçeğiyle Çeçenistan'ın gerçeği farklı. Bir anlamda, Türkiye'de tarihsel süreç, belki, çeşitli odakların üzerine şekillenerek gelişti; ama, Çeçenistan'da tarihsel, toplumsal süreçte, işte biraz önce söylediğim sufi dayanışması ve tarikat liderleri çok önemli rol oynadılar, hâlâ oynamaya devam ediyorlar. Ayrışma noktamız, işte burada ortaya çıkıyor. Bu insanlar, normal yaşamı algıladıkları, kendi inançlarını algıladıkları biçimde yaşadılar ve şimdi de yaşamaya devam ediyorlar; ama, bunu, medeniyetler çatışması mantığı içerisinde, yani, O Huntington'un meşhur teorisi içerisinde, bir kökten dincilik anlayışı olarak alırsanız, onları yanlış yargılamış olursunuz, yanlış değerlendirmiş olursunuz. Bunun için bu kadar anlattım. Bunda, kendi düşüncemizi, kendi projeyiçyonumuzu, bakış açımızı doğru oturtmamız lazım.

Şimdi, geliyorum bugüne: Bilinen öykü; 1990 Sovyetler'in dezentegrasyonu, ardından cumhuriyetlerin ortaya çıkışı ve Sovyet Anayasası ortadan kalktığı için, Çeçenlerin de bir anayasal bağımlılık hissetmeyerek bağımsızlıklarını ilan edişleri; işte, kimilerinin Cahar, kimilerinin Cevher dediği meşhur Cahar Dudayev olayı; ondan sonra; 1994'te bir Çeçen- Rus Savaşının başlaması; onun şehit olması, ondan sonra da, bugünkü liderin, Aslan Mashadov'un seçilmesi...

Şimdi, burada, bu mücadelenin sonu... Ki, o dönemde çeşitli faktörler var, bunlara da değineceğim kısaca; çünkü, olayı algılamak için, olaya, sadece Çeçenler açısından bakmak yeterli değil. Bu mücadelenin sonunda "Khasavyurt Anlaşması" adı altında bir anlaşma yapılıyor; benden önce konuşan arkadaşım da söyledi. Bu anlaşmada öngörülen şey şuydu -bunu anlamamız lazım, hatırlamamız lazım- deniliyordu ki : "2001 yılına kadar Çeçenistan'ın hukukî statüsü askıda kalacaktır; 2001 yılında, Rusya ve Çeçenistan, karşılıklı oturarak, Çeçenistan'ın hukukî statüsünü nihai olarak belirleyeceklerdir." Khasavyurt Anlaşmasının -sayfalarca yazılan anlaşmanın- özeti bu.

İşte bu noktada, Çeçenistan'daki, maalesef, Çeçenistan açısından yapılan bir yanlış ortaya çıktı; o da şudur: Mashadov'un önderliğinde Çeçenistan...

Biz nötr bakmalıyız, gerçekleri buraya yatırmalıyız; yoksa, yalnızca edebî olmak uğruna, yalnızca duygusal olmak uğruna gerçekleri gözardı edersek, meseleyi analiz etmek, meseleye yönelik yaklaşımlarımızı, doğru yaklaşımları ortaya koymaktan uzaklaşırız diye düşünüyorum. Onun için, nötr kalmaya ve meseleyi olduğu gibi masaya yatırmaya özen gösterelim diyorum.

İşte bu noktada, Mashadov, kendisinden beklenen şeyi gerçekleştiremedi; yani, Çeçenistan'da bir homojenizasyonu ve Çeçenistan'ın kendi içerisinde, kendi ayakları üzerinde durabilen bir Çeçenistan için, aslında, Çeçen kardeşlerimizin önlerinde beş yıl vardı.

Ne oldu; Türkiye'de çok iyi tanınan bir başka figür, Şamil Basayev ve Salman Raduyev, bu arkadaşlarımız -sakin kimse yanlış anlamasın, sadece tanımlama yapıyorum- savaş lordları gibi, olayı bütün Kuzey Kafkasya'ya yayma amacıyla, Çeçenistan'ın komşusu olan Dağıstan'da bir İslamî devlet kurma anlayışı içerisinde, Rus kontrolü altında olan bu bölgede bir harekât başlattılar ve bir devlet ilan ettiler. Çeçen dostlarımızın yanlış da burada başlıyor. Bu, Rusya'nın eline çok ciddi bir koz verdi. Nedir o; içgüvenlik kozu, kendisinden parçalanma sürecini başlattıkları kozu ve işte, biraz önce söylediğimiz, terörizmle suçlama kozu.

Tam bu sırada da, Rusya'nın çeşitli yerlerinde bombalama olayları -ki, KGB tarafından yapılmış olma ihtimali çok kuvvetlidir -bunlar da Çeçenlerin sırtına yüklendi. Sonuç; Putin'in verdiği emir, Rus Genelkurmayının da büyük bir azmiyle -öyle demek lazım- Dağıstan'daki bu güçler geriletildi, daha sonra da olay orada durmadı; çünkü, harekât başladığında, Rusya yakaladığı fırsatı anlamıştı. Putin'in ağzından ifade edeyim -sözleri, kelimeleri tam olmayabilir- "Evet, bu olay, Çeçenistan'daki sorun çözülünceye kadar devam edecektir." Putin'in ağzından ifade edilen şeydir bu.

Sonuç; Bugün Grozni sınırlı durumda, binlerce mülteci, yan ülkelerde ya da öldü; kadın, çocuk çocuk demeden, bu katliam devam ediyor ve önümüzdeki dönemde de muhtemelen bu süreç devam edecek. Bu da meselenin Çeçen tarafı.

Rus tarafını ise, birkaç noktada özetlemek mümkün :

Birincisi, bunu bilmek için âlim olmaya falan gerek yok; ama, milliyetler problemi açısından Sovyetler Birliğinde geçerli olan iç dinamikler, Rusya için de geçerli olmaya devam ediyor ve özellikle o coğrafyaya bakarsanız, Karadeniz'den başlayıp Hazar'a kadar devam eden bir boyun görürsünüz; o boyun, Adige'den başlar, Karaçay, Balkar, Çeçen, İnguş, Ossetya, Dağıstan gibi, devam eder gider... Bu boyun, eskiden nasıl "Sovyet Ortaasyası" diye tanımlanan bölge, Sovyetlerin yumuşak karnı olarak tanımlanıyor idiyse, bugün de bu boyun, Rusların, Rus Federasyonunun Kafkasya'daki yumuşak boynu olarak tanımlanabilir.

İşte bu noktada, Rusya, bu refleksi, ikinci bir dezente grasyona gitmemek ve bölgedeki emperyal emellerini, o yakın çevre veya "Near Abroad" diye bilinen doktrini sürdürebilmek amacıyla, bu hadiseyi sonlandırmakla kendisini muhakkak yükümlü hissetmiştir.

Bir başka boyutu, psikolojik boyutudur. 1994-1996 Savaşında başarılı olamayan Rus askerî yöneticileri- ki, bunlardan, şu anda Genelkurmay Başkanı olan Anatoli Kvaşnin, o harekâta da yöneticiydi; şu anda Kafkasya'daki 58 inci Ordunun Komutanı olan Vladimir Semyonov, yine o harekâta komutandı- onlar, bu meseleyi, bir onur meselesi haline dönüştürmüşlerdir. Semyonov "eğer Çeçenistan harekâtı sonlandırılsa, içsavaş çıkar" diyebilecek kadar meseleyi ciddiye almaktadır, Kvaşnin de istifa edeceğini söylemektedir ve işin bu boyutu, bilmemiz gereken psikolojik ve askerî boyutu tabii.

Bir başka boyutu da, artık, Çeçenistan meselesi, Rusya'nın iç siyaset malzemesi haline dönüşmüştür. Vladimir Putin, önümüzdeki yıl yapılacak olan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, artık geleceği olmadığı belli olan Rus liderinin yerine adaydır ve Çeçenistan sorununu çözmediği takdirde, ki, şu ana kadar geldiği nokta bile, ona, popülaritede yüzde 46 civarında bir taban sağlamıştır. Dolayısıyla, o da, bunu, bu noktada kullanmak istemektedir.

Bütün bunlara ek olarak, Rusya açısından ve Çeçenistan açısından bir şeyi daha söylememiz gerekiyor. Biliyorsunuz, Bakü-Novorosiisk hattı, Dağıstan ve Çeçenistan üzerinden geçer. Bu hat, erken petrolün geçeceği hat olarak tanımlanmıştır ve günde yaklaşık 80 bin varil civarında petrol, bu hattın pompalanmaktaydı. Ne zamana kadar; bu yılın nisan ayına kadar. Fakat, burada, o Ha-savyurt Anlaşmasına göre, o bölge için, Rusların, Çeçenlere gümrük vergisi ödemeleri gerekiyordu; bunu ödemediler. Bunun üzerine, Çeçenler, nisan ayında vanayı kapattı ve böylece, Rusya'nın Azerbaycan'dan Novorosiisk'e naklettiği erken petrol tıkanmış oldu. Buna çözüm olarak, Rus Transneft Şirketi, petrolü, Dağıstan'ın başkenti olan Mahaçkale'ye getirip, oradan tren yoluyla Ti-horetsk şehrine taşıyıp, oradan yine boruyla pompalama yolunu denedi; ama, bu, kapasiteyi dörtte l'e düşürdüğü gibi, maliyeti de çok yükseltmekteydi. Ayrıca, bütün bunlara bir de Çeçenistan'da-ki sorunun, özellikle, Bakü-Ceyhan gibi, Rusya'yı, Türk cumhuriyetlerinin ve Hazar havzası kay-naklarının kendi içerisinde dış dünyaya açılmasını amaçlayan politikasını devrediş bırakacak bir zemin yarattığını da görtünce -AGİT Zirvesiyle beraber imzalanan Bakü-Ceyhan anlaşmasını da gö-zünüştün önüne getirirseniz- Rusya'nın kendi açısından, bu konuda neden bu denli, neredeyse ca-navarca davranıyor olduğunu daha doğru, daha yerinde anlamış olma imkânını yakalınız diye dü-şünüyorum.

Dış dünya boyutunu da değerlendirmemiz lazım. Değerli arkadaşlar, ne yazık ki, 1994'te, Bi-rinci Çeçen-Rus Savaşı diyebileceğimiz süreçte, Çeçenistan harekâtı, dış dünya tarafından bir ba-ğimsızlık harekâtı olarak görüldü; ama, daha sonraki yıllar içerisinde, Rusların kökten dincilik me-selesini önplana çıkararak, terörizm ve kökten dinciliği çok iyi işlemeleri sonucunda, bu ikinci sa-vaşta, Batı dünyası da -ki, konuşmamın başlangıcında vurguladım, maalesef, Türkiye de buna kıs-men dahil oldu- bunu, bir kökten dinci ve Rusya savaşı olarak algıladı; fakat, zaman içerisinde ge-lişen olaylar o noktaya getirdi ki, Batı dünyası da, meselenin artık bir jenosit meselesi olduğunu görmeye başlamıştır. Neler yaptılar; işte, şu anda AGİT'in Başkanı Knut Volebaek, zannediyorum, bugün veya yarın Çeçenistan'da olacak. Bizden -değerli arkadaşımıza teşekkür ediyorum gerçek-ten- bizim Meclisimizden İnsan Hakları Komisyonu da oraya bir ziyaret yapmışlar -Çeçenistan'ın içerisinde değilse de Gürcistan'a en azından- bu da çok önemli bir şeydir diye düşünüyorum; sağol-sunlar.

Ayrıca IMF, Rusya'ya verdiği kredinin bu taksidini -640 milyon dolar- dondurduğunu söyle-di. Bir başka gelişme, biliyorsunuz Clinton ile Yeltsin arasında yaşandı; Clinton "bunu pahalıya ödeyecekler" dedi ve Yeltsin "nükleer bombalarını" hatırlattı; ama bu söz düellosunun pozitif bir sonucu olma şansı yok. Çünkü, Amerika Birleşik Devletleri Dış İlişkiler Komisyonu Başkanının verdiği bir demec çok açık ve net ortaya çıkıyor "bizim Rusya'ya yardımımız devam edecektir; çünkü bu yardım nükleer potansiyelin durdurulmasıyla ilgili bir yardımdır, Rusya'nın demokratik-leştirilmesiyle ilgili bir yardımdır, Çeçenistan meselesiyle ilgili değildir" diyerek olayın devam edeceğini söylemiştir; ama altını çizeceğim bir şey daha var, en azından bir şeydir. Yine Clinton'un direktifiyle Kızılhaça 3 milyon dolar Çeçenistan'a harcanmak üzere ve yine Birleşmiş Milletlere de 3.3 milyon dolar Clinton para aktarılması sağlanmıştır.

Bütün bunlarda, Batı dünyasının, tabii İngiliz Başbakanının söylediği şeyler var, İsveç Başba-kanının söylediği şeyler var, bunların hepsini burada söylemenin anlamı yok; ama sonuçta onlar bir refleks vermişlerdir.

Şimdi, geliyorum bir de Türkiye boyutuna. Türkiye boyutunu bu değerlendirmenin dışında bı-rakamayız kuşkusuz, bizim için en önemli boyut bu.

Değerli arkadaşlarım, gerek biraz önce söylediğim 250 yıllık tarih boyunca ve gerekse birçok dönemlerde, Türkiye'de, bir diaspora, Kuzey Kafkasya diasporası var. Bunların bu konuya koy-

dukları ciddi tepkiler var ve meselenin bir vahabilik meselesi olmadığını anlatmaya çalıştılar ise de maalesef başarılı olamadılar; ama, bugün, bu önergeyi veren arkadaşlarıma teşekkür ediyorum, Meclisten, bunun ne olduğunu anlatma imkânını bulabildik; bu çok önemli, toplumumuzun bunu algılaması lazım.

Siyasi açıdan Türkiye'nin bu konuda çok özenli davrandığını söyleyemeyiz, maalesef söylemeyeceğiz. Çünkü, AGİT'e üye olan her ülkenin, insan haklarıyla ilgili konularda, imza koyan ülkelerin iç sorunu olmayacağını kabul ettikleri gerçeğini hatırlarsak, bu meselenin Rusya'nın iç meselesi olduğunu söylemek, özenli bir siyasi yaklaşım değildir diye düşünüyorum. (ANAP, MHP, FP ve DYP sıralarından alkışlar) Bunu söyleyecek en son ülkenin de Türkiye olması gerektiğini düşünüyorum (ANAP, MHP, FP ve DYP sıralarından alkışlar) ve maalesef, bir başka özensiz yaklaşım -bunu da burada ifade etmemiz gerekir biz milletvekilleri olarak- Moskova'nın, neredeyse tüm Çeçen halkını terörist ilan ettiği bir noktada, bir ortamda... Aslında çok teknik olan bir konu, Terörizme Karşı İşbirliği Anlaşması, Türkiye birçok ülkeyle imzalıyor bunu, hiçbir anlamı da yok aslında, prensip olarak, neredeyse rutin bir işlem; ama, bunu, Çeçenistan'da katliamın devam ettiği bir dönemde imzalamak, sanki, Türkiye, Kafkasya'daki gelişmelerde Rusya'yı haklı gördüyormuş gibi bir izlenim ortaya çıkmasını sağlamıştır maalesef (ANAP, MHP, FP ve DYP sıralarından alkışlar) ve bu izlenim, tamamen teknik bir konu olan bir olay, zamanlama hatası nedeniyle ve üst düzey bir ziyaret sırasında imzalandığı için, maalesef, olmaması gereken yere gelmiştir, siyasi bir anlam yüklenmiştir ve bütün bunların ötesinde, yavuz hırsız evsahibini bastırır misali...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız efendim.

A. AHAT ANDİCAN (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

... Rusya, Türkiye'de Çeçen kampları olduğunu iddia etmiştir, böyle bir şey olmadığı halde ve daha da acısı, bütün bunlardan bir hafta sonra, Rusya'da, Konsomolskaya tesislerinde, PKK'nın dikkatinizi çekiyorum, iki hafta olmadı, birbuçuk hafta- kuruluş yıldönümleri kutlanmıştır.

Bütün bunlar bize, neyi, nasıl düşünmemiz gerektiğini umarım düşündürür.

Ne yapmalı sorusu?.. Tabii, Türkiye fiziki olarak bir şeyler yapmıyorduk; ama, biraz önce söylediğimiz yanlışları yapmamalı. Başka; Kosova'da, Bosna'da ne yaptysa; yani, bugün Gürcistan'da ya da çevre ülkelerde mülteci olarak bulunan Çeçenler için, bana göre, ya Kızılayı oraya göndererek bir kamp kurup doğrudan katkıda bulunması gerekiyor ya da oradan, sembolik de olsa, bir kısım mülteciyi getirip burada onlara yardım etmek zorundadır diye düşünüyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

Diyeceksiniz ki, "deprem geçirmiş bir ülke, yüzbinlerce insan açıkta, canım, şimdi de bu olur mu!" Belki böyle düşünceler de akla gelebilir; ama, büyük devlet olmanın bir fiyatı vardır; büyük devlet olmak da böyle zamanlarda belli olur diye düşünüyorum. (Alkışlar)

Gelecekte ne olur, sorusunun iki boyutu var. Tabii, iyimser boyut, Ruslar bu katliamı durdururlar ve konu barışçıl yollarla çözülür; ama, izin verirseniz ve eğer Sayın Başkan da izin verirse, ikinci boyuta da değinmek zorundayız diye düşünüyorum; Grozni kuşatması devam eder, vakum bombaları kullanılır, Grozni, içerisinde 50 000-60 000 insanla birlikte veya çıkarılarak yerle bir edilir. Sonra, Dağıstan'a yakın Gudermes şehri başkent ilan edilir. Niye; Grozni, bütün petrol rafinerilerinin, petrol hatlarının, tren yolunun geçtiği bir bölgedir ve Grozni, Çeçen başkenti olduğu sürece de, ne olursa olsun, Çeçenler bu bölgeye hâkim olacak demektir.

Çeçenistan'ın, ortaya koymamız gereken bir negatif tarafı da, maalesef, Rus Federal güçleriyle beraber, Çeçen paramiliter güçleri de savaşmaktadır. Bütün bu gelişmelerden sonra, Bislan Gan-

temirov isimli bir anti-Çeçen, o kurulacak kukla hükümetin başına geçirilecektir. Tabii, Kuzey Kafkasya dağlarına çıkan Çeçen güçleri, ikiyüzlü yıldır süren -biraz önce arkadaşımın da özetlediği- o süreci devam ettirecek ve bu mücadeleyi 21 inci Yüzyıla taşıyacaklardır. Ama, daha önemli bir şey daha olacaktır; eğer, bu süreç bu şekilde devam ederse, Rusya, Gürcistan'ı, Çeçen teröristlere destek vermekle ve onları muhafaza etmekle suçlar -nitekim suçlamıştır- ve böylece Gürcistan, Terörle Mücadele Genel Başkanı veya Genel Müdürü Mandaria'nın söylediği gibi, "Rusya, bizi, dünya kamuoyuna, teröristlere sığınma hakkı tanıyan bir ülke gibi göstermeye çalışıyor" sözleri haklılık kazanır. Gürcistan'ın içerisinde -Sema Pişkinsüt arkadaşımın, giderek, yerinde gördüğü gibi- Oset problemi vardır, Acara problemi vardır, Abaza problemi vardır; bu problemler de eğer, körüklenirse, bugün, orada denge unsuru olan Shevardnadze'nin yeri başka... İnşallah, böyle olmaz; ama, eğer böyle bir şey olursa da Gürcistan bir geçiş ülkesi olma şansını kaybeder. İnşallah, böyle olmaz. İnşallah, Ruslar, aklı başında bir yaklaşımla, modern çağda, artık insan haklarının önplana çıktığı çağda, Çeçen halkını yok etmeyi değil, kendi içerisinde, kendisine gelecekte yeni zorlama süreçlerini ortaya çıkaracak olan bu siyasetin yerine, karşılıklı uzlaşma siyasetini önplana çıkarır ve -Türkiye'de tabii, bunun böyle olması için çaba sarf etmelidir- sonuçta, bu söylediğimiz süreç, iyi yönde sonlanır ve katliam biter.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın sonunda, ben de bir iki gün önce kaybettiğimiz MHP'li değerli arkadaşımıza Tanrı'dan rahmet diliyor, ailesine ve tüm sevenlerine de başsağlığı diliyorum.

Bu konuşmayı sabırla dinlediniz; Sayın Başkanımız da -görüyorum buradan- bana epey tolerans gösterdi; kendisine de saygılarımı sunuyor; hepinize teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Andican.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Adana Milletvekili Sayın Ali Tekin; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 20 dakikadır.

DSP GRUBU ADINA ALİ TEKİN (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çeçenistan ve Kafkasya'da ortaya çıkan son olaylar üzerinde Demokratik Sol Partinin görüşlerini açıklamak için söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlarım.

Öncelikle, aramızdan ayrılan MHP Çanakkale Milletvekili Sayın Sıtkı Turan ve danışmanına Tanrı'dan rahmet, yakınlarına ve arkadaşlarına başsağlığı dileriz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1980 yılından beri dünyayı sarsan global rüzgârlar, bir taraftan demokrasi ve piyasa ekonomisini önplana çıkarırken, diğer yandan da, yerel ve bölgesel çatışmalara zemin hazırladı.

Bilindiği gibi, 1917 yılında kurulan Sovyetler Birliği 1989 yılında çöktü. Böylece, İkinci Dünya Savaşını izleyen yıllarda ortaya çıkan iki kutuplu dünya düzeni son bulmuş oldu. Bu, NATO Paktnın, Varşova Paktnı ağır bir yenilgiye uğratması anlamına geliyordu. Böylece, ülkemizi de derinden etkileyen olumlu bazı gelişmeler oldu. Türkiye'nin, kuzeyden hissettiği askerî tehdit önemli ölçüde azaldı. Onyıllardır ve hatta yüzyıllardır özlemini çektiğimiz Türkî cumhuriyetler, birbiri arkasına bağımsızlıklarına kavuştular. Azerbaycan'da olduğu gibi, bazı acı olaylar da olmadı değil; ama, Rusya, ortaya çıkan yeni durumu kabullenmek zorunda kaldı. Ancak, bu bağımsızlaştırıcı ve özgürleştirici gelişmelerin yanında, Doğu Blokunun çöküşünden bu yana on yıl geçmesine rağmen, hâlâ ortada pek çok sorunun olduğunu da biliyoruz. Gerçekten de, Sovyetler'in çöküş süreci, özellikle Kafkasya'da çok sancılı oldu.

Sovyetlerin yerini alan yeni rejim, yani Rusya Federasyonu, Bağımsız Devletler Topluluğu formülüyle, Kafkaslar'ı ve Orta Asya'daki Türkî cumhuriyetleri yeniden denetimi altına almak is-

tedi; ama, bu konuda büyük güçlüklerle karşılaştı. Doğal kaynaklar bakımından zengin olan bu toprakları elinden çıkarmak istemeyen Rusya, eski Sovyet cumhuriyetleri bir bir bağımsızlıklarını ilan ettikçe, şiddete başvurarak, bu kopmaları önlemeye çalıştı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz gibi, bağımsızlık ilan eden cumhuriyetlere, son olarak, 1991 Kasımında Çeçenistan Cumhuriyeti de eklendi. Çeçenler, Güney Kafkasya gibi, Kuzey Kafkasya'nın da bağımsız olması gerektiğini savundular. Çeçenistan, 1991 Kasım ayı ile 1994 Aralık ayı arasında, Rusya Federasyonu içerisinde, ancak de facto olarak, bağımsız bir devlet gibi hareket etti. 1994 yılı aralık ayında, Çeçenistan'a, Rus askeri müdahalesi başladı. Rus hükümeti, müdahalenin nedeni olarak, Çeçenistan'daki yönetimin Çeçen Halkını temsil etmemesini ileri sürdü. Rus askeri birlikleri, önemli bir direnişle karşılaşmadan Grozni'ye kadar ilerlediler; fakat, Grozni'deki Çeçen direnişçiler, Ruslara ağır kayıplar verdirdiler. Bu savaş, 1996 Mayısına kadar sürdü. Rakamlar değişmekle birlikte, aşağı yukarı 100 000 insanın hayatını kaybettiği bir insanlık dramı yaşandı. İki yıl süren Rus-Çeçen Savaşından sonra taraflar masa başına oturarak bir barış anlaşması imzaladılar; tarih, mayıs 1996. Rus-Çeçen Barış Anlaşmasına göre taraflar savaşa son verdiler ve de aralarındaki ilişkilerin düzenli bir şekilde tartışılıp sonuçlandırılabilmesi için iki tarafın temsilcilerinden oluşacak bir karma komisyonun kurulmasına da karar verdiler. Ayrıca, fiilen bağımsız olan Çeçenistan'ın resmî statüsünün belirlenmesi için de, beş yıllık bir süreç öngörüldü.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ne yazık ki, 1996 Anlaşması ve onu izleyen 1997 Temel İlkeler Anlaşması taraflarca farklı biçimlerde yorumlandı. Çeçen tarafı, kendilerinin bir hukuk süjesi olduğunun mayıs 1997 Anlaşmasında kabul edildiğini, nitekim, anlaşmanın Çeçen İçkerya Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu arasında imzalanmış olduğunu, artık Çeçenistan'ın statüsünün bu parametreler içerisinde çözüme kavuşturulması gerektiğini ileri sürdüler. Rus tarafı ise, bunun, statüde herhangi bir değişikliği gerektirmeyeceğini, ancak, daha ileri derecede, örneğin, Tatar Yetki Bölüşümü Anlaşmasındaki gibi bir özerkliği kabul edebileceğinin işaretlerini verdi. Rusların bu yaklaşımı Çeçen tarafını tatmin etmedi. 1 Şubat 1999'a kadar yapılan görüşmeler, ne yazık ki, üst düzeyde; yani, Yeltsin ve Mashadov arasında bir görüşmeyi sağlayamadı.

Bu arada 1997'deki anlaşmalarla Rusya'nın Çeçenistan'a bazı ekonomik ve sosyal yardımlarda bulunması da öngörülmüştü. Federal makamlar, bu sözlerini yerine getirmediler ve buna neden olarak malî olanaksızlıkları, özellikle de Rusya'da ağustos 1998'de görülen krizi ileri sürdüler. Bununla birlikte, doğal olarak bu çapta bir askeri müdahaleyi Rusya'nın nasıl finanse edebildiği gibi bir soru da hemen aklımıza geliyor.

Aslında, Rusya'nın son müdahale nedenlerinden biri olarak öne sürdüğü Çeçenistan'da kriminal ve terörist grupların hüküm sürmesi olayı, bir ölçüde bu sosyal ve ekonomik zorluklardan kaynaklandı; ancak, Rus-Çeçen çatışmasının bugünkü noktaya gelmesinin asıl nedeni olarak Cumhurbaşkanı Mashadov'a muhalif olan Şamil Basayev'in, geçtiğimiz ağustos ayı başında, Kuzey Kafkasya'nın tümünü kapsayacak bir devlet kurmak amacıyla Dağıstan'a geçmesi oldu.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerçekte ise, bunların dışında Rusya'nın Çeçenistan'a müdahalesinin bazı iç ve dış politika boyutları var. Bilindiği gibi, Rusya, 1999 Haziranında başkanlık seçimlerinin ve Parlamento seçimlerinin arifesinde oluyor. 19 Aralık 1999'da, yani önümüzdeki hafta sonu Parlamento seçimleri yapılacak. Ayrıca, Rusya Yeltsin dönemini kapatmak üzere; çünkü, Yeltsin Haziran 2000'de ikinci dönemini tamamlıyor. Bilindiği gibi, Rusya'da bir başkan iki kere seçilebiliyor. Bu genel tablo içerisinde -Moskova'daki bombalamaların, Vikans'taki askeri lojmanların bombalanmasının- ve Dağıstan topraklarına geçen Çeçen savaşçılarının yarattığı atmosfer içinde Çeçenistan'a askeri müdahale, Rus kamuoyunda geniş destek buldu. Yani, Rusya'da

yaklaşan seçimler, Yeltsin-Putin yönetimini, Çeçenlere karşı sertleşmeye ve katliam pahasına sivil halka da yönelen askeri operasyonlarla sonuç almaya itiyor.

Öte yandan, dışpolitika bağlamında baktığımız zaman, Kosova ile başlayan bir psikozdan bahsetmemiz gerekiyor. Ruslar, Batı'nın Kosova'ya ve hatta Bosna-Hersek'e yaptığı askeri müdahaleleri, Rusya'yı zaaf içerisinde gösteren gelişmeler olarak algıladılar. Ayrıca, 1994-1996 yılları arasındaki iç savaşta Çeçenlere karşı yenilgiye uğradıklarını da anımsamak gerekir. Gerçekten de, Rusların süper güç oldukları döneme duydukları nostaljiyi açıkça görmek olası.

Rus müdahalesinin bir ikinci nedeni, bölgedeki enerji konusunda görülen bazı gelişmeler olarak ele alınabilir. Bilindiği gibi, Kafkasya, bütün dünyanın yakından ilgilendiği petrol ve gaz yolunun kilit noktası durumunda. Petrol boru hatlarının kuzeyden ya da güneyden geçmesi konusunda bir rekabetin olduğu da inkâr edilemez.

Rus müdahalesinin üçüncü nedeni ise, Rus kamuoyunda sık sık dile getirilen, Rusya'nın Kafkasya bölgesinden tecrit edilmek, dışlanmak istendiği biçimindeki psikoz. Bu psikoz, Rusya'yı, geleneksel olarak kendi arka bahçesi olarak gördüğü Kafkasya'da bir şeyler yapmaya; özellikle de, önce kendi evini temizleme biçiminde tanımlanabilecek bir politika izlemeye yöneltiyor. Bunu, yapılan açıklamalarda kolayca görebiliyoruz.

Bölgedeki etnik özelliklerin, Moskova'nın yumuşak karnını oluşturduğu bir gerçek. Anımsarsanız, Sovyetler dağıldıktan sonra, Yakın Çevre Doktrini adıyla, Rusya'nın silahsızlanma konusunda ödtin vermekten kaçındığı alanların başında tabii ki, Kafkasya geliyordu. Bu üç neden bağlamında Rusya'nın, Dağıstan ve Çeçenistan'a özel bir önem vermeye başladığını görüyoruz. Rusya'nın Hazar Denizi kıyılarındaki topraklarının üçte 2'si Dağıstan sınırları içerisinde bulunuyor; dolayısıyla bu durum, Rusya açısından Dağıstan'a stratejik bir önem kazandırıyor. Daha önce de söylediğimiz gibi, zaten, Rus-Çeçen savaşının bu boyutlara ulaşmasının başlangıç noktası da Şamil Basayev'in ağustos ayı başında Kuzey Kafkasya'da bir devlet kurmak amacıyla Dağıstan'a girmesi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; izin verirseniz konuya Amerika Birleşik Devletleri'nin nasıl yaklaştığına bir göz atalım. Amerika Birleşik Devletleri için iki stratejik hedef ön plana çıkıyor. Birincisi, Orta Asya ve Kafkaslar'ın bütünüyle Rus egemenliğine bırakılmaması. İkincisi ise, Avrasya'nın enerji yollarının Amerika Birleşik Devletleri ile diğer Batılı devletlere kapatılmasının önlenmesi. Bu açıdan değerlendirildiğinde, Türkiye ile Amerika Birleşik Devletlerinin çıkarları önemli ölçüde örtüşüyor. Bakü-Ceyhan boru hattı ve Hazar geçişli Türkmen doğalgazı boru hattı projeleri Türk-Amerikan işbirliğinin gerekleri ve ürünleri olarak ortaya çıkıyor. AGİT Zirvesi sırasında imzalanan enerji hatları anlaşmaları yaşama geçirildiğinde, Türkiye'nin, 21 inci Yüzyılda, Avrasya platformunda jeostratejik ve ekonomik önemi hızla artacak. Hatta, birkaç gün önce, Avrupa Birliği ile Türkiye'nin arasında imzalamış olduğu, Türkiye'nin adaylığını resmen tanıyan Anlaşma da, Türkiye'nin Avrasya'da yükselen önemi ve saygınlığının bir işareti olsa gerektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; peki, Türkiye'nin Çeçenistan ve Kafkasya politikası nedir; Türkiye, bu sorunun, Rusya Federasyonunun meşru olarak nitelediğimiz toprak bütünlüğü anlayışı içerisinde; ancak, Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı ve Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmiş ve Rusya'nın da yükümlülük altına girdiği hukukî çerçevede, yani, insan haklarına uyarak, barışçı ve de Çeçen toplumunun arzularını yansıtan bir biçimde çözümünü savunuyor.

Türkiye, 1994-1996 döneminde olduğu gibi, bugün de, Rusya Federasyonu nezdinde bu ölçü-süz şiddet kullanımının gerek yol açtığı insanî sorunlar gerekse bu sorunun ileride çözülmesi için yapılacak olan birtakım girişimler üzerinde getirdiği kısıtlamalar sebebiyle, bu durumdan bü-

yük endişe duyuyor. Türkiye, Çeçenistan'da yaşayan herkesin terörist muamelesi görerek, bombardımana tutularak bir kıırma uğratılmasını derin üzüntüyle izliyor.

Gerçekten de, Rus askerî harekâtı, Çeçenistan'da büyük ölçüde sivillerin zarar görmesine, kadınların ve çocukların ölmesine ve onbinlerce kişinin yurtlarından olmasına neden oluyor. Bu nedenle, Türkiye, Çeçenistan'da zarar gören sivil halka elini uzatıyor, insanî yardım yapıyor. Çeçenistan'ı terk etmek zorunda kalan sivil halkın acil ihtiyaçlarını karşılamak üzere, yiyecek, giyecek ve tıbbî malzemelerden oluşan 15 tonluk bir insanî yardım paketini Kuzey Osedya Bölgesine göndererek, zor durumdaki insanlara yardım elini uzatıyor. Elbette, bu yardımların yeterli olduğunu iddia etmiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Rus yetkililer zaman zaman "Türkiye, Çeçenistan'daki ayrılıkçıları desteklemeye devam ederse, biz de PKK'yı destekleriz" yönünde demeçler veriyorlar. Ancak, Türk Halkı terörizmden çok büyük acılar çekmiştir, bu nedenle, Türkiye'nin ne Rusya'da ne de başka bir ülkede, herhangi bir terörist eylemi desteklemesi söz konusu olamaz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kısa bir süre önce yapılan AGİT İstanbul Zirvesinin sonucunda ortaya çıkan 3 belge var; bunlar: İstanbul Deklarasyonu, Avrupa Güvenlik Şartı ve Avrupa Konvansiyonel Kuvvetler Anlaşması. Bu 3 belgenin de ortaya koyduğu 3 temel hedef var: Daha güvenli bir dünya, daha uyumlu bir uluslararası işbirliği ve herkes için daha özgür ve huzurlu bir yaşam.

İstanbul Deklarasyonu, ülkelerin toprak bütünlüğüne saygıyı ve terörizmle mücadeleyle benimserken, sorunların kaba kuvvet yoluyla çözülmesine karşı çıkıyor. Ayrıca, AGİT Zirvesinden sonra, yeni bir egemenlik anlayışı çok güçlü bir biçimde benimsenmeye başladı; artık, hiçbir ülke "bu benim iç işimdir, istediğimi yaparım" deme hakkına sahip olamayacak. Dolayısıyla, İstanbul Şartı, uluslara yeni sorumluluklar yüklüyor ve üye ülkelerin başka ülkelerdeki sorunlarla da ilgilenebilecekleri mesajını veriyor. Rus-Çeçen anlaşmazlığına karşı Türkiye'nin de izlediği politikanın anlatılan bu çerçevede olduğunu kolayca görebiliriz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomik alanda Türkiye-Rusya ilişkilerinin potansiyeli gerçekten büyüktür. Türkiye'ye gelen Rus turistler, yılda 2 milyar dolar bırakıyorlar. Ekonomik kriz öncesinde, bavul ticareti Türkiye'ye yaklaşık olarak 3,5 milyar dolar kazandırıyordu. Türkiye ve Rusya arasındaki resmî ticaret de 3 milyar doları buluyor ve bu ticaretten Türkiye daha fazla kazanıyor. Türkiye, ayrıca, çok çeşitli ortak projelerle, Rusya ile yıkıcı bir rekabetten değil, yapıcı bir işbirliğinden yana olduğunu göstermiştir; Mavi Akım projesi, bu projelerden bir tanesi olarak, örnek olarak verilebilir.

Bütün bunlar gösteriyor ki, Türkiye ile Rusya'yı yakınlaştıracak pek çok faktörler de vardır; ancak, Kafkasya, Balkanlar gibi Türkiye'nin yaşam alanı içerisine giren bir coğrafyadır ve Kafkaslardaki gelişmeler, Türkiye'yi geleceği açısından çok yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle, Türkiye'nin Kafkaslara yönelik dışpolitikası, bu bölgenin barış, huzur ve istikrar bölgesi haline gelmesini amaçlıyor. Bölge ülkeleri arasında, karşılıklı saygı zemininde, ortak çıkar ve yararlarla dayalı bir işbirliğinin geliştirilmesi hedefleniyor.

Sonuç olarak, Türkiye, Kafkasya'da bütün sorunların barışçı yollardan çözümünden ve işbirliğinden yanadır. Bölgede barışın ve istikrarın sağlanması, sadece Türkiye'nin değil, diğer bölge ülkelerinin de yararına olacaktır. Dileriz ki, bu kutsal ramazan ayında, Ruslar, sorunu, sivil Çeçenleri kıırma uğratan askerî operasyonlarla değil, siyasi diyalog yoluyla çözmeye yanasınlar; aksinin, bölgede onulmaz yaralar açan bir trajedi olacağı kesindir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Doğru Yol Partisinin sözcüsü Sayın Yavuz, Sayın Ecevit'in Rusya ziyareti sırasında Başbakan Yardımcısı tarafından karşılandığını söylediler; bu, gayet normal diplomatik prosedürdür, uygulamadır, bunun için alinganlık göstermeye hiç de gerek yoktur.

Aynı zamanda, Sayın Yavuz, Sayın Başbakanın Sayın Yeltsin tarafından kabul edilmediğini söyledi. Sayın Başbakana iletilen, Sayın Yeltsin'in hasta olduğu, rahatsız olduğudur. Aynı zamanda hatırlatmak isterim ki, Sayın Ecevit, Sayın Yeltsin'in telefonla görüşme talebini de reddetmiştir.

Ayrıca hatırlatmak isterim ki, Türk Halkının tamamı çok iyi bilir, Sayın Ecevit, Türkiye'nin itibarına, saygınlığına en fazla derecede hassasiyet gösteren bir liderdir. (DSP sıralarından alkışlar)

Aynı zamanda yine hatırlatmak isterim ki "masaya yumruk vurdum" diye övünen bir başka liderin, masanın üstüne mi -çünkü, üstüne yumruk vurduğunu başka gören yok- yoksa masanın altına mı yumruk vurduğunu da ayrıca merak ediyoruz. (DSP sıralarından alkışlar)

HASAN EKİNCİ (Artvin) – Senin aklın ermez o işlere.

ALİ TEKİN (Devamla) – Son olarak, iyi diplomasi masaya yumruk vurmakla kesinlikle olmaz. İyi diplomasi nasıl olması gerektiğini, Avrupa Birliğinin son zamanlarda Türkiye hakkında vermiş olduğu son karardan dolayı, Türkiye'ye kadar, Ankara'ya kadar gelip, bizi bir gün son-raki yemeğe davet eden diplomatlar da gayet güzel şekilde ortaya koymuşlardır.

MUSTAFA ÖRS (Burdur) – Başbakan Yardımcısı karşılamış, keşke Başbakan karşılasaydı; daha iyi olurdu, daha itibarlı olurdu.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım efendim.

ALİ TEKİN (Devamla) – İyi diplomasi bütün inceliklerinin nasıl olması gerektiğini, Sayın Başbakanımızın ve Dışişleri Bakanlığının ve tüm hükümetimizin, Avrupa Birliğinin vermiş olduğu son karar dolayısıyla bütün Türkiye'ye herhalde anlatmış olması gerekir. Onun için, masaya yumruk vurmak o kadar çok büyük bir olay da değil; ama, masanın altına yumruk vurmanın hiçbir ehemmiyeti yok, bunu da sizlere bildirmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunarım. (DSP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ÖRS (Burdur) – Sen anlamazsın masaya yumruk vurmanın ne olduğunu.

BAŞKAN – Sayın Tekin'e teşekkür ediyorum.

Gruplar adına, dördüncü olarak, Ankara Milletvekili Sayın Şevket Bülend Yahnici, Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun görüşlerini dile getireceklerdir. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Yahnici, süreniz 20 dakika efendim.

Buyurun.

MHP GRUBU ADINA ŞEVKET BÜLEND YAHNİCİ (Ankara) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; ben de, Parlamentomuza, Kadir Görmez, Avni Akyol, Bedri İncetaltacı ile başlayıp, Sıtkı Turan'la devam eden talihsizlikler zincirini, acı kayıplarımızı bir kere daha hatırlatıp, rahmetlileri bu mübarek günde bir kere daha rahmetle anarak sözlerime başlıyorum. Cenabı Allah, bu mübarek günler yüzü suyu hürmetine, böyle acıları bir daha bize tattırmasın. Gerek kaybettiğimiz arkadaşlarla ilgili acıları, gerekse, millet olarak, peşpeşe deprem felaketleri sebebiyle yaşamakta olduğumuz acıları inşallah bir daha tatmayız.

Değerli arkadaşlar, konumuz Kafkasya. Kafkasya, Rusya için, Avrupa ile Orta Asya arasında bir geçiş köprüsü olmasının yanı sıra, Karadeniz ve Hazar Denizine kıyısının olması sebebiyle,

Rusya'nın, Karadeniz-Boğazlar-Akdeniz yoluyla Süveyş Kanalına inebilmesine imkân sağlaması yönünden de Rusya'nın stratejik menfaatları açısından son derece önemli bir jeopolitik bölgedir.

Kafkasların dağlık coğrafi yapısı, bölgede, çok az alternatif yolun ve ulaşım ağıının bulunmasına imkân sağlamaktadır. Kafkas sıradağları, Kafkasya ile Kafkas ötesini, dolayısıyla Rusya Federasyonu ile Gürcistan ve Azerbaycan'ı birbirinden ayırırken, birbiriyle ilişkili bölgeler arasında direkt ulaşım imkân vermemektedir. Mesala, birbirine komşu olan Gürcistan'a bağlı Abhazya Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonuna bağlı Karaçay Çerkez Cumhuriyeti arasında doğrudan ulaşımı sağlayacak bir karayolu bile yoktur. Kafkasya'dan Kafkas ötesine sıradağların üzerinden aşarak geçebilen 2 karayolundan biri Kuzey Osetya'dan Güney Osetya'ya ulaşımı sağlayan Daryal Geçididir. Bu yol, Rusya Federasyonundan Gürcistan'ın Başkenti Tiflis'e ulaşımı sağlamaktadır. Dağıstan'dan Azerbaycan'a ulaşımı sağlayan Derbent Geçidi ile de Rusya ve Kafkasya'dan Azerbaycan'ın Başkenti Bakü'ye ulaşmak mümkündür. Bu durumda, Rusya açısından, Kafkasya'da deniz taşımacılığının stratejik önemi artıyor ve Karadeniz sahilindeki Abhazya ile Hazar Denizi arasındaki Dağıstan önem kazanıyor. Rusya'nın, halihazırda Karadeniz kıyısında küçük bir çıkış noktasının bulunması sebebiyle Kafkasya'da etnik Rus nüfusunun çoğunlukta olduğu Krasnodar, Rostov ve Stavropol bölgelerinde istikrarlı yapının korunması Rusya'nın menfaatları açısından önem taşımaktadır.

Kafkaslarda meydana gelebilecek büyük bir etnik çatışma ve savaş halinde, Rusya'nın, Karadenize çıkış noktasını kaybetmesi durumunda, Karadeniz-Boğazlar-Akdeniz-Süveyş Kanalı yoluyla sıcak denizlere çıkma imkânı ortadan kalkacak ve Rusya, dünya pazarlarına ürün ihracında büyük zararlara ve kayıplara uğrayacaktır.

Karadeniz ve Kafkasların özel jeostratejik konumu sebebiyle, Rusya'nın, Kafkasya'yı ve dolayısıyla Karadenize çıkış noktasını elinde bulundurması ona büyük kolaylık ve imkân sağlamaktadır. Karadenizden Hint Okyanusuna ulaşmak, Rusya'nın kuzeybatısındaki St. Petersburg limanlarından ulaşmaktan 6 000 kilometre, Uzakdoğu'daki Nahodka Limanından ise 8 000 kilometre daha yakındır. Rusya'nın, Karadenizde, Kafkasya kıyılarından ancak iki limanı mevcut. Her iki limanda da petrol tesisleri var. Eski Sovyetler Birliği döneminin en önemli üç limanından biri olan Novorossisk Limanı, Ukrayna'nın Odessa Limanından veya Baltık Limanından daha derindir. Daha da önemlisi, bu liman, Bakü'den ve Kazakistan'dan gelen petrol boru hatlarının Karadenize açılma noktasında yer almaktadır.

Çeçenistan meselesi dediğimiz anda ve Çeçenistan'daki olayları irdelemeye başladığımızda, işte bu Bakü'den bu limana giden petrol boru hattı meselesi büyük önem kazanmaktadır.

Rusya'nın, Kafkasya'daki petrol rezervlerinin yüzde 34'ü Stavropol bölgesinde, yüzde 33'ü Çeçenistan ve İnguş Cumhuriyetinde, yüzde 27'si Krasnodar bölgesinde, yüzde 5'i Dağıstan'da ve yüzde 1'i Kabarda-Balkar Cumhuriyetinde yer almaktadır.

Bunları niye söylüyorum; 1980'lere kadar Grozni, petrol bakımından ve Kafkas petrolleri itibarıyla, Sovyetler Birliği'nin petrol rezervi çok büyük bir önem taşımaktaydı.

1980'de Grozni petrolü, Kafkasya'da üretilen petrolün yüzde 40'ını oluşturmaktaydı. Kuban ve Stavropol bölgelerindeki üretimin azalmasıyla, 1992'de Grozni petrolü, Kafkasya'da üretilen petrolün yüzde 50'sini karşılar hale geldi ve bütün bu işler devam ederken, 1991'de Çeçenistan'ın Rusya'dan bağımsızlığını ilan etmesiyle birlikte ortaya çıkan yapı içerisinde, Çeçen işçilerin büyük çoğunluğunun Rusya'ya karşı savaşa katılmasıyla, üretim, günde 6 500 varilın altına düştü ve Çeçenistan'ın sahip olduğu 1 500 petrol kuyusundan ancak 100 kadarı petrol üretebilir hale geldi.

Bütün bunlar ne demek; bütün bunlar, Kafkas ötesinde yer alan Azerbaycan'ın büyük petrol potansiyeli ve yılda 4,2 milyar dolara ulaşan petrol geliri, Kafkas ötesini ve Kafkasları petrol ve do-

galgazın boru hatlarıyla dünya pazarlarına ulaştırılmasında son derece önemli ve vazgeçilmez bir bölge haline getirmiştir. Rusya'nın, Hazar bölgesi petrol ve doğalgaz kaynaklarını, Kafkasya'dan geçecek bir boru hattıyla, Karadeniz kıyısındaki anılan limana taşınması ve buradan dünya pazarlarına açılması teklifi, Kafkasya'daki etnik yapının bir barut fıçısını andırması sebebiyle tehlikeye düşmüştür. Rusya'nın, Kafkasya bölgesinden geçmesi planlanan Bakü-Novorossisk hattı üzerinde ciddi etnik çatışma ve savaş ihtimalleri vardır. Bakü'den kuzeye yönelen boru hattı, Azerbaycan'ın kuzeyinde bağımsızlık peşinde olan Lezgi bölgesinden geçtikten sonra Dağıstan'a, Rusya Federasyonuna girmektedir. Boru hattı, buradan savaş bölgesi olan Çeçenistan'a geçmektedir. Grozni'den İnguş Cumhuriyetine yönelen boru hattının bu noktasında İnguş-Oset etnik çatışma tehlikesi mevcuttur; demin arkadaşlar beyan ettiler. Kabarda-Balkar Cumhuriyetinin kuzeyinden geçerek Karayay-Çerkez Cumhuriyetinin Başkenti Çerkessk Şehrine ulaşan boru hattının bu noktasında Karayaylar ile Çerkezler arasında etnik çatışma ihtimali vardır.

Yani, 1994 yılı aralık ayında başlayan Rus-Çeçen savaşının Ruslar tarafından kaybedilmesi, uluslararası petrol diplomasisinde Rusya'nın gücünü ve güvenilirliğini zayıflatmıştır ve öte yandan, Rusya, Kafkas ötesinde, Ermenistan dışında, Azerbaycan ve Gürcistan üzerinden hâkimiyetini de kaybetmiştir. Bu bakımdan, Rusya, kendi sınırları içinde yer alan Kafkasya'daki her türlü bağımsızlık hareketini, ne pahasına olursa olsun bastırarak hâkimiyet kurma gayretine girmiştir. Bu sebeple, Rusya, bağımsızlık peşindeki Çeçenistan'da, ayrılıkçı ve direnişçi güçleri yok ederek, bölgede, kendine bağlı bir kukla rejim kurma peşindedir. Çeçenistan olayının temeli, Çeçenistan olayının özü, özeti burada yatmaktadır.

Aziz arkadaşlarım, 1994-1996 yılları arasındaki Rus-Çeçen savaşından yenilgiyle çıkan Rusya, bu savaştan ders alarak, bu kez, Çeçenistan'a doğrudan kara harekâtı uygulamak yerine, önce, ağır hava bombardımanları, Çeçen güçlerini zayıflatma taktiği uygulamaya başladı. 25 Eylül 1999'da bir açıklama yapan Rusya Hava Kuvvetleri Komutanı Anatoli Kornikov, yumuşatma bombardımanıyla ilgili 1 700 sorti yapıldığını -dikkatinizi çekiyorum- bu saldırılarla, 2 000 Çeçen milisin öldürüldüğünü, 250 mevzi ile 150'nin üzerinde eğitim kampı ve üssün vurulduğunu, 60 kamyon, 20 uçaksavar, 30 köprü, 4 radar istasyonu, 250 kilometrelik dağ yolunun, stratejik sanayi tesislerinin yok edildiğini söylüyor.

Bütün bunlar, Çeçenistan dramının perde arkası ve başlangıç noktası. Ağır hava bombardımanının ardından Rus birlikleri 30 Eylül 1999'da Çeçenistan'ı karadan işgale başladılar. Dağıstan'da mevzilenen Rus askeri birlikleri, Çeçenistan sınırından geçerek stratejik bölgelere doğru yöneldiler. Rusya'nın Başayev ve ona bağlı İslamcı terörist militanları yok etmek bahanesiyle saldırdığı Çeçenistan'ın Devlet Başkanı Mashadov, Başayev'in, Çeçenistan'ı savunma operasyonuna başkanlık edeceğini açıklayarak, Başayev'i üç savunma hattından birine komutan tayin etti. Ama, bu arada maalesef, demin konuşmacı arkadaşlarımın da beyan ettikleri tarzda, Çeçenistan içpolitika-sında Çeçenistan liderlerinin kendi arasındaki anlaşmazlıklar yaşanmaya başladı.

Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla, Kafkasya ve Kafkas ötesinin jeopolitik konumu böylece değişmiş, Rusya, Hazar Denizi havzasındaki hakimiyetini kaybetmiş olmaktadır. Kafkas ötesinde bağımsızlıklarını kazanan Gürcistan, Azerbaycan ve Ermenistan, yönlerini Rusya'ya değil, Batı'ya çevirmişlerdir. ABD'nin rolü sebebiyle, Kafkasya ve Kafkas ötesinde, Türkiye'nin ve İran'ın pozisyonu güçlenmiştir. Ermenistan, Gürcistan ve Azerbaycan ise bir başka âlemi yansıtmaktadır. Azerbaycan'da, Dağlık Karabağ bölgesinde 350 000, Azerbaycan'ın işgale uğramış 1/5 toprağında -yani, yüzde 20'si işgal altındadır Azerbaycan'ın bugün- 650 000, yani, toplam 1 000 000 Azerbaycan Türkü, göçmen durumuna düşmüştür. Yani, dünyada 1 000 000 insanın göçmen konumuna düştüğü başka bir devlet, başka bir topluluk, belki, görülmemiştir; ama, Azerbaycan, bu kaderi senelerdir yaşıyor.

Gürcistan ekonomisi belli, Ermenistan ekonomisi belli; her biri, çıkış kapıları olmayan devletler konumunda ve perişanlığı yaşıyorlar, ekonomik perişanlığı yaşıyorlar. Türkiye'nin Coca Cola'sı, Ermenistan'da 600 000 liraya satılıyor arkadaşlar, 200 000 liralık Coca Cola, kim satıyor; İranlılar satıyor.

Yani, bütün bunları bir şey için söylüyorum, bütün bunlardan maksat şu: Eğer ki, Kafkasya'ya bir bütün olarak düşünecek olursak, Kafkasların kuzeyini ve güneyini bir bütün halinde düşünecek olursak, Kafkaslarda, öncelikle güneyde Azerbaycan, Gürcistan ve Ermenistan arasında, mutlaka bir dostluk ve işbirliği anlaşmasının yapılması ve bu ülkelerle Türkiye'nin, mutlaka ve mutlaka dostluk ve işbirliği içerisinde, kapıları da açmak suretiyle, işbirliği yollarını araması şarttır. Bu anlamda, Türkiye, kendisine vizyon üstlenmek zorunda olan bir ülkedir,

Rusya'nın, halihazırda Ermenistan'da bir askerî üssü, Gürcistan'da ise üç askerî üssü bulunmaktadır. Rus birlikleri, ayrıca Abhazya ve Güney Ossetya'da da mevzilendirilmiştir. Azerbaycan ise topraklarında, Rusya'nın askerî üsslerine, Barış Gücü birliklerine bile izin vermemektedir. Kafkas ötesindeki Rus askerî gücünün sayısı 20 000 asker ile 5 500 sınır muhafızından ibaret. Yani, Rusya'nın Kafkasya ve Kafkas ötesinde etkinliği ve hâkimiyetini kaybetmesi, bu jeostratejik boşluğun Türkiye ya da başka bir Batılı ülke tarafından doldurulmasına yol açacağı tehlikesini ve endişesini doğurmaktadır. Rusya'nın Kafkas ötesindeki stratejik etkisinin zayıflaması, Kafkasya'da bağımsızlık peşinde olan özerk cumhuriyetleri güçlendirecek ve Rusya bu stratejik bölgede ciddi ve uzun sürecek problemlerle karşı karşıya kalacaktır.

Aziz arkadaşlarım, bütün bunları anlatıktan sonra, Çeçenistan olayıyla ilgili bir iki konuyu, bir başka boyuttan dile getirmek istiyorum. Şu, elimde gördüğünüz belgelerden birisi -hepsini imzalarıyla okumak istiyorum- "Aslan Mashadov Çeçen İçkerya Cumhuriyeti Başbakanı, -o zaman Başbakan- Çernomirdin Rusya Federasyonu Hükümeti Başbakanı" tarih 13 Haziran. 1997. Belgenin fotokopisidir, imzalanmış anlaşma fotokopileri bunlar. "Çeçen İçkerya Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu, Aslan Mashadov, Çernomirdin" bir başka anlaşma. "Aleksandr Lebed, Aslan Mashadov" bir başka anlaşma. Bir anlaşma var, üstünde, Yeltsin, elzayısıyla çizgi çekmiş, Boris Yeltsin'in elyazısı olan fotokopidir. Bu anlaşma da 12 Mayıs tarihli, meşhur 1997 anlaşması.

Arkadaşlar, burada şunu söylemek istiyorum : Rusya, Çeçenistan'ı, bir yabancı devleti işgal ediyor gibi işgal etmiştir; yani, Rusya Federe Devleti, kendi federe bünyesi içerisinde olan bir devlete karşı bir saldırıyla hareket etmiş değildir. Niye; Rusya Federasyonu ve Çeçen İçkerya Cumhuriyeti arasında barış ve karşılıklı ilişkilere dair anlaşma, uluslararası hukukun başlıca ilkelerine göre ve iki bağımsız millî devlet arasında yapılmıştır. Diğer bir deyişle, Rusya Federasyonu, Çeçen (İçkerya) Cumhuriyetini, uluslararası hukuk ve uygulamalar doğrultusunda millî bir devlet olarak görmüştür.

Bir karşılaştırmayla söyleyecek olursak "Dogovoryonost Compact" veya "Soglaşennie Accort" tanımı, Rusya Federasyonu gibi bir federe devlet ile onun bir parçası arasında yapılan anlaşmalarda kullanılmaktadır. Rusya, kendisine bağlı bir özerk bölgeyle veya özerk cumhuriyetle bir anlaşma yaparsa bu deyişimi kullanıyor; ama, burada "Dogovor" kelimesinin kullanılması, Rusya'nın, Çeçenistan'la yaptığı anlaşmada, o ülkeyi kendisinin bir parçası olarak görmesini değil, millî bir devlet olarak hadiseye yaklaşımını ispat etmektedir.

O zaman, bu, Birleşmiş Milletler Tüzüğü'nün 2/4 üncü maddesi ve aynı Tüzüğün 2/3 üncü maddesine göre Birleşmiş Milletler üyesi olan devletlerin aralarındaki anlaşmazlıkların ne şekilde düzenleneceğine dair ne gerekiyorsa o yapılabilir; yani, uluslararası camia -o camia kimse, Birleşmiş Milletler, o camia kimse, AGİT, o camia kimse NATO veya Avrupa Konseyi- bu anlamda, Rusya Federasyonu'na "arkadaş, sen, Çeçenistan'ı böylesine işgal etme hakkına sahip değilsin" deme hakkına sahiptir.

Bu noktada, kanaatimizce, birkaç konuyu net olarak madde madde ifade etmek istiyorum.

Çeçenistan'daki direniş milli bir direniştir. Rus propagandasının iddia ettiği gibi Vahhabî hareketi, köktendinci veya ayrılıkçı bir hareket veya üç beş terörist hareketi değildir. (Alkışlar)

Hâlâ Rusya'ya ait açıklamalarda "terörist hareket" kelimeleri kullanılmaktadır. Dağıstan'a 2 000 vehhabî terörist gelmiş, Rusya, Dağıstan'daki 2 000 vehhabî teröristi eğer temizleyecekse, bunun yolu Çeçenistan'da yapılan bu harekât, hiçbir zaman için olamaz, olmamalıydı. Çeçenistan, bütün Kafkasya'nın düğüm noktasıdır. Bölgedeki çatışmanın arkasında, Rusya'nın, Kafkasya'da ekonomik ve politik yönden tekrar hâkim olma planları yatmaktadır. Rusya'nın Azerbaycan ve Gürcistan üzerinde kırılan hâkimiyetini yeniden kurma amacının ilk basamağı, Çeçensiz Çeçenistan gibi görünmektedir.

Helsinki toplantısında, Avrupa Birliği, Rusya'yı, bütün Çeçen Halkına terörist muamelesi yapmaması konusunda, 11 Aralık 1999'da, sert bir şekilde uyarılmış bulunmaktadır. Rusya, Çeçenistan'da, bütün yeni model savaş uçaklarını, helikopterlerini, hatta kimsaya silahlarını kullanarak, tam bir soykırım, jenosit uygulamaktadır. Gürcistan'dan dönen arkadaşlarımız anlatıyorlar; insanları yere yatırmışlar, eğer, tanklar başlarının bulunduğu yerden geçirilirse ölecekler; ama, tankların ayaklarının bulunduğu yerden geçirildiğini söylediler; giden arkadaşlarımız anlattı. Şimdi, bu nasıl bir soykırımdır, bu nasıl bir jenositir? İçeride veya dışarıda, Türkiye'de onbinlerce insanın, onbinlerce Türk'ün, Türk evladının kanına giren insanlar için yaşama hakkı peşinde koşanlar, milyonlarca, yüzbinlerce Çeçen'in dramını görmemekle çok yazık ediyorlar. (Alkışlar)

Rusya, Batı dünyasının insan hakları konusundaki hassasiyetine, Çin'le ilişki kurmak suretiyle cevap verme çabasına girmiştir. Bu amaçla, Yeltsin, 10 Aralık günü, Çin Devlet Başkanı Zemin'le iki günlük bir görüşme yapmıştır ve Moskova'ya dönmüştür. Bu zirvedeki hesap şudur: Rusya, problemi olan Çeçenistan konusunda, Çin ise problemi olan Tayvan konusunda birbirini destekleyecek. İşte bütün bu noktalarda, bize düşen, Türkiye ve Türkiye'de benim düşüncem, Milliyetçi Hareket Partisi ve benim insanım neyi düşünüyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlayınız efendim.

ŞEVKET BÜLEND YAHNİCİ (Devamla) – Meseleye, hiçbir zaman için, Müslümanların, dindaşlarımızın, soydaşlarımızın ezilmesi diye bakmıyoruz, bakamayız. Mesele, bir insanlık ayıbıdır, bir insanlık dramıdır. Meseleyi o açıdan görmek lazım. Çeçenlerin insan olduklarını, bölücü, ayrılıkçı bir amaç taşımadıklarını, Türkiye, gerekirse, bütün dünyaya anlatma yolunda yardımcı olmak zorundadır.

Burada, sözümün bitiminde, eğer dinliyorlarsa, eğer bir faydası olacaksa, Rusya için, Rus yetkililer için birkaç sözüm var. Rusya, büyük ve tarihi bir devlettir. Eğer, meselesi, Dağıstan'ın Çeçenistan sınırında, Batılı Bölgesinde bulunduğu, iki köyde yerleştiği söylenen Ürdünlü gerilla Hattab'ın komutasındaki 2 000 kişilik vehhabist grubu yok etmek idiyse, bunu pekala başarabilecek gücü vardı. Bu işi gerçekleştirmek için, yüzbinlerce insanı yersiz yurtsuz etmek, yüzlerce köyü, onlarca şehri ve Grozni'nin sivil halkını bombalamak gerekmezdi.

Rusya, büyüklüğünü, tarihi bir devlet olduğunu göstermek ve bunu dünyaya ispat etmek adına, bu anlamsız gayretten vazgeçmelidir ve dünya kamuoyu ve uluslararası camiada iyice zedelenmeye başlayan itibarını bir an önce kurtarmaya çalışmalıdır. Bu anlamda atılacak bir adım, Rusya için asla geç değildir. İş dünyasında büyük problemlerle karşı karşıya bulunan Rusya Federasyonu Devleti için bu adım, belki de, her şeye rağmen, geç kalmamış bir adım olarak, bir ferahlamayı, kendileri açısından bir ferahlamayı da beraberinde getirecektir. Aksi halde, Çeçenistan, belki Groz-

ni, belki Çeçen Halkı yok olacaktır; ama, dünya uluslararası camiasında Rusya'nın da sonu olacaktır bu. (Alkışlar)

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yahnici'ye teşekkür ediyorum.

Gruplar adına son konuşma, Fazilet Partisi Grubu adına, Sivas Milletvekili Sayın Abdülatif Şener'e aittir. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Şener, aynı zamanda önerge sahibi olarak da konuşacaklardır.

Buyurun efendim.

KADİR BOZKURT (Sinop) – Sayın Başkan, İçişleri Bakanı nerede?!

MÜMTAZ YAVUZ (Muş) – Dışişleri Bakanı nerede?!

FP GRUBU ADINA ABDÜLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Çanakkale Milletvekili Sıtkı Turan kardeşime Allah'tan rahmet dileyerek sözlerime başlıyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, hemen konuya giriyorum. Çeçenistan meselesi, Rusya'nın bir iç meselesi değildir. (FP, MHP ve DYP sıralarından alkışlar) Bu oturumda, altını çizmemiz gereken temel etimle budur. Bu konuda izlenen Türk dış politikası yanlıştır. Bu anlayış, uluslararası hukuka aykırıdır, dünyanın yaklaşımıyla terstir, bağdaşmaz, Türk Halkının duygularına hakarettir ve Türkiye'nin çıkarlarına yabancıdır. (FP, MHP ve DYP sıralarından alkışlar)

Önce, insan hakları ihlalleri, artık, hiçbir ülkenin iç meselesi olarak algılanmamaktadır. Çeçenistan'da Rus katliamı var, jenosit uygulamalar var, soykırım var. Çeçenistan'da yaşanan insan hakları ihlalleri, Rusya'nın altına imza attığı uluslararası pek çok anlaşmaya da aykırıdır; İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine aykırıdır, AĞİT ilkelerine aykırıdır, Birleşmiş Milletler Şartına aykırıdır, 1948 tarihli Birleşmiş Milletler Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Konvansiyonuna aykırıdır; mültecilerin hukukî statüsünün belirlenmesine ilişkin Birleşmiş Milletler sözleşmesine aykırıdır. Bundan dolayıdır ki, uluslararası camia, Çeçenistan meselesinde, insan haklarına vurgu yapmaktadır ve Rus yönetimini, Çeçenlerle sorunları görüşmeler yoluyla halletmeleri konusunda uyarmaktadır. Bu talepler karşısında, Rusya'nın duyarsız olduğu, hissiz olduğu herkes tarafından izlenmektedir. Rusya, bu konuda da haince bir yola başvurmuştur ve Çeçenlerin seçimi ile işbaşına gelmiş resmi Devlet Başkanı Aslan Mashadov'la görüşmek yerine, bir ay öncesine kadar, hapiste tuttukları Bislan Gantemirov'la görüştükleri iddiasını sürekli dile getirmiştir. Eğer, Rus yetkililer görüşme yapacaklarsa, Çeçenistan'ın resmi, Çeçen Halkının da seçilmiş, yetkili başkanı Aslan Mashadov'dur ve onunla görüşmelidirler.

İkincisi, Rusya, Çeçenistan'da, AKKA'yı (Avrupa Konvansiyonel Kuvvetler Anlaşması) hiçe saymaktadır; bulundurabileceği silah sınırının çok üzerinde bir gücü Kuzey Kafkasya'ya yığmıştır. Konu, bu boyutuyla da Türkiye'yi ve bütün bölgeyi tehdit eden bir hadise haline gelmiştir ve Rusya'nın iç işi olmaktan, tamamıyla çıkmıştır.

Üçüncü bir nokta, konuyu dünyadaki mevcut dengeler bağlamına hapsedmeden, uluslararası hukukun objektif ölçütlerine göre değerlendirecek olursak, uluslararası camianın kabul etmesi gereken en önemli gerçek, bağımsız Çeçenistan gerçeğidir. Birleşmiş Milletler Şartı, ulusların kendi kaderini tayin hakkından (self determinasyon) söz etmektedir; bunu, Çeçenler kadar hak etmiş, yer-yüzünde hiçbir ulus yoktur. (FP, MHP ve DYP sıralarından alkışlar)

Ulusların kendi kaderini tayin etme hakkı, İkinci Dünya Savaşı sonrasında sömürgeler için kullanılmış bir haktır; ama, 1990'dan sonra ise, bu hak, sürekli olarak federasyonlar içerisindeki fe-

dere yapılar için kullanılabilecek bir hak olarak uluslararası camia tarafından kabul edilmiştir. Nitekim, Yugoslavya dağılırken, federe yapılar -Slovenya, Hırvatistan ve Bosna - Hersek- bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir ve uluslararası camia da bunu kabul etmiştir; Çeçenistan'ın konumu ve durumu da aynıdır.

Dördüncü bir nokta: Rusya Federasyonu iç hukukuna göre, Çeçenistan, bağımsız bir ülkedir. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğini oluşturan cumhuriyetlerin 1990'da birlikten ayrılmasıyla Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği ve Anayasası de facto ve de jure olarak, fiilen ve hukuken ortadan tamamiyle kalkmıştır; Rusya Parlamentosu kapatılmıştır; Boris Yeltsin Parlamentosu bombalamıştır, devlet yeniden örgütlenmiştir, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliğinden kalma kanunlar yürürlükten kaldırılmıştır ve 1992'de Rusya Federasyonunu oluşturan özerk cumhuriyetler, iradeleriyle, kendi istekleriyle Rusya Federasyonu Anlaşmasını yapmışlardır ve Rusya Federasyonu da, bu anlaşmaya göre şekillenmiştir. Bu anlaşmaya, Tataristan imza atmamıştır. O dönemde, Yeltsin, Tataristan'a "ne kadar istiyorsanız o kadar egemensiniz" demiştir; fakat, daha sonra, Tataristan, kendi iradesiyle bu anlaşmayı imzalayarak, Rusya Federasyonunun içerisinde yer almıştır. Ama, Çeçenistan, hiçbir zaman, Rusya Federasyonu Anlaşmasına imza atmamıştır, Rusya Parlamentosu seçimlerinden hiçbirine katılmamıştır; üstelik, kendi devlet başkanını seçmiştir, kendi parlamentosunu seçmiştir ve Çeçenistan, kendi anayasasını hazırlamıştır. Bu durumda, Rusya Federasyonu iç hukukuna göre, Çeçenistan, tamamiyle bağımsız bir devlettir.

İşte, 1994 savaşındın sonra yapılan anlaşmalar, biraz önce, değerli milletvekilleri, bu anlaşmalara vurgu yaptılar. Bu anlaşmalar 1996 yılının 31 Ağustosunda Aleksandr Lebed ve Aslan Mashadov arasında yapılan anlaşma; 1997 yılının 12 Mayısında Boris Yeltsin ile Aslan Mashadov arasında yapılan anlaşmalar. Bu anlaşmalarla tarafların eşit düzeyde üst yöneticiler olduğu vurgulanmıştır. Masanın bir tarafında Yeltsin, öbür tarafında Mashadov oturmuştur ve eşit düzeyde yöneticiler olduklarını bu anlaşma metnine geçirmişler; aralarındaki ihtilafları gidermek için güç kullanmayacaklarını ifade etmişler ve 2001 yılı sonuna kadar karşılıklı ilişkileri, uluslararası prensiplere göre çözeceklerini de hükme bağlamışlardır. Daha sonra, 12 Temmuz 1997 günü Rusya Federasyonu Hükümeti ile Çeçenistan İçkerya Cumhuriyeti Hükümeti arasında gümrük alanında karşılıklı işbirliği anlaşması yapmışlardır. Rusya ve Çeçenistan gümrük konusunda karşılıklı anlaşma yapıyorlar, bir tarafta Rusya Federasyonu Hükümeti Başkanı Çernomirdin, diğer tarafta Çeçenistan İçkerya Cumhuriyeti Başbakanı bu anlaşmaya imza atıyor.

Bunun anlamı değerli milletvekilleri, Rusya Federasyonu, Çeçenistan'ın bağımsızlığını açıkça kabul etmiştir. Nitekim, bu anlaşmaları yorumlayan uluslararası hukuk profesörü Illinois Üniversitesi Hukuk Fakültesinden Francis Boyle açıkça şunu ifade etmektedir: Bu anlaşmalar, Rusya Federasyonunun Çeçenistan İçkerya Cumhuriyetinin bağımsızlığını kabul ettiğini ifade etmektedir. Rusya Federasyonunun bağımsızlığını kabul ettiği bir ülkeyi bütün dünyanın bağımsız olarak tanıması, elbette ki, gereklidir ve bu gerçekleştirilmelidir demektir bu raporda.

Değerli milletvekilleri, bunun dışında, açıkça ifade etmek gerekirse, Çeçenler, bağımsızlığı hak ettiği bir ulustur; hiçbir zaman Rus egemenliğini kabul etmemişlerdir. 18 inci ve 19 uncu Yüzyıllarda Çeçenistan'ın bağımsızlığı için, 200 000'i bulan Çar ordularına karşı amansızca mücadele etmişlerdir ve aslına bakarsanız, Osmanlı topraklarının güvenliği için, Kuzey Kafkasya'da yılmadan, usanmadan Ruslara karşı mücadele etmişlerdir. Nitekim, 1782 yılında bağımsızlık bayrağını açan İmam Mansur, Karadeniz Kafkas kıyısındaki son Osmanlı kalesi Anapa Ruslar tarafından kuşatıldığı zaman, burada bulunan Osmanlı güçlerine destek olmak için kaleye gelmiştir; Osmanlı güçleriyle birlikte Ruslarla çarpışmıştır; sonunda kale düşmüştür ve İmam Mansur esir edilmiştir ve Rus zindanlarında, maalesef işkenceler altında şehit edilmiştir.

İmamı Şamil'den sonra da, Baysongur ve Alibek Hacı önderliğinde Kafkasya'da, Çeçenistan'da bağımsızlık mücadelesi hiçbir zaman durmamıştır. 1918'de Çeçen Lider Tapa Çermpiyev'in başkanlığında Kuzey Kafkas Birliği Devleti kurulmuştur. Bu devleti, Almanya ve Türkiye tanımıştır; ama, Bolşevik orduları bu devleti işgal etmişlerdir. Ertesi sene 1919'da, Uzun Hacı tekrar ayaklanarak Kuzey Kafkas Emirliğini kurmuştur. Bolşevikler, yine işgal etmişlerdir; ama, dağlarda gerilla savaşı 1942'ye kadar Bolşeviklere karşı devam etmiştir ve sürmüştür. 1942'de ise, Hasan İsrailov'un başkanlığında Çeçen Devleti tekrar ilan edilmiştir ve 1944 yılında, nüfusu 780 000 olan tüm Çeçenler Sibirya'ya sürülmüşlerdir. Dünya, bu sürgünü 5 yıl sonra öğrenmiştir. Topraklarına Rusları yerleştirmişlerdir. Çeçenistan topraklarında tek tek gerilla grupları, sürgünden kurtulan gruplar, yine Bolşevik ordularına karşı mücadele etmişlerdir "Çeçenistan'ı teslim etmeyiz" demişlerdir ve bu gerilla hareketleri 1976 yılına kadar sürmüştür. Maalesef, nüfusun hemen tamamı 1947'de Sibirya'ya sürülmüştür. Sibirya sürgününde nüfusun üçte 2'si hayatını kaybetmiştir.

1957'den itibaren Çeçenler kendi başlarına Sibirya'dan Kafkasya'ya geri dönmüşlerdir. Dönerlerken, Sibirya'da kaybettikleri yakınlarının kemiklerini dahi, tekrar, Çeçenistan'a taşımışlardır ve bugün, 42 ile 55 yaşlar arasındaki Çeçenlerin yüzde 90'ının doğum yeri Çeçenistan'dır. 1976-1990 yılları arasında Çeçenistan Dağlarında Sovyet Rusya karşıtı silahlı birlikler faaliyetlerine devam etmişlerdir. 1990'da Çeçen Halk Kongresi, bağımsızlık deklarasyonunu ilan etmiştir. 1991 yılında ise, 23 ülke ve uluslararası kuruluşun gözetiminde parlamento ve devlet başkanlığı seçimleri yapılmış, Cahar Dudayev, Bağımsız Çeçen Devletinin başkanı seçilmiştir. 1992'de parlamento, Bağımsız Çeçen Anayasasını kabul etmiştir. Nisan 1992'de Rus Orduları, Çeçenistan topraklarından tamamıyla çıkarılmıştır ve 1992 yılında Çeçenistan'da bir tek Rus askeri kalmamıştır. Nihayet, 11 Aralık 1994'te Rus Ordusu Bağımsız Çeçen Devleti topraklarına girmiştir. Savaş, iki yıl sürmüştür. Ruslar onbinlerce ölü bırakarak Çeçenistan topraklarından tamamıyla kovulmuştur. İşte, bu mücadele sebebiyledir ki, Soljenistin "asla boyun eğmemiş bir halk vardı, biri ikisi değil, tamamı, bunlar Çeçenlerdi" demektedir. (Alkışlar) 27 Ocak 1997'de Aslan Mashadov Devlet Başkanı seçilmiştir. Demin söylediğim ve gösterdiğim anlaşmalar ise, 1996 ve 1997 yıllarında Rusya ile Çeçenistan arasında imzalanmıştır ve 2 Ekim 1999 günü, bundan üç ay önce, Rus Ordusu, Çeçen İçkerya Cumhuriyetine tekrar girmiştir. Çeçen-Sivilya yerleşim yerlerini üç aydır sürekli bombalamakta ve yakın çatışmaya girmeksizin tüm Çeçenleri yok etmeye çalışmaktadır. Katliamlar, içinde bulunduğumuz ramazan ayının bu ilk günlerinde de devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu tarihi süreç ve bu uluslararası hukuk, açıkça göstermektedir ki, Çeçenistan'dan bağımsızlığının tanınmasını hak eden yeryüzünde başka hiçbir ulus yoktur; bunu, Rusya Federasyonu dahi kabul etmiştir; ama, maalesef, bağımsızlığın uluslararası arenada tanınabilmesi için bir öncülüğe ihtiyaç vardır, gayrete ihtiyaç vardır, çabaya ihtiyaç vardır; bu görev, Türkiye'ye düşmektedir. (FP, DYP ve MHP sıralarından alkışlar)

Üç ay önceki işgalden önce de, 1991 bağımsızlığından sonra Rusya Federasyonu Çeçenistan'ı dördüncü kez işgal etmiştir ve bir önceki saldırı hepinizin hatırlarındadır; 2 yıl sürmüş, bir Çeçen-Rus savaşına dönüşmüştü. Bu savaşta Ruslar, tarihlerinde yaşadıkları en korkunç hezimetlerden birini yaşamışlardı, yüzlerce tankla Grozni'ye saldırmışlardı. Kızıl Ordu, İkinci Dünya Savaşında Hitler ordularına boyun eğdirmenin, iki yıl önce Bakü'yi teslim almasının azameti içerisinde girdiği Grozni'de perişan olmuştu. Grozni, Rus zırhlı araçlarının âdeta bir mezarlığına dönmüştü, binlerce Rus askeri ölmüş, binlercesi esir düşmüştü, gözü yaşlı Rus anaları Moskova'dan yola çıkmış ve çocuklarını Çeçenistan Devlet Başkanı Cahar Dudayev'in kendilerine teslim etmesiyle minnet duyguları içerisinde, yanlarında çocuklarıyla geri dönmüşlerdi. İki yıl süren savaşta, Çeçenistan'ın her taşına bir destan yazılmıştı ve Çeçenistan'ı terk ederek gitmişlerdi.

Üstelik bu savaş, eşit güçler arasında vuku bulmuş bir savaş değildir; çünkü, Çeçenlerin nüfusu 1 milyondur, Ruslar 200 milyondur; yani, Çeçenlerin tam 200 katıdır. Çeçenistan 17 000 kilometrekaredir, seçim bölgem olan Sivas'ın sadece üçte 2'si kadardır, Kayseri İli kadar bir ülkedir, Rusya Federasyonu ise, 17 milyon kilometrekaredir; Rusya, Çeçenya'nın tam 1 000 katıdır.

Çeçenlerin ellerinde kamalar var, tabanca ve tüfekler var, yeri gelirse yabalar ve dirgenler var; ama, top yok, tank yok, savaş uçağı yok, helikopter yok, Ruslarda var olan kimyasal silahlar ve atom bombası yok; on milyonlarca katla ifade edilebilecek bir silah dengesizliği var ortada. Çeçenlerin, savaşı finanse edecek milyon dolarları yok; bunun da ötesinde, ilaç yok, yiyecek-içecek yok, yeterli erzak yok... Dünya ise Rus küstahlığının yanında, Çeçenler halkı; ama, maalesef, yalnızdır. Hepsinden önemlisi, 1 milyon nüfusuyla, soylarını yok olmaktan kurtaracak, çocuklarını, kadın ve yaşlılarını koruyabilecek sığınakları yok, sığınacak yerleri yok; dünyadan tecrit olmuş, 17 000 kilometrekarelik alanda, ağır Rus bombardımanı altında, bir halk, var olma, sağ kalma, survival mücadelesi vermektedir. Çocuklar ve kadınlar; 1 milyon nüfusu yok olmaktan kurtarmak... İşte, Çeçenlerin, Çeçen güçlerin en hassas ve zayıf olduğu nokta burasıdır ve Rusların da en iyi gördüğü nokta burasıdır. Şu anda, Ruslar, Çeçenleri pes ettirmek için, kafa dağı masallarına konu olan Çeçen güçleriyle yakın çatışmaya girmiyor; gece-gündüz demeden, ramazan-oruç demeden, sivilleri, uzaktan ağır silahlarla bombalamaya devam ediyorlar. Ruslar, Çeçenistan'da, tam anlamıyla genosit bir terör estiriyor, soykırım yapıyor, dört yıl önceki hezimetin intikamını almak için, gözleri dönmüş bir şekilde; vahşice saldırıyorlar. Rusya yönetimi, bu vahşi saldırılarıyla, bir yandan Rusya'nın iç siyasetine şekil vermeye çalışıyor, diğer yandan, Balkanlar ve Kafkaslardan Ortaasya'ya uzanan Rus stratejisine hayat kazandırmaya çalışıyor. Yani, olay, bölgesel değildir; tüm dünyayı ve Türkiye'nin çıkarlarını doğrudan etkileyen bir hadisedir; siyasi, ekonomik, diplomatik ve sosyolojik sonuçları vardır. İşte, bu noktada dikkatlerinizi çekmek istiyorum: Çeçenistan, Rusya'nın iç işidir diyebilmek için, kulakların sağır, gözlerin kör, dillerin peltek, anlayışların kıt, idraklerin mefluç olması gerekir, mefluç... (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DYP sıralarından alkışlar)

Size soruyorum ey iktidar partileri, DSP, MHP ve Anavatan Partisine soruyorum: Bunlardan hangisi var bu iktidarda, bu hükümette bunlardan hangisi var? (MHP sıralarından "Hepsi var" sesleri) O el kadar çocuklar, kundaktaki bebekler, güllüp oyması gereken o körpecek çocuklar, sürekli, uzaktan ağır silahlarla bombalanırken, katledilirken "Çeçenistan, Türkiye'nin değil -ilgisi değil- Çeçenistan, Rusya'nın bir iç meselesidir" diyecek bir Başbakan, bu halkı, bu milleti, bu Meclisi temsil ediyor mu?! (FP sıralarından "Hayır" sesleri, alkışlar; DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN -- Sayın Şener, önerge sahibi olarak konuşma hakkınızı da kullanacak mısınız?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) -- Evet.

BAŞKAN -- Peki, buyurun efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) -- Evet, onların hepsi sakat bırakılıyor, o çocuklar katlediliyor. Niçin; Rusya Parlamentosu seçimlerine yeni şekil vermek için; Boris Yeltsin'in veliahtını cumhurbaşkanı yapmak için; başka, onca ekonomik sıkıntı arasında, IMF'den alınan kredileri, başta kızı ve damadı olmak üzere yakınlarına aktaran Yeltsin'in yolsuzluklarını kapatmak ve unutturmak için; sonra, Hazar petrollerini ve doğalgaz yollarını kontrol altına almak için; Rusya'nın, kuzey ve güney Kafkasya ve Ortaasya cumhuriyetleri üzerinde nüfuzunu sağlamak için. Yani, başka bir boyuttan yorumlarsak hadiseyi, Türkiye'nin, Hazar petrolleri, Türkmenistan doğalgazı ve Ortaasya Türk cumhuriyetleriyle ilgili çıkarlarını, bağlarını tasfiye etmek için. İşte, bu noktada Türkiye'nin durması lazımdır değerli milletvekilleri ve bu iktidar partileri -DSP, MHP ve Anavatan Partisi- nasıl bir araya geldi anlayabilmek mümkün değil. Rusya'nın, petrol, doğalgaz çıkarlarını gö-

zetiyorsunuz da, niçin Türkiye'nin çıkarları konusunda aynı hassasiyeti göstermiyorsunuz?! (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Ecevit, yanındaki bakanlarla birlikte, Çeçen katliamı devam ederken, Rusya'ya gitti, Moskova'yı ziyaret etti. Bunu Türk Milletine izah edebilir mi? Kasım ayı başındaki bu ziyaretin zamanlamasını içinde beğenen var mı?.. Hiç kimsenin bu zamanlamayı beğendiğini zannetmiyorum.

Uz atmaya hiç gerek yok. Çeçenistan hadisesiyle ilgili Türk dış politikasını tek bir kelimeyle özetleyebiliriz: Ürkeklik ve tam anlamıyla düşük profilli bir dış politikadır bu. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Başbakan, Moskova gezisi öncesinde "Çeçenistan Rusya'nın iç işidir" dedi; yetmedi, aynı cümleyi Moskova'da tekrar etti. Bu cümle Çeçen halkına karşı bir ihanettir; Türk halkının duygularına karşı da, tam anlamıyla, bir saygısızlıktır. Çeçenistan'ın, Rusya'nın iç işi olduğunu sizden başka, bu iktidardan başka dünyada söyleyen kim var? Var mı sizden başka bunu söyleyen? Medenî dünyanın kullandığı dili, siz, kullanmaktan niçin korkuyorsunuz; niçin ürküyorsunuz; hem de Türkiye'nin menfaatlarını bir kenara iterek?.. Avrupa "Rusya'nın iç işi" demiyor; Amerika Birleşik Devletleri demiyor. Helsinki zirvesi öncesinde beraber olmak istediğiniz dünya ile aynı dili konuşmak, maalesef, bu iktidara zor gelmiştir. Bu ürkeklik sebebiyledir ki, Rusya, Türkiye'nin bu sessizliği sebebiyledir ki, Çeçenistan'daki katliamlarını ve bombardımanını artırmıştır. Hem de bu gezi, yani, Sayın Başbakanın Moskova gezisi öyle bir gezidir ki, eğrilerini, yanlışlarını saymakla bitiremeyiz. Her ne kadar sayın DSP milletvekili cevap vermeye çalıştıysa da cevap verilecek tarafı yok. Evet, maalesef, Sayın Başbakanı, Rusya Başbakanı karşılamamıştır, Başbakan Yardımcısını göndermiştir. Bu duyduğu saygının ifadesidir (!)

Diğer taraftan, Yeltsin randevu vermemiştir, istediği halde, talep ettiği halde. Bu da yetmemiştir; Sayın Ecevit ile sayın bakanlar, Başbakan Putin'in Çeçen kanı bulaşmış elini sıkışmışlardır ve böylece, Rusya'nın, sivillere yönelik, adeta, katliamını meşrulaştırmışlardır. Bu da yetmemiştir; basının önünde, Sayın Ecevit ve bakanların yanında olduğu halde, Putin demiştir ki; "Çeçenistan toprağında yuvalanmış haydutlar, Rusya Federasyonuna, onları yok etmekten başka seçenek bırakmadır" demiştir. Sayın Başbakan, onaylarcasına, mahcup bir eda içerisinde susmuştur, sesini çıkaramamıştır.

Değerli milletvekilleri, yanlışlar bir değildir; dünya liderleri, Çeçenistan meselesini, insan hakları gözlüğüyle izlerken, maalesef, hükümet, Rusya'yla ilişkileri, terörle mücadele anlaşması çerçevesinde yürütmüştür; topu taca atmıştır; uluslararası toplulukla birlikte hareket etmesini becerememiştir.

Tüm bu olup bitenler yetmezmiş gibi, Çeçen siviller katledilirken, insanlık tarihinin en korkunç soykırımlarından biri Çeçenistan'da yaşanırken, Rus Ordu Korosunu Türkiye'ye getirdiniz; Çeçen katliamını kutlarcasına -televizyon ekranlarında izledik- şıkıdım şarkısını, olup bitenden habersiz, seyircilerle birlikte söylediniz. Anadolu'nun güvenlik şeridi Kuzey Kafkasya'da bu soykırım yaşanırken, Anadolu'nun göbeğinde Rus Ordu Korosu, Anadolu insanıyla birlikte şıkırdamaz. Bu Rus Ordu Korosunu, Türkiye'ye kim, nasıl getirdiyse hemen soruşturma açmak bu iktidarın görevi olmalıdır. İlgililerden hesap sormalıdırlar. (FP ve DYP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Maalesef, maalesef, Cengiz Çandar'ın ifadesiyle, olaylardan açıkça anlaşılıyor ki, devlet sistemi içerisinde adeta bir Rus lobisi yerleşmiştir; bunu açıkça ifade ediyorum; devlet sistemi içerisinde adeta bir Rus lobisi yerleşmiştir. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Yanlış konuşuyorsun; devlette Rus lobisi oluşmaz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu lobi hükümeti yanlış yönlendirmektedir. Bu lobinin ayakları nerelere kadar uzanıyorsa, en kısa zamanda tespit edilmelidir. Türkiye'nin menfaatları bu lobinin yönlendirmelerine kurban edilmemelidir.

Geçen yüzyılda, koyu Rus yanlısı Mahmut Nedim Paşa adlı bir sadrazam vardı; ama, anlaşılan odur ki, cumhuriyet döneminde Mahmut Nedim Paşa'ların sayısı artmışa benziyor. (MHP sıralarından gürültüler)

HASARİ GÜLER (Adıyaman) – Ne biçim konuşuyorsun!..

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Mavi Akım Projesi kapsamında Rus Gazprom ve İtalya'nın ENİ Şirketiyle Rusya'yla işbirliğine hevesli bazı Türk işadamları ve siyasetçileri... Burada sayıp dökmeyi gerekli görmüyorum; ama, hükümeti uyarıyorum: Siyaset, bunu ayıklamalıdır; Rus Ordu Korosu, Çeçen katliamını "şıkıdım" şarkısıyla kutlamak için elini, kolunu sallayarak Türkiye'ye geliyor, canını kurtarmak için Türkiye'ye gelmek isteyen Çeçenlere ise bin türlü güçlük çıkarıyorsunuz. Daha üç gün önce, Gürcistan'dan Türkiye'ye geçmek isteyen 17 Çeçene akla, hayale gelmeyecek engeller çıkardınız. Bizzat, iki gün uğraştım. Hepsinin ellerinde pasaportları var; Rus pasaportu temin etmeyenlere sınır kapısını kapatmışsınız. İçlerinde bir Çeçen kadın var, elinde pasaportu, kucağında yolda doğmuş bebeği var. Posof Kaymakamlığı, Ardahan Valiliği tutturmuş "bebeği sınırdan içeri almazız" Niçin; "pasaportu yok veya annesinin pasaportunda kaydı yok, alamazız içeri; çünkü, Dışişleri Bakanlığı bu konuda hassas" Tiflis'e doğum belgesi almak için gönderilmeye kalkışılıyor,

Burada Sayın İçişleri Bakanına teşekkür ediyorum; gereken ilgiyi göstermiştir; ama, şu Dışişleri Bakanlığının ne yapmak istediğini, Türk Devleti adına, anlayabilmek imkânsız. Bakın, burada, Türkiye'nin her tarafından Çeçen-Kafkas komiteleri yardım toplama mücadelesi için başvuruyor valiliklere, İşişlerine geliyor, sürekli Dışişlerine takıldığı için yardım toplamalara dahi izin vermiyorsunuz. Bunu izah edebilmek mümkün değildir. Şu ana kadar bir tek komiteye yardım toplama ve gönderme imkânı sağlanmamıştır. Kızılay da ortada yoktur.

Bugün, bakın, önemli bir dışpolitika konusu görüşülmektedir; Türk dışpolitikaıyla ilgili önemli bir konu görüşülüyor, müzakere ediliyor, Dışişleri Bakanı yok. Nerede, Dışişleri Bakanlığı bürokratları, nerede?! Meclise duyulan saygı, burada Dışişleri bürokratlarının bulunmasını gerektirir. (FP ve DYP sıralarından alkışlar) Bu, açıktan açığa Dışişleri bürokrasisinin, Meclise duyduğu saygıyı gösteren bir ifadedir. Eğer, hükümet ortada varsa, hükümet o bürokratları tutar, getirir, şu koltuklara, şu sandalyelere oturtur ve burada söylediğim her sözün, her cümlemin, kalker burada cevabın verir. Kızıyorsunuz, "bunları niye söylüyorsunuz? Bu söylediğin, bu kürsüden ifade ettiklerin, söylenecek söz mü?" diyorsunuz; ama, değerli milletvekilleri, siz hükümete, siz iktidarsınız; ben, burada yanlış söylüyorsam, bu hükümet, dışişlerini niçin buraya getirmiyor? Niçin söylediğim her cümleye cevap vermiyor? Cevap vermiyor; çünkü, cevap verecek hali yok, vaziyeti yok, haklı tek bir gerekçesi yoktur. (FP sıralarından "Bravo" sesleri; FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Anlatılacak çok konu var; ama, Türkiye ne yapmalıdır; Türk siyaseti, millî iradeyi ifade eden bu siyaset, bu lobiye temizlemelidir; Türkiye'nin yapacağı birinci iş budur.

İkincisi, Türkiye, Çeçenistan'ın bağımsızlığının tanınması için uluslararası tüm kuruluşlar nezdinde harekete geçmelidir; yüzyıllardır süren bu soykırımı önlemenin tek çaresi budur. Rusya Federasyonu, işte, anlaşmalar "Çeçenistan bağımsızdır" derken, cumhurbaşkanları imza atarken, başbakanları imza atarken, bakanları imza atıp "Çeçenistan bağımsızdır" derken, Türkiye için zor mu geliyor bu ülkenin bağımsızlığını uluslararası camiaya kabul ettirme için girişimlerde bulunmak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen toparlayınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Yarım saate göre bir tolerans tanırırsanız, tamamlayacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Normal uzatmanızı veriyorum efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Üçüncüsü; dünyanın Rusya'yı kınaması yetmiyor, uluslararası her türlü yaptırımın devreye sokulması lazımdır. Dışişleri bir envanter çıkarmalıdır; hangi uluslararası kuruluş nezdinde, hangi girişimlerin başlatılması gerektiğini tespit etmelidir; çevre kuruluşlarından, hayvanları koruma kuruluşlarına varıncaya kadar tüm dünya ayağı kaldırılmalıdır. Bağımsız Çeçenikçerya topraklarından Rus ordusunun hemen çekilmesi için Birleşmiş Milletler nezdinde Türkiye girişimde bulunmalıdır; Rusya ve Çeçenlere ateşkes çağrısında bulunmalıdır. Uluslararası gözlemcilerin ve basın mensuplarının bölgeye girmesinin sağlanması için mültecilerin sığındıkları ülkelerde uluslararası örgütlerden yardım alabilmesini sağlamak için Rusya üzerinde her türlü yaptırımın gerçekleştirilmesi en acil konular arasındadır, Türkiye aktif rol almalıdır.

Diğer taraftan, Rusya, Çeçenistan'da soykırım yapmaktadır, 1948 tarihli konvansiyona bu aykırıdır; konvansiyonun 35 inci maddesinin birinci bendi uyarınca, konvansiyona taraf olan Türkiye Cumhuriyeti, davacı sıfatıyla, Rusya Federasyonu aleyhine, Lahey Adalet Divanında dava açabilir; Türkiye, bu hakkını kullanmalıdır.

Diğer taraftan, yetkisini Birleşmiş Milletlerden alan Lahey Savaş Suçları Mahkemesi şu anda faaldir, Bosna için kuruldu, Ruanda, Kosova için yetkiler genişletildi, Çeçenistan için de genişletilmesi için, Türkiye gayret sarfetmelidir.

Diğer taraftan, uluslararası gözlemciler nezdinde, Rusya ve Çeçenler arasında diplomatik ve siyasi müzakerelerin başlaması için Türkiye çaba sarfetmelidir.

Bunlardan önemlisi; ama, Türkiye'nin ilk yapması gereken şey, Rusya'nın kınanmasıdır, sivil kitle örgütlerinin faaliyetlerinin serbest bırakılmasıdır, frene basmaktan iktidarın vazgeçmesidir, Uluslararası Af Örgütü Rusya şubesi dahi, Türkiye'nin, bu denli niçin sessiz kaldığını anlayamadığını açıkça ifade etmektedir ve Kızılay ortada yoktur, sivil kitle örgütlerinin yardım toplama alanı engellenmektedir, bundan vazgeçilmelidir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayınız Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – ... ve Türkiye sınırından geçişlere kolaylık sağlanmalıdır diyorum.

İktidarın, bu önerileri dikkatlice gözden geçireceğini umuyorum ve hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, ayakta alkışlar, DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Şener'e teşekkür ediyorum.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Köse, bir şey mi diyecektiniz.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkanım, konuşmacı, konuşması sırasında, yalnız hükümetle ilgili değil, Milliyetçi Hareket Partisinin de isminden bahsetmiştir. İzin verirseniz, 69 uncu maddeye göre...

BAŞKAN – Çok kısa olmak üzere...

ABDÜLLATİF ŞENER (Şivas) – Sayın Başkan... (FP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Yalnız, temas edilen konuyla ilgili olarak; buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

VII. - AÇIKLAMALAR VE SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1. - MHP Grubu Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin, FP Grubu Başkanvekili Sivas Milletvekili Abdülatif Şener'in, konuşmasında, Gruplarına sataşması nedeniyle konuşması

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Abdülatif Şener bir çuval inciri zayı etmiştir. (MHP sıralarından alkışlar) 5 grup sözcüsü arkadaşımızın konuşmaları içerisinde, son paragrafınız hariç, hiçbir farklılık yoktur. Siz, her zaman milli meseleleri dejenere eden ve olayları siyasetinize alet eden bir düşünce sahibi olmanız dolayısıyla, her zaman olayı, maalesef bu noktaya getirmişsinizdir. (MHP sıralarından "bravo" sesleri alkışlar, DSP sıralarından alkışlar)

ABDÜLATİF ŞENER (Sivas) - Bunları hükümete söyle.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Bir dakika...

Siz, siz, Milliyetçi Hareket Partisinin... (MHP ve FP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gü-rültüler)

BAŞKAN - Sayın Köse, şahsiyet yapmayın lütfen...

MUSA UZUNKAYA (Samsun) - Sayın Başkan, bu tavır uygun bir tavır değil. (MHP VE FP sıralarından gürlültüler, FP sıralarından "tahrik ediyor" sesleri)

BAŞKAN - Sakin olalım lütfen. Sakin olalım.

Sayın Köse, siz de şahsiyet yapmayın lütfen.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Değerli Başkanım, ben, Milliyetçi Hareket Partisini ilgilendiren konuya cevap vermek mecburiyetindeyim. Zatiâliniz izin vererseniz o konuyu arz edeceğim.

BAŞKAN - Buyurun efendim.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Başbakanını istiskal etmek; Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Başbakanına karşı söylemiş olduğunuz sözleri okuduğunuzda, sizin de yüzünüz kızaracak. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar) Evet, sizin de yüzünüz kızaracaktır.

ABDÜLATİF ŞENER (Sivas) - O sözleri dinlediğiniz için sizin yüzünüz kızaracaktır. (MHP ve FP sıralarından gürlültüler)

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Türkiye Cumhuriyeti Devleti millî bir devlettir, Türkiye Cumhuriyeti Devleti üniter bir devlettir. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin içerisinde ne Kaddafi düşüncesi ne de Rus lobisi olmayacaktır, olmamıştır ve olmayacaktır. (MHP sıralarından "bravo" sesleri, alkışlar, DSP sıralarından alkışlar)

Siz, bu kürsüden "Rus lobisi vardır" sözlünüzü geri alıncaya kadar, burada Milliyetçi Hareket Partisi olarak sizi protesto etmeye devam edeceğiz. (MHP sıralarından "bravo" sesleri, alkışlar) Evet, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin itibarını sarsmaya, Türkiye Cumhuriyeti Devletini dışarıya jurnallamaya hakkınız yoktur. (MHP ve DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Ben, daha üç gün önce, bu Yüce Meclisin kürsüsünde "Çeçenistan bizim canımız, onlar bizim kardeşimiz" dedim...(FP ve DYP sıralarından "Nerede?..Nerede?" sesleri)

KADİR BOZKURT (Sinop) - Nerede?..Nerede?..

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Bugün, aynı şeyi söylüyoruz ve siz, nasıl iç politikaları istismar etmek suretiyle, imam hatip okullarının kapanmasına sebep olduysanız, Kur'an kurslarının kapatılmasına sebep olduysanız...(MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Yazıklar olsun.... Yazıklar olsun, yakışmıyor..

İSMAİL KÖSE (Devamla) – ...şimdi, hepimizin ortak davası olan, aynı heyecanı duyan, bir Çeçenlinin ölümünde yüzbin defa ölme düşüncesini hisseden insanlar olarak, kendi meseleni, kendi insiyakı düşüncene maletmek suretiyle elinle, kolunla buradaki konuşmanı, televizyondan bir daha izlemeni ben sizden rica ediyorum...

A.TURAN BİLGE (Konya) – Sözlerini geri alsın..

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas)– Ben ne konuştuğumu biliyorum, sen izle.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Evet, tavsiye ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, hiçbir zaman, yetmişaltı yıldan bu yana, hangi siyasi iktidarlar döneminde olursa olsun, hangi dışişleri bakanının yönetiminde olursa olsun, kendi bünyesindeki millî müesseselerinde, nasıl olur da Rus lobisini muhafaza eder, devletimizin, milliyetine ve dinine düşman olan böyle bir zihniyeti muhafaza eder değerli arkadaşlarım?! (MHP ve DSP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Onun için, seni, bir daha protesto ediyorum...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Ben de hükümeti protesto ediyorum.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, Rus lobisi..." şeklindeki telaffuzunu buradan geri almak mecburiyetindedin...(MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sizin tahammüllünüz yok bunlara, iktidarın tahammülü yok!

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Evet, buradan geri almak mecburiyetindedin.

İki; AGİT toplantısında -İstanbul'da, dünyanın en önemli toplantısı yapılıyor; AGİT toplantısı İstanbul'da yapılıyor- ne oldu; Çeçenistan'ın sözcüsti geldi, AGİT toplantısında meselesini anlattı. Nerede anlattı; İstanbul'da anlattı. Cumhurbaşkanımız vardı, Sayın Genel Başkanımız, Başbakan Yardımcımız vardı. Çeçenistan meselesini, AGİT'te, oranın politik yapısına, oradaki siyaseti kullanmak suretiyle, orada ilk defa eden, bu hükümet olmuştur.

Onun için, Çeçenistan meselesinin istismara ve bu şekildeki konuşmaya da tahammüllü yoktur. "Bir çuval inciri zayı ettin" diyorum, doğru söylüyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) - Sizin, hiçbir şeye tahammüllünüz yok; tahammüllünüz.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Şimdi, Rus lobisi..

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Bunu biz istedik, niye kabul etmiyorsunuz?!

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Bakın, az önce geldiniz, deklarasyon yayınlayalım dedim.

Değerli milletvekilleri, ben kafamdan şunu düşünüyordum: Önergeyi oylamayalım; çünkü, önergede mutabakatımız var, millî bir konsensüs teşekkül etmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde beş grubun konuşmacısı ve beş grubumuz... Allah razı olsun Genel Başkanımız da "evet, deklarasyona imzanızı koyabilirsiniz" dedi. Bu, bizim hepimizin meselesi.

Şimdi, Sayın Başkana bir öneride bulunacaktım; lütfen önergeyi oylamayınız. Önergeye katıyoruz, oylama yanlış olur; bir deklarasyon yayınlamak suretiyle, altında tüm gruplarımızın imzası olan bu deklarasyonla, dünyaya, bir insanlık suçunu hatırlatalım, bunu bir insanlık suçu olarak hatırlatalım "burada bir katliam var" diyelim. (MHP, DSP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar) Ancak, şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bir şart koyuyoruz; bu sözünüzü geri almadığınız müddetçe, o deklarasyona imzanızı koymayacağız; bunun vebali de size ait olacaktır.

Saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan...

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Şener, bir dakika efendim... Siz konuştunuz, dinlediler. Diğer arkadaşımız Sayın Tümen de...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, bir dakika...

BAŞKAN – Müsaade edin efendim; belki her ikisine birden cevap...

Buyurun Sayın Tümen, yerinizden mi, kürsüden mi konuşacaksınız?

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Kürsüden kısa bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Lütfen, çok kısa olsun ve yeni bir sataşmaya konu olmasın; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

2. – *DSP Grubu Başkanvekili Ankara Milletvekili Aydın Tümen'in, FP Grubu Başkanvekili Sivas Milletvekili Abdülatif Şener'in, konuşmasında, Gruplarına sataşması nedeniyle konuşması*

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkanım, az önce konuşan Milliyetçi Hareket Partisi Grubu Başkanvekili Sayın Köse'nin sözlerine aynen katılıyorum.

Bir noktayı açıklamak istiyorum; Fazilet Partisi Grubu, bunu, Danışma Kuruluna getirdiğinde, bütün parti grupları bu konunun hassasiyetini dikkate alarak, bunu Genel Kurula getirmeyi kabul ettiler. Bu çerçevede, yani, alınan mutabakat çerçevesinde, Sayın Şener'in, burada, bağırarak, çağırarak, çok sert bir şekilde ithamlarıyla, Çeçen vatandaşlarımızın sorununa çare bulunması mümkün değildir. Ancak, bu Parlamentonun güç birliği yaparak, bu ulusun birlikteliğiyle bu hadiseler sona erecektir. Bunu hatırlatmak istiyorum.

Dışpolitikada marifet, bu kürsülerden bağırarak çağırarak değil, yurt dışında veya dış ilişkilerinizde göstereceğiniz beceriyle, marifetle olur. Özellikle, dışpolitikada marifet, bedevî çadırlarında fırça yemek değildir, (DSP sıralarından alkışlar) bir bedeviyi de kendine komutan seçmek değildir; bunu hatırlatmak istiyorum.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Moskova'da boyun eğmek mi?!

AYDIN TÜMEN (Devamlı) – Bir diğer konu, Türk siyasetinde ve Türk Parlamentosunda Rus lobisi olduğunu ifade etti arkadaşımız. Lütfen, bu konuya açıklık getirmesini istiyoruz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Söylediğimi iyi dinle!..

AYDIN TÜMEN (Devamlı) – Bunlar kimlerdir, bunların bilinmesini istiyoruz; varsa eğer, gereken yapılsın, hep birlikte yapalım; ama, bunun açıklığa kavuşması gerekiyor ve Demokratik Sol Partinin ve bu Parlamentonun, gerek içinde bulunduğumuz hükümetlerde gerek başında bulunduğumuz hükümetlerde, Bosna-Hersek'te ve Kosova'da izlenen politikalarda -eğer göz önüne alırsanız- yapılan uygulamaların ne kadar başarılı, ne kadar olumlu olduğunu tüm dünya kamuoyu kabul etti; ama, siz kabul edemiyorsunuz ve buradaki politikalarımızla yapacaklarımızı da, yine dünya kabul edecek siz kabul etmeseniz de.

Saygılar sunuyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Tümen, teşekkür ediyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan... (MHP sıralarından gürültüler yeter artık, "otur yerine" sesleri)

BAŞKAN – Efendim, yerinizden...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Hayır efendim, ne münasebet; doğrudan... (MHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan... (FP sıralarından "Sayın Başkan hakaret var" sesleri)

BAŞKAN – Yerinizden...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, lafı uzatmış olacağız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, lafı uzatan ben değilim. (FP sıralarından "Sataşma var Sayın Başkan" sesleri)

BAŞKAN – Sayın Şener, 33 dakika konuştunuz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Evet konuştum, yarım saati normal stremdi, öbür hatiplere verdiğiniz eksüreyi de kullandım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ne için söz istediğinizi bana bir söyleyin lütfen. Önce, ne için söz istediğinizi söyleyin.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, iki sayın grup başkanvekili, sataşma gereğiyle söz istediler. Benim yapmış olduğum konuşmada, sayın gruplara sataşma yoktu, buna rağmen söz verdiniz. Takdirinize bir şey söylemiyorum; ama, her iki grup başkanvekili, yapmış oldukları konuşmalar sırasında, sataşma olduğunu iddia edecekleri şeye cevap verecekleri yerde, bana sataşmayla vakitlerini tamamladılar. Dolayısıyla, asıl, sataşma nedeniyle söz talep etme hakkı benimdir, onların değil. (MHP ve DSP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Şener, tansiyonu daha fazla yükseltmenin âlemi yok. Zatiâlinize sataşıldığını bir an için kabul etsek bile, siz bunu ifade etmiş oldunuz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Onlar konuşmadan önce nasıl ifade ediyorum Sayın Başkan?!

BAŞKAN – Efendim, yerinize geçin, yerinizden söyleyin.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Hayır efendim... (MHP ve DSP sıralarından gürültüler)

Sayın Başkan, oğır, içtiğiği uygulayacaksınız, bu kürsüden konuşmam lazım. İki sayın grup başkanvekiline sataşmada gösterilecek toleranstan çok daha fazla süre tanıyarak bu kürsüden konuşturduğunuza göre, ben de, onların ikisinin birden yaptığı sataşmaya, ancak bu kürsüden cevap verebilirim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, belki bir barış ortamı, bir anlaşma ortamı olacaktır. Belki bir yanlış anlaşılma vardır... (MHP ve DSP sıralarından gürültüler) Belki Meclis, böylece, biraz evvel Milliyetçi Hareket Partisinin değerli sözcüğünün de ifade ettiği gibi, anlaşmış bir deklârasyonla ilgili bir neticeye gelecektir.

BAŞKAN – Sayın Şener, şu anda millî bir meseleyi, görüşmekteyiz. Biz, bu meseleyi, gruplar arası mücadeleye dönüştürsek, maksadımızı çok aşmış oluruz. Size bir şartla söz verebilirim; yanlış anlaşıldığınızı ifade edecekseniz, sataşma yapmadığınızı ifade edecekseniz söz vereyim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sataşma yapmadığımı zaten söylüyorum.

BAŞKAN – Peki, buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

A. TURAN BİLGE (Konya) – Sayın Başkan, lobi meselesini söyleyecekse, kürsüye çıksın.

BAŞKAN – Efendim, müsaade eder misiniz; bu tansiyonla millî bir meseleyi çözmemiz mümkün değildir. Ben ümit ediyorum ki, önerge sahibi olarak böyle bir millî meseleyi Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine getiren Sayın Başkanvekili sonucu da tatlıya bağlayacaktır.

Buyurun efendim.

ERDOĞAN TOPRAK (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir millî meseleyi kendi partisinin siyaseti yapması doğru mu?

3. – *FP Grubu Başkanvekili Sivas Milletvekili Abdülatif Şener'in, her iki Grup Başkanvekilinin kendisine sataşması nedeniyle konuşması*

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce, Sayın Grup Başkanvekillerini dinledik. Yaptığım konuşmalarda gruplara herhangi bir sataşma zaten yoktu. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

A. TURAN BİLGE (Konya) – “Lobi” dedi.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Sayın Başkan takdir ettiler, bu takdire istinaden, biz de sükunetle, Sayın Grup Başkanvekillerinin konuşmalarını dinledik ve izledik; ama, doğrusu, sayın milletvekilleri, benim yapmış olduğum konuşmalarda bir noktaya dikkat çekmek kastıyla yaptığım vurguya -ki, o vurgu, olumlu politikaları açacak bir vurgudur- hükümetin yanlışlarına yapsalardı, hükümetin yanlışları konusunda, iktidarın yanlışları konusunda “ben Meclisim, varım” diyebilse-lerdi, şu anda izlemiş olduğumuz yanlış iktidar politikası ortaya çıkmazdı. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler) Onun için, bu duyarlılığın, oraya; yani, iktidarın yanlışlarına karşı yönelmesini diliyorum; çünkü, Meclisin yasama fonksiyonu vardır; ama, aynı zamanda, idareyi, Bakanlar Kurulunu denetim yetkisi de vardır. Bu yetkisini, bu Meclis kullanmalıdır. Anayasaya göre, Bakanlar Kurulu yürütmedir, ayrı bir güçtür; ama, yasama, Meclis ayrı bir güçtür. Meclis, ayrı bir güç olduğunu gösterebiliriz.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Gösterecek.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bunun için ifade ediyoruz; bu bir.

Değerli milletvekilleri, ikincisi, şu lobi işine gelmek istiyorum... (DSP ve MHP sıralarından gürültüler) Müsaade buyurur musunuz... O lobi işine gelmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, cümlelerimi çok hassas bir şekilde seçtim; ama, bazı arkadaşlarımız, heyecandan, söylemediğim kelimelere doğru çektiler işi. Hassas olarak söyledim... (DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

ERDOĞAN TOPRAK (İstanbul) – Hayır... Hayır...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Dinlemeye niyetiniz varsa, konuşayım. (MHP sıralarından “sözünü geri al” sesleri)

ERDOĞAN TOPRAK (İstanbul) – Ama, siyasetçi, bu Parlamentoda...

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu hassas ifadelerim içerisinde bahsettiğim lobinin, siyasette uzantısı olduğunu asla ifade etmedim. Aksine, bu siyasetin, millî iradeyi temsil eden bu siyasetin, bu Meclisin, var olabilecek lobiyi temizlemesi gerektiğini söyledim. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

A. TURAN BİLGE (Konya) – Sayın Başkan, zabıtları getirtelim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Türkiye Cumhuriyeti Devletinde lobi var mı, yok mu?

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Sayın milletvekili, dinlerseniz açıklarız.

Değerli milletvekilleri, ikincisi, bu cümleler bana ait değildir.

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Sana ait olmayan şeyi niye konuşuyorsun?!

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Değerli milletvekilleri, hassas olarak kullandım diyorum. Söylediğim cümleler şunlardır -değerli milletvekilleri, Müsaade ederseniz, sükûnetle dinlersek, birbirimizi daha iyi anlarız- hassas olarak kullandım "devlet sistemi içerisinde, âdeta, bir Rus lobisi vardır" dedim. "Âdeta" lafı, dikkatinizi çekerim, önemli bir kelimedir; ama, heyecandan, hepiniz o kısmını atladınız. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

Sayın milletvekilleri, bu cümleler bana ait değildir. (DSP sıralarından "kime ait" sesleri) Bundan bir ay önce, Türkiye'nin çok satan gazetelerinden birinde, bir köşe yazarının, açık ve aleni olarak detaylarıyla yazmış olduğu bir makaleden alınmıştır; ama, hükümet -bu duyarlılığı gösteriyorsa- bir ay aradan zaman geçmiş olmasına rağmen, maalesef, o makaleyi tekzip etmemiştir. Eğer, hükümet, bu cümleleri söyleyen ve çok satan bir gazetenin köşe yazarının, dışpolitikada sözü dinlenen, lafı dinlenen, herkesin okuduğu, itibar ettiği bir köşe yazarının yazdığı bu yazıları tekzip etme gereği duymuyorsa, o zaman, bu kürsüden aynı cümleleri söylemek de benim görevim olur. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

ABDURRAHMAN KÜÇÜK (Ankara) – Ama, kaynak göstererek söylemediniz Abdülatif Bey.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Size vereyim; yanımda var.

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – O gazeteler sizin için de çok şeyler yazdı.

BAŞKAN – Sayın Şener, lütfen toparlar mısınız.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Değerli milletvekilleri, sonra "bir bedevinin çadırında" dediniz...

BAŞKAN – Lütfen, girmeyin bunlara.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Rus Başbakanı Putin'in huzurunda başını önüne eğmek, gık diyemez hale gelmek nice olur?! Bir de bunu düşünün derim.

Hepinize saygılar sunarım. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

ABDURRAHMAN KÜÇÜK (Ankara) – Ama, kaynağını gösterin...

A. TURAN BİLGE (Konya) – Lobi?! (MHP sıralarından "lobiye ne oldu?" sesleri)

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Lobiyi Türkmenbaşına sorun, o söyler size... Türkmenbaşı biliyor...

FARUK DEMİR (Ardahan) – Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN – Ne için söz istediğinizi açıklarsanız, belki konuşmak mümkün olur.

Buyurun efendim.

(MHP ve FP milletvekillerinin birbirleri üzerine yürütmeleri)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen, sükûnetimizi muhafaza edelim.

FARUK DEMİR (Ardahan) – Sayın Başkan, bu konuyla ilgili olarak...

KADİR BOZKURT (Sinop) – Böyle bir usulümüz yok Sayın Başkan; yani, kendileri grup başkanvekil mi?!..

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Efendim, zatiâliniz grup başkanvekili değilsiniz; konunun zatiâlinize taalluk eden tarafını anlayamadım.

Buyurun efendim; açıklar mısınız...

FARUK DEMİR (Ardahan) – Çeçenistan'dan Gürcistan üzerinden Ardahan'a giriş yapan Çeçen kardeşlerimize Ardahan Valiliği ve Posof Kaymakamlığı tarafından problem çıkarıldı, kucak açılmadı diye Sayın Fazilet Partisi Grupbaşkanvekili tarafından ifade edilmiştir. Öyle bir şey yoktur; 287 Çeçen kardeşimiz giriş yapmıştır. Ardahan Valiliğince yemek, otel ve İstanbul'a geçmek isteyenler, yol paraları da...

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ederim. Yalnız, burada Sayın İçişleri Bakanı yok, yetkililer yok; zatiâlinizin bilgisi...

YÜCEL ERDENER (İstanbul) – Ardahan Milletvekili...

BAŞKAN – Efendim, Ardahan Milletvekili, Ardahan'dan seçilen Türkiye Milletvekilidir. Her birimiz, bölgemizin... Dar bölge sistemi yok Türkiye'de.

Efendim, teşekkür ederim. Dinledik; sağ olun.

FARUK DEMİR (Ardahan) – Öyle bir şey yoktur. Biraz önce...

BAŞKAN – Teşekkür ederim; sağ olun.

Sayın milletvekilleri...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – 20 nci Asrın sonunda, gerçekten, dünya insanlığı için çok büyük bir katliamın vuku bulduğunu bütün siyasî parti grupları kabul etti. Vahim bir olayla karşı karşıyayız, bir soyun imhasıyla ilgili bir hareketle karşı karşıyayız. Şu Meclis, bu konuda büyük bir duyarlılık gösterdi. Bu duyarlılığı bütün gruplar da gösterdi; ancak, bir arkadaşımızın bir konuşmasında, bir tek kelimeyle ilgili olarak yapmış olduğu açıklamadan dolayı üzüntü duyulmuş olabilir. Bir açıklama yaptı...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Siz kabul ediyor musunuz?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Köse, bizim kabul etmemiz mümkün değil.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Türkiye Cumhuriyetine bu sözü kabul ediyor musunuz?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, biz kabul etmiyoruz. Bakın, dikkat edin... (MHP sıralarından "Geri alsın, geri alsın" sesleri)

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Kabul etmiyorsan, o zaman geri alsın. (MHP sıralarından alkışlar)

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, ben, bu konuşmayı, sizin bana müdahale etmeniz için değil... Böylesine önemli millî bir meselede büyük bir heyecan gösterdiniz, çok da güzel bir tavır sergilediniz.

Ben, bir uzlaşma arayışı içerisindeyim. Bu konuşmalardan önce bir deklarasyonla ilgili vardığınız mutabakat vardı; hepiniz bu konuda ittifak ettiniz; hepimiz ittifak ettik. Dolayısıyla, o konuşmayla ilgili yapılan açıklamadan sonra, sizleri ilzam etmeyen bir konuşma olduğu, maksadını aşan bir konuşma olduğu anlaşıldı. O sebeple, arkadaşlarımızın deklarasyon konusundaki duyarlılığını tekrar dikkate almak suretiyle açıklama yapmayı, yine, kendilerinin müşterek imzasına sunmayı bir görev biliyorum. Teşekkür ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

FİKRET UZUNHASAN (Muğla) – Sözümlü geri alsın.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, millî davalar, ne şahıslarıdır ne gruplarıdır; milletindir. Biz de, burada, milleti temsil etme gayreti içerisinde görev yapmaya çalışıyoruz.

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Millete hakaret etti.

SEDAT ÇEVİK (Ankara) – Abdüllatif Şener Beye söyleyin Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sözlüm hepinize efendim.

Sayın milletvekilleri, laik bir ülkede “kutsal”, “kutsî” kavramları olmaz; ama, olsaydı, bu laik ülkede en kutsal yer, bu çatı olurdu ve bu ülkenin ve bu çatının da en kutsal yeri, bu kürsü olurdu. Hepimiz, bir bakıma, bu kürsünün sâlabetini, hürriyetini ve fikirlerin ifadesini sağlamak üzere, sırası geldiğinde konuşmak üzere buradayız. Zannediyorum, Divanın da en önemli görevlerinden biri, sizlerin fikirlerinizi en rahat şekilde söylemenizi sağlamaktır.

Şu anda, bir oylama yapmak zorundayım; çünkü, burada diğer öncelikli bir görevimiz de, sizin oylarınızı en sıhhatli bir şekilde; yani, sizin iradenizi en sıhhatli bir şekilde tespit etmektir. Yapmak zorunda kaldığım oylama, Çeçenistan konusundaki genel görüşme önergesinin öngörüşmesiyle ilgili, genel görüşmenin açılıp açılmamasıyla ilgili bir oylamadır.

Genel görüşmenin açılmaması, yanlış yorumlanmaya çok müsait bir karar olabilir; bu bakımdan, çok sakın bir ortam içerisinde, grup başkanvekillerimizin yanlış yorumlanmayacak bir orta yol bulması... (DYP sıralarından “ara verin” sesleri) Bu meselenin en iyi şekilde çözülmesi için, yanlış yorumlanmayacak bir çözüme ulaşılması için, belki de, hepimize düşen görevlerin olduğu bir noktadayız.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Biz, hassasiyetimizi dile getirdik. Bizim hassasiyetimiz, Milliyetçi Hareket Partisine yapılacak herhangi bir konuşma değil veya herhangi bir şekilde hedefini Milliyetçi Hareket Partisine yönlendirmiş değil. Bizim hassasiyetimiz, Türkiye Cumhuriyeti Devletini küçük düşüren, Parlamentoyu küçük düşüren ve Türk Devleti içerisinde bir Rus lobisinden bahsedilmiştir. Bunu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin kabul etmesi mümkün değildir. Asıl, zabâlinizin, arkadaşımızı ikaz etmek suretiyle, zabıtlardan çıkarılmasını, Türkiye Cumhuriyeti Devleti içerisinde “Rus lobisi” diye böyle bir lobinin akla hayale gelmesinin mümkün olamayacağını, lütfen, bu kürsüden bunu idrak ettirmeniz lazım. Sayın Başkanım, aksi takdirde uzlaşmanın olması mümkün değildir. (MHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Çünkü, o zabıtlarda olduğu müddetçe, böyle bir lobinin muhafaza edilmesi konusunda, hem hükümet hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi ...

Sayın Başkan, şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi olarak bize yönlendirilen herhangi bir suçlamadan dolayı değil, Türk Devletine yönlendirilen bir suçlama bahis konusu olduğu için hassasiyetimizi ortaya koyduk.

Bir konsensüs meydana gelmişti, bunu arkadaşımız dinamitledi. (MHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bu dinamitlemeyi ortadan kaldırmadığı müddetçe... Türkiye Cumhuriyeti Devletine “Rus Lobisi vardır” diye hakaret etmeye, hele hele bir milletvekilinin hakkı yoktur.

Sayın Başkanım, zabıtları aynen okuyorum: “Maalesef, Cengiz Çandar’ın ifadesiyle, olaylardan açıkça anlaşılıyor ki, devlet sistemi içerisinde Rus lobisi yerleşmiştir.”

EMİN KARAA (Kütahya) – Hani, nerede?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Değerli Başkanım, şimdi, bu kelimeyi, bu kürsüde geri alıp, bu zabıtlardan çıkarmadığı müddetçe, Türkiye Cumhuriyeti Devletini böyle gören bir gözün olduğu yerde, burada, konsensüsle nasıl teşkil edeceğiz?

Onun için, sizden istirham ediyorum; arkadaşımız, kürsüden sözünü geri alsın. Sözünü geri alsın, ondan sonra, Milliyetçi Hareket Partisi olarak altını imzalıyalım. (MHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

YAŞAR TOPÇU (Sinop) – Sayın Başkan, 5 dakika ara verin.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen yerimize oturalım.

Grup Başkanvekili İsmail Kahraman söz istedi; buyurun Sayın Kahraman, oturduğunuz yerden... (Gürültüler)

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; eğer, bu şekilde bir hitap meselesi olursa, zannediyorum, arkadaşlarım konuşurken benim söyleceklerimi duyamayacaklardır; ben de, meramımı ifadede güçlük çekeceğim. Müsaade buyurlarsa, herkes-yerine otursa... Bir maruzatım var; onu arz edeyim... (Gürültüler)

Arkadaşlarımdan rica ediyorum...

BAŞKAN – Efendim, lütfen, yerlerinize oturunuz.

Sayın milletvekilleri... Sayın milletvekilleri... Sayın Kahraman'ı dinledikten sonra, muhtemelen ara vereceğiz; ama, lütfen... Sayın Kahraman belki bize yardımcı olacak...

Buyurun.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Efendim... Sayın Köse, müsaade buyurursanız... İsmail Bey...

BAŞKAN – Efendim, lütfen, yerlerinize oturunuz.

Buyurun efendim.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu tablo, şu heyecan, esasında, bütün Meclisimizin, milli konulardaki ortak görüşünü, milli ruh ve kültür sahibi olduğunu ifade ediyor. Sayın Köse'nin ısrarla üzerinde durduğu "Türkiyemizde Rus lobisi olmaz" sözü, "hükümetimiz milli konularda eksik kalmaz" sözü, bir milli heyecanın, hissin ifadesidir, takdire değerdir.

Sayın Abdüllatif Şener'in kendisi Çeçen asıllıdır ve içi yanmaktadır...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Hepimiz Çeçeniz... Hepimiz Çeçeniz...

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Efendim, hepimiz Çeçeniz; ama, can var, canan var...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Hepimiz Türküz...

İSMAİL KAHRAMAN (Erzurum) – İsmail Bey, müdahale etmeyin lütfen ve bu müdahalelerinize, maalesef, durumu daha da sıkıntıya sokuyorsunuz...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım efendim...

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Zannediyorum, yanlış ediyorsunuz. (MHP sıralarından gürültüler) Olmaz efendim... Müsaade edin ama... Deminden beri konuşuyorsunuz...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım efendim...

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan, kusura bakmayın, Genel Kurulda görüşmeler, konuşmalar, Genel Kurula hitaben yapılır, şahıslara yapılmaz; ona dikkat etmiyoruz, o da biraz ırmandırıyor heyecanı.

Abdüllatif Bey mevzuun çok yakından içerisinde; hani, ateş düştüğü yeri yakar misali... (MHP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar, gürültüler) Efendim, müsaade edin, ben demiyorum ki, siz ondan daha az hissiyat içerisindesiniz; ama, bir durumu değerlendirirken de, objektif bir bakış olsun istiyorum.

Şimdi, bütün dünyaya karşı bir imtihandır bu ve bir tavidir bu. Meclis, çok güzel bir tavır sergiledi; hiçbir grupta farklı bir düşünce yok ve bir yanlış ifadenin, belki de -kendisi de ifade etti burada- meramı ifadedeki aşmanın bir durumu var.

Sayın Başkan, zatiâliniz müsaade buyursanız, kısa bir ara vererseniz, biz, grup başkanvekilleri olarak bir araya gelelim ve bu millî bir konsensüslü -teamüldür genel görüşmelerden sonra- kalem alalım. Zira "görüşmelere ihtiyaç yoktur" sözü yanlış anlaşılabilir ve bizi, iki ayrı görüşteymiş gibi, oylamada ters duruma düşürür. Bir metin kaleme alırız ve biz, bunu, beş grup başkanvekilli hallederiz. Aramızda bir fark görmüyorum; çünkü, millî meselelerde tam bir bütünlük içindeyiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Köse, buyurun efendim.

Lütfen, kısa...

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Efendim, sonu gelmez bunun.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Karşılıklı konuşmalarla nereye varılmak isteniyor?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Ara verelim...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, ara vereceğim; yalnız, birbirinizi anladıktan sonra ara veriyim istiyorum.

Buyurun.

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Sözüü geri alsın.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum; inşallah, sabrınızı tatmıyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah; buyurun efendim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Bunların hepsi uzlaşma içindir. Biz medenî insanlarız; ama, medenî olmamız, millî değerlerimize saldırmaya müsait değildir; bunu tekrarlıyorum (MHP sıralarından alkışlar) ve diyorum ki, bakın, Değerli Başkanım, zatiâlinizin de hassasiyeti olduğunu bildiğim için üzerinde ısrarla duruyorum; beraberce, aynı müessesede çalışan insan olarak söylüyorum... Aynen ifadesi, gazeteciye geçiyorum, kendisi tekrarlıyor, bastırarak vurguluyor beyefendi kendi tabiriyle. Türkiye Cumhuriyeti Devletine bu sözü söylemesini ben hazmedemiyorum, benim Grubum da hazmetmez bunu. Bakın, ifadesi şudur: "Devlet sistemi içerisinde âdeta bir Rus lobisi yapılmıştır, yerleşmiştir." Yani, şimdi, bunları söyleyecek, gazetecinin sözünü söyleyecek ve hâlâ özür dilemeyecek.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Değerli Başkanım, bunu masumane bir konuşma olarak kabul etmemiz mümkün değildir, bunu süratlısın olarak da kabul etmemiz mümkün değildir. Sayın Başkanım, istirhamım, lütfen, çıksın, 65 milyonun devleti, Türkiye Cumhuriyeti Devleti içerisine, yabancı unsurlara, yabancı devletlere, devletimizin veya milletimizin...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika efendim. Sayın Köse sözünü tamamla.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – ... menfaatları aleyhine herhangi bir lobi oluşmamıştır; buna hiç kimse müsaade etmemiştir; hiçbir şekilde de müsaade edilmeyecektir.

Arz ederim.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan, ara verdikten sonra konuşalım.

BAŞKAN – Vereceğim... Vereceğim...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, lütfen meseleyi çözücü beyanda bulunun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Evet, meseleyi çözücü bir beyanda bulunmak istiyorum...

BAŞKAN – Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, konuşmamı yapmak için kürsiye çıkmadan önce, iktidar partileri gruplarına bir ortak deklarasyon metni, taslağı sundum. Dedik ki, bu müzakerelerin sonunda bu ortak deklarasyonu yayınlayalım. Maalesef, MHP hariç -daha sonra Anavatan Partisi de aynı noktaya geldiler- özellikle DSP Grubu...

AYDIN TÜMEN (Ankara) – İki arkadaşımız içeride çalışıyordu Sayın Şener

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Demek ki, ben kürsüdeyken... Önce itirazları vardı ortak deklarasyona...

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Konuşma özlürlü bu adama söz vermeyin!

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Şimdi, kürsüdeyken bazı gelişmeler olmuş; ancak, sayın grup başkanvekillerinin, konuşmama hassasiyet göstermeleri, kendileri açısından abartılı bir durumdur, tutumdur. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Efendim, çözücü olmaya çalışın.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, tutanak elimizde... Sayın Köse, aynı tutumu...

BAŞKAN – Sayın Şener, eğer, çözüme yardım olmayacaksa konuşmayın lütfen... Çözüme yardımcı olmayacaksa konuşmayın; çözüme yardımcı olacaksa konuşun. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Lütfen... Bekliyorum...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, sayın grup başkanvekillerinin konuşmaları yardımcı mı oluyor?! İfadem açıktır; bakın, “âdeta” kelimesini iki kez vurgulamışım. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler) “Âdeta” kelimesini iki kez vurgulamışım. Özenle seçilmiş kelimelerdir... (DSP ve MHP sıralarından gürültüler) Özenle seçilmiş kelimelerdir... Söylediğim cümlelerde tavih edilmesini gerektirecek bir durum yoktur; çünkü, “âdeta” demek, “vardır” demek değildir; “âdeta” dediğiniz zaman farklı bir şey kastedilmiştir. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Peki Sayın Şener; teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, lafın uzamasında fayda yok.

ERDOĞAN TOPRAK (İstanbul) – Sayın Başkan, “âdeta” kelimesinden sonra onu söylüyor!

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Ara verin Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, sükûnetinizi muhafaza edin lütfen... (DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

Sayın milletvekilleri, müsaade eder misiniz...

MUŞA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, oylayalım bitsin...

BAŞKAN - Efendim, oturun lütfen...

Sayın milletvekilleri, müsaade edin efendim.

MUSA UZUNKAYA (Samsun) – Sayın Başkan, oylayalım bitsin...

AYDIN TÜMEN (Ankara) – Sayın Başkan, konuya açıklık getirmek istiyorum efendim...

BAŞKAN – Müsaade edin efendim...

Şimdi, genel görüşme açılıp açılmamasını oylama noktasındayız. Böyle bir millî meselede genel görüşme açılmaması istikametinde oy kullanılması, hiçbirimizin içine sinmeyecektir. Aynı meseleyi Kıbrıs konusunda yaptık. Öngörüşmeyi yaptık, sonra bir deklarasyona bağladık. Aslında, orada da genel görüşme açılmamasına karar verilmişti; ama, bir deklarasyonla, genel görüşme açılmasından çok daha müessir, çok daha sonuç doğurucu bir metne ulaştığımızı düşünüyorum. Şimdi de, hep kalben birleştiğimiz, ana konularında ittifaktan asla ayrılmadığımız ve her türlü fedakârlık konusunda da birleştiğimiz bir ulvî davada şahısların söylediği kelimeler, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ulaşacağı neticede bize engel teşkil etmemelidir. Her birimiz... (DSP sıralarından “sözünü geri alsın” sesleri, gürültüler)

Sayın milletvekilleri, farz edelim ki, bir milletvekilimiz sizin tasvip etmeyeceğiniz bir kelimeyi söyledi. Bu sebepten dolayı... (DSP sıralarından “söyleyen, grup başkanvekili” sesleri, gürültüler) Bu sözden dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisinde yanlış bir karar çıkmasını ister misiniz?! (DSP ve MHP sıralarından “sözünü geri alsın” sesleri, gürültüler)

ERDOĞAN TOPRAK (İstanbul) – Sayın Başkan, Çeçen Halkına en büyük ihaneti, Sayın Grup Başkanvekili yapmıştır.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, 10 dakika ara verin.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) - Ara verin Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, ben ara vereceğim; ondan sonra da oylayacağım, eğer ortada bir metin yoksa...

MEHMET EMRAHAN HALICI (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Halıcı, siz hiç konuşmadınız, siz buyurun.

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) – Sayın Başkan, aslında, bu meselenin çözümü çok basit. Hepimizin hassas olduğu bu konuda, eğer, Grup Başkanvekili, kürsüye çıkar ve sözünü geri alırsa hiçbir sorun kalmayacak. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın Grup Başkanvekiline bir şeyi de hatırlatmak istiyorum. Kelimelerle âdeta oynayarak, deminki ifadesinde kullandığı “âdeta” kelimesinin bir yumuşatma ifadesi olduğunu bize vurgulamak istiyor. Ben, kendisine, aynen, deminki yaptığı davranışın ve sözlerin, Meclise karşı âdeta bir hıyanet içerisinde olduğunu söylersem, kabul eder mi?! (DSP ve MHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, ara vereceğim; tamam.

Sayın milletvekilleri, kullanacağınız oyları, ulaşacağımız neticeyi, Türk dışpolitikasına olacak tesirlerini, Türk kamuoyuna olacak tesirlerini aceleye getirmemek için, görüşmelere...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Başkanım, affederseniz, zataâliniz, bu hususta, görevinizi...

BAŞKAN – Efendim, ben ara vereyim, siz onları kendi aranızda konuşun. (Gürültüler)

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, izin verir misiniz...

Değerli Başkanım, bakın, diyorum ki, eğer, bu deklarasyonun yayınlanmasına yardımcı olarsanız; sizin de bu hassasiyette olduğunuzu söylüyorum ve arkadaşımızın, sözünü geri alması... (Gürültüler)

Değerli Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Aynı hassasiyeti taşıdığınızı bildiğim için ve bu davada, sizin, Meclis Başkanvekilliğinin dışında bir milletvekili olarak da bizimle birlikte olduğunuzu kabul ederek diyorum ki, arkadaşımız, bu sözünü geri almadığı müddetçe bu konsensüs teşekkül etmeyecektir. Bu, bizim şahsî meselemiz değildir; bu, bizim parti meselemiz değildir; bu, hepimizin meselesidir, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin meselesidir. Bu sözünü geri alması lazım.

Teşekkür ederim.(MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

KADİR BOZKURT (Sinop) – Ara verin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Mülsaade eder misiniz...

Sayın Şener, burada, aranan şudur: Devleti tenzih edip etmediğinizi belirtseniz, belki yetecek bu iş.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Sayın Başkan, oylayın! Meclisi oyalamayın!

KADİR BOZKURT (Sinop) – Ara verin Sayın Başkan.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Lütfen oturduğunuz yerden...Lütfen... (Gürültüler)

MEHMET ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – Niye ara vermiyorsunuz Sayın Başkan?!

BAŞKAN – Efendim, hem konuşsun diyorsunuz hem de dinleniyorsunuz... Dinleyin efendim.

Konuşacak mısınız Sayın Şener?

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan, ara vereceğim dediniz, vermiyorsunuz.

MEHMET ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – Niye ara vermiyorsunuz Sayın Başkan?!

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, söylediklerim, bir köşe yazarından alınmıştır. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler) Ve de, hükümet, iktidar, bu cümleyi tekzip etmemiştir, tekzipini talep etmemiştir. Bir köşe yazarından, bir aydır bu cümleyi tekzip etmeyenlerin, burada... (DSP sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Peki, anlaşıldı... Anlaşıldı...(DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

Sayın milletvekilleri...(DSP ve MHP sıralarından "sözünü geri alım" sesleri)

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Oylansın.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, biz, burada, Sayın Şener'in sözlerinin tasvip edilip edilmediğini oylamayacağız. Biz burada Çeçenistan'la ilgili bir görüşmeyi oylayacağız; Sayın Şener'in sözlerini ister tasvip edersiniz, ister etmezsiniz...

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Fazilet Partisinin zihniyeti o yönde. (Gürültüler)

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan...

YAŞAR TOPÇU (Sinop) – Sayın Başkan, deminki tasarrufunuz doğrudur; 10 dakika ara verirsiniz, arkadaşlarımız aralarında konuşurlar... (MHP sıralarından "Sözünü geri alsın" sesleri) Tamam işte, onun için bir 10 dakika ara verelim diyorum.

BAŞKAN – Ara vermiyorum, lütfen. (Gürültüler)

Zeki Bey, siz ne diyorsunuz?..

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, Zeki Bey, iki saatir söz istiyor; mülsaade ederseniz, konuşsun.

Buyurun.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; bütün siyasî partilerin grup başkanvekillerinden, milletvekillerimizi yerlerine oturtmalarını, hassaten, rica ediyorum. Bu meseleye de, bu Meclis her meseleye çözüm bulduğu gibi bulacaktır; ama, Meclisin ve devletin manevi şahsiyetiyle ilgili olarak, bu Mecliste de hiçbir karar, bu milletvekilleri tarafından kabul edilemez; açık söylüyorum. Dolayısıyla, biraz önce, Fazilet Partisi Grup Başkanvekili bu konuyla ilgili olarak meselesini ortaya koyarken, belki istemeden, Meclisin ve... (Gürültüler)

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Sayın Başkan, Meclisi yönetin!.. Ya oylayın, ya da ara verin!

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkan, herkes ayakta, böyle görüşme olmaz..

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – ...Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hak etmediği bir cümle kullanmıştır; bunu geriye almak mecburiyetindedir. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, gayet güzel, Çeçenistan'la ilgili Rusya'nın yapmış olduğu uygulamalarla ilgili meseleleri gündeme getiren Fazilet Partisi Grup Başkanvekili sayın arkadaşımıza sesleniyorum ve özellikle de kendisinden rica ediyorum; bu Meclisin konsensüsünü bozmadan, Meclisin tümünün, müşterek konsensüste, müşterek bir bildiride mutabakat sağlanarak, Meclisin topyekûn hareket etmesinde ilkerminin ve Çeçenistan'ın menfaati vardır. Dolayısıyla, bu cümleyi kürsiden geri almasını, hassaten, kendisinden rica ediyorum. (ANAP sıralarından alkışlar)

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Ercan...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Hayır, Sayın Ercan konuşsun.

Buyurun. (Gürültüler)

Efendim, lütfen yerinize oturun... Sayın milletvekilleri, lütfen yerinize oturun...

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Efendim, arkadaşlar yerine oturmadan sizi anlamaları mümkün olmaz. (Gürültüler)

Sayın milletvekilleri...

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika efendim, Sayın Ercan'a söz verdim.

Sayın milletvekilleri, lütfen yerinize oturun... Sayın milletvekilleri, yerinize oturmazsanız birleşime ara vermek zorunda kalacağım... Lütfen yerinize oturun... (Gürültüler)

NEJAT ARSEVEN (Ankara) – 5 dakika ara verin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen yerinize oturun... (Gürültüler)

Sayın milletvekilleri, lütfen sükûnetinizi muhafaza edin...

Sayın Ercan, müsaade ederseniz bir şey söylemek istiyorum.

Bu mesele, Meclise bu kadar mal olmuş olmasa, benim için oylamayı yapıp bitirmekten çok kolay hiçbir şey yoktur, bir anda oylamayı yaparım ve biter; ama, Meclise mal olmuş bir meselede yanlış bir karar almayalım istiyorum.

KADİR BOZKURT (Sinop) – Sayın Başkan, nasıl konuşuyorsunuz böyle!.. Meclis, yanlış karar alır mı?!

BAŞKAN – Sayın Ercan, buyurun efendim.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkanım, Çeçenistan'la ilgili genel görüşme önergesinin öngörüşmelerini yaptık, tamamladık. Çok önemli bir konuyu Genel Kurul görüştü. Bu konu, şahsî mesele haline getirilemez, hiç kimsenin de hakkı yok. Bu, bir grubun meselesi değil; bu, bir milletvekilinin, şahsen, ona münhasır bir konu da değil.

ULAŞTIRMA BAKANI ENİS ÖKSÜZ (İçel) – Grubu sahip çıkıyor... Özür dilemesi lazım.

KADİR BOZKURT (Sinop) – Bakarsın, otur! (MHP sıralarından gürültüler)

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevi ve sorumluluğu altında. Öyle görüyorum ki, burada, bazı milletvekili arkadaşlarımız, karşılıklı bir pazarlık konusu içindeler. (MHP ve ANAP sıralarından gürültüler) Herkes nefsini aşsın... Falanca sözcü böyle söyledi... Söyledi, söylemedi tartışmasını geride bırakalım. Milletimiz, televizyonları başında bizleri izleyen vatandaşlarımız, bizden, şimdi ortak bir kararlılık bekliyor.

Sayın Başkan, sizin de, Meclisi yöneten olarak iki seçeneğiniz var: Ya ara vereceksiniz, gruplar kendi aralarında görüşecek ya da genel görüşmenin öngörüşmeleri tamamlandığına göre, oylama yapmak zorundasınız. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından gürültüler) Bir görelim, oylama yapılıp da renginizi bir görelim, herkesin bir rengini görelim beraberce, herkesin bir rengini görelim... (DYP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, ben, bu kürsüye çıkarım, bu Mecliste, hangi grupların neyi istismar ettiklerini bir bir tatad ederim burada. (Gürültüler) Dolayısıyla, bunları geride bırakalım. Eğer, ortak bir tavır sergilenecekse, milletin de bizden beklediği budur.

Sayın Başkan, sizin de, tekrar ediyorum... (Gürültüler)

Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz... (Gürültüler)

BAŞKAN – Efendim, yerinize oturun. (Gürültüler)

MÜCAHİT HİMOĞLU (Erzurum) – Özür dilesin! Çıksın, özür dilesin! Tabii, özür dileyecekse.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkan, ya ara vereceksiniz ya da oylayacaksınız; başka bir seçeneğiniz yok.

MÜCAHİT HİMOĞLU (Erzurum) – Milli mesele... Türkiye Büyük Millet Meclisinin meselesidir...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, 10 dakika ara verin.

BAŞKAN – Efendim, yerinize oturun lütfen.

Sayın Şener, herhangi bir şey söylemek ihtiyacında mısınız?

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Hayır.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, saat 23.30'a kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 23.18

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 23.56

BAŞKAN: Başkanvekili Mehmet Vecdi GÖNÜL**KÂTİP ÜYELER: Cahit Savaş YAZICI (İstanbul), Mehmet AY(Gaziantep)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33 üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

**VI. – GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE
MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)**

A) ÖNGÖRÜŞMELER (Devam)

1. – FP Grubu adına Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, Çeçenistan ve Kuzey Kafkasya'ya yönelik izlenen dış politika konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/6) (Devam)

BAŞKAN – Genel görüşme önergesinin öngörüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi, genel görüşme açılıp açılmaması hususunu oylarınıza sunacağım. (MHP sıralarından gürültüler)

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Ne oyluyorsun; oylama falan yok! Ya özür dileyecek...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Devleti hepimizin başının tacıdır; onun üzerinde en ufak bir tartışma bile açmayız. Herkesin sözlü kendisine aittir. (MHP sıralarından gürültüler)

ABDÜLKADİR AKCAN (Afyon) – Olur mu öyle şey canım!.

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz... Müsaade eder misiniz... (MHP sıralarından gürültüler)
Müsaade edin efendim...

Ben, sizin hissiyatınıza tercüman olarak, Sayın Şener'e soruyorum; söyleyeceği herhangi bir şey var mı?.. Yok.

VEYSEL CANDAN (Konya) - Sayın Başkan, oylamaya geç.

BAŞKAN – Efendim, lafı uzatmak yanlışır. Oylamaya geçtik; oylayacağız.

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) – Oylayamazsın böyle bir şeyil..

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun İsmail Bey, bir şey mi diyeceksiniz?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, 63 üncü madde gereğince, usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Köse, zannediyorum, uygulamam konusunda usul hakkında söz istiyor.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Çok kısa olmak üzere, usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN – Hay hay efendim; usul hakkında her söz her şeye tekaddüm eder.

Buyurun efendim.

(MHP sıralarından alkışlar)

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, niye söz verdiniz?

VIII. – USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

I. – (8/6) esas numaralı Meclis araştırması önergesinin görüşülmesi sırasında, Başkanın tutumu hakkında

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bakan, bu ay ramazan ayı. (FP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Dinleyelim efendim... Lütfen oturalım...

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Bugün, Cenabı Peygamberimizin "haram ayları" dediği, kâfirlerle dahi savaş yapılmayacağı şeklinde men koyduğu ve hepimizin saygı duyduğu... Hepimiz de bu mübarek aya saygı duyan insanlarız.

Bir hususu hatırlatmak istiyorum; bakan, bayrağın olmadığı yerde ibadet yapamıyor Çeçen kardeşlerimiz, devletin olmadığı yerde ibadet yapamıyor Çeçen kardeşlerimiz; ama, Türkiye Cumhuriyeti Devleti var, bayrağımız var ve ibadetimizi yapıyoruz. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı...

MEHMET ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – Usul bu mu Sayın Başkan?

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Sayın Başkanım, müsaadenizle...

Sayın Abdülatif Şener, ne sürçülisan ettiğini ne de yanlış bir kelime kullandığını hiçbir şekilde ifade etmiyor; tekrar vurguluyor ve devam ediyor: "Rus lobisi yerleşmiştir, bunu açıkça ifade ediyorum." Geçiyorum.

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) – Baştan oku!..

İSMAİL KÖSE (Devamla) – "Bu lobi hükümeti yanlış yönlendirmektedir." Yani, devletin içerisinde bir lobi var, Rus lobisi var, Rus etnik yapısından bir lobi var ve bu lobi Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini de yönlendiriyor diyor. "Bu lobinin ayakları nerelere kadar uzanıyorsa, en kısa zamanda tespit edilmelidir. Türkiye'nin menfaatları bu lobinin yönlendirmelerine kurban edilmemelidir."

Değerli arkadaşlarım, bakan, kendisinin içerisinde bulunduğu haleti ruhiyesini konuşmasına intikal ettirmiş, burada zabıtlara geçmiş ve tekrar devam ediyor: "Geçen yüzyılda, koyu Rus yanlısı Mahmut Nedim Paşa adlı bir sadrazam vardı.

Değerli arkadaşlarım, anlaşılan odur ki, Cumhuriyet döneminde, Mahmut Nedim Paşaların sayısı artmışa benziyor. (DYP sıralarından alkışlar)"

Evet "DYP sıralarından alkışlar".

ABDULLAH GÜL (Kayseri) – Bunda ne var?

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Şimdi, bir şeyi hatırlatmak istiyorum. Burada, kardeşiz, duygularımız bir yere kilitlendi, bir yere konsantre olduk. Bu konsantrasyonumuzu bozmak için bir dinamit konuluyor. Kim bu dinamiti koyan; Çeçen olduğunu iddia eden ve Çeçen haklarını savunma heyecanını gösterme durumundaki olan... (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin içerisinde, gayri resmî, illegal veya bizim milletimizin herhangi bir unsurundan olmayan hiç kimse yoktur, hele devlet görevlisi olarak hiç kimse olmaz.

Dolayısıyla, bunu bir inat meselesi yapma Sayın Şener... Sayın Şener, ben, size sesleniyorum; bunu, bir inat meselesi yapma... (FP sıralarından "Usul bu mu?" sesleri, gürültüler)

(MHP ve FP milletvekillerinin birbirleri üzerine yürümeleri)

BAŞKAN - Yerinize oturun efendim, yerinize...

Sayın Sobacı, lütfen...

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) - Efendim, zatâliniz, biraz sükûnete davet edecek yerde, dinamiği siz koyuyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen yerinize oturun efendim...

Sayın milletvekilleri, yerinize oturmazsanız ara vereceğim...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Sayın milletvekilleri...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri... Sayın milletvekilleri, yerinize oturun; yoksa, ara vereceğim. (MHP ve FP sıralarından gürültüler)

İdare amirleri, lütfen göreve...

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) - Sayın Başkan, böyle usul konuşması olmaz; kapatacaksınız ya da ara vereceksiniz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri... Yerinize oturun efendim, yerinize oturun... (MHP ve FP sıralarından gürültüler)

MURAT AKIN (Aksaray) - Ara ver Başkan... Ara ver...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Hayır, ne arası kardeşim?! Ne arası veriyor?! Konuşma yapıyoruz.

YAŞAR TOPÇU (Sinop) - İdare amirleri Sayın Başkan... İdare amirleri...

BAŞKAN - Söylüyorum efendim, idare amirleri görev başına diyorum.

Efendim, yerinize oturun lütfen... (MHP ve FP sıralarından gürültüler)

YAŞAR TOPÇU (Sinop) - İsmail Bey yatıştırmaya çalışın .

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Toparlayacağım; ama, otursunlar...

BAŞKAN - Yerinize oturun!.. Yerinize oturun!..

ŞÜKRÜ ÜNAL (Osmaniye) - Tahrik etmeyin.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Tamam kardeşim, ben söylüyorum; ben tahrik etmiyorum.

(FP ve ANAP sıralarından "Sayın Başkan bitirin" sesleri, gürültüler)

Hayır, niye bitiriyor kardeşim, niye bitiriyor?! Gel, özür dile!

MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) - Başkanım, kapatın; hepimiz ayağa kalktık...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Sayın Başkanım... Sayın Başkanım, bir saniye... Bitireceğim.

BAŞKAN - Hayır kapatacağım...

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Hayır, bir saniyenizi ıstırham ediyorum, bitireceğim.

BAŞKAN - Dinleyen yok ki... (Gürültüler)

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Bakın, geçti arkadaşlarımız.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) - İsmail Bey konuşmayın.

İSMAİL KÖSE (Devamla) - Hayır bir şey olmaz...

Değerli milletvekilleri... Değerli milletvekilleri... Sayın milletvekilleri, lütfen oturur musunuz... (Gürültüler)

BAŞKAN - Efendim, yerinize oturun lütfen.

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, bakın, söylediklerimi lütfen takip etmenizi istihdam ediyorum. Sayın milletvekilleri, bakın, bir söz söylüyoruz; burada...

VEYSEL CANDAN (Konya) – Başkanım, kapatın...

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Değerli Başkanım... Bakın, tekrar istihdam ediyorum Sayın Başkanım... (Gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Köse, bir dakika mitsaade eder misiniz.

Değerli arkadaşlar, yerinize oturmazsanız ara vereceğim; ancak, ara vermekle bir yere varılmıyor. Yerinize oturun, sayın hatibi dinleyin lütfen...

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Değerli Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Köse, siz de lütfen yalnız usul hakkında...

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Bakın efendim, usul hakkında söylüyorum...

VEYSEL CANDAN (Konya) – Neresi usul hakkında bu konuşmanın?!

BAŞKAN – Efendim, yerinize oturun lütfen...

VEYSEL CANDAN (Konya) – Neresi usul hakkında?!

BAŞKAN – Biraz sabırlı olalım efendim, bunu bitirmek zorundayız.

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Rahatsız mı oldun Sayın Candan, rahatsız mı oldun?!

VEYSEL CANDAN (Konya) – Hakaret ediyorsun, usul hakkında konuşma mı bu?! (MHP sıralarından gürültüler)

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Rahatsız mı oldun?! (FP sıralarından gürültüler "ne rahatsızlığı" sesleri)

VEYSEL CANDAN (Konya) – Tahrik etme ya...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Köse, lütfen...Tahrik etme...

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri... (MHP ve FP sıralarından gürültüler)

NURETTİN AKTAŞ (Gaziantep) – Yeter artık Sayın Başkan... (MHP ve FP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Efendim, yerinize oturun lütfen... Yerinize oturun...

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Sayın Başkanım, işte, benim aylardan bu yana söylediğim, aylardan bu yana üzerine titrediğim konu buydu. (MHP ve FP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Efendim, yerinize oturun lütfen...

İSMAİL KÖSE (Devamla) – Bu güzel havayı bozmamak ve bu verimli çalışmalarını engellemek için, sabretmenin çok önemli bir faktör olduğunu her zaman söyledik. Lütfen, konuşmalarımıza dikkat edelim, lütfen birbirimizi tahrik etmeyelim. Hassasiyetlerimiz vardır, hepimizin hassasiyeti vardır. Burada, Türkiye Cumhuriyeti Devletini mukaddes kabul etmeyen herhangi bir insanın olduğunu da kabul etmiyorum; ama, bir söz sarf edilmiştir. Bu sözün geri alınması gerekiyor. Bu söz, benim şahsî meselem değil, Milliyetçi Hareket Partisi Grubunun da meselesi değil. Bu söz, üç siyasi partiden müteşekkil hükûmete yukarıdan aşağıya büyük bir hakaret içeriyor. Ben, hükûmetin adına konuşmuyorum, öyle bir usul de yok; ama, ben, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin sadık bir vatandaşıyım. Bu vatandaşlık görevimi de bir manada yerine getiriyorum ve zatâlinizin üstün devlet görevi yaptığınızı... Aynı mültesesede beraberce olduğumuz ve aynı istikametin duyguları pay-

laştığımız için, sizin adınıza üzülüyorum Sayın Başkanım. Siz, olayı çok basite indirmek suretiyle "efendim olmuştur böyle bir şey, deklarasyonu yayımlayalım, önemli olan, oylama yaparsak sıkıntıya gelirsiniz" şekliyle, iktidar partisini -bir tehdit olarak kullanmak suretiyle önergeyi- böyle yönlendirmeye gitmediğinize de eminim. Sizin de, iyi niyetle, buradan bir netice almak düşüncesinde olduğunuzu biliyorum; ancak bir şeyi daha biliyorum: Bu zabıtlarda, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Rus lobisiyle donanmış olduğunu ve Rusya'nın lehine çalışmış olduğunu söylemek, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olarak sizin... Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bir parçası-sınız. Bakın, üç tane müessesemiz var; idare, yürütme ve yasama.

VEYSEL CANDAN (Konya) – Nasıl usul bu?!

MUSTAFA GÜL (Elazığ) – Sus be kardeşim!

İSMAIL KÖSE (Devamla) – Yasama, devletin bir parçası. Sayın Başkanım, eğer Türkiye Cumhuriyeti Devleti Rus lobisiyle suçlanırsa, Türkiye Büyük Millet Meclisinde de onun uzantıları var demektir. Anayasaya göre...

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Uzantısı orada.

İSMAIL KÖSE (Devamla) – Evet...

Onun için, biz, üç grup olarak, bunu kökünden reddediyoruz. Bu cümlelerin, ister tevil yoluyla, ister maksadını aşmak suretiyle, hangi manada kullandıysa, Türkiye Cumhuriyeti Devletini bu töhmetten elbirliğiyle kurtarmamız lazım. Hani, yine de anlayacağınız dilden hep beraberce söylüyorum: İnelleha meaz sabrin: Allah şabredenlerle beraberdir.

Saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan...

ÖMER İZGİ (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz efendim, gruptan konuşuldu.

Şimdi, ben size 102 nci maddeyi açıklamak zorundayım... Şimdi, geldiğimiz noktada, genel görüşme açılıp açılmamasını oylamak zorundayım. (MHP sıralarından gürültüler)

Bir dakika, sözümü dinleyin...Sözümü dinleyin... Oylanmasını istemiyorsanız, onu da anlayışla karşılarım. Zaten bir saatten beri sabır gösteriyorum; içinizde belki en soğukkanlı benim. (MHP ve DSP sıralarından gürültüler)

SAĞLIK BAKANİ OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) – Yönetiminiz tarafsız değil, biz de sabır gösteriyoruz...

BAŞKAN – Bakın arkadaşlar...

SAĞLIK BAKANİ OSMAN DURMUŞ (Kırıkkale) – Tarafsızlığınızı yitirdiniz, biz sabır gösteriyoruz. Lütfen... Oylayacağım diye tehdit ediyorsunuz. Biz sabır gösteriyoruz; tarafsızlığınızı yitiriyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır.

102 nci madde oylanmasını amir. Ben, İsmail Beyin söz istemesinden, usul hakkında bize yol göstermesini bekliyordum.

EDİP ÖZGENÇ (İçel) – Sizin göreviniz, özür dilemesini sağlamaktır efendim. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi...

EDİP ÖZGENÇ (İçel) – Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsına karşı yöneltilmiş bir haka-

ret vardır.Özür dilemesini sizin sağlamanız gerekir.

BAŞKAN – Sayın milletvekili, defaatle, kendisine söz verdim; özür dilemedi. (DSP ve MHP sıralarından "o zaman, dışarı çıkar" sesleri; FP sıralarından gürültüler)

Affedersiniz... Affedersiniz... Özür dilemesini gerektirecek bir şekilde olmadığını açıkladı.

Şimdi... (DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

YÜCEL ERDENER (İstanbul) – Nasıl olmadı?!

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz efendim.

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Dışarı çıkarılması gerekiyor.

BAŞKAN – Müsaade edin efendim.

ÖMER İZGİ (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ömer Bey söz istiyor; belki, bize yol gösterecek bir şey söyleyecektir.

YÜCEL ERDENER (İstanbul) – Bilmiyorsanız işi, bilenler gelsin. Bu kadar basit efendim. Bu saate kadar sizi dinliyoruz.

BAŞKAN – Hanımefendi, müsaade edin.

Sayın İzgi, mikrofonunuz açıldı; buyurun, konuşun.

ÖMER İZGİ (Konya) – Sayın Başkan, ben, bu olaylara neden olan konuşma sırasında, deklarasyon hazırlığı için salonun dışındaydım. O bakımdan, o zamanki konuşmaları kulağımla duyup, gözümlle görmedim; ancak, şimdi gelen zabıtları incelediğimde, daha, konuşmacı Sayın Şener, "Türk Devleti" adından bahsedip, içine de "Rus lobisi"ni soktuğu zaman, zataâlinizin, İktidârın 66 ncı maddesi gereğince, derhal, sözünü kesmeniz gerekirdi. (MHP ve DSP sıralarından alkışlar) Ayrıca, ikazlarınıza rağmen aynı konuşmaya devam ederlerse, salondan çıkarılmaya kadar ceza vermeniz gerekeceğini de sizler biliyorsunuz.

Şimdi, bu durumda, mademki, konuşması sırasında, Başkanlık Divanı olarak gereğini yerine getirmediniz, şu anda getirmenize İktidârta bir engel yok; yani, sayın konuşmacıyı kürsüye davet ederek, konuşmasının tevîl yoluyla, tavih yoluyla, kendisinin bizlerin anladığının dışında konuşma yaptığını söylemesi yeterli olabilir; ancak, buna rağmen, eğer, sayın konuşmacı "ben, sözümü geri almıyorum, sözümün yanlış anlaşılması yönünde de herhangi bir ikrarda bulunmam" derse, o zaman "söylemedim" demesi de işe yaramayacak, o sözlü söylemiş durumuna düşecektir. İşte, ondan sonra, bu Genel Kurul gereğini yapar.

Şimdi, ben, sizleri göreve davet ediyorum. Lütfen, konuşmacıyı çağırın ve Türk Devletinde Rus lobisinin varlığını söyleyip söylemediğini, o anlama gelecek bir ifadeyi kullanıp kullanmadığını açıklasın ve Genel Kurulumuz tatmin olsun efendim.

Teşekkür ederim. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz...

BAŞKAN – Buyurun Bülent Bey.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Yerimden mi?..

BAŞKAN – Yerinizden lütfen.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, yerinizden...

ABDULLAH GÜL (Kayseri) – Sayın Başkan, o kadar mesele var; çıksın kürsüden izah etsin, sakın sakın konuşsun; usul tartışması açtınız...

BAŞKAN – Evet, buyurun efendim.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kuzey Kafkasya ve Çeçenistan olaylarıyla ilgili genel görüşme açılıp açılmamasına ait öngörüşme yapıldı. Bütün grupların değerli temsilcileri önemli konulara temas ettiler ve gerçekten faydalı bir görüşme oldu. Grup sözcümüz ve bu önerenin ilk imza sahibi Sayın Şener, konuşmasını 30 dakika olarak yaptı; 20 dakikası Grubumuz adınadır, 10 dakikası şahsı; yani, imza sahibi adındadır. Yarım saatlik konuşmanın bütünü incelendiği takdirde, bu konudaki hassasiyetinin hangi boyutlarda olduğu açıkça görülür. Yıllarca hukukçuluk yaptık... (DSP sıralarından "oo!" sesleri)

Lütfen, istihza etmeyin... Bakın, gece saat 12.00'yi geçti ve üzüntü duyan bir arkadaşınız olarak konuşuyorum.

Bir konuşmada yanlışlık olup olmadığı, bir kitapta suç işlenip işlenmediği, bir cümleden, bir sayfadan hareket edilerek bulunmaz; bütününe bakılır, ne amaçlandığı anlaşılır. (MHP sıralarından gürültüler)

Müsaade eder misiniz arkadaşlar...

BAŞKAN – Efendim, dinleyelim lütfen.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, itiraz edilen noktaya da geleceğim. Sayın Şener, bu konuşmada, bir hususun üzerinde durdu; hiç tepki almadı. Hatta, şu anda en çok tepkiyi gösteren partimizin üyeleri bile "çok doğru" dediler, tasdik ettiler. O da şuydu: Bugün, Türkiye'nin dış politikasıyla ilgili bir konu görüşülüyor, Sayın Dışişleri Bakanı ve Kafkaslar'la ilgili bakanlığın bürokratları, bu toplantıya katılmadılar. Bu, gerçekten dikkat çekici bir olaydı; ama, bunu herkes kabul etti, uygun gördü ve makul gördü, bu konuda bir itiraz olmadı.

İkincisi, Sayın Başbakan'a atfedilen ve gerçekten, televizyonda da söylendiği zaman hepimizin işittiği "Çeçenistan'ı, Rusya'nın bir iç meselesi olarak görme" ifadesi konuşuldu, bunda da tepki olmadı; çünkü, bu da bir gerçektir. Rusya'ya niçin gittiği soruldu; bunun da zamansız ve yersiz olduğu ifade edildi. Bu konuda da, sanıyorum, sükûtle takip edilen bir konuşma oldu. (DSP sıralarından gürültüler)

ERDOĞAN TOPRAK (İstanbul) – Sonuca gel...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkanım, bir konuya gelindi ki, orada tepki oldu. Sayın Köse, DSP'li sayın arkadaşlarımız ve hemen hemen herkes, bu konuda bir yanlış anlaşılma olduğunu düşündü. (DSP sıralarından "düzeltsin o zaman" sesleri) Siz, doğru anlamış olabilirsiniz; ama, Anayasanın 83 üncü maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine kürsü masuniyeti veriyor ve konuşmasında eğer yanlışlık varsa, Sayın İzgi'nin ifade ettiği gibi, bir konuda, Sayın Başkan görevini yapıyor. Burada itiraz edilen söz -zabıtlara baktığımız zaman- şudur: Rusya ve Çeçenistan olayları birlikte incelendiğinde, Türk dış politikasının ve Sayın Başbakanın Rusya ziyaretinin niçin zamansız olduğu köşe yazarlarınca ortaya konuldu, denildi ki "Rusya'da Türk müteahhitlerin büyük ölçekte işleri var. Rusya, kuvvetli bir sınırdışımızdır, ülkemize yakındır, Türkiye üzerinde emelleri vardır. Rusya'yla ilişkilerin iyi olmasında, Türk dış politikası adına faydalar umulmaktadır." Bu köşe yazarlarından bir kısmı, işi biraz daha ileri götürdüler, tahlil ettiler. Bunlardan birisi de, Sabah Gazetesinin yazarlarından Sayın Cengiz Çandar'dır; köşesine aldığı bir yazısında "acaba, Türkiye'de bir Rus lobisi mi var" diye bir köşe yazısı yazdı. Eğer, tutanağa bakılırsa -lütfen,

sabrınızı istirham ediyorum- Sayın Şener'in ifadesi şudur: "Bir gazetenin yazarlarından birisi Türkiye devlet sistemi içerisinde âdeta bir Rus lobisi mi vardır" gibi bir cümleyi konuştu.

Bir defa şuna dikkat etmemiz lazım...

ERDOĞAN TOPRAK (İstanbul) – Sayın Başkan, dahası var, devamı var...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Efendim, takdir sizlerin.

Şimdi, ben, duyguların ve hislerin iyice ayağa kalktığı, akıl ve mantığın biraz uzaklara kaçtığı bir zamanda konuşuyorum; ama, burada, hakikaten hepimiz birer Çeçeniz; kimse bunu kendisine bir mazhariyet gibi görmesin. Hepimiz birer Çeçeniz. Nasıl Bosna-Hersekli gibi olduysak, nasıl Kosovalı olduysak, nasıl zulme uğradığı zaman Filistinli olduysak, bugün de, burada, hepimiz birer Çeçeniz. Dindaşlarımızın, zulme uğrayanların, mağdur olanların haklarını müdafaa etmek için buradayız; onların meselelerine kardeşliğimizi göstermek için buradayız. Bu, sadece Sayın Şener'in vazifesi değil, hepimizin vazifesidir, hepimizin görevidir.

Burada itiraz edilen sözün, bir gazetede çıkan köşe yazısından hareketle yazara ait bir görüş olduğunu Sayın Şener konuşmasında ifade ediyor.

İBRAHİM YAVUZ BİLDİK (Adana) – Ne alakası var?!

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Bunu "âdeta" kelimesi olarak da söylüyor. Türkiye'de birkısım ihalelerin alınmasında Fransız lobilerinin, İngiliz lobilerinin, Amerikan işadamlarının etkisi olduğu söylense, bir zamanların siyasî düşünceleriyle şimdi birbirlerine çok yakın gibi duran iki siyasî partinin temsilcilerinin birbirlerine bağırıp çağırmaları sırasında konuştukları ifadeleri burada konuşmaya kalksak, sanırım birbirimize selam verecek halimiz olmaz. Burada konuşulan, bir köşe yazısında, birisinin Türkiye'de Rus menfaatlarını koruyan bir lobi olup olmadığı konusudur.

Ben, sizin hassasiyetinizi şu noktada kabul ediyorum. Her Türk milliyetçisi, Türk devleti içerisinde Rus lobisi olmaması gerektiğine inanır; bunun sahipleri varsa, bunları da cımbızla ortaya çıkarır ve haklarını görür. Eğer, bu konuyu söylüyorsak, bunda aramızda hiçbir fark yok; ama, Sayın Şener'in bir tek cümlesini 30 dakikalık konuşmanın içerisinde alıp, bunu bir siyasî rant haline getirmeyi, inanıyorum ki, hiçbirimiz aklımızdan geçirmiyor; ama, lütfen hislerimizi değil, şu mukaddes davanın, şu mazlum milletin derdine nasıl çare olabileceğsek... Her şey söylendi. Ben kendi adıma -konuşulanlar, söylenenler, burada ortaya dökülen gerçekler adına değil, ama- bütün arkadaşlarımdan gecenin saat 00.30'unda, 550 milletvekilinin birbirini sevmesi ve bir millî davada millî bir takım gibi görünmesi gayreti içerisinde olmasına inanıyorum ve bu konuda bütün partilerin itirazlarına düşecekleri yapacaklarına inanıyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, müsaade eder misiniz efendim...

Şimdi, geldiğimiz noktadan ileri gidebilmemiz için 102 nci maddenin gereğini yapmama telkinini sizden aldım; yani, diyorsunuz ki "oylama sıkıntı getirir."

MEHMET TELEK (Afyon) – Hayır!

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Görevinizi yapın Başkanım.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Şartlı uygulamayın.

BAŞKAN – Efendim, müsaade eder misiniz...

Şimdi, bu saatten sonra biz iki kanun daha görüşeceğiz. İki kanun daha görüşecek zamanımız da olduğunu zannetmiyorum. İkincisi, aklîselim ve en doğru kararın verilebilmesi için, belki biraz zamana ihtiyacımız var.

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Sayın Başkan, oylayalım.

BAŞKAN – Bakın, şimdi, bunu oylamayı bir sayın üyemiz tehdit olarak kabul etti. Şimdi, tehdit olarak kabul edilmiş bir olayı, benim gündeme getirmem yanlış olabilir; hakikaten yanlış olabilir. Şimdi, İttüzlük, oylama yapmadan, daha ileri gitmeme mani. Anlatabiliyor muyum derdimi... O zaman iki şeyden birini yapacağım. Bakın...

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Sayın Başkan, görevinizi yapın.

BAŞKAN – Efendim, beni dinleyin lütfen... Efendim, beni dinleyin lütfen...

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Lütfen İttüzlüğü ifa edin... Lütfen şartlı konuşmayın...

BAŞKAN – İttüzlük...

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Sayın Başkan, davet etmek bu kadar zor mu geliyor size; davet edin bakalım arkadaş...

BAŞKAN – Hayır, davet ettim.

İttüzlük, şu aşamada oylama yapmamızı istiyor...

AHMET GÜZEL (İstanbul) – O zaman, gereğini yapalım.

BAŞKAN – ...ama, oylamaya karşı, oylamanın getireceği sonuçların, sonra, gayri kabili telafi bir noktada, birbirimizi üzecek noktada olmamamız lazım. Onun için, ben, müsaade ederseniz, toplantıyı kapatmayı düşünüyorum. (DSP ve MHP sıralarından "hayır" sesleri; FP sıralarından "kapatalım" sesleri.) Efendim, yarına kadar bir zaman kazanırız. (DSP ve MHP sıralarından "hayır, hayır" sesleri; FP ve DYP sıralarından "oylayın" sesleri)

MURAT SÖKMENOĞLU (İstanbul) – Oylayın efendim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, her konuşmada tansiyon yükseliyor. Her konuşmada birbirinizi kırarak hareketlerde bulunuyorsunuz. Buradan, benim size... Bu toplantının devamı süresince birbirinizi daha fazla kırmanızı arzu etmiyorum.

HASAN ÖZGÖBEK (Uşak) – Sayın Başkan, Sayın Şener, böyle bir şeyi kastetmediyse buraya çıksın, desin ki...

BAŞKAN – Efendim, kastetmediği, kastettiği kendisini alakadar eder. Ben onu söyledim... (DSP ve MHP sıralarından gürültüler)

HASAN GÜLAY (Manisa) – Sayın Başkan, görevini tam yap!

BAŞKAN – Hayır efendim...

AKİF SERİN (İçel) – Taraf tutmayın Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben onu zorla, herhangi bir harekete... Hiçbir sayın milletvekilini...

M. HADİ DİLEKÇİ (Kastamonu) – Davet et! Davet et!

BAŞKAN – Davet ettim efendim.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkanım, İttüzlükte, Genel Kurulun...

EDİP ÖZGENÇ (İçel) – Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Efendim, lütfen soğukkanlı olur musunuz? Lütfen... Bakın çok sıkıntılı bir durum var.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Evet efendim, buyurun.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Değerli Başkanım, bu Meclis çalışmak için bugün Danışma Kurulunu topladı. Danışma Kurulu kararını Meclisimiz onayladı. Bir tek cümle için, bu Meclis, çalışmalarına ara veremez. Tekrarlıyorum, zatiâlinizin, İctûzûğün 102 nci maddesi de o manada değildir; özür diliyorum. Ben, tekrar, zatiâlinize, İctûzûğün değil, Türkiye Cumhuriyeti Devletine duyduğunuz hassasiyeti hatırlatmak istiyorum ve diyorum ki, bir tek cümle için bakın bu kadar zamanımızı alan bu arkadaşımızın ve kaldı ki, önerge sahibi, kaldı ki, kendi davasına katkıda bulunma düşüncesinde olan bir insan. Tekrarlıyorum, yani, eğer iyiniyetle verilmişse bu önerge, bu sözün geri almak, kendi onurunu kırma dahi -ki kırmayacaktır- hatadan dönmek fazilettir -partisinin ismini de hatırlatıyorum- dolayısıyla, gelip "ben, böyle birşey söyleyemem; ben, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyım, benim devletimin içerisinde Rus ajanı, Rus lobisi olmaz" dememek için direnmesini, tekrar hatırlatıyorum Değerli Başkanım.

İki, oylamayı, kabul edenler, etmeyenler şeklinde değil, Danışma Kurulunda da bir mutabakat sağlanmıştır, konuşmalar yerini bulmuştur, maksat hâsıl olmuştur, genel görüşme açılmasına da lüzum kalmamıştır şeklinde, öylece kapatıp (FP sıralarından "hayır, hayır" sesleri) gündemin ikinci kısmındaki kanunlar kısmına geçebiliriz. Aksi takdirde -bakın tekrarlıyorum- oylamayı, kabul edenler, etmeyenler şeklinde yapmak değil...

Zatiâlinizin şu anda içerisinde bulunduğu konum itibarıyla arz ediyorum Değerli Başkanım, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bir parçası ve bu parçanın başında olan bir insan olarak söylüyorum, tekrar istirham ediyorum, bizim, Sayın Şener'le şahsî bir davamız yok; biz, burada, yıllardan bu yana kardeşçe, omuz omza, beraberce hareket ettik ve bir davanın beraberce, omuz omza savunucusuyuz, inançlarımızın savunucusuyuz, milliyetimizin savunucusuyuz. Kendisinden daha fazla heyecan duymamızın dolayısıyla burada bu meseleyi uzatıyoruz.

Onun için, ben, değerli kardeşimizden istirham ediyorum, lütfen, bu mübarek gecede, gelsin kardeşimiz desin ki "bir yanlış anlaşılma vardır." Düzeltsin şunu, bitirelim şu işi kardeşim.

Arkasındaki arkadaşlarımız da, tahrik etmesin. Bakanlık yapmış, Türkiye Cumhuriyeti Devletini temsil etmiş; başkasından akıl almaya da ihtiyacı yoktur, kendi iradesiyle kendi kararını verme noktasındadır.

Teşekkür ediyorum. (FP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Efendim, müsaade eder misiniz...

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Sayın Başkan, işlem yapın, konuşmayın. Kapatacaksanız kapatın, oylayacaksınız oylayın; kürsünün hakkını verin.

VI. – GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE

MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)

A) ÖNGÖRÜŞMELER (Devam)

1. – FP Grubu adına, Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, Çeçenistan ve Kuzey Kafkasya'ya yönelik izlenen dışpolitika konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/6) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, öngörüşmeyle ilgili müzakereler bitmiştir. Müsaade ederse-niz...

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Ne müsaadesi... Gerekeni yapın.

BAŞKAN – Efendim, bana da müsaade edin lütfen...

MUSTAFA BAŞ (İstanbul) – Gerekeni yapın...

BAŞKAN – Müsaade ederseniz, Sayın Şener'in kendisine soruyorum. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler) Siz, bir teklifte bulundunuz... Konuşmayı arzu edip etmediğini soruyorum... (DSP ve MHP sıralarından gürültüler) Efendim, kendisine soruyorum.

Konuşmayı arzu ediyor musunuz?

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan...

ÖMER İZGİ (Konya) – Sayın Şener...

BAŞKAN – Efendim, bir şekilde bunu çözelim istiyorum.

Çalışmaya devam edebilmemiz, geldi, sizin bir parça suhulet göstermenize bağlandı.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, yerimden bir iki cümle söyleyebilirim.

BAŞKAN – Bunu, arkadaşlarımızı...

Şimdi, lütfen... Ama, yeni bir tartışmaya sebebiyet vermeyelim. Lütfen, şu...

Bakin, nasıl oylayacağımı da söyleyeyim: Kıbrıs'ta yaptığımız gibi oylayacağım. Görüşmelerde mesele anlaşılmıştır, tavazzuh etmiştir, genel görüşme açılmasına da hacet yoktur şeklinde oylamayı arzu ederim; çünkü, genel görüşmede de bunları konuşacağız ve bir daha da bunları konuşmayalım.

Siz, bize yardımcı olur musunuz lütfen.

Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan...

A. TURAN BİLGE (Konya) – Tesir etmeyin...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Ne söyledim?

A. TURAN BİLGE (Konya) – Size değil... Sizi rahat bırakmalarını...

BAŞKAN – Efendim, birbirimize konuşmayalım... Zaten, vakit bir hayli geç oldu.

Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, söylediğim cümlelerde, arkadaşlarımızın takdim etmeye çalıştığı abartılı, kapsamlı bir anlam yoktur. Ne söylediğimi açıklamaya çalışan, kürsüye çıkan veya yerinden konuşan arkadaşlarımız, sürekli, özenle seçilmiş bir cümleyi, ifade etmediği manalarla örülmüş olarak takdim etmektedirler. Dolayısıyla, ilgili gruplara mensup milletvekilleri de, kendi grup başkanvekillerinin veya sözcülerinin abartılı ifadeleri karşısında, benim öyle bir şey söylediğim şeklinde, aşırı tepkiler göstermektedirler. Söylediğim cümle bana ait değildir, bir köşe yazarıma aittir, bir ay önce yayımlanmıştır...

BAŞKAN – Yani, siz kastetmediniz...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – ...kimse tepki göstermemiştir; bir.

İkincisi, cümle özenle seçilmiştir. "Âdeta" kelimesi özenle kullanılmıştır cümle içerisinde ve halk arasında ifade ettiğimiz pek çok cümlede de bunu kullandığımız zaman, anlamın ne olduğu tekrar tezekkür edilir. "Âdeta, gökten başımıza taş yağıyor" dediğimiz zaman, gökten başımıza taş mı yağıyor?! Ben ne söylediğimi biliyorum; fakat, arkadaşlarımızın abartılı anlamları o cümlede yoktur, özenle seçilmiş bir cümledir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Efendim, o cümlede o anlamın olmadığını izah ettiler. Lütfen, daha fazla ısrar etmeyelim.

Sayın milletvekilleri, şimdi, bakın, arkadaşlar...

EDİP ÖZGENÇ (İçel) – Böyle bir hakkı var mı efendim?!

YÜCEL ERDENER (İstanbul) – Sözümlü geri aldım demiyor.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, mesele yeterince tartışılmıştır. Bundan sonra, genel görüşme açılmasında, tekrar can sıkıcı hususlar olabilir. Binacnaleyh, mitsaade ederseniz, şöyle oylamayı düşünlüyorum: Aynen, Kıbrıs meselesinde yaptığımız gibi... Keşke, bir metinde ulaşabilseydik...

ÖMER İZGİ (Konya) – Metin hazır.

BAŞKAN – Metin var mı elimizde?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Metin var efendim. Sayın Başkanım, çalışmalarımıza devam ederken metin gelecektir, hep beraber anlaşacağımız bir metin gelecektir.

BAŞKAN – O zaman, grup başkanvekilleri bir metin üzerinde anlaşmayı düşünlüyor mu?

TURHAN GÜVEN (İçel) – Evet, düşünlüyoruz.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Düşünlüyoruz.

BAŞKAN – O halde, bir metin üzerinde anlaşmak kaydıyla, görüşmelerin yeterli olduğunu uygun görenler işaret etsinler... Uygun görmeyenler... Uygun görülmüştür.

Hepinize, son oylamada gösterdiğiniz anlayıştan dolayı teşekkür ederim.

Şimdi, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1 inci sırada yer alan, Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporlarının görüşülmesine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IX. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER

1. – *Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/424) (S.Sayı: 191) (1)*

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Sayın milletvekilleri, geçen birleşimde, tasarının 28 inci maddesine bağlı geçici 9 uncu madde okunmuştu.

Şimdi, geçici 9 uncu madde üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

Madde üzerinde ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'a ait.

Buyurun Sayın Ünal. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

(1) 191 S. Sayılı Basmayazı 7.12.1999 tarihli 29 uncu Birleşim tutanağına ekli dir.

FP GRUBU ADINA ZEKI ÜNAL (Karaman) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözleri-me başlamadan önce, elim bir trafik kazasında vefat eden sevgili arkadaşımız, Çanakkale Millet-vekilli Sıtkı Turan'a Allah'tan rahmet diliyorum; geride kalanlara da Allah'tan sabırlar diliyorum, başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, şu anda 191 sıra sayılı yasa tasarısının 28 inci maddesinin geçici 9 un-cu maddesi üzerindeki görüşlerimi arz etmek üzere Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulun-u-yorum. Bu vesileyle, hepinize saygılar sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz yasa tasarısının 28 inci maddesinin geçici 9 uncu maddesi Yatırımcıları Koruma Fonuyla ilgilidir.

Bilindiği gibi, üzerinde görüşmekte olduğumuz yasa tasarısıyla yeni bir birlik oluşturulmakta-dır. Oluşturulan birliğin adı, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşlar Birliğidir. Kanunun yü-rürlüğe girmesiyle birlikte Yatırımcıları Koruma Fonunun amaca uygun biçimde çalışmaya başla-yabilmesi için, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının varlıklarının belirli bir yttzdesinin, başlangıç tutarı olarak tahsis edilmesi öngörülmektedir. Bu maddeyle, başlangıç varlığının oluşturulması amacıyla, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından 10 trilyon liranın fon hesabına yatırılma-sı istenmektedir.

Aracı kuruluşların 1998 yılı hisse senedi işlem hacimlerinin parasal miktarı esas alınarak, ya-sanın 46/A maddesi uyarınca Yatırımcıları Koruma Fonuna yatırmakla yükümlü oldukları yıllık öden-ti, bu kuruluşlarca fon hesabına yatırılacaktır.

Bu madde uyarınca yapılması gereken ödentilerin, fona ilişkin kurulca yapılacak düzenleme-nin yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içerisinde fon hesabına yatırılması zorunlu hale getirilmek-tedir. Ödemelerin, bu süre içerisinde yapılmaması halinde, ödemede temerrüde düşülen kısma, 46/A maddesinde öngörülen oranda gecikme faizi uygulanacağı ve fon tarafından tahsil edileceği hükme bağlanmaktadır.

Ayrıca, kanunun 40 ıncı maddesinde öngörülen esaslara göre, İstanbul Menkul Kıymetler Bor-sasının 31.12.1998 tarihi itibariyle düzenlenen mali tablolarında yer alan gelirleri üzerinden belir-lenen tutarın, kanunun yürürlüğe girmesini izleyen bir ay içerisinde Kurul hesabına yatırılması ön-görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, şüphesiz, yatırımcıları korumak amacıyla bir fon oluşturulması fevka-lade önemli bir karardır. Özellikle, Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği oluşturul-duğuna göre, böyle bir karar elbette ki isabetlidir. Ancak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tara-fından Yatırımcıları Koruma Fonunun başlangıç varlığının oluşturulması amacıyla takdir veya ten-sip edilen 10 trilyon meblağın yeterli olup olmadığı ilk aşamada pek önemli değildir; ama, bundan sonraki faaliyetlerde, fonun, talebi karşılaması ve işlerlik kazanması, kalıcı olması fevkalade önem-lidir. Fonksiyonunu ifade edebilmesi için, işin başında gerekli her türlü tedbiri almak gerekir; çün-kü, geçmişteki kötü örnekleri hatırladığımızda "fon" sözcüğünün hafızalarımızda iyi bir izlenim bi-rakmadığını görürüz. Onun için, fon konusunda azami derecede dikkatli ve ihtiyatlı olmak lazım geldiğini düşünüyorum. Bir örnek vermek gerekirse, bildiğiniz gibi, vaktiyle mevduatları güvence altına almak amacıyla Tasarruf Mevduat Sigorta Fonu oluşturulmuştu. Bu fonda belirli bir süre pa-ralar toplandı. Önceleri mevduatların 150 milyon liraya kadarki bölümü fonun güvencesi altınday-dı; yani bir banka batmışsa, tasarruf sahibinin, sözgelimi 1 milyar lirası varsa, bunun sadece 150 milyon liralık bölümü fondan istifade edebiliyordu.

1994 yılında, mevduatların bankalardan kaçmasını önlemek amacıyla, hatalı bir kararla, mev-duatların tamamına güvence verildi ve her ötüne gelen de banka kurdu ve neticede, tasarruf sahip-leri, maalesef, mağdur edildi.

Yakın geçmişte üç bankanın batmasıyla birlikte, fondan bu bankalara 3 milyar dolar civarında meblağ aktarıldı. Fonda, halen, derde deva olabilecek bir meblağın bulunduğunu zannetmiyorum. Şimdi de bazı bankaların batacağı söylentileri vardır. Eğer doğruysa, hükümet gerekli tedbirleri mutlaka almak durumundadır.

Bildiğim kadarıyla, gelişmiş ülkelerde, mevduatın tamamı Mevduat Sigorta Fonu tarafından karşılanmamaktadır.

Yatırımcıları koruma fonunun böyle bir akıbete yuvarlanacağını şimdiden iddia etmek, elbetteki haksızlık olur. Ben, burada, sadece uyarı görevimi ifa ediyorum. Ağzımız süttten yandığı için yogurdu üfleyerek yemenin gerekliliğini burada vurgulamak istiyorum.

Fon oluşturulurken gerekli titizlik gösterilirse, öyle tahmin ediyorum ki, örnek alınabilecek bir fon yönetiminin ortaya çıkması, her zaman için mümkündür.

Ayrıca bu tasarıda "fon hesabına yatırılması gereken ödentinin zamanında yatırılmaması halinde, ödemede temerrüde düşülen kısma 46/A maddesinde öngörülen oranda gecikme faizi uygulanır ve Fon tarafından tahsil edilir" denilmektedir. Bilindiği gibi, 1984 tarihli 3095 sayılı Kanunla, kanunî faiz oranı yıllık yüzde 30'a çıkarılmış; ayrıca, Bakanlar Kuruluna, bu oranı yüzde 80 artırma ve eksiltme yetkisi verilmiştir. Böylece, belirlenen faiz oranının, temerrüt faiz oranı olarak da uygulanması benimsenmiştir. Ancak, ondan sonraki yıllarda yüksek oranda seyreden enflasyon nedeniyle, faiz oranlarının tekrar gözden geçirilme zarureti doğmuştur. Bunun üzerine, 3095 sayılı Yasada bir değişiklik yapılarak, 1997'de kanunî veya temerrüt faiz oranları yüzde 50'ye çıkarılmıştır. İlginçtir, iki yıllık bir zaman geçtikten sonra, bu faiz oranlarının da değiştirilmesi gündeme gelmiştir. Söz konusu yasa tasarısı, 116 sıra sayısıyla, bugünlerde, belki de yarın görüşülecektir.

Sözün buraya getirmekteki amacım şudur: Mademki günün sosyal, ekonomik ve siyasal şartlarına göre faizlerde de dalgalanmalar oluyor, öyleyse, ikide bir kanunu değiştirmektense, uygulanacak faize dayalı müeyyideleri enflasyona endeksleyelim; her yıl Devlet İstatistik Enstitüsünün ilan etmiş olduğu TÜFE veya TEFİ'yi esas alalım. Böyle bir yöntemin daha adil olacağını düşünüyorum. Halen yürürlükteki temerrüt faizi yüzde 50'dir; 2000 yılı enflasyon hedefleri ise şöyledir: Tüketici fiyatları endeksi yıl sonu itibariyle yüzde 25, TÜFE'nin ortalaması yüzde 44,3; toptan eşya fiyatları endeksi ise yıl sonu itibariyle yüzde 20, ortalaması yüzde 38,5. Kaldı ki, Merkez Bankası Başkanının 9 Aralıkta açıkladığı sıkı maliye politikası ile enflasyonun düşürülmesine odaklanmış para kuru politikaları gereği, tüketici fiyatları endeksi 2000 yılında ki, 2000 yılı programında da yüzde 20 olarak alınmıştır; 2001 yılında yüzde 12'ye, 2002 yılında da yüzde 7'ye düşürüleceği öngörülmektedir. Ayrıca...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ünal, lütfen toparlayınız.

ZEKİ ÜNAL (Devamla) – Sayın Başkan, ben, kişisel olarak da söz talebinde bulunmuştum. Eğer, mümkünse, bir 5 dakika daha ondan istiyorum. Mümkünse...

BAŞKAN – Efendim orada sıra gelip gelmeyeceği belli değil, sonuncu sıradasınız; lütfen toparlayınız.

ZEKİ ÜNAL (Devamla) – Peki efendim.

Toptan eşya fiyatları endeksinde ise, 2000 yılında, yine aynı şekilde 2000 yılı programına göre yüzde 20, 2001 yılında yüzde 10, 2002'de yüzde 5 olarak hedeflenmektedir. Bu demektir ki, 3095 sayılı Yasa her yıl değişmeye mahkumdur. İkide bir kanunla faiz oranlarını ayarlamaktansa, enflasyona endekslemek daha doğru olur düşüncesindeyim.

Bu duygu ve düşüncelerle hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Ünal.

Gruplar adına ikinci konuşma, Doğru Yol Partisi Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın İlyas Yılmazyıldız'a ait. Buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA İLYAS YILMAZYILDIZ (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 191 sıra sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması İlgili Kanun Tasarısının çerçeve 28 inci maddesinin geçici 9 uncu maddesi hakkında Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu maddede, Yatırımcıları Koruma Fonunun ne şekilde oluşturulacağı, başlangıçta ne kadar para yatırılacağı, daha sonra işlemlerden ne kadar para aktarılacağı ve bu paraların işlemlerden ne kadar sonra hesaba aktarılacağı tanımlanmaktadır. Bu maddeyle, yatırımcıların, herhangi bir olumsuzluk durumunda korunması hesaplanmıştır. Gerçekten, ülkemizde, daha önce banker skandalıyla veya batan bankalarla, yatırımcılar, pek çok zaman korunamamış, daha sonra da yatırımcıların özendirmek için, bütün mevduatlar, -örneğin, bankalarda olduğu gibi- hükümet güvencesi altına alınmıştır. Hükümet güvencesi altına alınması da, daha sonra suiistimal edilmiş ve bildiğiniz üzere, işte, İnterbankta olduğu gibi veya diğer bankalarda olduğu gibi, 55 ve 56 ncı hükümetler döneminde, 2,5 milyar dolar civarında olduğu söylenen yaklaşık 1 katrilyon liralık bir paranın belli cephelere doldurulmasına sebep olunmuştur.

Bu tür fonun oluşturulmasıyla, bütün yatırımların devlet güvencesinden çıkarılması, devletteki bu yükü önleyecektir. Zaten, sermaye piyasasında yatırım yapacak olan, her şeyden önce sanayicilerimizdir.

Aslında, bu maddeyle ilgili olarak, geçen hafta, tam sıra geldiğinde bitmişti; o zaman konuşmamı hazırlamıştım. O gün de, Ege Bölgesi Sanayi Odasından yaklaşık 300 kişilik bir heyet, Ankara'ya gelerek 57 nci hükümetin uygulamalarını da şikâyet etmişti. Şikâyetini de, Anıtkabiri ziyaret ederek, özellikle, Atatürk'ün huzurunda bildirmişti; daha sonra, sayın bakanlarla, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinde, Sanayi Bakanı, Maliye Bakanı gibi hükümetin bakanlarıyla yaptığı toplantılarda dile getirmişti.

Her şeyden önce, bu hükümetin uygulamaları, maalesef... Sermaye Piyasası Kanununda değişiklik yapan önemli bir kanunu çıkarıyoruz. Bu kanunda, Sermaye Piyasası Kuruluna, âdeta padişah yetkileri tanınmaktadır. İnşallah, bu kanunla oluşturulan kuruldaki bu aşırı yetkiler, sermayeyi kaçırıcı değil, sermayeyi sermaye piyasasına çekici bir rol oynar. Bunu, şunun için söylüyorum: Bu yetkiler geniş bir şekilde veriliyor. Tabii ki, hangi kanunu çıkarırsanız çıkarın, iyi niyetle çıkarılır; ama, uygulanması önemlidir. Daha sonra, sermayeyi elinde tutan büyük gruplar bu kurulları etkileyerek... Asıl amaç, sermaye piyasasındaki küçük hissedarları korumakken, bir de bakıyoruz ki, büyük hissedarların hakları korunmuş. Yine, bu aşırı yetkilerle, küçük hissedarlar zarar görmüş oluyor. Temennimiz, bunun olmaması.

Bu kanunda, gerçi, bir sonraki, 29 uncu maddede görüşülecek; ama, bana göre en önemli konu, illerde, bölge veya ülke düzeyinde faaliyet göstermek üzere ürün borsalarının kurulması. Bu ürün borsalarının kurulması çok önemli. Özellikle, seçtiğim bölge olan Balıkesir ilinde, zeytinyağı ürün borsasının kurulmasını önemsiyorum; çünkü, zeytinyağının büyük bir bölümü Balıkesir'de üretilmekte.

Demin başladığım konuyu noktalamak istiyorum: İzmir'den gelen sanayiciler "bu hükümet, ekonomideki uygulamalarıyla, çıkardığı ekvergilerle, ekonomideki aşırı daralmayla, maalesef, sermaye piyasasına aktarılabilecek sermaye bırakılamamıştır" diyor. Bakınız ne diyor acil durum raporunda Egeli sanayici: "Bugüne kadar uygulanan ekonomik kararlar, Egeli sanayicilerin dayanma gücünü tüketmiştir. Ülkenin milyarlarca dolarının, siyasetçi işadamlarının bir kaleme cebine konmasını istemiyoruz. Biz, GSM ruhsatları protokolünün hasıraltı edilerek, milyarlarca doların, anlamadığımız biçimde insanlara hediye edilmesini istemiyoruz; aynen, kardeşlere, yeğenlere, hısım akrabaya bedelsiz banka kurulmasında olduğu gibi. Sanayi girdilerimizin, küresel fiyatlar seviyesine indirilmesini istiyoruz. Sanayiciden alınacak olan geriye dönük vergilerin kaldırılmasını istiyoruz." Bakınız, hükümetin uygulamalarıyla, geçen dönemde çıkarılan vergi yasa tasarısıyla, bir mali milatla, yüz milyarlarca dolar dışarıya kaçmış, maalesef, 1,5-2 milyon insan işsiz kalmış; bu hükümetin uygulamalarıyla da, binlerce esnaf dükkanını kapatmış, çiftçiye uyguladığı çok düşük tabanfiyatıyla, maalesef, pek çok çiftçi, traktörünü, tarlasını satar duruma gelmiş, işsiz olmuş ve siz, bu insanlara diyorsunuz ki -bu kadar olumsuz koşullara rağmen teşvik etmeniz gerekirken- 1998'deki kazançlarınızdan ekvergi vereceksiniz. Böyle bir şey olmaz!

Dahasını söylüyor: Sanayicinin haksız bir şekilde girdilerini pahalalandracaksınız, dünyayla rekabet et diyeceksiniz, ondan sonra, bir de, ihracatı artıracam diyeceksiniz; nasıl artıracaksınız?! Sanayici, daha pahalı girdilerle... Devam ediliyor: "Getirilen ekvergi üretimi engelleyecek niteliktedir. Sanayiın geneline girdi sağlayan KİT ürünlerine yapılan ölçsüz zamlar, doğrudan üretim maliyetlerini yükseltmektedir."

Daha iki gün önce şekere yüzde 17 zam geldi. Her gün benzine -ki, ek vergilerle, Akaryakıt Tüketim Fonunu yüzde 300'den 500'e kadar artırma hakkı alındı- elektriğe yaptığımız bu zamlarla, dünyayla, nasıl rekabet edip, nasıl ihracat yapacaksınız ve insanlarımız nasıl iş bulacak?

Onun için, ben, Egeli sanayicilerin değil, Türkiye'deki bütün sanayicilerin, Ankara Sanayi Odası Başkanı Sayın Çağlayan'ın veya diğer sanayicilerin bu feryatlarına kulak verilmesini, bu yanlış uygulamalardan vazgeçilmesini özellikle istirham ediyorum.

Yine, elime gelen bir rapora göre -az önce söyledim- bir firma, ne hikmetse, Toprak Mahsul-leri Ofisinde buğday ihracatının hep yüzde 60'ını eline alıyor. Bununla ilgili defalarca soruşturma açılmış; ama, bir türlü sonuçlandırılmıyor. Yine, 24.11.1999 tarihinde yapılan ihalelerde, 6 milyon dolar birilerinin cebine hortumlanmış. Bu konuyu, soru önergesiyle, tabii ki ilgili bakana soruyorum.

Yani, sanayici diyor ki: Gelin, böyle, üreten insanların, istihdam yapan insanların cebine hergün elinizi uzatmayın. Gelin, üreten esnafın, üreten çiftçinin cebine hergün elinizi uzatmayın. Gelin, bizi teşvik edin. Gelin, bize tarımsal ürünlerin ihracatındaki teşvik bütün bir yıl boyunca olsun ve rekabet yaratabilme ortamı olsun.

İşte, hükümetten, özellikle, çiftçiye, esnafa, emekli, memur, dargelirliyi, sanayiciyi yıldırان, ezen bu ekonomik politikalarından acilen vazgeçmesini ve burada olduğu gibi, daha ekim ayında birilerinin cebine 6 milyon dolar hortumlamak gibi bu tür olumsuz uygulamaların bir an önce önüne geçerek, gerçek anlamda kaynak yaratmasını özellikle rica ediyoruz.

Biz, bu kanun tasarısının olumlu maddelerine Doğru Yol Partisi olarak her zaman destek verdik, bundan sonra da destek vereceğiz. Bu madde özellikle olumludur. Belki, sermaye piyasasındaki yatırımcıyı desteklemek için fonun miktarları az olabilir, bunlar daha yeterli seviyeye getiri-

lebilir; bunu da desteklediğimizi bildiriyoruz; ama, bu yetkiler verilirken biraz daha düşünülmesi- ni, sonuçta, özellikle, sempatiyle gülen arkadaşlarımızın da burada küçük yatırımcı olarak bazı ya- tırımlarını kaybettikleri zaman gülemeyeceklerini, o zaman büyük sermaye sahiplerinin daha çok güleceğini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen, toparlayınız efendim.

İLYAS YILMAZYILDIZ (Devamla) - ... ve millete verdikleri bu zararın da millet tarafından bir gün hesabının sorulacağını ifade ediyor, hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkış- lar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Yılmazyıldız.

Gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahıslar adına ilk konuşma, İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker'in.

Buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

MASUM TÜRKER (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan evvel Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz madde, ana maddelerden birisi olan 46 ncı maddenin B ve A bentle- rinde düzenlenen Yatırımcıyı Koruma Fonuna sermaye oluşturmak üzere bu kanunun yayımlanma- sından sonra aktarılabacak ana miktarları göstermektedir. Burada önemli bir rakam, gelirini sermaye işlemlerinden oluşturmuş olan İstanbul Menkul Kıymetler Borsasından 10 trilyon aktarılabılırken, ara- cı kurumların 1998 yılı işlem hacimlerinin parasal değeri üzerinden onda 1 oranında bir miktar ak- tarılacak ve böylelikle, Yatırımcıyı koruma fonu kurulmuş olacaktır. Bu fonun kurulmasıyla birlik- te, diğer ödentiler ve 1999 yılı işlem hacimleri üzerinden 2000 yılında alınacak değerlerle, artık, herhangi bir aracı kurumun zor duruma düşmesi, tasfiye edilmesi halinde bu aracı kurumlarda iş- lem gören ve sermaye piyasasında önemli bir rol oynayan yatırımcıların, özellikle azınlık konu- mundaki yatırımcıların hakları korunmuş olacaktır.

Bu konuda kanunda üç madde düzenlenmiştir. Maddenin birisi aslî maddedir. İkincisi de bu- rada geçiciliği korumaktadır. Üçüncüsü de geçici 2 nci madde olarak ileride gelecek, o da, şu anda parası batmış durumda olan ve adı "bankerzede" olarak bilinenlere yapılacak ödemeye ilgilidir.

Bu maddenin bu yönüyle kabul edilmesi halinde, artık, bankalardaki sigorta fonuna benzer bir fon -ama, kendi işlevi çerçevesinde- sermaye piyasasında da oluşacaktır. Sermaye piyasası, biraz evvel hatibin de dediği gibi, aslında, bugünden sonra, daralmak yerine, canlanma noktasına girmiş- tir. Özellikle, alınan ekonomik tedbirlerle, önlemlerle, bir taraftan para politikaları sonucunda kur kontrol altına alınırken, diğer taraftan faiz önemli miktarlarda düşerken, enflasyonun düşüş nokta- sına geldiği noktada, özellikle, mevcut olan miktarların oluşturulacağı, aktarılabılır yer ise serma- ye piyasasıdır. Nitekim, alınan kararların doğruluğunu bu son bir hafta içinde sermaye piyasasında yaşanan patlamayla görmekteyiz.

Bu fonlar kurulduktan sonra, beklenen şudur: Sermaye piyasasında mevcut olan 275 şirket di- şında, yeni şirketlerin, halka arz yoluyla, sermaye piyasasından önemli bir fonu, reel sektöre, üre- tim amacıyla aktarmasıdır. Eğer, biz, alınan ekonomik kararların, sermaye piyasasıyla tamamlana- rak, 57 ncı hükümetin, özellikle ekonomi politikalarının reel ekonomiye yönelişlerini dikkate al- mazsak, sermaye piyasasının canlanmayacağını, daralacağını söyledikçe, sermaye piyasası inadına

daralacaktır. Bunun yolu da, burada görüşmekte olduğumuz kanunu uygulamakla görevli olan Sermaye Piyasası Kurulunun, özellikle, halka arz işlemlerini hızlandırması, kendisine hedef koyarak, sermaye piyasasında işlem gören 275 firma sayısını artırmasıdır.

Bu vesileyle tekrar saygılarımı sunuyorum efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Türker.

Şahısları adına ikinci söz, Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan'ın.

Sayın Ayhan?.. Yoklar.

Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan?.. Yoklar.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal?.. Yoklar.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz madde üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Geçici 9 uncu maddeyi oylarınıza sunacağım, karar yetersayısını arayacağım.

Geçici 9 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...Geçici 9 uncu madde kabul edilmiştir, karar yetersayısı vardır.

Sayın milletvekilleri, geçici 9 uncu madde, çerçeve 28 inci maddenin son parçasıydı.

Şimdi, çerçeve 28 inci maddenin tamamını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir.

29 uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 29. – 8.3.1950 tarihli ve 5590 sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununa 3.4.1997 tarihli ve 4233 sayılı Kanunla eklenen Ek Madde 11 aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ürün ihtisas borsaları

Ek Madde 11. – Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca bir veya birden çok ürünün işlem göreceği il, bölge veya ülke düzeyinde faaliyet göstermek üzere ürün ihtisas borsaları açılabilir ya da kurulabilir. Bunların kuruluşunda, çalışma alanlarının genişletilip daraltılmasında Birliğin görüşü alınır.

Ürün ihtisas borsalarının mevcut bir borsada açılmasında ve yeni bir borsa olarak kurulmasında, borsanın işlem hacmi ve derinliği, arz ve talebe bağlı olarak gerçekleşecek spot alım satım yöntemleri ile gerekli hizmet birimlerinin mevcut olup olmadığı, fiziksel, kurumsal ve finansal alt yapı ile uzman personel yeterliliği gibi hususlar gözönünde bulundurulur.

Borsalar umumî mağazacılık yapabilirler ve lisanslı ürün depoları da kurabilirler. Bunların kuruluş ve çalışma esasları yönetmelikte gösterilir. Borsalar, depolarına konulan borsaya tabi maddeler ile ilgili olarak, makbuz senedi, varant veya malî temsil eden diğer senetler düzenleyebilirler. 2699 sayılı Umumi Mağazalar Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası ve dördüncü fıkrasının (a) bendi bunlar hakkında uygulanmaz.

Borsalar veya diğer kuruluşlarca düzenlenen makbuz senedi, varant veya malî temsil eden diğer senetlerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Borsada işlem gören malî temsil eden diğer senetler de kıymetli evrak hükmündedir. Bu senetlerin hangi kuruluşlarca düzenlenebileceği, senetlerde aranacak şart ve nitelikler, bunların alım satım yöntemlerine ilişkin usul ve esaslar ile depo ve ambar makbuzlarına ilişkin diğer hususlar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Alivire alım satımlarda borsalarca düzenlenerek kullanılacak sözleşmeler Türk Ticaret Kanununun 743 üncü maddesinde belirtilen cirosu kabil diğer senetler gibi ciro edilebilir. Bu şekilde düzenlenmiş sözleşmelerin cirosu suretiyle de borsalarda alım satım yapılabilir. Bu sözleşmelere hangi hususların yazılacağı ile bu tür satışlara uygulanacak esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Bu madde uyarınca düzenlenecek senet ve sözleşmelerin kapsamına 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca düzenlenen vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil değildir.

Borsalar, bu kanunda yazılı görevlerini yerine getirebilmek için yeterli alt yapı, teknik donanım ve uzman personeli sağlamak ve örgütlenmelerine ilişkin gerekli hizmet birimlerini ve şubelerini oluşturmak zorundadırlar. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esaslar Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir."

BAŞKAN - 29 uncu madde üzerinde Gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına Bahadır Kesir Milletvekili Sayın İsmail Özgün'ün.

İSMAIL KAHRAMAN (İstanbul) - Grubumuz adına Aslan Polat konuşacak efendim.

BAŞKAN - Sayın Aslan Polat, buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA ASLAN POLAT (Erzurum) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ürün ihtisas borsalarıyla ilgili bu madde, esasında, Sermaye Piyasası Kanunuyla getirilen olumlu maddelerden bir tanesidir. Bu madde gereğince, piyasalarda artık vadeli ürün satılmasının yolu da açılmış olacaktır. Bu madde, çiftçilerimizin Batı normlarına göre çalışmalarını, Batı normlarına göre üretip, Batı normlarına göre satış yapmalarını sağlamaya yönelik bir maddedir.

Şimdi, tabii, bu maddenin işleyebilmesi için, bu ürün borsalarında, bilhassa altyapısının- yani iletişim ağlarının, internet ağlarının, dünyayla haberleşme ağlarının- beraberce kurulmuş olması lazımdır. İkincisi de, o ülkede üretilen malların, dünya pazarlarında satılabilecek kadar avantajlı olmaları, onunla rekabet edebilecek durumda olmaları gerekir.

Şimdi, biz bir gerçeği, şunu söylemek istiyoruz; yapılan uygulama doğrudur. Bir insanın elinde malı vardır, o borsa vasıtasıyla da önündeki yıllara, aylara münhasır olarak, ocak ayında şu mal şu kadar eder, şubatta şu, martta şu, nisan'da bu diye önceden fiyatlar açıklanabilir, onun da bir mal yetiştirme durumu vardır, borsaya gelir "ben malımı size nisan ayında teslim edeceğim" der. Borsadan o manada bir belge, kâğıt alıp, icabında daha o malı getirmeden, satmadan -sıkışmış olabilir- onu gidip serbest piyasada, bankada rehin, ipotek gösterip para alabilir, kredi alabilir, zamanı geldiğinde de o malı oraya teslim edebilir veya bir başkasının elinde parası vardır; gelir "ben senin nisan ayında şu kadar edecek malını bugün şu fiyata alıyorum" der ve alır; onu piyasada değerlendirebilir. Bu hareketler, modern piyasada, iktisadın uygulandığı konulardır ve doğru olaylardır.

Yalnız, işin bir başka noktası vardır ki, o konu önemlidir; o da şudur: Şimdi, biz, IMF'yle yapmış olduğumuz anlaşma gereğince buğday taban fiyatlarına önümüzdeki yıl yüzde 14'ten fazla zam yapmayacağımızı kabul ediyoruz. Şimdi, biz bize oturup, böyle bir konuşalım. Önümüzdeki yıl buğdaya yüzde 14 zam yapacakken, bunun girdilerine gelen zamlar ne kadar olacak? Akaryakıtta olan zammı durduracak mıyız? Akaryakıtı da dolara endekslemiştik, bir de ekvergile ilgili bir kanun çıkardık, Akaryakıt Tüketim Vergisini de yüzde 300'den 500'e çıkardık, yüzde 66 olarak reel fiyatlara zam yapma yetkisi aldık; yani bu, dolarla ilgisi olmayan bir zam.

Şimdi, siz, eğer akaryakıtı, aldığınız yetkide zam oranında, yani yüzde 66 oranında zam yaparsanız, o zaman, o akaryakıtı girdi olarak kullanan tarım çiftçileri o traktörü nasıl alıp sürecekler, o traktörü süren çiftçiler yüzde 14'lük buğday zammıyla bu işi nasıl idare edecekler? Şimdi, bu konulara beraberce bir cevap vermemiz lazım; bu konular, esasında işin önemli noktaları, püf noktalarıdır.

Şimdi, deniliyor ki, geçen sene 20 nci dönemde de Plan ve Bütçe Komisyonunda çok tartışıldı. O zamanki Devlet Bakanı Güneş Taner buna çok uzun cevaplar verdi; öz noktası olarak "bu borsanın işleyebilmesi için, piyasada satılan bu senetlerin, devlet fiyatlarından daha avantajlı olması lazım. Eğer devlet fiyatları daha avantajlı olursa, çiftçiler yine gelir de "biz de tabanfiyat uygulamasına geçtik" derlerse, bu borsanın esası olarak uygulanmasının esprisi kaybolur" dedi. Şimdi, doğrusu da bu.

Şimdi, biz, o halde, şunu düşünmek zorundayız, hükümet olarak şunu konuşmak lazım: Evet, IMF'ye söz verilebilir, Türkiye'de faizler... Bugün borsalarda büyük bir patlama var. Borsaya da bu paraların nereden geldiğinin kontrol edilmesi lazım. Bu para bankalardan mı geldi, yoksa dışarıdan sıcak para olarak mı geldi, bunların da bir araştırılması lazım, ben biraz bunlardan şüpheleniyorum. Öyle tahmin ediyorum ki, bu sıcak paralar, şişirilen bu borsa paralarının, bir yerde, yine bu yatırımcıyı mağdur etme ihtimali de var, buna da dikkat etmek gerekir.

Şimdi, işin öz noktasına geliyorum, öz noktası şudur: Eğer, biz, çiftçilerimize, Batı normlarına göre, girdi fiyatlarına destek yapamıyorsak, bunların ürettikleriyle, Batı'yla rekabet edecek miktarda ürün elde edemiyorsak, bu borsa fiyatlarında, yani, ürün borsalarında işleme şansı ortadan kalkar, işin öz noktası budur.

Sayın milletvekilleri, bir konu daha var ki, bu konu da önemli. Bazı iktisatçılar var, o gün mesela bir yerde var, inceleme yapmış, diyor ki: "2000 yılına daha bu seneden giden, genel olarak yüzde 23,5, kamunun yüzde 38,5, özel sektörün yüzde 16,5 bir enflasyon sapması vardır." Hesap yapmış, katsayıları almış, burada değerlendirmiş.

Şimdi, biz bize düşünelim: Eğer bu seneden, bu rakamlar üç veya beş doğruysa; yani, genel olarak ortalama yüzde 23 veya civarında bir enflasyon, 1999'da yapmış olduğunuz zamlardan dolayı 2000 yılına aksediyorsa, IMF'ye verdiğimiz söz gereğince çiftçilere azami yüzde 25'ten fazla zam yapmayacak olursak, Türkiye Cumhuriyetinde insanların yüzde 40'ının istihdam edildiği ve çok zor şartlarda olan çiftçileri köylerde nasıl tutacağız? Onlar kentlere gelecek olurlarsa, bunlara kentlerde iş bulabilecek miyiz? İşin esas püf noktaları bunlardır.

Şimdi, Merkez Bankası döviz kurlarını açıkladı, gün gün, ay ay açıklamaya kalktı; bu ne noktadır?! Eğer biz liberal ekonomiye inanmışsak, bunun serbest piyasada oluşması lazımdı. Benim piyasaya müdahale ettiğim yerde bir problem var demektir. Şimdi, ben bir problem yarattığım zaman, eğer dışarıdan gerekli kredileri alamazsak, Dünya Bankasından ve IMF'den alamazsak, o zaman döviz miktarlarımız yeterli olmaz ve döviz, gerçekten çok daha fazla değerlerde şişmeye başlarsa, bu şişen değerlerle biz sanayi ürünü bile ihraç edemezken, tarım ürünlerini nasıl ihraç edeceğiz?! Tarım ürünlerini ihraç edemediğimiz zaman, bu ürün borsalarını kurmanın esprisi, manası nerede kalacak; ben bunu sormak istiyorum. Ben bu noktalar üzerinde konuşmak istiyorum. Yoksa, gerçekten, vadeli işlem borsasını, biz yıllardan beri, gerek Fazilet Partisi olarak gerekse benim eskiden mensubu olduğum Refah Partisi döneminde de bu konuları çok söylüyorduk ve bunun da arkasındayız. Biz, parti olarak bunun arkasındayız; ama, sizin bunun arkasında durabilmeniz için fiyatlarınızın gerçekçi olması lazım. Biz bunun üzerinde çok net olarak durmak istiyoruz, defalarca durmak istediğimiz nokta da bu.

Şimdi, Sayın Bakanım, bir önceki maddede bir soru soracaktım; ama, Sayın Başkanım "oylamaya geçtik" diye bana müsaade etmedi, o da şu: Siz menkul kıymetleri korumak için bir fon kuruyorsunuz. Bir vatandaş bana bir mektup yazmış, ilginç geldi, diyor ki: "Emlak Kredi Bankası, Emlak Menkul Değerler A.Ş. diye bir şirket kurdu. Bu şirketin yüzde 50 hissesi Türkiye Emlak Kredi Bankasına aitti, diğer ortakları ise, Emlak Bankası Mensupları Emekli Sandığı Vakfı, Emlak Bankası A.Ş. Munzam Sosyal Güvenlik ve Yardım Vakfı ve Türkiye Emlak Bankası A.Ş. Personeli Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfıdır. Bu şirketin sermayesi 1 trilyon 625 milyar lira idi. Bu şirket, piyasada 10 trilyon lira para batırdı" Şimdi, vatandaşın dediği şu: "Ben, o menkul kıymetlerden, Emlak Bankası adını, devletin adını gördüğüm için, devletin bir kuruluşu olan menkul değerlerin iflas etmeyeceğini düşünerek oradan menkul değer aldım. Şimdi ise, bu şirket iflas ettiğini söyledi, tamamen hileli bir olaydır -onun iddiası- birtakım şahıslara afakî ödenek ve para vermişlerdir ve benim, devlete güvenerek menkul değer almış olduğum Emlak Menkul Değerler A.Ş.'nin iflas etmesi dolayısıyla -o kişiler hakkında belki cezaî dava açılabilir ama- benim param battı"

Şimdi, vatandaşın sorduğu soru şu: "Devletin bir kuruluşu nasıl iflas eder?" Ben, bu konunun teknik detayını bilemediğim için, Sayın Bakanım cevap verirse memnun olacağım; yazılı da olabilir, sözlü de olabilir. Gerçekten, bu konuda ben de tereddütlere düştüm; çünkü, biraz önce burada yine en ufak bir toz kondurmak istemediğimiz devletimizin adının geçtiği bir kuruluşun iflas etmesine de itirazımız olur diye düşünüyorum.

Sayın Bakanım, son olarak bu konuda şunu söyleyeceğim: Türkiye'de, borsaların üzerinden 250 civarında ürünün işleminin yapıldığını biliyoruz. Bunun ilk uygulaması da tahıl borsaları olarak 4 yerde, birisi Polatlı'da olmak üzere... Bu, ürün borsalarının bir başlangıcı oluyor. Bunun için altyapılar ihale edilecek. İşte, Dünya Bankasından 1 milyon dolar kadar kredi isteniyor; 0,6 milyon dolar kadar da kredi temin edildiğinden bahsediliyor. Polatlı'da bunun uygulamalarına geçileceği... Ki, Polatlı doğrudur; Türkiye'de tahıl bakımından son derece elverişli bir yerdir. Polatlı'da, bu ürünlerin başarıya ulaşması, bunlar için önemli olabilir. Peşinden, pamuk için, Urfa veya çeşitli bölgelerimiz de gelecek. Bu uygulamalara geçmemiz için hükümeti destekliyoruz; ama, şunu tekrar söylüyoruz: Destek fiyatlarına dikkat edelim. "Çiftçilere ürün bazında, girdi bazında destek yapacağız" diyorsunuz; doğrudur; ama, uygulamamız lazım ve bir şeyin üzerine basmamız lazım. Sizin yapmış olduğunuz sübvansiyon veya destek -çok net olarak söylüyorum- o çiftçiye, Batı standartlarıyla rekabet eder duruma getirmedeği müddetçe, sizin ne bu ürün borsalarınızda bir işlem yapma ihtimalimiz olabilir ne de bu ürün borsalarına getirdiğimiz malları, dünya piyasalarına satma imkânımız olabilir. Tarımda gerilemek de Türkiye için bir felakettir; çünkü, Türkiye'de tarımda çalışan nüfusun oranı, Batı'daki gibi yüzde 5'lerde, 10'larda değil, yüzde 40'lar civarındadır; tarımda istihdam edilen bu kadar şahıs vardır. Yüzde 40'lar civarında olan, tarımda istihdam ettiğimiz bu şahıslar, şehirlere hücum ettikleri zaman, kentlere geldikleri zaman, varoşlar büyüdüğü zaman, bu sosyal patlamanın önüne geçemeyiz diyorum.

Yine de kanun tasarısının bu maddesinin hayırlı olmasını diler; hepinize saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Polat.

Gruplar adına başka söz talebi?..

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkan, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Hatay Milletvekili Mehmet Dönen Bey konuşacak.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dönen. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA MEHMET DÖNEN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan yasa tasarısının 29 uncu maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; Grubum ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ayrıca, trafik kazasında yaşamını kaybeden değerli milletvekili arkadaşımıza da Tanrı'dan rahmet ve yakınlarına sabır diliyorum.

Değerli arkadaşlarım, aslında, bu Meclisin gerçekten yasa yapmakta çok büyük sıkıntıları var. Az önce Fazilet Partili arkadaşımı dinledim; bu maddenin yeni bir madde olduğunu varsayarak, haklı olarak, çıktı, burada konuştu. Halbuki, bu madde zaten var, yürürlükteki yasa da var bu madde. Burada başka bir espri var, burada başka bir şey yapılmış. Hatta, ben, Grup adına söz aldığım da, 5590'ın burada ne işi var diye, çok da merak ettim. İnceledim, gördüm ki, 1997'de, bu 5590'da değişiklik yapılmış, o zaman bu yasa değiştirilmiş, ve bu yasa da, borsa kurma görevi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığına verilmiş. Gerek spot borsalar gerek forward borsalar gerek vadeli işlem borsacılığı dediğimiz future borsaların tümü Sanayi ve Ticaret Bakanlığının denetimine verilmiş; ama, şimdi burada, bu maddeye hiçbir şey eklenmeden, buranın içerisinden future borsacılık çıkarılmış, yani, vadeli işlem borsacılığı çıkarılmış, bu tasarının 10'uncu maddesinin (j) bendinde SPK'ya devredilmiş. Burada, yasanın içerisinden bir madde çıkarılarak, devrediliyor, bu tasarıya, aynı, olduğu gibi yazılıyor. Burada bir değişiklik var; bir veya birden fazla ürünün işlem gördüğü, ihtisas borsaları... Aslında ihtisas borsasında dünyadaki gelişmelere bakarsanız, Türkiye'de İzmir Borsasının gelişmelerine bakarsanız, çok ürünlülükten tek ürünlülüğe doğru hızla bir kayış var, bu da gerçekten, bu yasa tasarısını yazanların, borsacılığı çok iyi özümseyemediğini ortaya koyuyor. Değerli arkadaşlarım, ben, olayı, bu açıdan irdelemek istiyorum.

Bizim, borsacılık sistemini geliştirmedeki amacımız, özellikle, ürünlerin otonomisini sağlamak, standartlarını sağlamak, zaman boyutunu gündeme getirmek, piyasalara güven vermek ve en önemlisi esnekliği sağlamaktır; bu açıdan çok önem taşıyor borsacılık. Tabii, bu borsa sisteminde, courbey borsacılık dediğimiz, yani salon borsacılığı dediğimiz borsacılık, borsacılığın temelini teşkil eder; yani, salonda, brokerların yüklenerek gelerek, çok güçlü olarak alıcıların, satıcıların karşısına çıkması, orada taban veriyi oluşturur. Oradaki brokerlar ne kadar güçlüyse, ne kadar yüklü geldiyse -1 000 ton, 5 000 ton, 100 000 ton; alıcı olarak geldiyse alıcı adına, satıcı olarak geldiyse satıcı adına- o kadar güçlü, karşılıklı anlayış içerisinde, arz - talep dengesini oluşturur. Temelini courbey borsacılığı oluşturur. Courbey borsacılığında spot alımlar, işin esası, başlangıç noktasıdır. Borsa daha geliştikten sonra, spot alımdan, tabii ki, çeşitli... Burada da belirtilmiş; depoculuk veya laboratuvar standardını, speck değerlerini saptamak için, laboratuvarını falan kurarak, forward sisteme geçebilir; yani, bizim, alivre dediğimiz, Karadeniz Bölgesinde ve birçok yerde geleceğe dönük alım yapan kurumlar gibi, yine forward borsacılığa geçer ve burada da, yine, donatımının tam olması lazım.

Bizim, bu işlemleri hakkıyla yapan borsamız çok az; İzmir Borsamız bir ölçüde bunları yapıyor, Konya'da hububat borsamız bir ölçüde bunu yapıyor; ama, az önce arkadaşımızın dediği gibi, Polatlı'da kurulan borsa... Aslında, oraya borsa demeye dilim varmıyor. Orası pazar; yani, herkes buğdayını, arpasını götürüyor, avucunu açıyor "benim bu arpama kaç lira veriyorsunuz, bu buğdayıma kaç lira veriyorsunuz?.." El sıkışıp çıkıyor. Aslında, bu da bir ilkel borsacılık sistemi; ama, orası daha bir pazar, gelişmemiş. Şimdi, bizim, özellikle Dünya Bankasının açtığı kredilerle, bu borsacılık sistemini, özellikle salon borsacılığı sistemini, courbey borsacılık sistemini geliştirmemiz gerek; yani, bizim Karadeniz'de ürettiğimiz fındık Hamburg borsasında işlem görmemeli, Ka-

radeniz'de açacağımız bir ihtisas borsasıyla orada işlem görmeli. Yine, bizim İzmir'de açtığımız pamuk borsası özellikle, yaygınlaştırılmalı. GAP bölgesinde veya Adana'da yeni bir borsa kurulmalı.

Değerli arkadaşlarım, yine, güneyde, limanı ve serbest bölgesiyle Mersin bölgesinde, bakliyat ürünlerinin işlem gördüğü yeni bir borsa açılmalı. Her bölgede bir ihtisas borsacılığına ihtiyaç var. Bu ihtisas borsalarının hepsi, bugün var olan -bizim 96 tescil borsamız var; hepimiz biliriz, çoğumuz belki farkına varmayız- spot alımların gidip tescil edildiği borsalarımız -96 tanedir bu- taban oluşturur; yani, Kars'ta et ne kadar; o borsa, eğer, iyi organize edilir ve dijital hale getirilirse, bilgisayarla birbirine bağlanabilirse, her yerden, Türkiye'nin hangi noktasında hangi mal kaç satılıyor, bunu takip etmek mümkün.

Bizim, sonraki aşamalarda, vadeli işlemler dediğimiz, yani, kâğıtların alıp satıldığı forward sisteme geçme zorunluluğumuz var. Hatta, bunun içinde option işlemlerin bile yapıldığı yeni bir alanı da açmak zorundayız. SPK diyor ki "forwarda kadar olan bölümü Sanayi Bakanlığı yapsın; ama, bu diğer bölümü, yani, future borsacılık, yani, kâğıt alıp satılan -daha iyi anlaşılabilir diye söylüyorum- vadeli işlem borsacılığını biz yapalım." Yani, daha önce Sanayi Bakanlığının çıkardığı bu yasa bölünmüş, bir bölümü SPK'ya verilmiş.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, dünyanın her yerinde vadeli işlemler borsası, dijital olarak, gerçekten çok önemli işlevleri yerine getirir. Gün geçmeden, Türkiye'de, vadeli işlemler borsasına, yani, future borsacılık sistemine geçilmesi gerekir; ama, bunların oluşturacağı fiyata baz olacak fiyatları bugünkü tescil borsalarımız ve courbey borsacılık sistemlerimizi oluşturacak. Onun için, bu her iki kurumun bir denetim altında olması, Sanayi Bakanlığının denetimi altında olması; yani, bu yasanın daha önceki hali, bugünkü halinden daha iyi. Yani, şimdi, borsacılığın bir bölümü bir başka kurumda, bir bölümü bir başka kurumda oluşacak. Bu, yıllardan beri tartışılan bir konu aslında; yani, bu konuda, özellikle SPK'daki arkadaşlar "bu çok ayrı bir sistem, borsacılığın dışında bir sistem; bunda, işte kâğıt alıp satılacak..." Ama, bu da yine borsacılığın, ürün borsacılığının bir parçası... Ürün borsacılığını böyle ayrı yerlerden denetlenen borsacılık sisteminden çıkarıp, bunu, yeni bir anlayışla eski haline getirmek daha doğru diye düşünüyorum; biri bu.

İkincisi, ürün borsalarının gelişmesi değerli arkadaşlarım, yalnızca bu yasanın çıkmasıyla mümkün değil; ürün borsalarının iki önemli yumuşak karnı var. Birincisi, buralarda -özellikle birincisi- güven meselesi; yani, insanların o borsalarda işlem yapmaya güvenmeleri gerekir. Eğer güvenmiyorlarsa, o borsalarda işlem yapamazlar, yapmazlar.

Bir diğeri, özendirici kararların alınması; yani siz, borsalara, Bag-Kurun primlerini takip eden ve vergilerinin, stopajlarının çok yüksek olduğu yükleri yüklerseniz, o borsacılık sistemi çalışmaz ve Türkiye'de hakikaten borsanın en büyük sıkıntıları bu oldu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Dönen, lütfen tamamlayınız efendim.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Bunun için, özellikle borsalarda, yine finans güvence sistemini oluşturacak yeni bir yapılanma oluşması gerekir. Kısacası, ürün borsalarının gelişmesi için bir çerçeve yasa çıkarın. Yani, orada görev yapan brokierlerin ve diğer görevlilerin bütünüyle görev ve sorumluluklarının tarif edilmesi ve o çerçeve yasası içerisine bu maddenin de konulması, bence çok uygun olurdu ve Türkiye'nin, önümüzdeki dönemde gerçekten çok önemli ihtiyaçlarını götürdü; ama, burada, az önce de söylediğim gibi, bu, yeni bir madde değil; yürürlükte olan bir maddenin içerisinden mal, özellikle vadeli işlemler bölümü çıkarılarak, SPK'nın görev alanı içerisine girdirilmiş. Bu kadarlık bir değişiklik yapılmış. Yürürlükte olan bir yasaya, maddeye "hayırlı olsun" demek ne kadar mümkünse, yine de ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Döner.

Gruplar adına konuşmalar tamamlanmış oldu.

Şahıslar adına ilk konuşma, İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker'e ait. (DSP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Türker.

Süreniz 5 dakika efendim.

MASUM TÜRKER (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz madde, Sermaye Piyasası Kanunuyla getirilmiş ve daha önce aslında düzenlendiği halde, idaredeki bir çatışma yüzünden işleyememiş düzenlemedir. 1997 yılında -biraz evvel sayın hatibin söylediği düzenleme- aslında 1994'tü yıllardan beri bu konuda yapılmak istenenlerin, o tarihte Sermaye Piyasası Kurulunun "benim alanıma girer, senin alanıma girer" çatışmasından kaynaklamıştır. Burada yapılan düzenleme aslında doğrudur. Finansal araçların finansal piyasalarda alınıp satılmasıyla malların mal piyasalarında alınıp satılması, birbiriyle aynı miktarda ve aynı ölçüde işlem görmez. Bu nedenle, buradaki düzenlemeyi biraz evvel söylenildiği gibi, ufak bir ayrıntı gibi görmekle birlikte, aslında, Değerli Aslan Polat'ın burada tartışma konusu yapmak istediği ve taban ürün fiyatlarıyla ilgili gündeme getirdiği meselenin Avrupa Birliği'ne girişimizin söz konusu olduğu bu günlerde kontrat; yani, vadeli piyasalar yoluyla bir taraftan sermaye piyasasında fiyatın oluşmasına ilişkin işlemler yapılacak, diğer taraftan ürün borsalarıyla birlikte bu işlemler ürün bazında veya bazı ürünler bazında olacaktır.

Bu konuda çok tartışma yapılacaktır bugünden sonra; ama, asıl önemli olanı, bu maddelerin yönetiminden sorumlu olan hem Sermaye Piyasası Kurulunun 40 ıncı maddenin yönetiminden dolayı hem de Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Odalar Birliğiyle diyalog kurarak, Türkiye'nin her tarafında işleyip işlemeyeceği konusunu tartışmasını ikinci plana iterek, bir altyapı hazırlamak bakımından, bu maddede düzenlenen ürün borsalarının devreye sokulması gerekir.

Eğer bizler, her yeniliğe, dünya konjonktüründeki yerimizin oluşması bakımından bakmazsak, o takdirde, dünyayla bütünleşeceğimiz, bir Avrupa devleti haline geleceğimiz sistemde, biz yine, yabancı ülkelerdeki borsaları, fiyatları takip etmeye devam eder, kendi borsalarımızın oluşumunda etkili olmayız. Bu nedenle, burada kabul edeceğimiz maddenin yönetiminden sorumlu olacak olan idarenin, bürokrasinin hakkını vermesi ve ülkenin öteden beri geri bırakılmış olan tarım sektörünün sanayiyle bütünleştirilerek ve finans piyasasında gerekli hakkını almasını sağlayarak oluşmasını bekliyoruz; bu vesileyle, Yüce Heyetinize saygılarımı sunarım. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Türker.

MEHMET DÖNER (Hatay) – Sayın Başkan, bir konuyu düzeltmek istiyorum.

BAŞKAN – Çok kısa efendim, lütfen...

MEHMET DÖNER (Hatay) – Sayın Başkan, az önce, şahsı adına konuşan arkadaşımın, Türkiye'nin her yerinde ürün borsalarının oluşması, ihtisas borsalarının oluşması gerekir. Zaten, tescil borsaları var. 96 tane, Türkiye'nin her ilinde var, bunlar, taban verilerini veriyor. İşte, bunun için, az önce de söyledim, borsayı bilmeyen insanlar bu tasarımı yazmış. Bakın burada hem ihtisas yazmış, hem de birden fazla ürünlerin şey göreceği... Ki, arkadaşımız, Plan ve Bütçe Komisyonunda, orada fark etseydi zaten, orada bu sözünüğü de çıkarırdı.

Onun için, ihtisas borsacılığına giden dünyada, ihtisas borsalarının oluşması, Türkiye'nin her yerinde değil, Türkiye'nin 7-8 bölgesinde bunların oluşması gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MASUM TÜRKER (İstanbul) – Sayın Başkan, bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Lütfen efendim, çok kısa...

MASUM TÜRKER (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın hatiple bu konudaki fikir ayrılığımız şuradan kaynaklanıyor: Sayın hatip borsa olayına, salt mal bazında bakılıp, bu mal bazındaki borsaların kendi içeriğinde vadeli işlemlerin yapılması çerçevesinde bakıyor.

MEHMET DÖNEN (Hatay) – Forward borsalarını da anlattım, "future"u da anlattım.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım efendim.

MASUM TÜRKER (İstanbul) – Halbuki, bizim Türk sistemimizde, vadeli borsaları forwardlara ayırıp, ürün borsalarını ayrı tutmuşuz ve burada, eğer, hükümetler bu iki tarafı dengeli bir şekilde illerde yönetirlerse, bugüne kadar mevcut olan borsalara rağmen, taban fiyatlarına mahkûm bırakılmış olan çiftçinin, mal piyasasındaki yeterli hakkını almasını sağlayacağı için, bizim, bu konudaki tartışmalarımıza getirdiğimiz olgu, biraz da, mal piyasalarıyla birlikte ele alınması gereğidir. Yoksa, sayın hatibin dile getirdiği ve tartışma konusu yaptığı olay, sermaye piyasası gibi azınlık haklarının da korunduğu, Ticaret Kanunundan ayrılmış piyasaların olmadığı yerlerdedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sakarya Milletvekili Sayın Cevat Ayhan?.. Yoklar.

Konya Milletvekili Sayın Veysel Candan?.. Yoklar.

Böylece, madde üzerindeki müzakereler tamamlanmış oldu.

Sayın Bakana yöneltilmiş bir soru vardı; cevap vermeyi arzu eder misiniz efendim.

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL (Bursa) – Yazılı cevap vereceğim efendim.

BAŞKAN – Yazılı cevap vereceksiniz...

Bir soru daha var; buyurun efendim.

MEHMET ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – Sayın Başkan, delaletinizle Sayın Bakanımıza bir soru tevcih etmek istiyorum.

Sayın Bakanımız geçen akşamki konuşmalarımızda maalesef mazereti dolayısıyla burada yokken -vekâleten bakan bakanlarımız- bir konuda sıkıntı oluşturulduğu kanaatindeyim. O konuya rahat kazandıralım diye soru soruyorum.

Sayın milletvekillerimiz, birkaç konuşmasında, SPK'nın haksız ve keyfî uygulamaları sonucu, SPK'nın, açtığı davaların yüzde 82'sini kaybettiğini ifade etmişler idi. Sayın Bakan ise -o günlük vekil bakan- bu rakamların doğru olmadığını, yanındaki uzman arkadaşlarıyla yaptığı istişareler sonucu, SPK'nın açılan davaların ancak yüzde 5 ve 10'unu kaybettiğini tasrihen ifade etmiş idi. O ifade sonucunda yaptığım araştırmalar ve internet taraması sonucu, 1994 ve 1999 yılları arasında SPK'nın açtığı davalar toplam 440 adet; yanımda var şu anda. Bunların sadece 54'ü mahkûmiyetle sonuçlanmış. Yani, 440 davanın ancak yüzde 13'ü mahkûmiyetle sonuçlanmış. Devam eden dava sayısı ise 176 adet; yani, yüzde 40'ına tekabül ediyor. Bu da, şuraya geliyor: Bunların da aynı oranda mahkûmiyetle sonuçlandığını kabul edersek, devam eden davalardan yüzde 5'inin de mahkûmiyetle sonuçlanacağı sonucu çıkıyor ki, her ikisini toparladığımızda, biten ve devam edenleri toparladığımızda, 13+5, yüzde 18'e tekabül ediyor. Bu, SPK'nın 1994 ile 1999 yılları arasında açtığı davalarda mahkûmiyetle sonuçlanan dava oranı yüzde 18. Demek ki, buradan, bizim hatiplerimizin

söylediği yüzde 82'sini kaybettiği ifadesi aynen doğru olarak tezahür ediyor. Bu manada, vekil başkanlarımızla geçen akşam yaptığımız tartışmalar aklımıza gelmişken, Sayın Bakanımızı da burada görünce, zabıtlara geçmesi adına, tam bir sarahat kazansın diye sorumu tevcih ediyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Cevap verecek misiniz efendim?

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL (Bursa) – Sayın Başkanım, deminki konuyla ilgili, acaba, sizin işaret ettiğiniz Emlak Menkul Değerlerle ilgili soru muydu?

BAŞKAN – Sayın Polat, konuşması sırasında bir soru sordu...

DEVLET BAKAN – Hayhay, buyurun efendim.

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL (Bursa) – Şimdi, Emlak Menkul Değerlerle ilgili dediler ki, buna, devletin şirkettir diyerek yatırım yaptık, şimdi, bu da batı devletin şirketi de batmış ve parasını alamamış...

Bizim bildiğimiz kadarıyla, Emlak Menkul Değerlerde küçük tasarrufunun bir zarara uğradığı söz konusu değildir. Emlak Menkul Değerlerde çok az sayıda büyük tasarrufunun ve itilaflı olan büyük tasarrufunun parası kalmıştır, onun dışında, küçük tasarrufunun bir kurşun zarar ettiği söz konusu değildir.

İkinci soruya gelince, Sayın Hatip, ceza davalarından olarak, bahsettiler. Ceza davaları, biliyorsunuz, savcılıklar tarafından açılmaktadır. Bizim elimizdeki hukuk davalarıyla ilgili döktümü arz etmek istiyorum. Kurulun açtığı idari dava 454 adettir, kazanılan 295 adettir, kaybedilen 2 adettir, devam eden dava 157 adettir; yani, açılan davaya göre kaybedilen dava oranı binde 4'tür. İflas davaları dahil hukuk davaları ise -birinci söylediklerim idari dayaydı- açılan dava sayısı 93, kazanılan dava sayısı 58, kaybedilen dava sayısı 4, devam eden dava sayısı 31 ve kaybedilen davaların oranı yüzde 4 civarındadır.

Toplama baktığımızda, idari ve hukuk davalarını bir arada düşünerek, iflas davaları dahil, ceza davaları hariç, açılan dava 547 adet, kazanılan dava 353 adet, kaybedilen dava 6 adet, devam eden dava 188 adet ve açılan davaya göre kaybedilen dava oranı yüzde 1 civarındadır. Ayrıca, bunun ayrıntısı da var elimdeki cetvelde.

İlk derece mahkemesince iptal edilen dava 71 adet, ilk derece mahkemesince reddedilen dava 46 adet, ilk derece mahkemesinde devam eden dava 40 adettir.

558 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin iptali nedeniyle, 3 iflas davası ehliyet yönünden reddedilmiştir. Kararlar temyiz edilmiştir. Yargıtay kararı beklenmektedir.

Kaybedilen bir hukuk davası ise, kurul şoförünün yaptığı kaza nedeniyle kaybedilen tazminat davasıdır.

Ceza davaları ve suç duyurularına ilişkin bilgiler, kurulun -sayın üyenin söylediği- internet adresinde yayınlanmıştır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Başka soru?... Yok.

MEHMET ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, aynı soruysa, lütfen, ısrar etmeyelim.

MEHMET ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – Bir yanlışlık olduğu kanatındeyim; çünkü, aynı cetveli konuşuyoruz, 440 tane sulh hukuk davası...

BAŞKAN – Sayın Dağcıoğlu, demin de ifade ettiniz efendim.

MEHMET ERGÜN DAĞCIOĞLU (Tokat) – 14 tane de ceza davası var. Rakamlar aynı; ama, oranlar farklı.

BAŞKAN – Demin de ifade ettiniz, teşekkür ederim.

Başka soru olmadığı anlaşıldı.

Değişiklik önergesi yok.

29 uncu maddeyi, komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, biraz evvel yaptığımız oylama sonucunda hazırlanmasını öngördüğünüz metin Başkanlığa ulaşmıştır; onu bilgilerinize sunmak istiyorum:

IV. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

D) TEZKERELER VE ÖNERGELER (Devam)

7. – *Siyasi parti grupları adına grup başkanvekillerinin; Türkiye Büyük Millet Meclisinin dünya parlamentolarını, Çeçenistan krizini, adil, kalıcı, onurlu, yapılan anlaşmalara uygun ve insan hak ve hürriyetlerine dayalı bir çözüme kavuşturulmasında katkıda bulunmaya davet etmelerine ilişkin müşterek önergesi*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Çeçenistan'daki gelişmelerle ilgili olarak, aşağıdaki hususların, dünya kamuoyuna duyurulmasını gerekli görmüştür.

Rusya Federasyonunun, 12 Mayıs 1997 tarihinde Çeçenistan Özerk Cumhuriyetiyle imzaladığı Khasavyurt Anlaşmasına uyması arzu edilmektedir.

Çeçenistanda, maalesef, kanlı ve acımasız bir silahlı çatışma yaşanmakta ve başta Grozni Kenti olmak üzere, bazı Çeçen yerleşim merkezlerinin, Rus birliklerince, havadan ve karadan, hedef ayırt edilmeksizin, yoğun ve sistematik bir şekilde bombalanmasına devam edilmektedir. Aralarında, çocukların, kadınların, yaşlıların da bulunduğu yüzlerce masum insanın, bu ağır bombardıman altında can verdiği, son derece vahim ve medenî dünyanın kabul edemeyeceği insan hakları ihlalleri ortaya çıkmıştır. 400 000 dolayında insan, şiddetli kış şartlarında, mülteci durumuna düşmüştür.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Çeçenistan'da yaşanan bu insanlık dramına bir an önce son verilmesini, sivillerin yaşama haklarının güvence altına alınmasını, ülkesine geri dönmek isteyen sığınmacıların geri dönüşlerine izin verilmesini, insan hakları ve uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde, mevcut sorunun barışçı yollardan çözülmesini gerekli görmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, dünya parlamentolarını, Çeçenistan krizini, adil, kalıcı, onurlu, yapılan anlaşmalara uygun ve insan hak ve hürriyetlerine dayalı bir çözüme kavuşturulmasında katkıda bulunmaya davet eder.

Aydın Tümen
DSP Grubu Başkanvekili
İsmail Kahraman
FP Grubu Başkanvekili

Ömer İzgi
MHP Grubu Başkanvekili
Zeki Çakan
ANAP Grubu Başkanvekili

Nevzat Ercan
DYP Grubu Başkanvekili

Bilgilerinize sunulmuştur. (Alkışlar)

Yüksek oylarınızla benimsenen bu metnin gereği Başkanlıkça yapılacaktır.

Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, kanun tasarısının görüşmelerine devam ediyoruz.

IX. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1.- Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/424) (S. Sayısı: 191) (Devam)

BAŞKAN – 191 sıra sayılı Kanun Tasarısının geçici 1 inci maddesini okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 1. – Bu Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte görevde olan Kurul Başkanı, başkanvekili ve üyeleri, atandıkları mevzuata göre 3 yıllık görev sürelerini tamamlarlar. Bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihte başkanvekilliği sıfatı, "ikinci başkan" olarak değiştirilmiştir.

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde olan kurul başkanı, başkanvekili ve üyelerinin görev sürelerinin bitiminde, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunundaki esaslar çerçevesinde atanacak üyelerden başkan dışında, ikinci yılın sonunda kura sonucu belirlenecek iki üye ve dördüncü yılın sonunda, kalan üyelerden kura sonucunda belirlenecek iki üyenin yerine, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda belirtilen hükümlere uygun olarak yeni üye ataması yapılır. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliğinin karar organları oluşturuluncaya kadar, 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından gösterilecek adaylar, ilgili olduğu bakanlık; Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği tarafından gösterilecek adaylar ise Türkiye Bankalar Birliği tarafından gösterilir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Madde üzerinde gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Eyüp Sanay'ın.

Buyurun Sayın Sanay. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

FB GRUBU ADINA EYYÜP SANAY (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Sermaye Piyasası Kanununda değişiklik yapılmasıyla ilgili kanun tasarısının geçici 1 inci maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Muhterem Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçici madde, biraz önce de okunduğu gibi, şu anda Kurumda mevcut olan veya ataması yapılacak olan elemanların statülerini belirleyen bir maddedir. Elbette, bir kanun çıktıktan sonra, orada çalışacak insanların, mevcut olan kişilerin veya daha sonra geleceklerin statülerinin belirlenmesi gayet normaldir.

Söz konusu kanunla amaçlanan, tasarrufların, menkul kıymetlere yatırılarak, halkın, iktisadi kalkınmaya etkin ve yaygın bir şekilde katılmasını sağlamak ve sermaye piyasasının, güven, açıklık ve kararlılık içerisinde çalışmasını, tasarruf sahiplerinin hak ve yararlarının, yani çıkarlarının korunmasını düzenlemek ve denetlemektir.

Burada hemen şunu belirtmeliyim ki, halkımızın büyük çoğunluğu, Sermaye Piyasası Kurulu hakkında yeterli bilgiye sahip değildir ve halkımız tarafından Sermaye Piyasası Kurulu pek fazla tanınmamaktadır.

Diğer yandan, Sermaye Piyasası Kurulu Başkan ve üyeleriyle personeli ve bu kanuna göre görevlendirilen denetim elemanları, çalışmaları ve denetlemeleri sırasında, ilgililere ve üçüncü şahıslara ait öğrendikleri sırları açıklayamazlar ve kendi yararlarına, çıkarları doğrultusunda elde ettikleri bilgileri kullanamazlar; ancak, yaşanan bazı spekülasyonlar, hem Kurumun güvenilirliğini zedelemekte hem de bazılarının haksız kazanç elde etmesine zemin hazırlamakta olup, birkaç saat veya birkaç gün içerisinde büyük paralar kazanan zenginler türetilmektedir.

İktisadi faaliyetlerin, güven, çıkar ve kazanç esası üzerine tesis edildiği gerçeğinden baktığımızda, Sermaye Piyasası Kurulunun bazı yanlışlarıyla yüz yüze geliyoruz ki, bunlardan, her şeyden önce, yastıkaltı tasarruflarının ekonomik hayata kazandırılması için halkın bilinçlendirilmesi doğrultusunda kayda değer bir çabanın bulunmamasıdır. Eğer böyle bir çaba olmuş olsaydı, halkımız, Sermaye Piyasası Kurulunu daha çok tanıyacaktı.

Diğer yandan, sermayenin tabana, Anadolu'ya yayılması için bir umut olan, yatırımlarıyla istihdama büyük katkı sağlayan Anadolu aslanlarının güçlenmesi için etkin tedbirler alınıp desteklenmesi gerekirken, rantiyeci çevrelerin etkisiyle Anadolu sermayesi âdeta engellenmekte veya dışlanmaktadır. Bu da yine Sermaye Piyasası Kurulunun olumsuz imaj yaratmasına sebep olmaktadır. Oysa aslolan, işsizliğin ortadan kaldırılması, yatırımların ülke sathına yayılması ve bölüşümün adaletili olması, refahın tabana yayılması için sermayenin belli ellerde toplanmasının önüne geçilmesidir.

Hükümet, ekonomik politikalarında, küçük ölçekli sermaye ve girişimi destekleyen ve korumaya yönelik hiçbir tedbir almazken, uygulanan yüksek faiz politikaları sebebiyle küçük sermayeli girişimciler âdeta ezilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ülkemizin geleceği açısından büyük holdinglerin bilançolarına baktığımızda, korkunç bir gerçekle karşılaşyoruz. Birer yatırım devi olarak tanıdığımız ya da öyle gördüğümüz holdinglerin asıl faaliyet alanı olan üretimden kaynaklanan gelirleri yüzde 15 dolayında iken, faiz ve rant gelirleri toplam kazançlarının yüzde 85'ini aşmaktadır. Bu faizci anlayışın toplumda doğuracağı sonuç, elbette ki işsizlik, yoksulluk, açlık ve sefalet olacaktır.

Bozuk ekonomik düzenin müsebbiplerini aramaya gerek yok; hepsi açık ve ortada, bellidir. Bunlar faizci sistem ve rantiyeci iş çevreleri ile onlara tezgâh hazırlayan sorumlu, sorumsuz bürokratlardır; verdinse verdim mantığıyla hareket edenlerdir; 2 lira olarak aldıkları doları 525 000 lira seviyesine getirerek, elli yılda paramızın değerini 250 000 kat düşüren kötü yöneticilerdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin ekonomik tablosu ortadadır. Bugün, ülke ekonomisinin geldiği nokta hiç de iç açıcı değildir. Aslında, bu tablo Türkiye'de rüşvetin, yolsuzlukların niçin kurumsallaştığını çok net bir biçimde göstermektedir. 65 milyon insanın ödediği vergilerin önemli bir bölümü, birkaç yüz aileye faiz olarak ödenmektedir. 1980-1990 yılları arasındaki vergi gelirlerinin, işborç faiz ödemelerini karşılama oranlarına baktığımız zaman bu acı gerçeği çok rahat görebiliriz. Vergi gelirlerinin, faizleri karşılama oranı şöyledir: 1980 yılında 2,93; 1985 yılında 6,45; 1990 yılında 21,17; 1995'te 43,85; 1996'da 59,23; 1997'de 41,68; 1998'de 60,97; 1999'da, kesin olmamakla birlikte, 68,06 ve 2000 yılı için de öngörülen oran 82,51'dir. Görüldüğü gibi işborç faiz ödemeleri her yıl artmakta, vergi gelirlerini âdeta yutmaktadır. İster istemez o zaman insanın aklına şu gelmektedir: Acaba, belli bir süre sonra, Sermaye Piyasası Kurulu sermaye olarak neyi toplayacak, neyi takip edecek, neyi geliştirecek?

Üretmeyen ekonomi anlayışıyla önümüzdeki yıllarda artık, vatandaş bir noktada vergi ödeyemez duruma gelmektedir. Zaten, bunu, esnafı ve sanayiciyi ziyaret ettiğimiz zaman, onların şikâyetlerinden çok rahat bir şekilde görmekte ve anlamaktayız.

Kamu personel harcamalarının karşılanması için kısa vadeli yüksek faiz anlayışıyla devleti soyduranlar, 54 üncü Hükümetin oluşturduğu havuz sisteminden vazgeçip deprem için yapılan dış yardımlara "devlet memurlarının maaşlarını ödüyoruz" diyen, ne olursa olsun, keyfi yönetimlerini sürdürebilenlere karşı ciddi ve kalıcı tedbirler almayı akıl edemeyenlerin idaresinde ülkenin ekonomik durumu her geçen gün biraz daha kötüye gitmektedir.

Umuyorum ki, Sermaye Piyasası Kurulu, ciddi ve sağlam para politikaları üzerinde azimle yürüyerek, yastıkaltı tasarrufları yatırıma dönüştürecek mekanizmalar bulur ve geliştirir; bir manada bunu bulmuş olan Anadolu aslanlarına engel çıkarmak yerine, onları teşvik eder, onların işini kolaylaştırır, onlara yol gösterir. Zaten, bu kurulun bir amacı da, sermayeyi tabana yaymaktır. Karaparaı aklamak için Anadolu'da gelişen sermayeyi "yeşil sermaye" diye nitelendiren rantçıların oyununa gelmez ve ülkemize bu sermaye piyasası, sermaye oluşumu için hayırlı hizmetler yapar.

Bu duygularla, Muhterem Heyetinizi bir kere daha saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sanay.

Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini Aksaray Milletvekili Sayın Murat Akın ifade edeceklerdir.

Buyurun Sayın Akın, süreniz 10 dakikadır. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA MURAT AKIN (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçici 1 inci madde üzerinde, Grubum adına söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ayrıca, en son Hakk'ın rahmetine kavuşan milletvekili arkadaşımız Sıtkı Turan Bey'e de Cenabı Hak'tan rahmet diliyorum.

Değerli milletvekilleri, geçici 1 inci madde, Kurul Başkanı ve başkanvekilinin görev sürelerinin üç yıla kadar tamamlanacağını, başkanvekilinin ikinci başkan olarak değiştirileceğini, yeni atanacak üyelerin, Bankalar Birliği ve ayrıca Bankalar Denetleme Kurulu tarafından belirlenecek adayların, esas aracı kuruluşlar oluşuncaya kadar, ilgili bakanlık tarafından atanacağını hüküm altına almaktadır.

Değerli milletvekilleri, Sermaye Piyasası Kurulu, haktan, yatırımcıdan para toplamak suretiyle, menkul kıymet ihraç eden anonim ortaklıkların ihraç edecekleri menkul kıymet ve anonim ortaklıklar hakkında, yatırımcılara, şirketin mali durumu ve mali durum dışındaki hususlarda düzenli ve sürekli bilgi verilmesini temin eden bir kurumdur. Aktarılan bu bilgilere göre, yatırımcı, serbest iradesiyle karar verecek, ihraç edilen menkul kıymeti satın alacak veya almayacaktır.

Sermaye Piyasası Kurulu, halka satılacak menkul kıymetler ve ihracatçının bu bilgileri yatırımcıya aktarması için vardır, bu amaçla kurulmuştur; denetim ve düzenlemesi, bununla sınırlı olmaktadır. Söz konusu madde de, Sermaye Piyasası Kurulunun başkan ve üyeleriyle ilgili atanmasına yönelik hükümler ihtiva etmektedir.

Değerli milletvekilleri, gelişmekte olan ülkelerde, sermaye piyasalarının, uygulanan liberal ekonomi politikaları çerçevesinde düzenlenmesi, bu ülkelerin sermaye piyasalarının gelişmesine, büyümesine imkân sağlamakta, çağdaş ve liberal ekonomilerin gereklerine göre yapılmış olan yasal düzenlemeler, iç ve dış piyasalara güven verirken, yüksek getiri arayışı içindeki uluslararası fonların bu piyasalara akışını hem kolaylaştırmakta hem de hızlandırmaktadır.

İşte, 4369 sayılı Kanunla getirilen hükümler, ne yazık ki, ülkemizde, sermaye piyasasındaki paranın dışa akmasına, dışa gitmesine, kaçmasına vesile olmuştur. İşte, sadece sermaye piyasası, kendi başına bir hüküm ifade etmemekte, bilhassa, vergi politikasındaki yanlış düzenlemeler de, sermaye piyasasındaki paranın kaçmasına sebep olmaktadır ki, bu da, en son çıkan 4369 sayılı Vergi Kanunuyla hepimiz tarafından bilinmektedir.

Değerli milletvekilleri, liberal ekonomiyle bağdaşmayan, aşırı merkeziyetçi ve devletçi anlayış içerisinde hazırlanmış yasaların düzenlenmesi altındaki sermaye piyasaları ise, bu ağır baskı altında gelişmemekte, iç ve dış piyasalara ve pazarlara da güven telkin etmemektedir.

Gelişmiş finansal pazarlarda küçük birikimler bir araya getirilerek, özellikle sanayi kesiminde büyük ölçekli işletmelerin doğup büyümesine olanak sağlanmaktadır.

Hepimizce malum olduğu gibi, "Mahreçler Yasası" vardır, "Say Yasası" diye de hatırlanır; bu, Fransız iktisatçının koymuş olduğu bir kuramdır. Buna göre, her arz kendi talebini oluşturur. Yani, üretilen mal, talep edilenden fazla ise, üretim piyasası, istihsal merkezleri, üretimini kısmak suretiyle, talebe göre kendini ayarlar, yani, dülstik kapasiteyle çalışır; aynen Türkiye'deki fabrikaların, imalatın olduğu gibi. Piyasada yeterli talebi bulamayan imalat sektörü, daralmak suretiyle, imalatını kısmak suretiyle, istihdamı daraltmak suretiyle; dolayısıyla da, büyümemizi menfi yönde etkilemek suretiyle ekonominin küçülmesini sağlamıştır.

Değerli milletvekilleri, sermaye yetersizliği nedeniyle, yatırımlar için hem yerli hem de yabancı sermayeye şiddetle ihtiyacı olan ülkemizdeki işsizlik ve gelir dağılımındaki adaletsizlik sorununun giderilmesi, ancak, ister yerli olsun ister yabancı olsun sermayenin yatırımlara ve üretime yönlendirilmesine bağlıdır.

Cumhuriyet öncesi, Osmanlı döneminden beri, halka açık şirketler, halk sektörü kurma konusunda bazı denemeler yapmıştır; İttihat ve Terakki döneminde kurulan ahali şirketleri ile 1970'li yıllarda kurulan, pek çoğu işlemez durumda bulunan işçi şirketleri dönemlerini bilmekte ve hatırlamaktayız. Bugün, Anadolu şirketleri olarak tanınan çok ortaklı, halka açık şirketler, yurtiçi ve yurt dışındaki küçük birikimleri yatırıma yönlendirmekte ve ülke ekonomisi için hayli istihdam ve katmadeğer sağlamaktadır.

Değerli milletvekilleri, sermaye piyasasında halka arz edilen hisse senedi ve tahviller, alıcılar tarafından istenildiği zaman nakde çevrilmek üzere, birçoğumuz tarafından alınmaktadır. Ne yazık ki, bunu, bizim sermaye piyasasında kısa vadede gerçekleştirmek mümkün değildir; çünkü, ülkemizde, paranın değer kaybettiği, paranın mübadele aracı olmaktan çıktığı, böyle bir politikanın uygulandığı bir dönemde, kâğıdın, alınıp satılması, o kadar kolay değildir; çünkü, insanlarımız, bunu, likiditeden vazgeçmek şekliyle düşündüğü zaman, mutlak surette, bunun karşılığı olan faiz gelirini ya da temettü gelirini düşünmektedir; ama, bunun yanında da, olağanüstü bir ihtiyaç hâsılinda nakde çevirip, ihtiyacını görmesi de esastır. Ne yazık ki, sermaye piyasasında bunu her zaman için temin etmek mümkün değildir.

Onun için, ilkönce, iktisadi kalkınmayı temin etmek lazım, Türk parasının kıymetini muhafaza etmek lazım, Türk parasının, artık, bir tedavül, mübadele aracı olarak kullanmaktan kaçınıldığı bir dönemde, sermaye piyasasının tam manasıyla çalışması mümkün değildir.

Bu vesileyle, şunu ifade etmek istiyorum: En kısa zamanda ekonomimizdeki istikrarsızlığın giderilmesi, tam istihdamın sağlanması, kalkınmanın sağlanması ve işsizliğin giderilmesinin esas olması lazımdır.

Bu vesileyle, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akın.

Şahıslar adına söz talebi yok.

Değişiklik önergesi yok.

Geçici 1 inci maddeyi Komisyondan geldiği şekliyle oylarımıza sunacağım.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Karar yetersayısı aranması istenmiştir; arayacağım:

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Sayın Başkan, elektronik cihazla oylama yapılınsın.

BAŞKAN – Hentüz oya sunmadım efendim.

Geçici 1 inci maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir. Karar yetersayısı vardır.

Geçici madde 2'yi okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce, kurulca yetki belgeleri iptal edilen aracı kurumların, sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacak sahiplerinin Fonun imkânları da dikkate alınarak 1 milyar liraya kadar olan kısımlarının bu maddedeki esaslar çerçevesinde ödenmesini teminen özel bir Fon kurulmuştur. Söz konusu aracı kurum alacaklarına Fondan ödeme yapılabilmesi için, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce veya sonra haklarında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca iflas davası açılması ve iflas tasfiyesi sırasında alacakların borç ödemededen aciz belgesine bağlanmış olması zorunludur. Bu Kanunun yürürlüğe girmesini izleyen iki ay içerisinde, bu Fona İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından 10 trilyon lira tahsis edilir. Bu Fon, Borsa Başkanlığınca, kamu bankalarında mevduat hesabına ya da kamu borçlanma senetlerine yatırılarak nemalandırılır. Fon, bu madde gereğince yapılacak ödemeler dışında bir amaçla kullanılamaz. Fonun yapılacak ödemeleri karşılamaya yetmemesi halinde, 5 trilyon lirayı geçmemek üzere, Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenecek ek kaynak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından karşılanır. Bu madde kapsamındaki ödemelerin tamamının yapıldığı, ilgili iflas idarelerinin yazılı beyanlarıyla tespit edildikten sonra, arta kalan kısım İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına ait olur.

Fondan yapılacak ödemeler, ilgili iflas idarelerinin ibraz ettiği borç ödemededen aciz belgeleri-ne dayanarak, Sermaye Piyasası Kurulunun uygun gördüğü üzerine İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığınca, iflas idarelerine yapılır. Sermaye Piyasası Kurulu ödemelerin bu madde hükümlerine uygun yapılmasını teminen, kesinleşmiş sıra cetveline, iflas dosyasındaki belgelere, iflas idaresi ve iflas dairesinden talep edebileceği belgelere dayanarak karşılıklı inceleme yapma ve bu madde ile diğer ilgili mevzuat hükümlerine aykırı ödeme taleplerini reddetme hakkını haizdir.

Hak sahiplerine ödeme, iflas idarelerince gerçekleştirilir. Müflis aracı kurumdan alacaklı görünen ortakları, yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri, personeli ile bunların eşlerine ve üçüncü derece dahil kan ve sıhrî husumlarına ve sermaye piyasası kurumlarına bu madde kapsamında ödeme yapılmaz. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığı, yaptığı ödemeler için, borç ödemededen aciz belgesi sahiplerinin haklarına halef olur.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili esas ve usulleri belirlemeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN – Madde üzerinde, gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Bayburt Milletvekili Sayın Suat Pamukçu'ya ait; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşmekte olduğumuz sermaye piyasasıyla ilgili kanun tasarısının 29 uncu maddesine bağlı geçici 2 nci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu arada, bu vesileyle, hayatını kaybetmiş olan değerli üyemiz, Çanakkale Milletvekilimize Cenabı Hak'tan rahmet diliyorum, yakınlarına ve MHP camiasına başsağlığı diliyorum. Yine, bu vesileyle, idrak etmekte olduğumuz ramazan ayınızı tebrik ediyorum, aziz milletimizin de Ramazanını tebrik ediyorum ve Cenabı Hak'tan, geçtiğimiz ağustos ayında ve kasım ayında yaşadığımız felaketlerin, bu Ramazan münasebetiyle tekrarlanmaması hususunda dileklerimi, temennilerimi ifade ediyorum.

Şu anda görüşmekte olduğumuz maddenin mahiyeti üzerinde durmadan önce, maddede yer alan bir iki cümleyi okumak istiyorum: "Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce, Kurulca yetki belgeleri iptal edilen aracı kurumların, sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacak sahiplerinin Fonun imkânları da dikkate alınarak 1 milyar liraya kadar olan kısımlarının bu maddedeki esaslar çerçevesinde ödenmesini teminen özel bir Fon kurulmuştur -Aradaki bazı teknik hususları geçiyorum- Bu kanunun yürürlüğe girmesini izleyen iki ay içerisinde, bu Fona İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından 10 trilyon lira tahsis edilir. Bu Fon, Borsa Başkanlığınca, kamu bankalarında mevduat hesabına ya da kamu borçlanma senetlerine yatırılarak nemalandırılır. Fon, bu madde gereğince yapılacak ödemeler dışında bir amaçla kullanılamaz. Fonun yapılacak ödemeleri karşılamaya yetmemesi halinde, 5 trilyon lirayı geçmemek üzere, Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenecek ek kaynak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından karşılanır."

Bunları niçin okudum; bu maddeyle, bu kanun çıkmadan önce, borsada, daha önce faaliyet gösteren aracı kuruluşlardan zarara uğrayanların, tasfiye edilenlerden veya iflas edenlerden dolayı zarara uğramış olanların bu zararlarının karşılanması için bir güvence getiriliyor. Tabii, daha önceki maddelerde bir fon kurulması kararlaştırılmıştı; ancak, bu fonun gelirleri şu anda yetmediği için, geçici bir maddeyle 10 trilyon lira, o yetmediği takdirde de 5 trilyonluk ek kaynakla bu zararlar telafi edilmek isteniyor.

Bu maddenin, tabii, teknik tarafı üzerinde duracak değilim; doğru bir şey yapılmıştır. Bu piyasada güven sağlamak esastır. Piyasada kâğıt alım-satımı yapanların güven içerisinde bu işleri yürütmesi doğaldır ve dolayısıyla, böyle bir maddenin getirilmesini de doğal karşılıyorum.

Ancak, böyle, birtakım basit güvencelerle sermaye piyasasının canlandırılacağını zannetmek, bize göre biraz yanlış olur, safillik olur. Zira, sermaye dediğiniz şey, en başta güven ister. Bunlar, tabii ki, önemli güvenceler; ama, bundan çok daha önemli güvenceler ister. Mesela, sermaye, bir kere, hür teşebbüs ister, serbest rekabet ortamı ister. Türkiye'de bu ortamı sağlamıyorsanız, bu getirdiğiniz geçici birtakım palyatif tedbirlerle sermaye piyasasına güven getirmeniz mümkün olmaz. Sermaye, zaten, tarihî seyri içerisinde de ne zaman güven ortamını bulmuş ise, ne zaman serbest rekabet ortamı bulmuş ise o zaman kalkınmanın motoru olmuştur, refahın bir aracı olmuştur. Ne zaman ki bunun tersi, sermaye gerekli ortamı, serbest ortamı bulamamış, birtakım baskılar altında kalmış ise, o zaman da bunalımın ve buhranların bir aracı olmuştur. Bu tarihî seyir üzerinde uzun uzun duracak değilim. Tabii, Osmanlı döneminde, Selçuklu dönemindeki serbest ortamda kalkınmanın ne şekilde yürüdüğüni hepiniz biliyorsunuz.

Aynı dönemde ortaçağ Avrupasının bunalımlar içerisinde yaşadığını da biliyorsunuz. Avrupa, rönesansla serbest piyasa ortamını getirmiş ve sermaye ancak rönesanstan sonra kalkınmanın bir aracı olmuştur.

Cumhuriyet döneminde de, 1940'lı yıllarda yine daralan piyasalar, 1950'lerde getirilen serbestlik ortamında sermayeyi kalkınmanın motoru haline getirmiştir.

Son yıllarda, 28 Şubat süreciyle yaşadığımız yine bunalımlı dönemde ve şu anda da sürmekte olan bu dönemde, maalesef sermayeler kalkınmanın aracı olmaktan çıkmış, tam tersine bunalım aracı haline gelmiştir.

Şimdi, Türkiye'de bütün bu sıkıntılara rağmen bugün evimize bir ekmeğe götürebiliyorsak, yine sermaye piyasası diye bir piyasadan bahsedebiliyorsak, bilirsiniz ki, bunu, düşük taban fiyatlarına, zamanında ödenmeyen alacaklarına rağmen çiftçilerimizin inegini sağmasına, tarlasını ekmesine borçluyuz. Yine bugün, evimize ekmeğe götürebiliyorsak, bunu düşük tutulan ticaretlerine rağmen, alınterini daima her şeyin önünde gören fedakâr işçimize borçluyuz; yüksek faizlere rağmen, tezgâhını çalıştırabilen, motorunu çeviren sanayicimize borçluyuz. Yine, bugün, bu ortamda, eğer sermaye piyasasından bahsedebiliyorsak, bilirsiniz ki, bu piyasadan bahsetmemizin en önemli sebeplerinden biri de, yeşil sermaye diye ülkümüze çalıştırdığımız sermayenin, bütün bu sıkıntılara rağmen fedakârca yaptığı yatırımlara borçluyuz.

Demek istediğim şu: Bu maddeyle getirilen güvenceler yetmez. Türkiye'de, sermayenin, refahın bir aracı olmasını diliyorsak -ki, hepimiz bu dilekteyiz, buna da inanıyorum- o halde, yapacağımız en önemli şey, sermayenin önünü açacak serbest bir ortamı oluşturmaktır, her yönüyle serbest ortamı oluşturmaktır.

Gecenin bu saatinde vaktinizi fazla almak istemiyorum. Bu madde, bize göre faydalı bir maddedir, yerinde bir maddedir. Tabii, diğer temennilerimizin de dikkate alınmasını özellikle iktidardan diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Pamukçu.

Gruplar adına başka söz talebi?..

NEVZAT ERCAN (Sakarya) - DYP Grubu adına Murat Akın konuşacaklar.

BAŞKAN - Aksaray Milletvekili Sayın Murat Akın, DYP Grubu adına, buyurun efendim (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA MURAT AKIN (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçici 2 nci maddenin birinci fıkrası fon kurulmasıyla ilgili, ikinci fıkrası fondan yapılacak ödemeler, üçüncü fıkrası hak sahiplerine yapılan ödeme, son fıkra ise, bu maddenin uygulanmasıyla ilgili esas ve usulleri belirleme ve gerekli düzenlemeyi yapma hususunda Bakanlar Kurulunu yetkili kılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, sermaye piyasası, uzun vadeli kredi arzları ile uzun vadeli kredi taleplerinin karşılaştığı bir piyasadır. Bu piyasada, birkısım iktisat ünitelerinin uzun bir süre kullanamayacakları tasarruflarıyla diğer birkısım iktisat ünitelerinin uzun vadeli finansman ihtiyaçları karşılanır; yani, uzun vadeli kredi satılır, uzun vadeli kredi alınır.

Uzun vadeli krediler, genellikle, yatırım yapan firmanın ayırdığı amortismanlar ve kârlar ile geri ödenir. Örneğin, bir fabrika kurmak ya da mevcut fabrikayı genişletmek, makine satın almak için uzun vadeli kredi alan bir sanayi firması, aldığı krediyi, kurulan ya da genişletilen fabrika, satın alacağı makine için ayıracağı amortismanlar ve elde ettiği kârlarla geri öder.

Bir daire satın almak için Emlak Bankasından uzun vadeli kredi alan bir kimse, aldığı krediyi, dairenin getireceği kira ile geri öder. Uzun vadeli krediler, genellikle sabit sermaye teçhizatının ve kira getiren malların finansmanında kullanılır ve bu teçhizat ve mallar, amortisman planlarına göre geri ödenir. Kısaca, sabit sermaye ihtiyacı için kredi talep edilir.

Bununla beraber, alınan kredinin döner sermaye ve sabit sermaye olarak kullanılması, para ve sermaye piyasasını ayıran kati bir ölçü değildir.

İşletmeler, devamlı bir nitelik arz eden döner sermaye ihtiyaçlarının bir bölümünü uzun vadeli kredilerle karşılayabilecekleri gibi, uzun vadeli kredi arzının yetersiz olduğu yerlerde, sabit sermaye ihtiyacı için kısa vadeli kredi talep edilmesi de mümkündür. Bu gibi durumlarda, kısa vadeli krediler, vadelerinde yenilenerek, uzun vadeli kredi haline sokulur.

Değerli milletvekilleri, para piyasası ve sermaye piyasası ayırımında en önemli kıstas vadedir; fakat, kısa vadeli kredilerin döner sermaye ihtiyacı için, uzun vadeli kredilerin sabit sermaye ihtiyacı için elverişli olduğu bir gerçektir.

Para piyasası ve sermaye piyasası ayırımının ölçüsü olan vadenin kısalığı ya da uzunluğu, para ve sermaye piyasasının ve kredi kurumlarının gelişme derecesine göre, ülkeden ülkeye değişir. Genellikle, vadesi bir seneyi geçmeyen kredilere kısa vadeli, vadeleri 1-5 sene arasında değişen kredilere orta vadeli, vadeleri 5 seneyi geçen kredilere ise uzun vadeli krediler denilmektedir. Para ve sermaye piyasası az gelişmiş ülkelerde, kısa vadeli sayılan kredilerin süresi, gelişmiş ülkelere kıyasla daha uzundur. Örneğin, Batı ülkelerinin banka sisteminde günlük para (call money) adı verilen çok kısa vadeli kredi işlemlerine Türk bankacılığında rastlanmamaktadır. Ülkemizde, işletmelerin geçici para ihtiyaçlarını karşılamak üzere kısa bir süre için açılan kasa kolaylığı kredisi, ileri ülkelerdeki benzerlerine nazaran daha uzun vadeli.

Bütün bunlarla birlikte, para piyasası ile sermaye piyasası arasında kati bir sınır çizmek mümkün değildir. İki piyasa arasında sıkı bir ilişki vardır. Bir piyasadaki değişimler, öteki piyasayı etkiler. Bir piyasada kredi taleplerinin karşılanamaması, diğer piyasayı etkiler.

Örneğin, belli makinelerin satışının uzun vadeli kredilerle sağlandığını düşünelim. İşletmelerin, uzun vadeli kredi talebi karşılanamazsa, makinelerin üretiminde geçici para ihtiyacı için alınan kısa vadeli kredileri ödemek zorlaşır.

Hiçbir ülkede para ve sermaye piyasası aynı düzeyde gelişmemiştir. Genellikle para piyasalarının sermaye piyasalarına nazaran daha erken ve kolay geliştiği görülmektedir.

Sermaye piyasasının gelişmesi, halkın tasarruflarının belli bir düzeyin üzerine çıkması, hisse senedi ve tahvil piyasasının gelişerek sınırlı sermayenin mobilizasyonu, tasarrufların, sanayi ve ticaretin orta ve uzun vadeli yatırımlarına akmasını kolaylaştıran aracı kurumların kurulması gibi gelişmelere bağlıdır. Hisse senedi ve tahviller, sınırlı ve ticarî teşebbüslere yatırılan sermayeyi mobil hale getiren senetlerdir. Bir anonim şirketin hisse senedini, çıkardığı tahvili satın alan kimse, o anonim şirketin ortağı ya da alacaklısı olur. Anonim şirket, hisse senedi ve tahvil ihraç etmek suretiyle sağladığı fonları, yapı, makine ve diğer sermaye teçhizatına yatırır; ancak, bu durum, ortak veya alacaklının iştirak payının ya da alacak hakkının istediği zaman paraya çevrilmesine engel değildir.

Değerli milletvekilleri, inşallah, ülkemizde sermaye piyasası rayına oturur, geçmişte çekilen sıkıntılar, geçmişte yaşanan iflaslar, geçmişte yaşanan daralmalar tekrar yaşanmaz.

Bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akın.

Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmış oldu.

Şahıslar adına ilk konuşma, İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker'in.

MASUM TÜRKER (İstanbul) – Vazgeçiyorum efendim.

BAŞKAN – Peki.

Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç?.. Yok.

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde 2 önerge vardır; sırasıyla okutacağım, ikinci önergeyi tekrar okutmadan işleme koyacağım.

Birinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 191 sıra sayılı kanun tasarılarının geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında-ki "1 milyar lira" ibaresinin "5 milyar lira" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

İsmail Özgün

Mehmet Ergün Dağcıoğlu

Cevat Ayhan

Balıkesir

Tokat

Sakarya

Latif Özbek

İlyas Arslan

Mehmet Çiçek

Elazığ

Yozgat

Yozgat

BAŞKAN – En aykırı önergeyi, maddenin tamamını değiştiren ikinci önergeyi okutup, işleme alacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi ve Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısının geçici 2 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emrehan Halıcı

Zeki Çakan

Murat Başesgioğlu

Konya

Bartın

Kastamonu

İsmail Köse

Ömer İzgi

Erzurum

Konya

GEÇİCİ MADDE 2.- Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce, Kurulca tüm yetki belgeleri iptal edilen aracı kurumların, sermaye piyasası faaliyetlerinden doğan alacak sahiplerinin Fonun imkânları da dikkate alınarak alacaklarının bu maddedeki esaslar çerçevesinde kısmen ödenmesini teminen özel bir fon kurulmuştur. Söz konusu aracı kurum alacaklılarına Fondan ödeme yapılabilmesi için, bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce veya sonra haklarında iflas davası açılması ve iflas tasfiyesinde alacakların borç ödemededen aciz belgesine bağlanmış olması zorunludur.

İflas tasfiyesinde düzenlenen borç ödemededen aciz belgesine bağlanmış nakit ve menkul kıymete ilişkin asıl alacak tutarı, aracı kurumların yetki belgelerinin iptal edildiği tarihte geçerli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Amerikan Dolarına çevrilir. Bu aracı kurumların iflasının açılmasından sonra iflas tasfiyesi sırasında yapılan ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihte geçerli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Amerikan Dolarına çevrilerek, dolar bazında asıl alaktan mahsup edilir. Bu suretle bulunan bakiye, borç

ödemeden aciz belgesine bağlandığı tarihte geçerli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilir ve üçüncü fıkradaki esaslara göre hak sahiplerine ödenir.

31.12.2000 tarihine kadar bir alacak sahibine yapılacak ödeme tutarı, 2 milyar Türk Lirasını aşamaz. Bu tutar, 1.1.2001 tarihinden sonra her yıl ilan edilen yeniden değerlendirme katsayısı oranında artırılır. Ancak, ikinci fıkra uyarınca, dolar bazında asıl alacaktan mahsup edilen ara ödemeler tutarı, alacağın borç ödemeden aciz belgesine bağlandığı tarih itibarıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilir ve bu fıkrafta belirtilen azamî ödeme tutarından indirilerek hak sahiplerine yapılacak azamî tutar belirlenir.

Bu kanunun yürürlüğe girmesini izleyen iki ay içerisinde, bu fona İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından 10 trilyon Türk Lirası tahsis edilir. Bu fon, Borsa Başkanlığınca, kamu bankalarında mevduat hesabına ya da kamu borçlanma senetlerine yatırılarak nemalandırılır. Fon, bu madde gereğince yapılacak ödemeler dışında bir amaçla kullanılamaz. Fonun, yapılacak ödemeleri karşılamaya yetmemesi halinde, 5 trilyon Türk Lirasını geçmemek üzere, Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenecek ek kaynak, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası tarafından karşılanır. Bu madde kapsamındaki ödemelerin tamamının yapıldığı, ilgili iflas idarelerinin yazılı beyanlarıyla tespit edildikten sonra, arta kalan kısım İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına ait olur.

Fondan yapılacak ödemeler, ilgili iflas idarelerinin ibraz ettiği borç ödemeden aciz belgeleri-ne dayanarak, Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşü üzerine, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Başkanlığınca, iflas idarelerine yapılır. Sermaye Piyasası Kurulu, ödemelerin bu madde hükümlerine uygun yapılmasını teminen, kesinleşmiş sıra cetveline, iflas dosyasındaki belgelere, iflas idaresi ve iflas dairesinden talep edebileceği belgelere dayanarak karşılıklı inceleme yapma ve bu madde ile diğer ilgili mevzuat hükümlerine aykırı ödeme taleplerini reddetme hakkını haizdir.

Hak sahiplerine ödeme, iflas idarelerince gerçekleştirilir. Müflis aracı kurumdan alacaklı görülen ortakları, yönetim kurulu ve denetleme kurulu üyeleri, personeli ile bunların eşlerine ve üçüncü derece dahil kan ve sıhrı hısımlarına ve sermaye piyasası kurumlarına bu madde kapsamında ödeme yapılmaz. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, yaptığı ödemeler için, borç ödemeden aciz belgesi sahiplerinin haklarına halef olur. Alacaklıların, bu madde uyarınca yapılan ödemeleri aşan alacakları için genel hükümlerden doğan hakları saklıdır.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili esas ve usulleri belirlemeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİHAT GÖKBULUT (Kırıkkale) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Hükümet katılıyor mu?

DEVLET BAKANİ RECEP ÖNAL (Bursa) – Katılıyoruz efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, Komisyonun katılması mümkün değil; çoğunluğu yok.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİHAT GÖKBULUT (Kırıkkale) – Çoğunluğumuz olmadığı için takdire bırakıyoruz. Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Komisyonun takdire bıraktığı, hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, ilk olarak okuduğumuz önerge maddenin komisyondan gelen şeklini değiştiriyordu; şimdi, başka bir metin kabul edilmiş oldu. Bu sebeple, ilk önergenin işleme konulmasına imkân kalmadı.

Şimdi, bu değişiklikle, geçici 2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 3'ü okutuyorum:

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun 13 üncü maddesi ile 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 28 inci maddesinin (a) bendinde yapılan değişiklik uyarınca, kurul başkanı ve üyeleri ile personeli için yeniden belirlenecek olan her türlü ödemeler dahil, aylık ücretleri toplamının, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki ayda almakta oldukları her türlü ödemeler dahil aylık ücretleri toplamından az olması halinde, bu durum giderilinceye kadar aradaki fark herhangi bir vergi ve kesintiye tabi olmaksızın tazminat olarak ödenir."

BAŞKAN — Gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Mehmet Batuk'un.

Buyurun Sayın Batuk.

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA MEHMET BATUK (Kocaeli) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 191 sıra sayılı tasarının geçici 3 üncü maddesi üzerinde, Fazilet Partisinin görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu 3 üncü madde, Sermaye Piyasası Kurulunun üyelerinin ve personelinin özlük hakları veya maaşlarıyla ilgili düzenleme getirmektedir. Biliyorsunuz, Meclisimizde, bu tasarının 13 üncü maddesiyle ilgili bir düzenleme kabul edilmişti. Sermaye Piyasası Kurulu üyelerinin ve personelinin, en yüksek devlet memuru maaşının iki katı maaş ve dört ikramiyeyle birlikte vergiden muaf tutularak ücret almalarını öngören tasarının 13 üncü maddesi, Yüce Meclisimizce, en yüksek devlet memuru maaşını geçmemek üzere ücret takdirini karara bağlamıştı. Şu anda, Meclisimiz, daha önce 13 üncü maddede yaptığı değişikliğe sahip çıkıp çıkmamakla imtihan olmaktadır.

Değerli arkadaşlar, milletvekilleri, ülkemizde, devlet memurlarının en yüksek maaş alanı kadar maaş alırlar. Sermaye Piyasası Kurulu üyeleri için bunun daha fazla takdir edilmesinin, ülkemizin uygulamakta olduğu ücret politikasıyla bağdaştırılacak bir yönü yoktur. 80 milyon lira asgari ücretin uygulandığı ülkemizde, gece gündüz görev yapan güvenlik görevlilerimizin 200 milyon civarında maaş aldığı ülkemizde, çadırdaki eğitim yapan öğretmenlerimizin 150 milyon maaş aldığı ülkemizde, siz, 850 milyon lira artı 4 ikramiye birlikte maaş takdiri yaptığımız insanlara, bir de bunu -şu anda almakta oldukları- 2,5 milyar liraya çıkaran ve Anayasaya aykırı olarak aradaki farkın, 1 650 000 000 liranın da kendilerine vergi kesilmeden ödenmesini düşünmeniz, hakkaniyete uygun olmaz. Biz Fazilet Partisi Grubu olarak, bu haksızlığın bu Meclisten geçmemesini temenni ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, gerçekten, ülkemizde kazancıyla geçinmek büyüklük zorlukları doğurmaktadır. İşsizlik had safhadadır. Şu anda, asgari ücretle bile iş arayan insanların hepimizin kapısında kuyruk oluşturduğunu söylemeye bile gerek yok. Kaldı ki, Sermaye Piyasası Kurulu üyelerinin ve personelinin bu ortamda, yaklaşık 20-25 kadar personelin aldığı maaşı aldığı bir ortamda, siz, bunu, yeni düzenlemeyle tekrar aynı adaletsizliğe getirmenizi herhalde makul görmezsiniz.

Ayrıca, iktidar partisi gruplarının değerli grup başkanvekillerinin bir önergesi var: Görüşmekte olduğumuz tasarının 13 üncü maddesinin ve geçici 3 üncü maddesinin 2005 yılına kadar yürürlükte

lûge konulmamasını öngörmektedir. Bu ne demektir arkadaşlar? Bunun manası şu : Biz, milletin hoşgörmeyeceği, ulaşamayacağı seviyede ücretler ödeyerek, belli bir grubu, belli bir kesimi en az iki-üç milletvekili kadar maaş ödeyerek, özel korunmuş bir çevrede tutacağız, özel kıyaklar geçeceğiz, özel koruma alanları oluşturacağız demektir. Ben bu maddenin, bu Meclisimizden geçmeyeceğini ümit ediyorum ve ayrıca, 13 üncü maddede hep beraber Meclis olarak yaptığımız değişikliğe sahip çıkmamız gerektiğine inanıyorum. Ayrıca, görüşmekte olduğumuz geçici 3 üncü madde, Anayasaya aykırı olarak, 1 milyar 650 milyon lira tazminat olarak ödemeyi ve bundan da vergi alınmamasını öngörmektedir.

Değerli arkadaşlar, 80 milyon asgari ücretten vergi aldığımız bir ortamda, 850 milyon maaş verdiğimiz insanlara 4 ikramiye de vereceğiz, bunlar yetmezmiş gibi 1 milyar 650 milyon lira bir daha verelim ve de vergi almayalım dersiniz, kamu vicdanını rahatsız edersiniz. Bu adaletsizliği hiçbirimiz hiçbir yerde izah edemeyiz. Gelin, bir kez daha yeni baştan düşünelim; bu yanlışla hiçbirimiz, Yüce Meclis olarak alet olmayalım.

Değerli arkadaşlar, bu görüşmekte olduğumuz madde, bizim, demokratik bir cumhuriyet mi, bürokratik bir cumhuriyet mi olduğumuzu ortaya koyuyor. Bakın, bürokratlarımız bu tasarımı hazırlarken, 13 üncü maddede kendi istemedikleri bir değişiklik yapılması durumunda, bunu telafi edecek geçici maddeyi de eklemişler. Ne demek bu; Meclis bir düzenleme yaparsa, bunu da etkisiz kılmanın yollarını arıyorlar ve iktidar partisinin değerli grup başkanvekillerini de alet ederek, önerge verdirerek, 2005 yılına kadar maddenin yürürlüğünü ertelemeyi teklif ettirebiliyorlar.

13 üncü maddeyi görüşürken, değişiklik önergelerimizin kabul olması üzerine, değerli bakan ve bürokratlarımız salondan ayrıldılar; bunu ben, Yüce Meclise saygısızlık olarak değerlendiriyorum. Yüce Meclisin iradesine saygılı olunması, herkes için gereklidir.

Değerli arkadaşlar, gecenin bu geç vaktinde hepimizin çok açıkça ortada duran bu haksızlığa onay vermeyeceğini ümit ediyorum. Bu konuyla ilgili önergemiz, biraz sonra gelecek; görüşmekte olduğumuz geçici 3 üncü maddenin tasarıda çıkarılmasını teklif ediyoruz ve sizin, bizim, milletvekillerinin aldığı kadar maaşın üzerine 4 de ikramiye veriyoruz Sermaye Piyasası Kurul üyeleri-ne, bu yetmez gibi, bunu 2,5 milyara tamamlayarak vergisiz bırakmayı, herhalde hakkaniyete uygun görmeyi, hiçbirimiz içimize sindiremeyiz.

Memlekette uygulanan ücret politikasının daha da çapraşılaşmaması, aradaki farkın daha da açılmaması için, bu husustaki önergemize desteklerinizi bekliyorum, hepinize saygılarımı sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Batuk.

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Van Milletvekili Sayın Hüse-yin Çelik.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Çelik. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

DYP GRUBU ADINA HÜSEYİN ÇELİK (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ge-çici 3 üncü madde üzerinde, Doğru Yol Partisinin görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Meclisi, saygılarımla selamlıyorum.

Sözlerime geçmeden önce, elim bir trafik kazası sonucunda vefat etmiş olan Çanakkale Mil-letvekilimiz Sayın Sıtkı Turan'ın vefatından dolayı duyduğumuz üzüntüyü, elimi dile getirmek istiyorum. Kendisine Allah'tan rahmet, yakınlarına sabırlar ve Milliyetçi Hareket Partisi camiasına, Meclisimize başsağlığı diliyorum.

Burada, Sermaye Piyasası Kurulunun, özellikle ücretleriyle ilgili olarak bir madde önümlüze getirilmiş bulunmaktadır. Bildiğiniz gibi, 9.12.1999 tarihindeki birleşiminde, Fazilet Partili milletvekili arkadaşlarımızın vermiş olduğu bir önerge üzerine bir değişiklik yapıldı. Bu değişiklikle, bu maaşların en yüksek devlet memuru maaşının 2 katına kadar çıkarılabilmesi hükümlü Yüce Meclis tarafından iptal edildi. Gerçekten, bu geçici 3 üncü maddede de, yine bir ihtiyat olarak, bir tedbir olarak, böyle, geçici bir 3 üncü madde ihdas edilmiş. Biz, Doğru Yol Partisi olarak, bunun gereksiz olduğunu düşünüyoruz ve bu ücret politikasının, Türkiye'deki ücret politikaları göz önünde bulundurulduğu zaman, kesinlikle, hakkaniyet ölçülerine sığmadığını düşünüyoruz.

Sayın milletvekilleri, bakın, biz, Sermaye Piyasası Kurulunda çalışan çok değerli sayın başkan, başkan yardımcılar, diğer üyeler ve personelin aldıkları ücretleri burada sorgularken, kesinlikle, şahıslarıyla ilgili bir hesaplama içerisinde değiliz; ancak, şunu göz önünde bulunduralım: Biz, bu parayı, bu yüksek ücreti, kendileri için niçin takdir ediyoruz; eğer, gerçek amaç, esas gerekçemiz, orada çok ciddi bir iş yapan bu kurumumuzun suiistimallere bulaşmaması, şu veya bu şekilde dedikodulara meydan vermemesi gibi bir iddiamız, gerekçemiz varsa, bu amaçla böyle bir ücreti takdir ediyorsak; bakın, bugün, ülkemizde, Gelirler Genel Müdürlüğünün maaşı ortadadır, Başbakanlık Müsteşarının, Maliye Bakanlığı Müsteşarının, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünün, Millî Emlak Genel Müdürlüğünün maaşları ortadadır. Şimdi, bu insanların da aynı ölçüde yüksek maaş alması -aynı mantıkla- gerekmez mi?

Bakın, bugün, ülkemizde, adalet mekanizması, adalet teşkilatı, âdeta S.O.S veriyor. Şimdi, hâkimlerimiz, savcılarımız, mademki adalet mülkün temelidir; biz adalet dağıtıyoruz, eğer bize yüksek maaş vermezseniz -bir yüksek yargı organı başkanımızın da ifade ettiği gibi- cüzdanımız ile vicdanımız arasında sıkışsak, bu ülkede adalet dağıtamayız, dolayısıyla bize yüksek ücret ödemesi gerekiyor diyorlar. Haklılar mı; haklılar. Maliye teşkilatında çalışan insanlar, devletin gelirlerini biz topluyoruz, biz idare ediyoruz; bizim gözümlüğün gördüğü bu paraları, cebimiz görmüyor, bize yüksek maaş verilmezse, sıhhatli çalışamayız ve benim memurum işini bilir mantığı burada da işlemeye başlar diyorlar. Doktorlarımız diyor ki: Biz çok zorlu bir tahsil yapıyoruz. Bugün, bir uzman doktorun uzman olabilmesi için asgari 21-22 yıl tahsil yapması gerekiyor ve bu tahsilden sonra doktor diyor ki, siz, beni tatmin edecek ücreti bana ödemezseniz, ben, hastayı muayenehaneye davet ederim... O da haklı. Öğretmenlerimiz, öğretim üyelerimiz diyorlar ki, bizim malzememiz insandır, bizi tatmin edecek ücreti ödemezseniz, öğretmen limon satmakla meşgul olur, üniversite öğretim üyesi (X) firmasının danışma kurulu üyeliğinde bulunur ve himmetini araştırmasına, eğitime harcayamaz sarf edemez. O da yüksek düzeyde para istiyor, tatmin edecek para istiyor. O da haklı. Askerimiz, polisimiz diyor ki: Bea, canımı ortaya koydum; her an bir kör kurşuna kurban gidebilirim. Devlet, beni tatmin edecek parayı vermezse, ben, sağlıklı bir şekilde çalışmam diyor. Mülki amirlerimiz, kaymakamlarımız, valilerimiz diyorlar ki, biz, milyarlarca imza atıyoruz; ama, aldığımız maaşlar ortadadır, bu maaşla bizim sıhhatli çalışmamız mümkün müdür?

Değerli milletvekilleri, siz, ekonomik pastanın ebadını büyütmeden, bir kesime, bir tarafa biraz fazla maaş verirsiniz, biraz fazla ücret verirsiniz, diğer taraftan kısmak zorunda kalırsınız. Sermaye Piyasası Kurulu, evet, çok ciddi bir görev icra ediyor; fakat, biraz önce saydığım kurumların ve bu kurumlarda çalışan insanların ciddi görev icra etmediklerini söyleyebilecek bir milletvekili-miz, bir sayın üyemiz var mıdır? Dolayısıyla, bunlar göz önünde bulundurulduğu zaman, 13 üncü maddede... Bakın, 13 üncü maddede bir önerge verildi ve bu önerge üzerine Sermaye Piyasası Kurulundaki değerli üyelerin maaşları en yüksek devlet memurunun maaşına eşitlenecek şekilde tespit edildi. Meclis ortaya bir irade koydu. Şimdi, bakın, 30 uncu maddede (yürürlük maddesinde) bir değişiklik önergesi önümlüze geliyor ve bu 2005 yılına kadar erteleniyor; bu değişiklik önergesi ile

tespit edilen durum, 2005 yılına kadar erteleniyor. Bu durum, bakın, Meclis kendi almış olduğu karara sahip çıkmak zorundadır. Meclisimiz bir irade ortaya koymuştur; eğer, biz bundan döner, bunu 2005 yılına kadar ertelersek, bu, Anayasamızın, 2 nci, 7 nci ve 10 uncu maddelerine de aykırı olur değerli milletvekilleri. Bu kararımızın arkasında durmak zorundayız. Kaldı ki, 21 inci Dönem Meclis 2004 yılında ömrünü tamamlayacaktır ve 2005 yılında gelecek olan 22 nci Dönem Meclisin iradesine, biz, bugünden ipotek koyma hakkına asla sahip değiliz.

Dolayısıyla, rahmetli Şair Necip Fazıl'ın ifade ettiği gibi "bu taksimi kurt yapmaz kuzulara şah olsa." Bugün, Türkiye'de, yurt dışında eğitimini yapmış, birkaç yabancı dil bilen, cilt cilt kitap yazan bir üniversite profesörü 450 milyon maaş alırken, yirmi yıllık bir öğretmen 200 milyon maaş alırken, siz, Sermaye Piyasası Kurulunda çalışan insanlara, eğer 2,5-3 milyar para öderseniz "bu taksimi kurt yapmaz kuzulara şah olsa" derler. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

Dolayısıyla, değerli milletvekilleri, tekrarlamakta fayda görüyorum. Biz, Sermaye Piyasası Kurulunu önemsiyoruz, burada çalışan çok değerli tiyeleri önemsiyoruz. Bakın, bunların birçoğunun CPI sertifikaları vardır, bunların büyük bir çoğunluğunun iyi yabancı dili vardır, bazılarının akademik kariyeri vardır; ancak, aynı vasıflara sahip olan bazı insanlar, başka kurumlarda, burada ki arkadaşlarla mukayese edilemeyecek derecede düşük ücretler alıyorlar; bunu, mutlak surette göz önünde bulundurmamak zorundayız.

Bakın, Rekabet Kurulunda da aynı durum söz konusudur. Açık söyleyeyim, bunlar, kamu adına faaliyet yürüten kurumlardır. Sermaye Piyasası Kurulu idari ve mali özerkliğe sahip olabilir; ama, idari ve mali özerkliğe sahiptir diye, Hazineden para almıyor diye, bütün giderleri fonlardan karşılanıyor diye, bu şekilde adaletsiz bir ücret sistemiyle, bence, Sermaye Piyasası Kurulunu bu şekilde bir muameleye tabi tutamayız; böyle bir şey yaparsak yanlış olur. Bakın, olacak şeyi söyleyeyim: Şu anda, Sermaye Piyasası Kurulunda -Sayın Başkan Yardımcısından bugün aldığım rakamlara göre- 373 personel çalışmaktadır. Bu cazip şartlar ortada olduğu sürece, hepimizin kapağını aşındıracak olan insanlar, ille de Sermaye Piyasası Kurulunda bir iş temin etme yoluna gidecektir; çünkü, burada, sadece Sermaye Piyasası Kurulunda çalışan uzmanlara yüksek ücret ödenmiyor; bütün personel, bir şekilde, yüksek ücret alıyor.

Mecliste, Sermaye Piyasası Kuruluyla mukayese kabul edilmeyecek düzeyde maaşlarda az miktarda iyileştirme yapıldığı için, bakın, Türkiye'deki çalışan memurların büyük bir çoğunluğu, Meclise, sekreter olarak, şoför olarak, hizmetli olarak gelmek istiyor, hepimizin kapılarını aşındırıyor. "Aynı işe aynı ücret" politikası adaletin gereğidir; dolayısıyla, Türkiye'deki ücret politikalarını göz önünde bulundurulduğunda, mutlak surette, Meclisimiz, bu yanlışlığı düzeltmelidir ve 13 üncü maddeyle ilgili olarak ortaya koyduğu iradenin arkasında durmalıdır. Bu, bize yakışandır; çünkü, o önergeye, Sayın Milliyetçi Hareket Partisi Grubuna mensup, Demokratik Sol Parti Grubuna mensup arkadaşlarımızın büyük bir çoğunluğu da destek verdiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN ÇELİK (Devamla) – Hatta, bakın, bunu 3 katına çıkaralım diye bir önerge verildi. Bu önergenin sahibi kimdir diye sorduğumuzda, birçoğu topu diğerine attı ve gerçekten önerge sahibi kimdi; bunu, net bir şekilde öğrenemedik. Bunu 3 katına çıkaralım... En üst düzeyde maaş alan devlet memurunun 3 katına kadar, Sermaye Piyasası Kurulunda çalışan insanlar maaş alabilsin diye bir önerge getirmek, doğrusunu isterseniz, iyi niyetle ve hakkaniyet ölçütleriyle bağdaşır şey değildir.

Bunları özellikle belirtiyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum efendim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Çelik.

Şahıslar adına konuşma talebi?.. Yok.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Soru talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Erbaş.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, Sayın Bakanımın şu sorunun cevaplandırılmasını istiyorum: Geçici 3 üncü maddede "her türlü ödemeler dahil, aylık ücretleri toplamının, bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten önceki ayda almakta oldukları her türlü ödemeler dahil aylık ücretleri toplamından az olması halinde, bu durum giderilinceye kadar aradaki fark herhangi bir vergi ve kesintiye tabi olmaksızın tazminat olarak ödenir" diyor.

Bu son cümle "gelirlerden vergi alınmayacak ve kesintiye de tabi tutulmayacak" diyor.

Bu, Anayasanın 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırı mıdır değil midir, onu öğrenmek istiyorum?

İkincisi de; Vergi Kanununa aykırı mıdır değil midir, onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Başka soru var mı efendim?.. Yok.

Sayın Bakan, cevap verecek misiniz efendim?

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL (Bursa) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL (Bursa) – Efendim, Vergi Kanununda bir değişiklik olarak algılandığında, bunun Vergi Kanununa aykırı olması söz konusu değil.

Bu madde, Plan ve Bütçe Komisyonunda konulan bir madde. Anayasaya aykırılık iddiasını bilemiyorum; anayasa hukukuyla ilgili bir konu...

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Efendim, eşitlik ilkesi var Anayasanın. Yani...

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL (Bursa) – Herhalde, Plan ve Bütçe Komisyonunda bu madde eklenirken "şahısların eline geçen ücretlerde bir değişiklik olmasın; zaman içinde bu noktaya gelindiğinde kendi kendine olay düzenlensin" düşünülmüş; fakat, söylendiği gibi de, yeni bir önergeyle bunların... Bilemiyorum; yeni baştan düzenlenmesi gerekecek diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde verilmiş bir önerge var; okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 191 sıra sayılı tasarının geçici 3 üncü maddesinin tamamen tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Batuk

Yaşar Canbay

Mehmet Çiçek

Kocaeli

Malatya

Yozgat

Sacit Gülbey

Mehmet Ergün Dağcıoğlu

Kemal Albayrak

Diyarbakır

Tokat

Kırkkale

Akif Güllü

Amasya

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ MEHMET HANIFI TIRYAKI (Gazi-antep) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Hükümet katılıyor mu?

DEVLET BAKANİ RECEP ÖNAL (Bursa) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Batuk, konuşacak mısınız?

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Evet efendim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce, geçici 3 üncü maddeyle ilgili görüşlerimizi huzurlarınızda açıklamıştık ve şu anda okunmuş bulunan önergemizi de takdim edeceğimizi belirtmiştik.

Önergemizle istediğimiz, geçici 3 üncü maddenin tasarından tamamen çıkarılmasıdır; yani, böylece, Meclisimizin, 13 üncü maddede yaptığı değişikliği, ortaya koyduğu iradeyi tekrarlama-sını, yaptığı değişikliğe sahip çıkmasını, ülkemizde zaten var olan gelir dağılımındaki bozukluğu da-ha da bozucu gelişmeye engel olmasını temenni etmekte.

Değerli arkadaşlar, ülkemizdeki çalışanların sıkıntılarını hepimiz biliyoruz. Hepimizin ka-pısında, asgari ücretle iş isteyen insanlar kuyruk oluşturuyor; siz, onlardan vergi alacaksınız, gelecek-siniz, 2,5 milyar lira maaş ödemeyi düşündüğümüz insanların 1 milyar 650 milyon lirasından ver-gi almayalım diyeceksiniz... Bunu hangi vicdanımıza sığdıracanız?! Arkadaşlar, kapınızda bekle-yen insanlara, memleketlerimizdekilere bunu nasıl izah edeceğiz. 100 milyon liraya, 150 milyon li-raya insanlar iş ararken, aynı vasıflardaki insanların 250-300 milyon, 400 milyon liraya çalıştığı ül-kemizde, 850 milyon lira maaş ve 4 ikramiye vermeyi kabul ettiğimiz insanlara, üstüne üstlük, 1 milyar 650 milyon lira daha fazla ücret ve vergidışı kazanç teslim etmeyi hakkaniyete uygun gör-memiz mümkün değildir.

Yüce Meclisin, ortaya koyduğu iradeye sahip çıkmasının ve 13 üncü maddede yaptığımız de-ğişikliğin aynen korunmasının uygun olacağı kanaatindeyiz.

Bu vesileyle, önergemize desteklerinizi bekliyor, hepinize saygılar sunuyorum. (DYP sırala-rından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Batuk.

Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Ka-bül etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Geçici madde 3'ü komisyondan geldiği şekliyle oylarınıza sunuyorum...

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Karar yetersayısı...

BAŞKAN – Karar yetersayısını arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yetersayısı vardır ve madde kabul edilmiştir.

30 uncu maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 30. — Bu Kanunun;

- 1 inci maddesi, yayımı tarihinden geçerli olmak üzere, Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulduğu tarihte,

- 23 ve 24 üncü maddeleri, yayımı tarihinden geçerli olmak üzere, Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulmasını takiben Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihte,

- Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Madde üzerinde Gruplar adına ilk söz; Fazilet Partisi Grubu adına Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'a aittir.

Buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA ZEKİ ÜNAL (Karaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 191 sıra sayılı Yasa Tasarısının 30 uncu maddesi üzerinde görüşlerimi arz etmek üzere, Fazilet Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tasarının bu maddesiyle, "kanunun 1 inci maddesi yayımı tarihinden geçerli olmak üzere, Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulduğu tarihte, 23 üncü ve 24 üncü maddeleri yayımı tarihinden geçerli olmak üzere, Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulmasını takiben Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihte yürürlüğe girer" denilmektedir.

Değerli milletvekilleri, "Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulduğu tarihte yürürlüğe girer" ibaresinin "Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulduğu tarihi izleyen müteakip yılbaşından itibaren yürürlüğe girer" şeklinde değiştirilmesi gerekir; hatta, mümkünse, uygun görülecek ileri bir tarihe ertelenmesi gerekir. Çünkü, Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulması demek, bütün donanımlarını eksiksiz tamamlamıştır, hizmete hazırdır demek değildir. Üstelik, emsali gelişmiş ülkelerde bile görülmeyen Merkezî Kayıt Kuruluşu, her işi merkezden yürütecektir. Sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin haklar, bu merkezce izlenecek ve kayıt altına alınacaktır. Bu kayıtların da, klasik yöntemlerle değil, bilgisayar ortamında ihraççılar, aracı kuruluşlar ve hak sahipleri itibarıyla tutulması gerekmektedir.

Merkezî Kayıt Kuruluşunun hatasız, kusursuz ve en etkin bir şekilde hizmet verebilmesi için belirli bir zamana ihtiyaç olduğu kanaatindeyim. Bütün donanımlarının tamamlanması ve gerekli altyapı eksikliklerinin ikmali, sağlıklı bir hizmet verme açısından fevkalade önemlidir.

Değerli milletvekilleri, bu maddenin ikinci fıkrasında sözü edilen 23 üncü ve 24 üncü maddeleri, yayımı tarihinden geçerli olmak üzere Merkezî Kayıt Kuruluşunun kurulmasını takiben; Yatırımcıları Koruma Fonuna ilişkin kurulca yapılacak düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihte yürürlüğe girmesi uygundur, makuldür.

Burada önemli olan, yeni oluşturulan kuruluşun ve Yatırımcıları Koruma Fonunun etkin, süratli ve yaygın bir şekilde işlerlik kazanmasıdır. Hükümet, gerek genel yönetimde ve gerekse SPK'yla ilgili ieraatlarında tarafsız olmalıdır. Eğer, ekonomik, sosyal ve siyasal sorunları çözmek istiyorsa, mutlaka, bu ilkelere riayet etmelidir; her kesimdeki yatırımcıları ve yatırımları teşvik etmelidir, desteklemelidir.

Maalesef, uygulamada bunu görmek pek mümkün görülmemektedir. Belki sistemin renk ıskalasında akredite olan yatırımcılar her türlü teşviktan ve destekten faydalanmaktadırlar; ancak, akredite olamayanlar kapıdışı edilmekte, ne destek görmekte ne de teşvik belgesi alabilmektedirler.

Hatta, bir büyük holdingin yönetim kurulu başkanı, Sayın Başbakanın Amerika seyahatinde, o da beraberinde gitmek istediği halde, kendilerine "uçakta yer yoktur" gerekçesiyle cevap verilmiş ve bunun üzerine, o toplantıya ve geziye katılamamıştır. Konuyla ilgili olarak Sayın Başbakana vermiş olduğum yazılı soru önergesine verilen cevap aynen böyledir "uçakta yer yoktur." 21 inci Asra girerken ve büyük bir uçakta, büyük bir holdingin yönetim kurulu başkanına, eğer, bir hükümet başkanı, hükümet bir yer bulamıyorsa, hakikaten düşünmek gerekir.

Diğer yandan, irticaî sermaye gibi ekonomi literatüründe yeri dahi olmayan, birtakım zekâ özürli kimselerin kafasından çıkan kavramlarla, birkısım sermaye grupları sindirilmek istenilmektedir, korkutulmak ve ürkütülmek istenilmektedir. Bunların misallerini de, her zaman için vermek mümkündür.

Elbette ki, böyle bir anlayışla ekonomiyi büyütmek, ülkenin sorunlarını çözmek de mümkün değildir ve ekonomi, maalesef, giderek küçülmektedir. 1996 yılında, kalkınma hızı, ekonomideki büyüme yüzde 7,1'ken, 1997 yılında, bu miktar, kalkınma hızı, ekonomideki büyüme yüzde 8,3'e çıkmışken, 1998 yılında, maalesef, ekonomideki küçülme yüzde 3,8'e kadar inmiş ve 1999'un sonunda da, yine, Devlet Planlama Teşkilatının tahminlerine göre eksi 2'nin üzerinde olacaktır.

Maalesef, hükümetin uyguladığı ekonomi politikaları, ülkeyi 21 inci Asra taşıyan politikalar-dan ziyade, 1930'lu yılların koyu, devletçi politikalarını andırmaktadır. Bu halimizle, Avrupa Birliğine nasıl gireceğimizi, ben, şahsen çok merak ediyorum.

Geçen hafta, bildiğiniz gibi, Helsinki Zirvesinde, Türkiye, Avrupa Birliğine girecek aday adayları arasında ismi geçen bir ülkedir ve tabiri yerindeyse, bekleme salonuna alınmıştır. Hakikaten, ülke olarak sevindik, sevinçliyiz; ancak, şunu hemen ifade etmek istiyorum: Bu, en azından, kimi uzmanlara göre beş yıl, kimine göre on yıl, kimine göre de yirmi yıl sonra ancak gerçekleşebilecek bir hayal olduğu ifade edilmektedir.

Yine, hatırlayınız, 1995 yılında imzalanan ve 1996 ocak ayında yürürlüğe giren Gümrük Birliği anlaşması imzalandığı zaman da, millet olarak gerçekten çok sevinmiş ve hatta, halkımıza öyle umutlar vermiştik ki, vatandaşlarımızın, pasaport almadan çok rahat bir şekilde Avrupa ülkelerine gidebilecekleri de, o günkü basın yayın organlarında ifade edilmişti.

Değerli arkadaşlar, Avrupa Birliğine aday oluşumuzun artı ve tabii ki, eksileri vardır ve gerçekleri de net bir şekilde ortaya koymak lazımdır. Yunanistan'ın sevinci, Denktaş'ın üzüntüsü, bizi düşündürmelidir. Stratejik önemi olan yerlerimizden, topraklarımızdan ve sahalarımızdan, elbette ki, ödün vermemiz, siyasi olarak çok büyük bir hatadır.

Değerli arkadaşlar, ülkemizin ve milletimizin geleceğini ipotek altına alma riski olmadığı takdirde, öyle ümit ve tahmin ediyorum ki, dış dünyaya karşı militarist ve totaliter bir rejim profili çiz-en Türkiye Cumhuriyeti, gerçek cumhuriyet temellerine oturacaktır.

Kopenhag kriterlerini bugünkü şartlar altında incelediğimiz zaman, Kopenhag kriterleri, sadece, ülkemizdeki din ve vicdan hürriyetiyle ilgili konuları değil, aynı zamanda, ekonomik bazı konuları da içermektedir ve bugün, maalesef kadınlarımızın ve kızlarımızın kılık kıyafetini, Tunus gibi bir devlet politikası haline getiren; din, vicdan, düşünce ve ifade özgürlüğünü sınırlayan "millet iradesiymiş, halk iradesiymiş; bırakın efendim, bunlar boş şeyler, ıvır zıvır şeyler" diyen bir baş-savcının savcılık yaptığı bir ülkede, gerçekten, Kopenhag kriterlerini yakalamak, standartlarını yakalamak, bence, oldukça zor görünmektedir; ancak, zor olmakla beraber, tabii, imkânsız da değildir, yeter ki, biz, dünyadaki gelişmelere ayak uyduralım.

Devletin, tamamen ekonomiden çekilmesini, tam pazar ekonomisinin uygulanmasını, rekabete dayalı serbest piyasa ekonomisinin uygulanmasını, yine, aynı şekilde, Kopenhag kriterleri istikametinde uygulanması gereken ilkeler olduğunu burada belirtmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ünal, lütfen toparlayınız.

ZEKİ ÜNAL (Devamla) – Teşekkür ediyorum; toparlıyorum Sayın Başkan.

Şu anda görüştüğümüz Sermaye Piyasası Kanunu Tasarısında bile, bırakınız sermayenin serbestliğini, Sermaye Piyasası Kurulu, âdetâ, bir sermaye piyasası komiserliği şeklinde değerlendirilmektedir ve o şekilde oluşturulmaktadır, halka açık şirketler sıkboğaz edilmektedir. SPK, burada, hem şikâyetçidir hem denetçidir hem savcıdır hem de hâkimdir. Kışla metoduyla ekonomik yönetim, herhalde, bu olsa gerektir; ne de olsa asker milletiz; buna da, inşallah, çok geçmeden intibak ederiz.

Saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ünal.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, İçel Milletvekili Sayın Turhan Güven.

Buyurun efendim.

Süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Doğru Yol Partisi Grubu ve şahsım adına, hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bir kanunun sonuna geldik; ama, bu kanunun sonuna gelirken, bir eşitsizliği de beraberinde getirmek istiyoruz gibi geliyor bana; çünkü, eşit işe eşit ücret amir hüktümdür; ama, Türkiye’de, bir Anayasa Mahkemesi Başkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer’in yaptığı için vüsatini düşünün; bir Yargıtay Başkanı Sami Beyefendinin yaptığı için vüsatini düşünün ve onun kırk senelik hizmeti olduğunu düşünün; bir de, aldığı maaşa, ücrete, tazminata bakın. Tam kırk senenin karşılığı, yüksek yargı organında, Yargıtay Başkanı 756 milyon lira alıyor; kırk senenin karşılığı!.. Ben, demiyorum ki, bu paralar, bu maaşlar fazladır. Aslında, herkese bunu vermek lazım; ama, hiç kimse, yargı işlevinin veya bir yönetimin başında bulunan bir valinin veya bir öğretmeninin veya bir bilimadamının yaptığı işin bu kurulda çalışanların yaptığı işten daha aşağı, daha dün durumda olduğunu ifade edemez; haksızlık olur, Anayasaya göre de eşitsizlik olur.

Peki, ne yapmak lazım? Ha, hemence, yine, bürokrasi, kendine özgü çalışma tarzını gündeme getirmiş ve geçici 3 üncü maddeyle; olmadı, şimdi, 30 uncu maddeye vereceği bir önergeyle kendisi maaş ve ödeneğini güvence altına almaya çalışmış.

Değerli milletvekilleri, sizin almakta olduğunuz maaş ve yolluk üzerinde söylenmedik laf bırakılmamıştır. Aldığınız para da bellidir; fakat, yaptığınız ödemeler de bellidir. Hele, ekonomik sıkıntının bugünlerde fazlaca arttığı bir dönemde, hergün kapınızı aşındıran, gelen esbabı mesalihe, yol parasını isteyen iflas etmiş tüccara ve Ankara’da kalabilmek için, bir geceyi geçirmek için çırpınan insanlara yaptığınız durumları bir düşünün, bir de, daha yeni göreve başlamış olan bir uzman yardımcısına verilen parayı düşünün.

Şimdi, yaptığınız iş çok mu hafif?.. Kanun yapıyorsunuz. Ha, yaptığımız kanunları kim uyguluyor? İşte, o yargı uyguluyor. "Kuvvetler ayrılığı" diyorsunuz, "üç kuvvetten biri yargıdır" diyorsunuz, şu kanun tasarısının 25 inci maddesini bir hatırlayın bakalım; yine kime görev verdiniz? Yargıya görev verdiniz; yani, kendisine, yüksek yargı organına hak gördüğünüz, reva gördüğünüz

750 milyonun yanında 300 milyon lira maaş ve ödenek verdiğiniz hâkimî düşünün; ama, ona, bu kurulun çıkardığı evraklar üzerinde karar verecek mahkemenin hâkimini düşünün... Yani, onun yaptığı iş, bu kanuna göre yapılan iş daha mı noksan, daha mı gayri ciddi? Şimdi, burada bir haksızlık var. O zaman, hak ve nısfet kaidelerini gündeme getirmekte yarar var. Hele hele, öyle önermelerle, bazı insanları tatmin için bir gayret içinde olmayın.

Bakınız, siz, ödenekler dahil, yolluklar dahil 1.5 milyar civarında para alırken, bir başkana 4 milyar civarında para verilmekte.

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Hakkıdır, afiyetle yesin.

TURHAN GÜVEN (Devamla) – Tabî, afiyetle yiyecekler zaten. Hak ettikleri için yiyecekler; afiyetle değil. Elbette çalışacaklar, bir mesai sepkedecekler, onun karşılığında vereceksiniz; ama, o zaman, sizi sabaha kadar burada bulunduran şu kanun tasarısı üzerinde veya başka kanun tasarıları üzerinde, sabaha kadar uykusuz bırakan mesainizin hiçbir şeye değmediğini mi ifade etmek istiyorsunuz?!

Oysa bakınız, saat sabahın 3'üne yaklaştı, belki 4'e kadar burada çalışacağız, belki 5'e kadar çalışacağız; çünkü, aldığınız karar budur; o zaman, sizin de mesainizin büyük bir değeri olması gerekir.

TURHAN GÜVEN (Devamla) – Eğer, siz, bunu böyle kabul ediyorsanız, buradaki ücret eşitsizliği nedir?

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Size de verelim!..

M. TURHAN İMAMOĞLU (Kocaeli) – Türk Milleti bize para verilmesini istemiyor.

TURHAN GÜVEN (Devamla) – Tamam, millet istemiyor...

M. TURHAN İMAMOĞLU (Kocaeli) – İstemiyor... Bizim paramız batıyor milletin gözüne.

TURHAN GÜVEN (Devamla) – O zaman, doğru, hep milletvekili maaş ve ödeneği üzerinde çok laflar söyleniyor, çok dedikodu yapılıyor. Aslında, bunun azlığının çokluğunun tartışma yeri de burası değil, ama, bu reva görülen ücretle, yollukların yanında diğerlerinin... Bakınız, bir uzmanın aylık ortalama maaşı, bize gelen bilgilere göre, 1 milyar 418 milyon, yani, sizin maaşınız kadar. Bir uzman yardımcısının almış olduğu maaş 980 milyon; yani, kırk sene çalışan ve kendisine şu kanunla görev verdiğiniz insanların almakta olduğu maaştan 250 milyon fazla. Hem siz, bunlara "bu ihtilafları çözün; bu insanlara ceza verin" diyeceksiniz; ama, ona gelince vermeyeceksiniz; fakat, aynı derecede olan insanlara, aynı görev ciddiyeti içinde olan insanlara bunun 3 mislini vereceksiniz... Bir de, önerge hazırlayacaksınız; diyeceksiniz ki "2005 yılında yürürlüğe girer." Hangi madde; 13 üncü madde.

Değerli milletvekilleri, bakın, siz kanun yaparsınız, bu Meclis kanun yapar; ama, yaptığı kanuna da sahip olur. Eğer, siz, yaptığınız maddelere, kanuna sahip çıkmazsanız, işte, o zaman, Millet Meclisi üzerinde birtakım laflar söylenir. Bundan iki üç gün evvel 13 üncü maddeyi geçirdiniz, Genel Kurulunuz kabul etti. Şimdi, niye bunu değiştirmek ihtiyacını hissediyorsunuz? Hele, Anayasadaki eşitlik ilkesini niye ortadan kaldırıyoryorsunuz?! Yani, bu Avrupa Birliği mi ki, 2004 yılına kadar ihtilaflar çözülmezse bilmem ne olacak? 2005 yılına kadar, siz, aynı maaş ve ödenekleri vermeye devam etmek niyetindesiniz. Olmaz böyle bir şey: kanun yapma tekniğine de uymaz, Anayasaya göre de uymaz; çünkü, siz, bu önergeyi kabul ederseniz, daha evvel kabul ettiğiniz 13 üncü maddeyi kendi elinizle ortadan kaldırmış olursunuz ki, yürürlükten kaldırmış olursunuz ki, bu, Anayasaya aykırılık teşkil eder.

Bu nedenle, biraz sonra gelecek olan önergenin hukukî hiçbir değeri olmadığını, Anayasa tamamen zıt ve aykırı olduğunu ifade etmek için huzuruza geldim. Sabahın bu saatinde, birileri görev yapıyor; elbette ciddi görev yapacaktır; ama, eşit işe eşit ücret noktasından hareket ederseniz, o noktada yanlışlık yapmama durumundasınız. Eğer, bu haksızlığı yaparsanız, bundan sonra gelecek büyük haksızlıklara da kapıyı açmış olursunuz, bundan sonra gelecek talepleri karşılayamayacak hale gelirsiniz. Oysa, bu Yüce Meclis, o talepleri karşılamak için değil, hak ve nısfet kaidelelerine göre kanun yapmak mecburiyetindedir.

Bu itibarla, bu şekildeki önergelerin vermiş olmasını bir talihsizlik olarak ifade etmek istiyorum. Bu talihsizliğe iştirak ederseniz, bunun da vebali ve günahının Yüce Meclis üzerinde olmasını arzu etmediğimi ifade etmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Güven.

Gruplar adına konuşmalar tamamlanmış bulunuyor.

Şahısları adına söz talebi?.. Yok.

Madde üzerinde 2 önerge var. Önergeleri okuttuktan sonra ikincisini tekrar okutmadan işleme alacağım.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Sayın Başkanım, okutmadan evvel bir arzda bulunabilir miyim efendim?

BAŞKAN - Efendim, soru mu soracaksınız?

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Değil, Anayasaya aykırılığı nedeniyle işleme konulamazlığı yönünden 63 üncü maddeye göre bir itirazda bulunacağım efendim. Bu önergenin işleme konulamazlığı yönünden bir itirazım olacak.

BAŞKAN - Peki, usule müteallik olduğu için, buyurun Sayın İyimaya.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Sayın Başkan, Emrehan Halıcı, Zeki Çakan, İsmail Köse, Ömer İzgi değerli grup başkanvekilleri arkadaşlarımızca verilen önergenin, kanaatimce, işleme konulması mümkün değil.

Gerçekten, bu önergenin amacı, büyük Genel Kurulun, görüşülmekte olan kanun tasarısının 13 üncü maddesinde izhar ettiği iradeyi, şöyle veya böyle bertaraf etmeye yöneliktir.

Oysa, o gibi bertarafların, yani oylamayla kesinleşmiş sonuçların nasıl bertaraf edileceğinin yolu, İçtüzükte mahsus şekilde tanzim edilmiştir. Gerçekten, 89 uncu madde, bu gibi bertarafın, ancak, tekriri müzakere yoluyla olabileceğini öngörmektedir.

Hukukun evrensel temel ilkelerinden birisi, anayasa hukukunda, anayasa hilesi; kanunlarda, kanuna karşı hile; içtihat hukukunda, içtihat hilesi adıyla genellendirilen bir ilke vardır. Burada, şu anda, biz, 2005 yılına, yani uygulanması bizim dönemimizi de aşan, uygulanması gelecek yıla ertelenen maddelerin bu hükmü, erteleme hükmü, İçtüzük hilesi mahiyetindedir; 89 uncu madde yoluyla, ancak meşru bir şekilde, İçtüzük hukuku içerisinde gerçekleştirilecek bir amacın, bu Tüzük hükmü dolanılarak bir başka kural yoluyla gerçekleştirilmesi hadisesidir; ki, genelde, hukuk hilesi, bu gibi hallerde bahse mevzudur ve bizim Anayasa Mahkemesi içtihatlarına göre, doğruluk ve güven kuralları, iyi niyet, hukuk hilesi gibi ilkeler, İçtüzüğün temel normlarıdır, doğrudan uygulanması lazımdır.

Takdire arz ediyorum efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum efendim.

Önergeleri okutup, Genel Kurulun takdirine sunacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısının 30 uncu maddesine üçüncü bent olarak aşağıdaki bendin eklenmesini ve mevcut üçüncü bendin dördüncü bent olarak teselsül ettirilmesini, eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Emrehan Halıcı

Zeki Çakan

İsmail Köse

Konya

Bartın

Erzurum

Ömer İzgi

Murat Başesgioğlu

Konya

Kastamonu

"13 üncü maddesi ve geçici 3 üncü maddesi 1.1.2005 tarihinde."

BAŞKAN – İkinci önergeyi okutup, işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 191 sıra sayılı tasarının 30 uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"Madde 30.- Bu Kanun, yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer."

Mehmet Batuk

Mehmet Çiçek

Akif Güller

Kocaeli

Yozgat

Amasya

Fethullah Erbaş

Eyyüp Sanay

Van

Ankara

BAŞKAN – Sayın Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ MEHMET HANİFİ TIRYAKI (Gaziantep) – İkinci önergeye katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın hükümet?..

DEVLET BAKANİ RECEP ÖNAL (Bursa) – İkinci önergeye katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Batuk, gerekçeyi açıklayacaksınız; buyurun efendim.

Süreniz 5 dakika.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz tasarının yürürlük maddesiyle ilgili verdiğimiz önergeyi açıklamak üzere söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, kanunun bütünlüğü içinde maddelerinin hep beraber uygulanabilmesi, uygulanırlığı daha kolay kılacaktır. Ayrıca, Meclisimizin görev süresini aşan bir yetkiyle, kendi görev süresinden sonrası için yaptığı bir kanunun yürürlük tarihini belirlemesinin de hukuka uygun olmadığı kanaatindeyiz. Bu yüzden, Sayın İyimaya'nın da biraz önce işaret ettiği gibi, bunun, yasa karşı bir hile, bir suinayet girişimi olduğunu düşünüyoruz ve Anayasa Mahkemesine de bu yüzden gitme yolumuzun her zaman kendimizce açık tutulacağını ifade etmek isterim. Yol yakın iken bundan dönülmesinin ve uygulama tarihinin de, yasanın yayımlandığı tarihte başlatılmasının, belli gruplara belli peşkeşler ve haksız kazançlar sağlamayı murat eden diğer önergenin işleme alınmasıyla, kamu vicdanında büyük rahatsızlıkların oluşturulmamasının gerektiğini düşünüyoruz.

Değerli arkadaşlar, biraz önce de ifade ettik, şimdi, tüm bunların üzerine; yani ülkedeki gelir dağılımının bozukluğunun, ülkedeki sıkıntı ve derinliklerin üzerine bir de sağladığımız haksız kazançların, bozduğunuz gelir adaletsizliğinin 2005 yılına kadar da uzatılarak kamu vicdanında daha büyük yaraların açılmasının herhalde doğru olmayacağını sizin de kabul etmeniz gerekir.

Değerli arkadaşlar, demokratik yönetimlerde en üstün kurum Meclistir. Meclisin kararlarına, önce, kendisinin saygı göstermesi gerekir. 13 üncü maddede yaptığımız değişikliğe sahip çıkmamız gerekirken, biraz önceki ortaya çıkan iradenin bunun aksine olması, gerçekten, ülkemizde demokrasi adına büyük bir düzensizlik kaynağı olması gerekir.

Değerli arkadaşlar, ekonomik sıkıntılarımızı, ticaret dağılımındaki bozuklukları bir bir saymamıza gerek yok; hepimiz, bunları, çevremizden ve memleketlerimizden görüyoruz. Böyle ayrıcalıklı, böyle adaletsiz dağılıma yenilerini eklemek ve yürürlük tarihlerini çok daha ilerilere iterek, bizden sonra gelecek Meclislerin iradesine de ipotek koyarak yasa yapmak, yasa yapma mantığıyla bağdaşmasa gerektir.

Biraz önce ifade ettiğim gibi, eğer bunda ısrar ederseniz, eğer bunda ısrarcı olursanız- iktidar partileri gruplarına hitap ediyorum- Anayasa Mahkemesine gitme hakkımızı her zaman saklı tutacağız. Bu hususta ki, yapılan yanlışların düzeltilmesi hususundaki çabalarımızı, eğer yasa kabul edilirse, ondan sonra da devam ettireceğiz.

Bu duygu ve düşüncelerle, önergemize destek olmanızı bekliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Batuk.

Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısının 30 üncü maddesine 3 üncü bent olarak aşağıdaki bendin eklenmesini ve mevcut 3 üncü bendin 4 üncü bent olarak teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emrehan Halıcı

(Konya) ve
arkadaşları

" 13 üncü maddesi ve geçici 3 üncü maddesi 1.1.2005 tarihinde"

BAŞKAN – Sayın Komisyon katılıyor mu efendim?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ MEHMET HANİFİ TIRYAKI (Gaziantep) – Sayın Başkan, takdire bırakıyoruz efendim.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Nasıl takdire bırakıyor, çoğunluğu yok.

(FP sıralarından "sual sorulamıyor mu?" sesleri)

BAŞKAN – Efendim, önergeye geçince soramıyoruz.

Sayın Hükümet katılıyor mu?

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL (Bursa) – Katılıyoruz efendim.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, işleme konulmasının içtüzüğe uygun olmadığını söyledik; ama, herhalde...

AHMET İYİMAYA (Amasya) – İşleme koymamak lazım Başkanım.

TURHAN GÜVEN (İçel) – İşleme koyarsanız yanlış olur.

BAŞKAN – Efendim, müsaade ederseniz, o takdir bize ait olsun.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Ama, yanlışın içinde olursunuz.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Sayın Başkanım, bir konuyu arz etmek istiyorum. Divandaki iki arkadaşımızda...

BAŞKAN – Efendim, oylamaya geçtik.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, karar yetersayısının olup olmadığı hususu elektronik cihazla tespit edilsin.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Usulle ilgili söz istiyorum Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, karar yetersayısının olup olmadığını arayacağım.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Usulle ilgili Sayın Başkanım...

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Oylamayı elektronik cihazla yapın Sayın Başkanım.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Divandaki iki arkadaşımız iktidar gruplarından...

BAŞKAN – Efendim, şu ana kadar Sayın Divanda herhangi bir tereddüt olmadı, tereddüt olduğu takdirde elektronik cihazla oylamaya gidilir.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Bizim kanaatimiz de odur Sayın Başkanım.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz Sayın Başkan.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, elektronik cihazla yapın.

BAŞKAN – Karar yetersayısının olup olmadığını arayacağım.

Komisyonun takdire bıraktığı, Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir; karar yetersayısı vardır.

30 uncu maddeyi, kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

31 inci maddeyi okutuyorum.

Yürütlme

MADDE 31. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Gruplar adına ilk söz, Fazilet Partisi Grubu adına, Bursa Milletvekili Sayın Altan Karapaşaoğlu'nda...

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Vazgeçtik Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gruplar adına başka söz talebi var mı?

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sakarya Milletvekili Sayın Nevzat Ercan; buyurun.

Süreniz 10 dakika efendim.

DYP GRUBU ADINA NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten, trajikomik bir olayla karşı karşıyayız. Beni mazur görün; ama, bu akşam, burada, skandal yaşanmaktadır. Evet, yapılan iş, burada yaptığımız iş tam bir skandaldır. Zabıtlara geçsin diye söylüyorum. Bunları, zaman zaman gündeme getirebileceğimizi de bilmenizi isterim. Bu akşam, burada yaptığınız işin ya farkında değilsiniz... Ama, mutlak farkındasınız; çünkü, bu Parlamento, görüşmekte olduğumuz tasarının 13 üncü maddesiyle ilgili iradesini ortaya koydu. Şimdi, siz, onu yok mu farz ediyorsunuz, yok mu sayıyorsunuz?! Yani, siz, bu defa, aynı kanun içerisinde, Meclisin ortaya koyduğu iradeyi yok etmeye çalışıyorsunuz; yaptığınız iş budur. Bu, çok yanlış bir şey değerli arkadaşlarım.

Bu, zaman zaman, çıkarıp, tekrar tekrar buraya getirip, düzeltme ihtiyacı duyduklarınızdan farklı bir şey. Gerçekten farklı. Hakikaten bir skandal; gerçekten trajikomik bir olay.

Benim aklımın erip ermemesi meselesi bir tarafa; ama, üzülerek söylüyorum, keşke, aklınız ermediğinden dolayı yapmış olsanız bunu. Gerçekten, öyle bilmek isterim. Ama, bunu, bile bile yapıyorsanız; yani, eğer, 13 üncü maddeyi, bu Meclis görüşmüş, oylamış, iradesini koymuş; sonra da bir hileli şerhiye yoluyla, dolanarak, böyle, getirip, o iradeyi yok saymak gibi bir teşebbüsün, siz değerli milletvekillerimiz, bilerek içindeyseniz, bunu, doğrusu ayıplıyorum. Keşke, bilmeden yapmış olsanız.

Değerli milletvekilleri, şu anda yaptığımız düzenlemeyle, bu Meclisin, bu kanun tasarısının 13 üncü maddesinde ortaya koyduğu iradeyi felç ettiniz, yok saydınız. Dilerim, bu yol olmasın, gelecek tasarılar da, teklifler de bu yol olmasın. Dileğim o; hiç olmazsa onu temenni edeyim.

Kaldı ki, ne yaptınız?.. Şimdi, sosyal adaletsizliğin hepimizce malum olduğu Türkiye’de, gelir dağılımının da bozuk olduğu bir Türkiye’de, bir ülkede, siz, geliyorsunuz, bir imtiyazlı sınıf yaratıyorsunuz. Yaptığınız iş o.

OKTAY VURAL (İzmir) – Sizin zamanınızda...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Hangi benim zamanımda arkadaşım?! Yani, siz, gerçekten bir şeyin farkında değilsiniz!.. Lütfen, hiç olmazsa susun... Yani, ayıp oluyor...

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) – Maddeyle ilgili konuş.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Maddeyle ilgili söylüyorum, maddeyle ilgili... Yapmayın arkadaşlar... 80 milyon lira asgarî ücretle, her birimizden, her gün gelip iş isteyen insanlar var; onları görmezlikten gelip, burada, imtiyazlı bir sınıf yaratıyorsunuz diyorum; yanlış mı söylüyorum?

EROL AL (İstanbul) – Yanlış söylüyorsun tabii!..

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Niçin yanlış söylüyorum?..

EROL AL (İstanbul) – Zaten alıyorlar o parayı!

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım efendim...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, şu arada getiriyorsunuz, kanuna karşı bir, hileli şerhiye ile...

MUSTAFA GÜVEN KARAHAHAN (Balıkesir) – Onu siz yaparsınız, siz!

TURHAN GÜVEN (İçel) – Siz, yaptınız...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Yaptınız işte... Bunu yapıyorsunuz, ben de onları söylüyorum. Eğer, yaptığınız iş doğruysa, niye bu kadar alınganlık gösteriyorsunuz canım!.. O zaman grup

sözcüleri kalksın -her bir madde üzerinde, gruplar adına konuştu arkadaşlarımız- eğer biz yanlış biliyorsak, ne olur, gelin, birkaç laf da siz edin, gelin söyleyin burada. Hiç olmazsa, bu madde üzerinde, biriniz, söz alın, gelin, canım, biz, 13 üncü maddede Meclisin iradesini filan hiçe saymıyoruz, o iradeyi yok etmek istemiyoruz deyip, burada, maksadınızı ortaya koyun. Niçin susuyorsunuz, niçin konuşmaktan kaçınıyorsunuz?.. Gelin söyleyin bunları, oradan laf atacağımıza... Grup adına sözcüleriniz vardır; gelsinler, söylesinler. Kişisel söz istekleriniz olsun, gelin, bunları söyleyin burada. Niçin susuyorsunuz? (DSP sıralarından gürültüler) Kullanacağımı bu hakkımı.

Burada, bir mesele hakkında kıyamet kopardınız. Burada, saatlerce bir noktaya varmaya çalıştık. Şimdi de yaptığınız iş şudur...

TARİK CENGİZ (Samsun) – Sen o konuşmayı kabul ediyorsun yani!

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, ben şimdi oraya girmeyeyim... (DSP sıralarından "gir, gir" sesleri)

Bakın, değerli arkadaşlarım, Doğru Yol Partisinin çizgisi belli...

TARİK CENGİZ (Samsun) – Zig zag...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – O misyonun bir mensubu olarak...

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) – Sayın Başkan, lütfen...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Değerli kardeşim, sen grubuna hakim ol, grubuna...

BAŞKAN – Sayın Ercan, lütfen maddeyle ilgili konuşun.

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) – Genç Kurula hitap et!..

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Ben, gruba hitap ediyorum.

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) – Maddeyle ilgili konuş lütfen.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım, lütfen...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Yeri gelir, size de söyleyeceklerim olur kardeşim. (DSP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Ercan, lütfen Meclise hitap edin.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Son cümleyi söylüyorum.

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) – Meclise hitap edin.

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Öyle bir tavır sergilediniz ki.

Zannedirim ilk defa oluyor bu- Meclis iradesiyle kendinizi savaşır hale getirdiniz; evet, Meclis iradesiyle savaşır hale getirdiniz. Bunu ayıplıyorum!..

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI METİN BOSTANCIOĞLU (Sinop) – Meclis iradesi...

NEVZAT ERCAN (Devamla) – Hangi Meclis iradesiyle?! O Meclis iradesi, İktidârde yazılı. Tekriri müzakere yoluyla meseleyi gündeme getirebilirsiniz; ama, kanuna karşı hile dediğiniz zaman... Hilci şerhiyle, böyle dolanarak meseleyi istediğiniz şekilde formülle etmek istiyorsanız, ona karşı tavrımızı koymak bizim hakkımız. Tekriri müzakere yolu var, getirin; ama, siz, o yolu tercih etmiyorsunuz, getiremezsiniz çünkü onu. Biraz örtülü biçimde, biraz gizleyerek, millet iradesini, yani, Meclisin iradesini, bir ölçüde, elbette ki, tecelli etmiş bir maddedeki iradeyi yok farz etmek için, âdeta, Meclis, kendi içinde savaşır bir noktaya getirdi. Bunu doğru bulmadığımı ifade etmek istiyor, hepimize saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ercan.

ÖMER İZGİ (Konya) – Sayın Başkan, şahsım adına ben de söz istiyorum...

BAŞKAN – Madde üzerinde, şahsınız adına, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

ÖMER İZGİ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Nevzat Erçan Beyefendi-den önce yapılan Sayın İyimaya'nın konuşmasında, verilen bu önerenin, esasen, içtüzüğümüze aykırı olduğunu ve tekriri müzakereyle düzelebilecek olan bir hususun, dolanarak, gizlenerek, birtakım cümleler içerisinde bu önergelerle getirilmiş olduğunu ve bu bakımdan, içtüzüğe de aykırı olduğunu, Anayasaya da aykırı olduğunu beyan ettiler. Biz, gecenin bu saatinde, sizin zamanınızı fazla işgal etmemek için, sorulan her soruya cevap vermek istemedik; ama, Sayın Nevzat Erçan Bey de yapmış oldukları konuşmalarında aynı konuya değindiler ve gizli yollarla, kapalı yollarla birtakım işlerin içerisine girdiğimizi belirttiler; doğru değil.

Bilindiği gibi, görüştüğümüz madde, yürürlük maddesidir. Yürürlük maddesi, görüştüğümüz yasanın birtakım maddelerinin ne zaman, nasıl yürürlüğe gireceğini düzenliyor. Örneğin, ne diyor birinci bendinde: "yayımlı tarihinde yürürlüğe girer" diyor. Aynı maddenin ikinci bendinde "Merkezî Kayıt kuruluşunun kuruluşunda itibaren yürürlüğe girer" diyor. Şimdi getirilmiş önerge de, 13 üncü maddenin ve geçici 3 üncü maddenin 1.1.2005 yılında yürürlüğe gireceğini ortaya koyuyor. Burada, daha önceki yürürlüğe giren maddeleri doğru oluyor da, hukukî oluyor da, içtüzüğe uygun oluyor da, Anayasaya uygun oluyor da, üçüncü bentte gelen uygulama maddesi nasıl aykırı oluyor, anlamak mümkün değil! (MHP sıralarından alkışlar)

Ayrıca, değerli konuşmacılar, burada yaptıkları konuşmalarda, sanki, devletin, bugüne kadar yapmış olduğu ödemelerin üzerine kat kat ödeme yükü getirmiş gibi, Yüce Meclisin bu önerge sahiplerini itham altında bırakıyorlar. Halbuki, bugüne kadar kendi yapmış oldukları ödemeler, bugünkü gelen önerenin aynısıdır. Önerge, yük getirmemektedir. Önerge, görevlilerin bugün aldıkları, onlara bugün ödenen paranın üzerine ek bir ödeme getirmemektedir ve bu önergede "bundan sonraki ödemeler Bakanlar Kurulu kararıyla düzenlenecek" denilmektedir. Şimdiye kadar nasıl yapıyordu ödemeler; Bakanlar Kurulu kararıyla ödeniyordu. Yani, burada tenkit eden arkadaşlarımız, kendi iktidarları döneminde sanki başka uygulama içindeymiş gibi davranıyorlar. (MHP sıralarından alkışlar) Biz, bugün getirmiş olduğumuz önergeyle onların uygulamalarına dönmüş bulunuyoruz; onların uygulamalarıyla ne ödüyorlarsa, bundan sonra da ödenecek olan odur; ama, burada, hepsi, gözümüzün içine baka baka, yanlış, doğru olmayanı söylediler. Ben, bunu gerçekten yadırtıyorum. Mecliste çalışma yapıyoruz; yazılanları doğru anlamayacak kişiler de değiliz. Öyleyse, doğru anladıklarımızı, lütfen, doğru anlatalım, yanlışla dönmeyelim.

Hepinizi saygıyla selamlarım. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İzgi.

Madde üzerindeki..

TURHAN GÜVEN (İçel) – Kaçmıcı madde görüşülüyor Sayın Başkan?

BAŞKAN – 31 inci madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Yani "Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür" maddesi üzerinde Sayın İzgi'nin anlattığı, bir evvelki madde değil mi?

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) – Sen anlayamazsın!

TURHAN GÜVEN (İçel) – Ben sana anlatırım! Çok da hocalık yaptım, anlatırım.

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) – Anlayamazsın!

BAŞKAN – Efendim, lütfen karşılıklı konuşmayalım.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Daha öğreneceğin şeyler var! Evvela Meclis adabını öğrenin de, sonra...

BAŞKAN – Efendim, lütfen karşılıklı konuşmayalım.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, müdahale etmiyorsunuz, sadet üzerinde konuşmuyorsunuz. Sayın İzgi, bir evvelki madde üzerinde konuştu. Ben söylüyorum; bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür mü; onun bilemem; ama, bu tip kanunlar, bakanların kendisini yürütür ilerde.

BAŞKAN – Sayın Güven, Sayın Ercan da aynı madde üzerinde konuşmuştu. O kadar titizlik göstermeyelim. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN ÇELİK (Van) – Sayın Başkanım, suimisal, misal olmaz.

BAŞKAN – Efendim, gecenin bu saatinde bu kadar olur.

Şimdi, 31 inci madde üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Herhangi bir değişiklik önergesi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz 191 sıra sayılı tasarının tamamını oylarınıza sunacağım; yalnız...

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Sayın Başkanım, oyumun rengini açıklamak üzere söz istiyorum...

BAŞKAN – Peki efendim; 86 ncı maddeye göre...

Müsaade eder misiniz, bir hususu sözlerime başlarken tamamlayayım; belki sizler de not almak istersiniz.

Bir basım hatasını bilgilerinize sunmak istiyorum ve oya sunarken o şekilde oylarınıza sunacağım. 75 inci sayfada 8 inci maddeyle getirilen 19 uncu maddenin üçüncü satırındaki "...dalında lisans düzeyinde eğitim yapmış olanların ise belirtilen alanlarda..." cümlesinde "...belirtilen diğer alanlarda..." olması gerekirken, "diğer" kelimesinin buradan düştüğü ifade ediliyor.

Komisyon ve Hükümet bu konuda...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, buyurun efendim.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkanım, onun basım hatası olduğu kanatine nereden vardığınızı öğrenebilir miyiz?

BAŞKAN – Komisyon tarafından ifade edildi; çünkü, rapor, Komisyonun raporudur.

Hükümet de katılıyor.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Ben, zaııtlara geçmesi açısından söylüyorum, basım hatası olduğu kanaatinde değiliz. Komisyondan geçerken de bu yazıldığı şekliyle benimsenmiştir; basım hatası olduğu kanaatinde değilim.

BAŞKAN – Efendim, Komisyon, sizin görüşünüze...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Ben, zaııtlara geçmesi açısından arz ediyorum.

BAŞKAN – Evet, anladım, tamam.

Efendim, bu "diğer" kelimesi konusundaki ifademe Komisyon ve Hükümet katılıyor mu? Çünkü, ben, sizden aldığım bilgiyi naklettim.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ MEHMET HANİFİ TIRYAKI (Gaziantep) – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Hükümet de katılıyor mu efendim?

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Mühendislik konusu gündeme geliyor... Ben, zabıtlara geçmesi açısından burada tekrar söylüyorum, baskı hatası değildir efendim.

BAŞKAN – Zeki Bey, Komisyon, raporunu...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Hükümet de bunu gayet iyi bilmekte.

BAŞKAN – Peki efendim, tamam efendim; zabıtlara geçmiş bulunuyor.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Hükümet, iradesini beyan etmedi efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Meclisi kim yönetiyor, biz de şaşırıdık...

BAŞKAN – 86 ncı madde gereğince söz talebi var; lehte mi aleyhte mi efendim?

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Aleyhte.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

Konuşma süreniz 5 dakika.

MEHMET BATUK (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 191 sıra sayılı tasarının sonuna gelmiş bulunuyoruz. Tasarının tümü üzerinde görüşlerimi açıklamak üzere, 86 ncı madde uyarınca söz almış bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, uzun zamandan beri çalışıyoruz, bu tasarıyla ilgili olarak. Tasarı başından sonuna kadar pek çok yanlışlıklarla dolu; pek çok haksızlıklar, pek çok adaletsizlikleri barındırıyor. Bir inat uğruna, ille bizim dediğimiz olacak inatı uğruna, pek çok yanlış bu tasarının içerisine sokmuş durumdasınız.

Arkadaşlar, memleketlerinizde nasıl izah edeceksiniz; 80 milyon asgari ücretle maaş alan insandan vergi alınırken, 2,5 milyar lira maaş vererek vergi almadan ücret dağıtacağınızı nasıl izah edeceksiniz?!

Biraz sonra, oylama, açık oylama olacağı için, hepimizin oyunun rengi belli olacak. Dağ taş gezip, bunları göstereceğiz; "Ey millet, uyuma, sen, 80 milyonundan, teslim ettiğin ürünün parasını alamadan, 100 milyona bir ay çalışırken, şimdi, dışarıda güvenliğimizi sağlayan polislerimiz 200 milyona çalışırken maaşından vergi alınacak; ama -isim isim sizi millete şikâyet ederek- işte bunlar bu kıyağı geçtiler, bu yanlış yaptılar, bu peşkeşi uyguladılar" diyeceğiz.

Değerli arkadaşlar, gelin, elimizde son bir fırsat var; şu anda bu tasarıyı reddetme hakkına hep beraber sahibiz; gelin, milletin sesine kulak verin, gelin, vicdanınıza bir kez daha danışın; gelin bu yanlış, hep beraber dur diyelim.

Değerli arkadaşlar, tasarının bu haliyle yasalaşması durumunda, yararından çok zararı olacağına inanıyoruz. Tasarının bu haliyle yasalaşması durumunda, Anayasa Mahkemesinden döneceğine inanıyoruz. Bu yüzden, gelin, oralara gitmeden, gelin, milletin yüzüne bakamayacak hale gelmeden, buna hep beraber mâni olalım diyorum. Gelin, bu hususta, millet iradesini, hep beraber, adaletsizliği önleme yönünde tecelli ettirelim diyorum.

Oyumun renginin ret olacağını belirtiyor; hepinize saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Komisyon "diğer" ibaresinde ısratlı mı değil mi efendim, onu öğrenmek istiyorum; çünkü, metnin sahibi Komisyonudur.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ MEHMET HANİFİ TIRYAKI (Gaziantep) - "Diğer" ibaresinde ısrarlıyız efendim.

BAŞKAN - Yani, metinde olduğunda ısrarlısınız...

Sayın milletvekilleri, Tüzüğün 142 nci maddesi gereğince, tasarı, mali hükümleri ihüva ettiğı için, açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın şekli hakkında karar alacağız.

Açık oylamanın elektronik cihazla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Elektronik cihazla yapılması kabul edilmiştir.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) - Sayın Başkanım, müsaade eder misiniz...

Hükümet irade beyan etmedi...

Değerli arkadaşlar, tekrar ediyorum, beyan etmedi...

Sayın Bakan, irade beyan ettiniz mi? Lütfen, iradenizi beyan edin.

Hükümet, lütfen, iradesini beyan etsin...

BAŞKAN - Müsaade eder misiniz...

Metnin sahibi Komisyonudur, Hükümet değildir. Komisyondan gelen metni her seferinde oylattığımız sizlere arz ediyorum; ama, Hükümetin fikrini öğrenmek istiyorsak, Hükümetin fikrini soralım.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) - Sayın Başkan, müsaade eder misiniz, usul hakkında konuşmak istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) - Var mı böyle usul Sayın Başkan?

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) - Şimdi, Komisyonun çoğunluğu yok. Burada baskı hatası olduğunu hangi kanaate vararak... Komisyonun çoğunluğu olmadan, baskı hatası deniliyor ve Genel Kurula yanlış bilgi veriliyor.

Burada, açık, net söylüyorum -Hükümet burada- baskı hatası olduğu kanaatinde değilim. Bu şekilde Komisyondan geçmiştir; Komisyonun da çoğunluğu yoktur; Hükümet de irade beyan etmiştir. Bu konuda, Hükümet, iradesini ortaya koymak mecburiyetinde ve Hükümete göre, Genel Kurul, belki tavrı almak durumunda olacaktır.

Bu nedenle, açıkça ifade ediyorum ki, Hükümet, iradesini beyan edecektir. Komisyonun çoğunluğu olmadığı için, burada baskı hatası olarak değerlendirmek mümkün değildir.

Arz ediyorum.

AHMET İYİMAYA (Amasya) - Anlam kayması var Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Bir hususa açıklık getirmek istiyorum Sayın Çakan.

Bu, size, bizim getirdiğimiz bir konu değildir; bu, Komisyonun bize getirdiğı bir konudur.

İki, Komisyon, bunu, bir değişiklik olarak getirmemektedir; değişiklik olarak getirmesi halinde, Komisyonun çoğunluğunu aramak mecburiyetimiz vardır. Komisyon kararının bu şekilde olduğu yolundaki yetkilinin beyanına itibarla bunu sizlere sundum. Siz, şimdi, Hükümetin bu konudaki düşüncesini soruyorsunuz, ben de Sayın Bakanın takdirlerine sunuyorum; çünkü, Komisyon üyesi değildir Sayın Bakan...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkanım, mahiyet değişiyor; meslekî sınırlama getiriyor, mühendisler giremiyor o zaman... Tamamen değişiyor olay Sayın Başkanım.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Meslekî sınırlama getiriyor...

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Sayın Başkan, oylamaya geçtiniz...

BAŞKAN – Efendim, henüz oyunuz sunmadım.

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Ama geçtiniz...

BAŞKAN – Hayır efendim, elektronik cihazla yapılmasına karar verdik.

Şimdi, Hükümetin görüşünü soruyoruz efendim.

Sayın Hükümet ne diyor efendim?

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL (Bursa) – Basılı metindeki gibi olmasını istiyoruz.

BAŞKAN – "Diğer" i arzu etmiyorsunuz.

DEVLET BAKANI RECEP ÖNAL (Bursa) – "Diğer" i arzu etmiyoruz, basılı metindeki gibi istiyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Bakan, basılı olduğu şekliyle oylanmasını uygun görüyorlar; yani, Hükümet, böyle arzu ediyor.

Sayın Komisyonun bir ısrarı?... Yok.

Tasarıyı bu şekliyle, yani, Komisyondan basılı olarak geldiği şekliyle açık oylamaya sunuyorum.

Oylama, biraz evvel verdiğimiz karar gereğince, elektronik cihazla yapılacaktır.

5 dakika süre veriyorum.

Süreyi başlatıyorum.

Elektronik cihaza giremeyenler lütfen yardım istesinler.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, tasarının tamamının oylama sonucunu açıklıyorum:

Katılım	:	201
Kabul	:	175
Ret	:	20
Çekimser	:	6

Böylece tasarı kabul edilmiştir; ülkemize ve malî hayatımıza hayırlı olsun efendim. (Alkışlar)

Sayın milletvekilleri, daha önce aldığımız karar gereğince çalışmalara devam etmemiz gerekiyor; ancak, bugün, yani, şu anda saat 04:00, saat 13.00'te tekrar toplanmamız sebebiyle, 5 grup başkanvekilimiz ara verilmesi talebinde bulunmuşlardır.

Bu talebi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince, kanun tasarı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek üzere, 15 Aralık 1999 Çarşamba günü, yani bugün, saat 13.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Kapanma Saati : 04.06

X. - SORULAR VE CEVAPLAR**A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**

1. - Bursa Milletvekili Oğuz Tezmen'in, kamu kuruluşları ve kamu bankalarının görev zararlarına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Recep Önal'ın cevabı (7/840)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Hazine Müsteşarlığından sorumlu Devlet Bakanınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Oğuz Tezmen

Bursa

1. 1995-1998 yılları arasında kamu kuruluşlarının görev zararları yıllar itibariyle ne kadardır?
2. Ziraat Bankası, Halkbank, Emlak Kredi Bankası'nın aynı yıllardaki görev zararı yıllar itibariyle ne kadardır?
3. Görev zararları Genel Bütçe içinde hangi kalemden yer almaktadır?

T.C.

Başbakanlık

13.12.1999

Hazine Müsteşarlığı

Sayı : B.02.0.1.HM.KİT.03.02.52321/91142

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliğine

İlgi : 9.12.1999 tarih ve 3052 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız konusu, Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen'in 7/840-2474/6373 sayılı soru önergesine ilişkin yazılı cevabımız 7.12.1999 tarih ve 89687 sayılı yazımız ekinde iletilmiş bulunmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Recep Önal

Devlet Bakanı

T.C.

Başbakanlık

7.12.1999

Hazine Müsteşarlığı

Kamu İktisadi Teşebbüsleri

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.1.HM.KİT.03.02.52321/4/89687

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

Genel Sekreterliğine

İlgi : 16.11.1999 tarih ve 2705 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ekinde Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen'in soru önergesi iletilerek, TBMM İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereğince cevaplandırılması istenilmektedir.

Anılan soru önergesinde yer alan hususlara ilişkin cevap ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Recep Önal

Devlet Bakanı

1998-1999 yıllarında KİT görev zararlarının bütçeleştirilmiş ve bütçeleştirilmemiş kısmına ilişkin soruya yönelik cevap :

İşletmecii KİT Görev Zararları

(Milyon TL)	1998	1999 Revize	2000 Tahmini
Kuruluşlar	Tahakkuk	Tahakkuk	Tahakkuk
233 Kapsamı KİT'ler	313 180 349	684 906 108	800 977 000
Tekel Destekleme Alımları	485 817 000	587 497 000	1 534 880 000
Toplam Tahakkuk	798 997 349	1 272 403 108	2 335 857 000
	Ödeme	Ödeme	Ödeme
233 Kapsamı KİT'ler	14 960 000	80 000 000	0
Tekel Destekleme Alımları	0	0	0
Toplam Ödeme	14 960 000	80 000 000	0
	Mahsup	Mahsup	Mahsup
233 Kapsamı KİT'ler	7 082 138	67 262 776	0
Tekel Destekleme Alımları	0	690 038 739	0
Toplam Mahsup	7 082 138	757 301 515	0
	Kalan	Kalan	Kalan
233 Kapsamı KİT'ler	355 289 359	892 932 691	1 693 909 691
Tekel Destekleme Alımları	854 546 567	752 004 828	2 286 884 828
Toplam Kalan (*)	1 209 835 926	1 644 937 519	3 980 794 519

(*) 1998 Yılı kalan rakamına 1997 yılı kalan rakamı da dahildir.

KİT'lerin oluşacak görev zararı rakamları önceden kesin olarak tahmin edilemediğinden Bütçe'ye konan görev zararı ödenekleri geçmiş yıllarda oluşan ve Hazine tarafından incelenerek kesinleştirilen görev zararları esas alınarak hazırlanmaktadır. Diğer taraftan, görev zararı ödenekleri kısıtlı Bütçe imkânları nedeniyle gerçekleşen rakamların çok altında kalabilmektedir. Bunu telâfi edebilmek amacıyla KİT'lerin Hazineden görev zararı alacakları Hazineye olan borçlarına mahsup edilebilmektedir.

1999 yılı sonu itibarıyla KİT'lerin birikmiş görev zararı alacakları 1 452 milyar TL olup bunun 540 milyar TL' sı Tekel'in bütün destekleme alımlarından kaynaklanmaktadır.

Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen'in 1998-1999 yıllarında kamu bankalarının görev zararlarının bütçeleştirilmiş ve bütçeleştirilmemiş kısmına ilişkin sorusuna yönelik cevap :

• T.C. Ziraat Bankası

(milyar TL)

	1998	1999 (*)
Bütçeleştirilen Kısım	42 416	351 950
Bütçeleştirilmeyen Kısım	2 395 611	5 951 621

(*) 1999 yılında ödenen 351.9 trilyon TL'lık tutarın 351.4 trilyon TL'lık kısmı Özel Tertip Devlet Tahvili olarak verilmiştir.

(**) 2000 yılında anılan Bankaya 1999 yılsonu itibariyle görev zararı tutarının % 15'i karşılığı tahvil verilecek olup, yıl içinde doğacak görev zararlarına mahsuben 389 trilyon TL nakit ödeme yapılması planlanmıştır.

• T. Halk Bankası	(milyar TL)	
	1998	1999 (*)
Bütçeleştirilen Kısım	25 000	240 852
Bütçeleştirilmeyen Kısım	1 585 130	4 145 822

(*) 1999 yılında ödenen 240.5 trilyon TL'lık tutarın 237.7 trilyon TL'lık kısmı Özel Tertip Devlet Tahvili olarak verilmiştir.

(**) 2000 yılında anılan Bankaya 1999 yılsonu itibariyle görev zararı tutarının % 15'i karşılığı tahvil verilecek olup, yıl içinde doğacak görev zararlarına mahsuben 336 trilyon TL nakit ödeme yapılması planlanmıştır.

Bursa Milletvekili Sayın Oğuz Tezmen'in 7/840-2474 sayılı soru önergesinin;

1 inci Maddesi :

Anılan soru önergesinin 1 inci maddesinde yer alan; kamu kuruluşlarının 1995-1998 yılları arasında görev zararları tutarları aşağıda yer almaktadır.

Kuruluşlar	(Milyon TL)		(Tahakkuk Eden)	
	1995	1996	1997	1998
233 Kapsamı KİT'ler	11 403 664	13 860 396	48 693 607	313 180 349
Tekel Destekleme Alımları	61 877 000	93 965 726	178 905 031	485 817 000
Toplam	73 280 664	107 826 122	227 598 638	798 997 349

2 nci Maddesi :

Anılan soru önergesinin 1 nci maddesinde yer alan; kamu bankalarına ilişkin olarak 1995-1998 yılları arasında görev zararları tutarları aşağıda yer almaktadır.

	(milyar TL)			
	1995	1996	1997	1998
T.C. Ziraat Bankası	92 678	409 549	945 563	2 395 611
T. Halk Bankası	76 485	221 844	570 471	1 585 130
T. Emlak Bankası	818	781	39	100
Toplam	169 981	632 174	1 516 073	3 980 841

3. Maddesi :

KİT Görev Zararlarına ilişkin ödemeler; Hazine Müsteşarlığı ilgili yıl Bütçesinin 920.03.3.121.900 No. lu İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşları Genel Yatırım ve Finansman Programı Gereğince ilgili kuruluşlara ödenecek görev zararları harcama kaleminde yer alan ödenekten yapılmaktadır.

Banka Görev Zararlarına ilişkin ödemeler; Hazine Müsteşarlığı ilgili yıl Bütçesinin 920.03.3.122.900 No. lu İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Kamu İktisadi Kuruluşları Genel Yatırım ve Finansman Programına Dahil Olmayan Kuruluşlara Ödenecek Zararları harcama kaleminde yer alan ödenekten yapılmaktadır.

2. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol'un;

- Şanlıurfa-Diyarbakır otoyolu yapımı nedeniyle istimlak edilen gayrimenkullerin bedellerine, Antalya Milletvekili Mehmet Baysarı'nın;

- Finike-Derme arasındaki yolun yapımına ne zaman başlanılacağına, ilişkin soruları ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın'ın cevabı (7/847, 854)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Koray Aydın tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

3.11.1999

Zülfükar İzol

Şanlıurfa

Şanlıurfa-Diyarbakır Otoyolu yapımı nedeniyle istimlak edilen yerlerin (taşınmaz malların) bedelleri hâlâ ödenmemiştir. Yer sahipleri çok mağdur durumdadırlar. Mağduriyetlerinin giderilmesi için istimlak bedellerinin ödenmesi gerekir.

- Son derece zor durumda olan Hilvanlı kardeşlerimizin istimlak bedelleri ne zaman ödenecektir? Konu ile ilgili herhangi bir çalışma var mıdır?

3.11.1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Bayındırlık ve İskân Bakanı Sayın Koray Aydın tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını delaletlerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Mehmet Baysarı

Antalya

Soru 1. Büyük bir Turizm potansiyeline sahip olan ve Noel Baba'nın doğup yaşadığı yer olarak bilinen Demre'nin bu potansiyelinin 2000 İnanç Yılı içerisinde kullanabilmesi ancak ulaşım ile mümkündür. Finike Demre arasındaki 28 Km.lik yolun yapımına ne zaman başlanacak ve tamamlanacaktır?

T.C.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı.

Sayı : B.09.0.APK.0.22.00.00.17/1081

Konu : Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve Antalya Milletvekili

Mehmet Baysarı'nın yazılı soru önermeleri

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Genel Sekreterliğinin 16.11.1999 gün ve KAN.KAR.MD.A.01.00.02-2706 sayılı yazısı.

İlgi yazı ilişğinde alınan Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol'un, Şanlıurfa-Diyarbakır otoyolu yapımı nedeniyle istimlak edilen gayrimenkullerin bedelleri konusunda, Antalya Milletvekili Mehmet Baysarı'nın da Finike-Demre arasındaki yolun yapımına ne zaman başlanacağı hususunda, Bakanlığuma yöneltilmiş oldukları TBMM 7/847 ve 7/854 esas sayılı yazılı soru önermeleri incelenmiş olup, sorular itibarıyla cevapları ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Koray Aydın

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol'un TBMM 7/847 Esas Sayılı

Yazılı Soru Önergesine Dair Sorusu ve Cevabı

Soru : Şanlıurfa-Diyarbakır Otoyolu yapımı nedeniyle istimlak edilen yerlerin (taşınmaz malların) bedelleri hâlâ ödenmemiştir. Yer sahipleri çok mağdur durumdadırlar. Mağduriyetlerinin giderilmesi için istimlak bedellerinin ödenmesi gerekir.

– Son derece zor durumda olan Hilvanlı kardeşlerimizin istimlak bedelleri ne zaman ödenecektir? Konu ile ilgili herhangi bir çalışma var mıdır?

Cevap : Şanlıurfa-Diyarbakır Otoyolu 1999 yılı Yatırım Programında yer almamaktadır. Ancak, Siverek-Hilvan-Şanlıurfa Devlet Yolu yapımı nedeni ile Hilvan İlçesi, Merkez Bucağı Göktepe, Yenimahalle ve Karacunun mahallesi sınırları içerisinde rastlayan taşınmaz mallara ait 406 194 751 000 TL'lık kamulaştırma bedelinin 106 500 000 000 TL'lık ödeneği karşılanmış olup, 299 694 751 000 TL ve ödeneğin ise bütçe imkânları ölçüsünde 2000 yılı bütçesinden karşılanmasına çalışılacaktır.

Antalya Milletvekili Mehmet Baysarı'nın TBMM 7/854 Esas Sayılı

Yazılı Soru Önergesine Dair Sorusu ve Cevabı

Soru : Büyük bir Turizm potansiyeline sahip olan ve Noel Baba'nın doğup yaşadığı yer olarak bilinen Demre'nin bu potansiyelinin 2000 İnanç Yılı içerisinde kullanılabilmesi ancak ulaşım ile mümkündür. Finike Demre arasındaki 28 Km.lik yolun yapımına ne zaman başlanacak ve tamamlanacaktır?

Cevap : Finike-Demre yolu Yatırım Programımızda Finike-Kaş-Kalkan proje adı ile yer almaktadır. 102 Km. uzunluğundaki projenin 79 Km.'lik bölümü önceki yıllarda Sathi Kaplamalı olarak trafiğe açılmıştır.

Finike-Demre arası 28 Km.'lik bölümün projesi Karayolları Genel Müdürlüğünce fotogrametrik olarak yapılmıştır. Toplam uzunluğu 1057 m. olan 8 adet tünel ve toplam uzunluğu 1080 m. olan 18 adet viyadük bulunmaktadır.

Yolun yaklaşık maliyeti 15 trilyon TL'dir. Karayolları Yatırım Programında yapımı devam eden işlerin yüklü olması nedeniyle, söz konusu işin ihalesi yapılamamıştır. Yeterli ödenek ayrılabildiği takdirde ileriki yıllarda ihalesinin yapılmasına çalışılacaktır.

3. – *Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, ilköğretim okullarında okutulan bir ders kitabına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/872)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Sayın Metin Bostancıoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla

Saffet Arıkan Bedük

Ankara

Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca eğitim ve öğretim açısından uygun bulunduğu 25 Ağustos 1999 tarih ve 10889 sayılı yazısı ile bildirilen "Can Matematik Çalışma Dergisi" nin 4 üncü Sınıf 1 inci Sayısının 5 inci sayfasında "Kümelerin Karşılaştırılması" anlatılırken alfabemizin harfleri kullanılarak ilginç örnekler verilmiştir. Ancak, bu örnekler dikkatle incelendiğinde masum bir görtüşe sahip olan ifadelerin aslında son derece yanlış olduğu ortaya çıkmaktadır.

1. 15 yıldır ülke gündeminden düşmeyen ve yaklaşık otuzbin vatandaşımızın katledilmesine sebep olan, Türk milletinin can ve mal ile ülkemizin bölünmez bütünlüğünü tehdit eden bölücü terör örgütü PKK'yı ve işbirlikçisi HADEP'i çağırıştıran bu harfleri çocuklarınıza kalemle yazdırma-ya doğru buluyor musunuz?

2. Bu örnek verilirken alfabemizin başka harfleri kullanılabilir veya bu harfler farklı kombinasyonlarda değerlendirilebilirdi. Gazilerimizin ve şehit ailelerinin acılarını tazeleyen bu örneklerin düzeltilmesi ve bundan sonra böyle örneklerin verilmemesi yönünde Bakanlığınız herhangi bir girişimde bulunmuş mudur?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

13.12.1999

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00.03/3396

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 15.11.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2689-7/872-2589/6583 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arkan Bedük'ün "İlköğretim okullarında okutulan bir ders kitabına ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. Bakanlığınıza bağlı eğitim kurumlarında kullanılmakta olan her türlü eğitim aracı, "Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliği" hükümleri doğrultusunda incelenerek, eğitim ve öğretim açısından uygun bulunanların duyurusu Tebliğler Dergisinde yapılmaktadır.

Bu bağlamda soru önergesine konu edilen Can Matematik Yayınlarından "Can Matematik Çalışma Defteri" nin 4 üncü sınıf birinci sayısına ilişkin basında çıkan bir haber üzerine, söz konusu dergi Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda incelemeye alınmıştır.

İnceleme sonucunda; Can Matematik Çalışma Defterinin 4 üncü sınıf birinci sayısı 5 inci sayfasındaki "Kümelerin Karşılaştırılması" konu başlığı altındaki işlemlerin, yanlış yorumlara neden olmaması bakımından düzeltme yapılması uygun bulunmuştur. Durum adı geçen yayın evine iletilmiştir. Can Matematik Yayınlarında alınan bilgiye göre yanlış değerlendirmelere meydan verilmemesi gerekçesiyle Can Matematik Çalışma Defterinin 4 üncü sınıf birinci sayısı 5 inci sayfasındaki küme isimlerinin değiştirildiği, değiştirilmiş olan yeni baskıların tekrar Bakanlığımızca incelenmesinden yanlış yorumlara sebebiyet veren işlemlerin değiştirildiği görülmüştür.

Öte yandan "Can Matematik Çalışma Defteri" 4 üncü sınıf 1 üncü sayısı 5 inci sayfasında yer alan aynı içerikli işlemlerin bulunduğu 4 üncü sınıf 2 inci sayısı ilk defa Bakanlığımız Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca eğitim ve öğretim açısından uygun bulunarak 26 Aralık 1989 tarih ve 2302 sayılı Tebliğler Dergisinde ilân edildiği, söz konusu kümelerin isimlendirilmesi hakkında son iddiaya kadar bir istekte bulunulmadığı anlaşılmıştır.

Böylece soru önergesinde belirtilen, öncesi ile aynı olan derginin 5 inci sayfasındaki "Kümelerin Karşılaştırılması" konu başlığı altındaki alıştırmada geçen harflerin ilgili yayın evince 13.10.1999 tarihli dilekçe ekinde gönderilen en son baskısında düzeltilerek, EGG ve FHE şeklinde basıldığı yapılan incelemede tespit edilmiştir.

2. Konunun yanlış anlaşılmalara meydan vermemesi açısından, "Can Matematik Çalışma Defteri" nin okullara dağıtılan, 4 üncü sınıf 1 inci sayılarının toplatılarak, düzeltme yapılan yeni baskılarının dağıtılması uygun görülmüştür.

Ayrıca, eğitim ve öğretim açısından Bakanlığımıza bağlı okullarda öğrenim gören öğrencilere tavsiyesi istenen her türlü eğitim aracı, Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Araçları İnceleme Yönetmeliği'nin 10 uncu maddesinin (b) bendinin 1 inci fıkrasında yer alan "1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu hükümlerine uygun olup olmadığı" ve 3 üncü fıkradaki "Eğitim aracının kişi ve kuruluşları yıpratıcı nitelikte olup olmadığı ve siyasi propaganda amacı taşıyıp taşımadığı" hükümleri doğrultusunda Bakanlığımız Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca titizlikle incelenmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu
Millî Eğitim Bakanı

4. - *Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, hemşirelik eğitimine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/873)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularının Millî Eğitim Bakanı Sayın Metin Bostancıoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla

Saffet Arıkan Bedük
Ankara

Dünyanın tüm ülkelerinde hemşirelik eğitimi lisans düzeyinde ve üniversiteler tarafından yapılmaktadır. Ülkemizde ise, Meslek Lisesi, ön lisans ve lisans olmak üzere değişik düzeylerde eğitimle hemşire yetiştirilmektedir. Buradan hareketle hemşirelik eğitiminin lisans düzeyinde ve üniversitelerce yapılması için Yüksek Sağlık Şurasının 1995 yılında 185/1 sayılı oturumunda bu yönde olumlu karar alınmış AÖF bünyesinde lisans tamamlamaları için YÖK nezdinde girişimlerde bulunulmuştur.

1. YÖK Yürütme Kurulu Sağlık Bakanlığının da olumlu görüşünü alarak 2 Nisan 1997 tarihinde AÖF'de lisans eğitimi verilmesini karara bağlamış. Ancak; 14 Nisan 1997 tarihinde toplanan YÖK'ün aynı yürütme kurulu 12 gün önce aldığı ilk kararını iptal etmiştir. Bu durumu Devlet ciddiyeti ile bağdaştırabiliyor musunuz? Bakanlık olarak bu konunun düzeltilmesi yönünde herhangi bir çalışmanız var mıdır?

2. YÖK Yürütme Kurulu; almış olduğu bu kararı ile, AÖF'ni yeterli eğitim-öğretim veren fakülte olarak görmediğini ortaya koymuştur. Kendi bünyesinde bulunan ve yüzbinlerce öğrencinin okuduğu bir fakültesinin geçerlilik ve güvenilirliğini tartışmaya açan YÖK'ün bu tutumunu nasıl değerlendiriyorsunuz? YÖK'ün bugüne kadar ki uygulamalarını Bakanlık olarak destekliyor musunuz?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

13.12.1999

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00.03/3397

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 15.11.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2689-7/873-2590/6584 sayılı yazısı.

Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük'ün "Hemşirelik eğitimine ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. Üniversitelerimiz bünyesinde sağlık yüksekokullarının kurulması, yükseköğretim kurumlarında yer alan ve iki yıllık eğitim veren Ebelik, Hemşirelik, Sağlık Teknikerliği Programlarına 1997-1998 öğretim yılından itibaren öğrenci alınmayacak olması, Ebelik, Hemşirelik, Sağlık Memurluğu eğitiminin dört yıla çıkartılması, Sağlık Yüksekokulları bünyesinde Ebelik, Hemşirelik, Sağlık Memurluğu bölümleri açılması nedeniyle Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesine iki yıllık eğitim veren Ebelik, Hemşirelik, Sağlık Teknikerliği Programlarına öğrenci alınıp alınmayacağı konusu YÖK Yürütme Kurulu'nun 2.4.1997 tarihli toplantısında görüşülmüş ve Sağlık Bakanlığının olumlu görüşü de dikkate alınarak, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Ebelik, Hemşirelik, Sağlık Teknikerliği Programlarına 1997-1998 öğretim yılından itibaren öğrenci alınmaması, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesinin söz konusu programlarına alınacak öğrencilerin dört yıllık statüye tabi olmaları uygun görülmüştür.

YÖK Yürütme Kurulunun 16.4.1997 tarihli toplantısında ise, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Ebelik, Hemşirelik, Sağlık Teknikerliği Programlarına 1997-1998 öğretim yılından itibaren öğrenci alınmamasının, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesinin anılan programlarına alınacak öğrencilerin dört yıllık statüye tabi olmalarının uygun görüldüğü hakkında 2.4.1997 tarihli Yürütme Kurulu Kararı yeniden görüşülmüş ve söz konusu karar iptal edilerek, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Ebelik, Hemşirelik, Sağlık Teknikerliği Programlarına iki yıllık olarak öğrenci alınmasına devam edilmesine karar verilmiştir.

Sağlık Bakanlığı Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün hemşire ve sağlık memurları için Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde Avrupa normlarına uygun lisans programları düzenlenmesi hususundaki teklifi YÖK Yürütme Kurulunun 15.5.1997 tarihli toplantısında görüşülmüş ve Sağlık Bakanlığı ile YÖK Başkanlığı arasında yapılan protokol nedeniyle mevcut Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokullarında yer alan Ebelik, Hemşirelik, Sağlık Memurluğu programlarının Sağlık Yüksekokulları bünyesine aktarıldığı dikkate alınarak, 2547 sayılı Kanunun 2880 sayılı Kanunla değişik 7/d-2 ve 7/h maddeleri uyarınca, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde yer alan iki yıllık Ebelik, Hemşirelik ile Sağlık Teknikerliği Programlarına 1998-1999 öğretim yılından itibaren öğrenci alınmasına karar verilmiştir.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğinin Sağlık Meslek Lisesi mezunlarının girebildiği Ebelik, Hemşirelik, Sağlık Memurluğu ön lisans programlarından mezun olanlara adı geçen fakülte bünyesinde aynı alanlarda lisans programları açılması konusunun yeniden incelenmesi hususundaki yazısı ile Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesindeki anılan programlar hakkındaki YÖK Yürütme Kurulunun daha önce aldığı kararlar 29.12.1997 tarihli Yürütme Kurulu toplantısında da incelenmiş, insan hayatı ile doğrudan ilgili meslek programlarının Açıköğretim Fakültesi bünyesinde açılmasının sakıncaları dikkate alınarak ve ayrıca söz konusu ön lisans programlarından mezun olan ilgililerin lisans öğrenimlerini Meslek Yüksekokulları Mezunlarının Devamları Hakkındaki Yönetmelik hükümleri uyarınca örgün eğitim yapan 79 Sağlık Yüksekokulunda yapabilmeleri veya ÖSS, ÖYS sonucu anılan programlara kayıt hakkı kazandıklarında ders intibakı yaptırmak suretiyle lisans tamamlayabilmeleri mümkün olduğundan Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde aynı alanlarda lisans programları açılmasının, 2547 sayılı Kanunun 2880 sayılı Kanunla değişik 7/d-2 maddesi uyarınca uygun olmadığına karar verilmiştir.

2. Daha önce sağlık meslek liselerinde verilmekte olan hemşirelik eğitiminin iki yıllık ön lisans düzeyine yükseltilmesi üzerine 1992-1993 eğitim-öğretim yılında açıköğretimde bu liselerin mezunlarına yönelik olarak iki yıllık bir ön lisans programı açılmıştır. Bu programdan bu güne kadar 30 302'si hemşire, 12 169'u ebe ve 4 099'u tekniker olmak üzere toplam 46 570 personel mezun olmuştur. Programa 1998-1999 öğretim yılından itibaren öğrenci alınmasına son verilmiş olup, mevcut öğrenciler de mezun olunca program kapatılacaktır. Çeşitli düzeylerdeki hemşirelik okul-

larından (sağlık meslek liseleri, ön lisans veya lisans) mezun olanların hepsinin unvanının "Hemşire" olduğu ve yasa karşısında aynı haklara sahip olup ön lisans mezunlarının 1 inci dereceye ulaşma hakları vardır. Bu nedenle herhangi bir özlük hakkı kaybı söz konusu değildir. 1996 yılına kadar lisans eğitimi veren 10 Hemşirelik Yüksekokulu varken tüm hemşirelik eğitiminin lisans düzeyine getirilmesiyle, 1996 yılında Kanun Hükmünde Kararname ile ülke genelinde 79 Sağlık Yüksekokulu (Ebelik, Hemşirelik ve Sağlık Memurluğu Bölümleri olan) açılmış, lisans düzeyi altındaki tüm hemşirelik eğitim programları kapatılmıştır. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde yürütülen ön lisans programlarına da 1998-1999 döneminde öğrenci alınmamıştır.

Kolaylaştırılmış bir eğitimle 150 000 kişiye lisans diploması verilmesi, sınavla üniversiteye girip örgün eğitimle lisans diploması alan ve halen örgün eğitimde okumakta olan öğrenci hemşirelerin kazanılmış haklarını zedeleyecek olup eşitlik ilkesine de aykırıdır. Bu yalnızca lisans mezunu hemşirelere yapılmış bir haksızlık olmayıp, ülkemizde lisans eğitimi almış herkese bir haksızlık olacaktır. Dünya Sağlık Örgütü "2000 Yılında Herkese Sağlık" hedefine ulaşmada hemşireleri, maliyet etkili hizmet sunumunda en önemli kaynak olarak görmekte ve anahtar personel olarak değerlendirmektedir. Hizmetin kalitesi, eğitimin kalitesinden ayrı düşünülmemiyeceğinden hemşirelik gibi uygulamalı bir mesleğin açıköğretimle gerçekleştirilmesi davranış değişikliklerinin gelişmesine olanak sağlamadığı ve kaliteli bir eğitim olmayacağı dikkate alınarak Yükseköğretim Kurulunca alınan kararlarda bir değişikliğe gidilmesi uygun görülmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu

Millî Eğitim Bakanı

5. - Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, imam-hatip liselerine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/884)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunu delaletlerinize arz ederim.

Saygılarımla.

9.11.1999

Suat Pamukçu

Bayburt

8 yıllık kesintisiz eğitime geçildikten sonra imam-hatip liselerine öğrenci kayıtlarının durma noktasına geldiği ve bazı imam-hatip lisesi binalarının amaçları dışında kullanıldığı iddia edilmektedir.

1. 1995-96 öğretim yılı başında Türkiye genelinde imam-hatip lisesi ve Anadolu İmam-hatip lisesi sayısı ve öğrenci mevcudu kaçtır? İmam-hatip lisesi orta 1 inci sınıfına ve Anadolu İ.H.L. hazırlık sınıfına kayıt olan öğrenci sayısı ne kadardır?

2. 1996-97 öğretim yılı başında Türkiye genelinde imam-hatip lisesi ve Anadolu İmam-hatip lisesi sayısı ve öğrenci mevcudu kaçtır? Anadolu imam-hatip lisesi hazırlık sınıfına ve lise 1 inci sınıfına kayıt olan öğrenci mevcudu ne kadardır?

3. 1997-98 öğretim yılı başında imam-hatip lisesi ve Anadolu imam-hatip lisesi öğrenci mevcudu kaçtır? İmam-hatip lisesi orta kısmını bitirip lise 1 inci sınıfına kayıt olan öğrenci sayısı, Anadolu İ.H.L. hazırlık sınıfına ve lise 1 inci sınıfına kayıt yaptıran öğrenci mevcudu ne kadardır?

4. 1998-99 öğretim yılı başında Türkiye genelinde imam-hatip lisesi ve Anadolu İmam-hatip lisesi öğrenci mevcudu kaçtır? İmam-hatip lisesi 1 inci sınıfına ve Anadolu imam-hatip lisesi 1 inci sınıfına kayıt yaptıran öğrenci mevcudu ne kadardır?

5. 1999-2000 öğretim yılı başında Türkiye genelinde imam-hatip lisesi ve Anadolu İmam-hatip lisesi mevcudu kaçtır? İmam-hatip lisesi hazırlık sınıflarına ve Anadolu imam-hatip lisesi 1 in-

ci sınıfına ve hazırlık sınıflarına kayıt yaptıran öğrenci mevcudu ne kadardır? Anadolu imam-hatip lisesi hazırlık sınıfına kayıt olan öğrencilerden kaç tanesi imtihan kazanarak kaç tanesi diploma notu ile kayıt yaptırmıştır?

6. 8 yıllık kesintisiz eğitime geçişin imam-hatip liselerine etkisi ne olmuştur? Bu durum imam-hatip liselerinde öğrenci artışına mı yoksa azalışına mı sebep olmuştur? Niçin?

7. İddia edildiği gibi imam-hatip liselerinde öğrenci bitme noktasına geldiği doğru ise imam-hatip lisesi binalarının araç-gereçlerinin ve pansiyonlarının durumu hakkındaki düşünceniz nedir? Halkın imam-hatip lisesi olarak yaptırdığı ve bunun dışında kullanılmasına mitsaade etmediği bu okulları çürümeye mi terk edeceksiniz yoksa amaçları dışında mı kullanacaksınız?

8. Imam-hatip liselerini ve meslek liselerini yeniden canlandırmak için çalışmalarınız var mıdır?

9. İlahiyat Fakültesi mezunları pedagojik formasyon dersleri aldıkları halde öğretmen olabilmeleri için tekrar formasyon derslerini almaları gerekir söylentiler doğru mudur? Değilse ilahiyat mezunları için uygulama ne şekildedir?

10. 1995 yılından günümüze kadar hangi tarihlerde öğretmen atamaları yapılmıştır? Bunların branşlara göre dağılımı nedir?

11. 1995 yılından 1999-2000 yılına kadar kaç ilahiyat fakültesi vardır? Ve bunlara tahsis edilen öğrenci kontenjanları nedir?

T.C.

Milli Eğitim Bakanlığı

13.12.1999

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00.03/3400

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 16.11.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/884-2614/6662 sayılı yazısı.

Bayburt Milletvekili Sayın Suat Pamukçu'nun "imam-hatip liselerine ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. 1995-1996 öğretim yılı başı itibariyle imam-hatip lisesi sayısı 394; öğrenci sayısı 184 371, Anadolu imam-hatip lisesi okul sayısı 70; öğrenci sayısı 1 185'dir. Imam-hatip lisesi orta 1 inci sınıfa kayıt olan öğrenci 94 705, Anadolu imam-hatip lisesi hazırlık sınıfına kayıt olan öğrenci 5 528'dir.

2. 1996-1997 öğretim yılı başı itibariyle imam-hatip lisesi sayısı 464; öğrenci sayısı 185 126, Anadolu imam-hatip lisesi sayısı 107; öğrenci sayısı 2 677'dir. Anadolu imam-hatip lisesine yeni kayıt olan öğrenci sayısı 1 711, imam-hatip lisesine yeni kayıt olan öğrenci sayısı 66 148'dir.

3. 1997-1998 öğretim yılı başı itibariyle imam-hatip lisesi öğrenci sayısı 168 422, Anadolu imam-hatip lisesi öğrenci sayısı 4 259'dur. Bu öğretim yılında yeni kayıt olan öğrenci sayısı; imam-hatip liselerinde 55 541, Anadolu imam-hatip liselerinde 1 992'dir.

4. 1998-1999 öğretim yılı başı itibariyle imam-hatip liselerinde 177 234, Anadolu imam-hatip liselerinde 8 732 öğrenci öğrenim görmüştür. Bu öğretim yılında imam-hatip liselerine 37 966, Anadolu imam-hatip liselerine 5 164 öğrenci kayıt olmuştur.

5. 1999-2000 öğretim yılı öğretim istatistikleriyle ilgili çalışmalar henüz sonuçlanmamıştır.

6. İlköğretimi tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak kazanmış olan her öğrenci, ortaöğretime devam etmek ve ortaöğretim imkânlarından ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanma hakkına sahiptir. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa 4306 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile

eklenen geçici 10 üncü maddede "İlköğretimin 6, 7, ve 8 inci sınıf öğrenimini ortaöğretim kurumları bünyesinde yapmakta olanlar ile çıraklık eğitim merkezlerindeki öğrenciler, eğitimlerini bu kurumlarda tamamlarlar. 1997-1998 ders yılı başından itibaren bu sınıflara hiçbir şekilde öğrenci alınmaz..." hükmü yer almakta olup, bu bütün ortaöğretim kurumlarında uygulanmaktadır.

7. Bakanlığımız tarafından hiçbir imam-hatip lisesinin; binası, araç-gereci ve pansiyonu başka bir amaçla kullanıma tahsis edilmemiştir. Bu okullar; mevcut bina ve araç-gereçleriyle kuruluş amaçları doğrultusunda eğitim-öğretimlerine devam etmektedirler.

8. Bakanlığımız ekonominin ihtiyaç duyduğu sayıda ara insan gücünü yetiştirmek amacıyla meslek eğitimine gereken önemi vermektedir.

9. Yükseköğretim Yürütme Kurulunun 11.7.1997 tarih ve 97.23.1660 sayılı kararında; ilköğretim okullarındaki Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi derslerinin öğretmenleri, bünyelerinde aynı zamanda güçlü eğitim fakülteleri bulunan üniversitelerin İlahiyat Fakültelerinde normal ilahiyat programlarına ek olarak açılacak 4 yıllık lisans düzeyindeki İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Öğretmenliği Programlarında yetiştirileceklerine, 1998-1999 ders yılından itibaren bu programlara ÖSS-ÖYS sistemi ile öğrenci alınacağına, ortaöğretimin, yani liselerin müfredatındaki Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi derslerinin öğretmenleri Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesince; Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde kurulacak bir enstitü anabilim dalı çerçevesinde yürütülecek, üç yarıyla eşdeğer bir stüreyi kapsayan tezsiz yüksek lisans programında yetiştirileceklerine, bu programa 1998-1999 ders yılından itibaren merkezi sınavla öğrenci alınacağına, imam-hatip liselerinin meslek derslerini verecek öğretmenlerinin yetiştirilmesi için Ankar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde kurulacak enstitü anabilim dalı çerçevesinde imam-hatip liseleri meslek dersleri öğretmenliği adı ile ikinci bir tezsiz yüksek lisans programı açılacağına, bu programların başlangıcından bir yıl sonra İlahiyat Fakültelerinde yürütülmekte olan pedagojik formasyon sertifikası programlarının kapatılmasına karar verilmiştir.

Yükseköğretim Yürütme Kurulunun 29.11.1997 tarih ve 9.47.3271 sayılı kararında ise; İlahiyat Fakültesindeki yeni düzenlemeler yürürlüğe girdiğinde, öğrenimlerine devam eden öğrencilerin, takip ettikleri mevcut programı tamamlamalarına ve bu programın öngördüğü unvanı alarak mezun olmalarına, İlahiyat Fakültelerindeki kayıtlı öğrencilerin statülerinin korunmasına, onlarla ilgili akademik ve idari işlemlerin fakültelerce şimdiye kadar olduğu gibi yürütülmesine, İlahiyat Fakülteleri için düzenlenecek tezsiz yüksek lisans programının 1998-1999 öğretim yılında yeni programlara alınacak öğrencilere uygulanmasına, mevcut programlar içerisinde İlahiyat Fakültelerinde okutulmakta olan öğretmenlik formasyon dersleri ile Yükseköğretim Kurulunca belirlenen öğretmenlik formasyonu dersleri karşılaştırılarak bir intibak çalışması yapılmasına böylece yeni sisteme geçişin kolaylaştırılmasına karar verilmiştir.

10. Kadro ve ihtiyaçlar çerçevesinde ilk defa, açıktan, kurumlararası ve kurumiçi atama yoluyla toplam olarak; 1995'de 25 401, 1996'da 49 902, 1997'de 42 066, 1998'de 47 386, 1999'da 35 967 öğretmen atanmış olup, 1999 yılında atanan öğretmenlerin branşlara göre dağılımını gösteren liste ekte sunulmuştur. (Ek-1).

11. İlahiyat Fakültesi bulunan üniversitelerimiz, kuruluş tarihleri ve öğrenci dağılımları ile ilgili listeler yazımız ekinde sunulmuştur. (Ek-2).

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu

Millî Eğitim Bakanı

EK - 1

AİLE DÖNEMİNDE ATANAN ÖĞRETMENLERİN BRANŞLARA DAĞILIMI

Kodu	Branş	Atanan
2265	Beden Eğitimi	581
1119	Bilgisayar	292
2315	El San Dekoratif San Dok	78
1314	Elektrik	658
1333	Elektronik	180
1371	Felsefe Grubu	155
2895	Gemi İnşaa	1
1455	Giyim- Hazır Giyim	342
2647	Görme Engelliler Sın.Öğr	19
1493	Güverte Avlama	1
4897	İHL.Arapça Meslek Dersi	27
1230	İHL.Mes.Drs. Din Kült.Ah.	669
1524	İngilizce	3173
1558	İş Eğit.(İş ve Tek. Eğit	544
1577	İş Eğitimi (Ticaret)	6
1543	İş Eğitimi (Ev Ekonomisi	19
2651	İşitme Engelliler Sın.Öğ	28
1612	Kahpçılık	30
1631	Kuaförlük (Cilt Bak.Öğz)	27
1684	Makine	119
2353	Matematik	2724
2525	Metal İşleri	240
2196	Mobilya Deko. (Ağaç İş.)	174
1787	Model	25
1791	Motor	217
1818	Muhasebe Grubu	130
1822	Müzik	827
1837	Nakış	238
4439	Okul Ön.Öğr./Çocuk Gel.	781
1894	Rehber Öğretmenliği	982
1906	Resim - Grafik	10
1925	Resim İş	1203
1963	Sekreterlik Grubu	57
2403	Sınıf Öğretmenliği	15282
2510	Sosyal Bilgiler	1116
1142	Tekstil-B.B.D.-Boya Apre	57
2456	Tekstil İplik	36
1997	Tesisat Teknolojisi	128
2105	Tesviye	517
2139	Trikotaaj	22
4810	Turizm ve Otelcilik Grb.	165
1283	Türk Dili ve Edeb. Türkç	4095
2823	Türk Halk Oy. (Yayg.Eğ.)	42
2177	Yapı	186
2632	Zihinsel Engelliler Sın.	56
	Toplam	35967

EK - 2

İLAHİYAT FAKÜLTESİ OULUNAN ÜNİVERSİTELER

KURULUŞ TARİHLERİ

- 1 AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
- 2 ANKARA ÜNİVERSİTESİ
- 3 ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ

11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.
1948 yd
1971 yılında kurulan İlahiyat Fakültesi ile MED'ne bağlı Erzurum Yüksek İslam Enstitüsünün birleştirilmesiyle
20.07.1982'de 41 SKHK ile İlahiyat Fakültesi olarak rektörlüğe bağlandı.

- 4 CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
- 5 ÇANAKKALE ON SEKİZ MARY ÜNİVERSİTESİ
- 6 ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
- 7 DİCLE ÜNİVERSİTESİ
- 8 DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.
11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.
11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.
11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.
12.06.1988 yılında MED'ne bağlı Yüksek İslam Enstitüsü olarak açılmış ve 20.07.1982'de 41 SKHK ile İlahiyat Fakültesi olarak rektörlüğe bağlanmıştır.

- 9 ERÇİYES ÜNİVERSİTESİ

MED'ne bağlı Yüksek İslam Enstitüsü olarak açılmış olup,
20.07.1982'de 41 SKHK ile fakülteye dönüştürülerek İlahiyat Fakültesi olarak rektörlüğe bağlanmıştır.
11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.

- 10 FIRAT ÜNİVERSİTESİ
- 11 GAZİ ÜNİVERSİTESİ
(Çorum İlahiyat Fakültesi)
- 12 HARRAN ÜNİVERSİTESİ

11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.
27.04.1987'de 3386 SKK ile Gaziantep Üniversitesine rektörlüğüne bağlı olarak kuruldu. 11.07.1982'de 3837 SKK ile Gaziantep Üniversitesinden Harran Üniversitesine aktarıldı.

- 13 İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
(Gaziantep İlahiyat Fakültesi)
- 14 İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
- 15 KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ
- 16 KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
(Rize İlahiyat Fakültesi)
- 17 MARMARA ÜNİVERSİTESİ

11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.
11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.
21.07.1986'de 7844 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kuruldu.

- 18 ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
- 19 OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
- 20 SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
- 21 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.
İlk kuruluğu 1969 olup, MED'ne bağlı Yüksek İslam Enstitüsünün fakülteye dönüştürülmesi ile 20.07.1982'de 41 SKHK ile rektörlüğe bağlı İlahiyat Fakültesi oldu.

- 22 SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
- 23 ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

Samsun Yüksek İslam Enstitüsünün 20.07.1982'de 41 SKHK ile fakülteye dönüştürülmesi ile İlahiyat Fakültesi olarak rektörlüğe bağlanmıştır.
04.12.1988'de 7813 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kuruldu.
11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.
MED'ne bağlı Konya Yüksek İslam Enstitüsünün fakülteye dönüştürülmesi ile 20.07.1982'de 41 SKHK ile İlahiyat Fakültesi olarak rektörlüğe bağlanmıştır.
11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.
20.11.1976'de MED'ne bağlı Yüksek İslam Enstitüsü olarak kurulmuş olup, 20.07.1982'de 41 SKHK ile fakülteye dönüştürülerek, İlahiyat Fakültesi olarak rektörlüğe bağlanmıştır.
11.07.1982'de 3837 Sayılı Kanun ile kuruldu.

- 24 YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ

İlahiyat Fakültesi Bulunan Üniversiteler

1. Akdeniz Üniversitesi
2. Ankara Üniversitesi
3. Atatürk Üniversitesi
4. Cumhuriyet Üniversitesi
5. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
6. Çukurova Üniversitesi
7. Dicle Üniversitesi
8. Dokuz Eylül Üniversitesi
9. Erciyes Üniversitesi
10. Fırat Üniversitesi
11. Gazi Üniversitesi
12. Harran Üniversitesi
13. İnönü Üniversitesi
14. İstanbul Üniversitesi
15. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
16. Karadeniz Teknik Üniversitesi
17. Marmara Üniversitesi
18. Ondokuz Mayıs Üniversitesi
19. Osmangazi Üniversitesi
20. Sakarya Üniversitesi
21. Selçuk Üniversitesi
22. Süleyman Demirel Üniversitesi
23. Uludağ Üniversitesi
24. Yüzüncüyıl Üniversitesi

- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- Çorum İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- Darende İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- Rize İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi
- İlahiyat Fakültesi

1996-1999 YILI İTİBARI İLE İLAHİYAT FAKÜLTELERİNDE BULUNAN ÖĞRENCİ DAĞILIMLARI

ÜNİVERSİTELER	İLAHİYAT FAKÜLTELERİ	1996-1999			1998-1999			1997-1998		
		YENİ KAYIT			OKUYAN			MEZUN		
		T	K	E	T	K	E	T	K	E
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi									
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	166	65	90	864	334	530	285	59	207
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	187	58	99	1003	328	765	136	30	109
CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	82	31	31	340	133	207	-	-	-
CANAKKALE ON BEKİZ MİT ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	30	13	17	117	49	68	-	-	-
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	63	28	35	208	96	170	-	-	-
DİCLE ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	32	11	21	143	28	117	20	-	20
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	178	47	129	1191	314	877	210	28	182
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi (İ.O.)									
ERÇİYES ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	188	68	92	1221	440	781	129	56	114
FIRAT ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	82	25	27	282	104	178	-	-	-
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Çorum İlahiyat Fakültesi	84	36	20	281	138	155	17	8	9
HARRAN ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	82	21	31	383	114	279	82	19	49
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	Diyarbakır İlahiyat Fakültesi	83	41	52	289	108	172	23	4	19
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	22	4	18	89	15	54	-	-	-
KAHRAMANMARA SÜTCÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	46	22	18	133	83	80	-	-	-
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Rize İlahiyat Fakültesi	82	21	31	230	79	151	13	8	7
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	283	100	153	2016	686	1349	346	114	232
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi (İ.O.)									
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	178	57	108	1134	391	743	137	31	106
OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi									
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	124	64	80	878	230	339	19	-	19
SİĞİR ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	312	129	183	1881	808	983	220	95	160
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	207	51	156	887	268	589	47	14	33
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	206	81	145	1471	445	1026	184	49	106
YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	İlahiyat Fakültesi	62	15	47	274	48	226	31	8	28
TOPLAM		2547	978	1571	14803	4982	9821	1873	482	721

1997-1998 YILI İTİHAP YILI İLAHİYAT FAKÜLTELERİNDE BULUNAN ÖĞRENCİ DAĞILIMLARI											
SIRA NO	ÜNİVERSİTELER	İLAHİYAT FAKÜLTELERİ	1997-1998			1997-1998			1998-1999		
			YENİ KAYIT			OKUYAN			MEZUN		
			Y	K	E	Y	K	E	Y	K	E
1	ANKARA	İlahiyat Fakültesi	-	-	-	0	-	-	-	-	-
2	ANKARA	İlahiyat Fakültesi	181	83	58	231	355	641	-	-	-
3	ATAATÜRK	İlahiyat Fakültesi	248	80	103	1082	302	765	125	23	83
4	CUMHURİYET	İlahiyat Fakültesi	84	45	48	288	185	184	-	-	-
5	ÇANAKKALE ON İKİZ MARY	İlahiyat Fakültesi	31	18	13	93	38	84	-	-	-
6	ÇUKUROVA	İlahiyat Fakültesi	62	24	33	207	60	138	-	-	-
7	ÖZEL	İlahiyat Fakültesi	38	6	29	143	18	128	-	-	-
8	DOKUZ EYLÜL	İlahiyat Fakültesi	120	27	80	783	147	638	120	28	94
9	DOKUZ EYLÜL	İlahiyat Fakültesi (İ.O.)	84	18	76	484	132	292	45	10	39
10	ERCIYES	İlahiyat Fakültesi	200	188	178	1282	437	828	182	37	145
11	ERZAT	İlahiyat Fakültesi	60	25	38	281	83	188	-	-	-
12	GAZİ	Çorum İlahiyat Fakültesi	85	38	48	283	189	144	-	-	-
13	HARRAN	İlahiyat Fakültesi	71	27	80	419	105	304	42	3	39
14	İSTANBUL	Öğrenci İlahiyat Fakültesi	84	37	87	228	78	181	-	-	-
15	İSTANBUL	İlahiyat Fakültesi	24	8	19	47	11	36	-	-	-
16	KAHRAMANMARAŞ DÜTÇÜ İMAH	İlahiyat Fakültesi	62	16	48	83	33	60	-	-	-
17	KARADENİZ TEKNİK	Rize İlahiyat Fakültesi	83	28	38	211	70	141	-	-	-
18	KARADENİZ	İlahiyat Fakültesi	219	62	137	1288	382	876	280	78	208
19	KARADENİZ	İlahiyat Fakültesi (İ.O.)	148	62	127	811	273	838	84	19	65
20	ONDOKUZ MAYIS	İlahiyat Fakültesi	151	59	62	1106	352	784	111	31	80
21	ODMANGAZI	İlahiyat Fakültesi	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	BAKARYA	İlahiyat Fakültesi	125	83	73	485	173	322	-	-	-
23	BELOUK	İlahiyat Fakültesi	314	130	184	1480	633	827	195	62	133
24	BULEYMAN DEMREL	İlahiyat Fakültesi	216	78	141	745	243	602	-	-	-
25	ULUDAĞ	İlahiyat Fakültesi	359	104	288	1407	418	988	184	43	151
26	YEDİNGÜ YIL	İlahiyat Fakültesi	82	14	88	362	38	224	48	-	48
27	TOPLAM		2816	1189	1094	13988	4487	8833	1419	328	1051

İLAHİYAT FAKÜLTELERİNDEKİ ÖĞRENCİ DAĞILIMLARI

İLAHİYAT FAKÜLTESİ BULUNAN ÜNİVERSİTELER	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	YENİ KAYIT			OKUYAN			MEZUN		
	T	K	E	T	K	E	T	K	E
AKDENİZ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ANKARA	183	87	98	947	305	838	141	30	102
ATATÜRK	244	86	170	885	251	744	114	28	88
CUMHURİYET	88	22	88	295	58	147	-	-	-
ÇANAKKALE ON SEKİZ MART	32	16	17	84	25	39	-	-	-
ÇUKUROVA	61	17	34	148	44	102	-	-	-
DİCLE	30	2	28	100	10	80	-	-	-
DOKUZ EYLÜL	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İlahiyat Fakültesi	138	33	103	731	167	574	128	10	108
İlahiyat Fakültesi(İÖ)	92	34	66	365	121	244	-	-	-
ERCIYES	248	81	165	1193	378	823	143	16	120
FIRAT	63	17	38	182	56	124	-	-	-
GAZİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(Çorum İlahiyat Fakültesi)	55	27	28	189	72	97	-	-	-
HARRAN	57	16	41	416	113	303	24	3	21
İNÖNÜ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Darende İlahiyat Fakültesi	40	14	28	166	45	118	-	-	-
İSTANBUL	23	6	17	23	8	17	-	-	-
KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM	31	17	14	31	17	14	-	-	-
KARADENİZ TEKNİK	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rize İlahiyat Fakültesi	50	12	38	184	45	119	-	-	-
MARMARA	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İlahiyat Fakültesi(İÖ)	174	82	122	899	229	470	5	5	-
İlahiyat Fakültesi	221	56	165	1310	374	842	225	81	184
ONDOKUZ MAYIS	239	75	184	1014	300	714	58	13	45
OSMANGAZİ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SAKARYA	142	48	88	381	127	254	-	-	-
SELÇUK	316	113	203	1310	484	855	192	34	158
SÜLEYMAN DEMİREL	208	88	140	548	176	373	-	-	-
ULUDAĞ	312	83	229	1258	388	900	114	28	88
YÜZÜNCÜ YIL	87	6	81	243	27	216	25	-	25
TOPLAM	3073	844	2129	12690	3781	8929	1189	241	920

SIRA NO	İLAHİYAT FAKÜLTESİ BULUNAN ÜNİVERSİTELER	OKUYAN ÖĞRENCİ BAYISI		
		1998-1999		
		T	K	E
1	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	.	.	.
2	ANKARA ÜNİVERSİTESİ	873	285	588
3	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ(İÖ)	162	32	130
	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	720	180	540
4	CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	117	35	82
5	ÇANAKKALE ON SEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ	32	10	22
6	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	93	26	67
7	DİCLE ÜNİVERSİTESİ	91	11	80
8	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ(İÖ)	285	86	199
	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	732	148	584
9	ERCIYES ÜNİVERSİTESİ(İÖ)	196	71	124
	ERCIYES ÜNİVERSİTESİ	920	238	682
10	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	132	41	91
11	GAZİ ÜNİVERSİTESİ (Çorum İlahiyat Fakültesi)	119	46	73
12	HARRAN ÜNİVERSİTESİ	234	49	185
	HARRAN ÜNİVERSİTESİ(İÖ)	117	28	89
13	İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ (Darende İlahiyat Fakültesi)	162	41	121
14	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	-	-	-
15	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ	-	-	-
16	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (Rize İlahiyat Fakültesi)	112	32	80
17	MARMARA ÜNİVERSİTESİ(İÖ)	404	163	331
	MARMARA ÜNİVERSİTESİ	1324	372	952
18	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	580	163	397
	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ (İÖ)	315	86	229
19	OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	-	-	-
20	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	147		
	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ(İÖ)	107		
21	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	1018		
	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (İÖ)	183		
22	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	219		
	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ(İÖ)	150		
23	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ(İÖ)	278		
	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	778		
24	YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	220		
	TOPLAM	10689	2143	6046

6. - Şanlıurfa Milletvekili Yakup Akman'ın, Dicle Üniversitesi yayımları arasında basılan bir kitap hakkında ortaya atılan iddialara ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/889)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın delaletlerinizle Başbakan Sayın Bülent Ecevit tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Yahya Akman
Şanlıurfa

Halen Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Toprak Bölümü Başkanı ve Üniversitenin Rektör yardımcısı olan Prof. Dr. Faruk İnce ile halen Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi olan Prof. Dr. Orhan Aydemir "Bitki Besleme" adı altında bir kitabı Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi yayımları arasında bastırmışlardır.

Ancak, bir buçuk aydır, gerek Şanlıurfa Yerel Basınında, gerekse ulusal basında yer aldığı şekilde bu kitabın gerçek yazarları Ernest Kirby ile Konrad Mengel isimli öğretim üyeleridir.

Sorular :

1. Ülkemizde yayınlanan bilimsel nitelikli yayımlarla ilgili olarak başta YÖK olmak üzere ilgili herhangi bir tıst kurum veya kurumlarca araştırma yapılmakta mıdır?

2. Böyle bir çalışma varsa "Ulusal Arası Bilim Hırsızlığı" olarak kamuoyuna yansıyan adı geçen kitapla ilgili olarak bir araştırma daha önceden yapılmış mıdır, varsa sonucu nedir?

3. Gerek bölgemizin saygın üniversitesi olan Harran Üniversite çevrelerini, gerekse halkımızı tüzen ve bilimsel çalışmalarla ilgili olarak halkımızın bilim çevrelerine ve üniversiteye bakışını menfi yönde etkileyen bu hadisenin kamuoyuna yansımalarından sonra bir soruşturma ve araştırma yapılmış mıdır? Yapılmamışsa YÖK ve ilgili denetim makamlarınca böyle bir soruşturma düşünülmekte midir?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

10.12.1999

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/3378

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı

İlgi : a) TBMM Başkanlığının 16.11.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/889-2620/6668 sayılı yazısı.

b) Başbakanlığın 23.11.1999 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-100-5/5768 sayılı yazısı

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman'ın Harran Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Faruk İnce ile Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Orhan Aydemir'in bastırdıkları "Bitki Besleme" adlı kitaba ilişkin Sayın Başbakanımıza yönelttiği ve kendileri adına tarafımdan cevaplandırılması istenen yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1-2. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 7 inci maddesinde Yükseköğretim Kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları tek tek sayılmıştır. Ülkemizde yayımlanmakta olan bilimsel nitelikteki yayımlarla ilgili araştırma yapmak bu görevler arasında yer almamaktadır. Diğer taraftan, konuyla ilgili olarak Yükseköğretim Kurulunca yapılan inceleme neticesinde; bilimsel eserlerini yayımlamak isteyenlerin bilimsel dergilerin editörlerine başvurdukları, editörler tarafından bir hakem heyetinin oluşturulduğu, yayımlanması istenen eser, makale, vs.nin oluşturulan hakem heyeti tara-

findan incelenerek bir rapor düzenlendiği, söz konusu raporun olumlu olması halinde bilimsel yayının yayımlandığı anlaşılmıştır.

3. Bazı basın organlarının, Harran Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Faruk İnce hakkındaki "Principles of Plant Nutrition" isimli kitabı çevirerek ve kaynak göstermeden Prof. Dr. Orhan Aydemir ile birlikte 2 inci isim olarak yayınladıkları ve bundan da kariyer elde ettikleri haberleri üzerine Harran Üniversitesi Rektörlüğünce, 5.11.1999 gün ve 5245 sayılı yazıyla soruşturmaya esas olmak üzere Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Faruk İnce'nin savunması alınmıştır.

Prof. Dr. Faruk İnce'nin savunması ve ekinde verdiği belgelerin incelenmesi sonucu; profesörlüğe 22.8.1986 tarihinde atandığı ve herhangi bir kariyer elde etmenin söz konusu olmadığı, "Bitki Besleme" adıyla basılan kitapta, orijinal kitap 24 değişik sayfada ve 2 bölümde kaynaklar kısmında kaynak olarak gösterildiği, "Bir başkasının bilimsel eserinin ve çalışmasının tümünün veya bir kısmının kaynak belirtmeden kendi eseri gibi göstermek" fiilinin sübut bulmadığı, ayrıca aradan 11 yıl süre geçerek zaman aşımına uğraması nedeniyle disiplin suçunu gerektirecek hukukî bir durumun söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu

Millî Eğitim Bakanı

7. - *Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, Hatay İlinde uygulanan tütün ekim kotasına ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in cevabı (7/896)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularıma Devlet Bakanı Sayın Rüştü Kâzım Yücelen tarafından yazılı cevap vermesini delaletlerinize arz ederim.

Mustafa Geçer

Hatay

Hatay İlimiz Antakya Merkez, Altınözü, Yayladağı, İskenderun İlçesi ve köylerinde yaşayan 25 000 civarında çiftçimiz geçimini tütün üretiminden sağlamaktadır.

Tekel Genel Müdürlüğünün gerek yöredeki tütün üreticisini gerekse üretilen tütün miktarını (Yıllık 12 000 ton) dikkate almadan kota belirlemesi, belirlenen kota miktarını çiftçilere zamanında bildirmemesi, tütün üreticisini perişan etmiş, ürettiği tütünün elinde kalmasına ve üretim maliyetini dahi alamaz duruma gelmiştir.

S.1. Yukarıda belirtilen yöremizde 2000 yılı itibariyle 12 000 ton tütün üretileceği tahmin edilirken, Tekel Genel Müdürlüğünün yöremiz için belirlediği 5 000 ton kotanın son 5 yılın ortalaması olan 9 000 tona çıkarılamaz mı?

S.2. Tekel Genel Müdürlüğü tarafından kotanın zamanında belirlenmemesi neticesinde tütün üreticimizin şu an itibariyle kırmı tamamlanmış olan 4 000 ton civarında yaprak tütün için ihraç edilmesi veya başka bir şekilde değerlendirilmesi için herhangi bir girişiminiz olacak mı?

T.C.

Devlet Bakanlığı

13.12.1999

(Sayın. Rüştü Kâzım Yücelen)

Sayı : B.02.0.009/1511

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli 18.11.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/896-2657/6783 sayılı yazınız.

Hatay Milletvekili Sayın Mustafa Geçer'in Hatay İlinde uygulanan tütün ekim kotası konulu yazılı soru önergesi ile ilgili cevaplar İç Tüzüğü'nün 99 uncu Maddesine istinaden ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Rüştü Kazım Yücelen

Devlet Bakanı

Hatay Milletvekili Sayın Mustafa Geçer'in-18 Kasım Gün ve 7/896-2657/6783

Sayıli Yazılı Soru Önergesine Verilen Cevap

Cevap 1 : Hatay Yaprak Tütün İşletme Müdürlüğüne 1999 yılı ürünü için 5 244 ton, 2000 yılı ürünü için ise 5 151 ton tütün üretim kontenjanı tahsil edilmiştir.

1997/1 Sayılı Bakanlıklararası Tütün Kurulu Kararı 1998, 1999 ve 2000 yıllarına şamil olmak üzere çıkarılmış bulunmaktadır. Bu karara istinaden her yıl için bölgelere tahsis edilecek kota miktarları Tekel Genel Müdürlüğü'nün teklifi üzerine, Bakanlığınca onaylandıktan sonra ilgili bölgelere dağıtılmaktadır. Bu manada 1999 ürün yılı için Hatay Yaprak Tütün İşletme Müdürlüğüne tahsis edilmiş kota 1995, 1996 ve 1997 ürün yıllarına ait bedelli üretim miktarlarının ortalamaları 2000 yılı ürünü içinde, 1996, 1997 ve 1998 ürün yıllarına ait bedelli üretim miktarlarının ortalaması dikkate alınarak yapılmıştır.

Hatay Yaprak Tütün İşletme Müdürlüğü için yapılan indirim oranı tüm Güneydoğu Bölgesi Yaprak Tütün İşletme Müdürlükleri için aynı uygulanmıştır. Bu şartlar altında Hatay Yaprak Tütün İşletme Müdürlüğüne tahsis edilen kotanın 9 000 tona çıkarılması mümkün değildir.

Cevap 2 : İmkânlar dahilinde üreticilerimizin mağdur olmamaları için ekici üretim kontenjanları en uygun zamanda açıklanmaya çalışılmaktadır.

Ülkemiz menfaatleri gözönünde bulundurularak yalnız Hatay Bölgesi tütünleri değil, tüm bölge tütünlerimizin ihracı için çalışmalarımız aralıksız olarak sürdürülmektedir.

Ülkemiz tütün stoklarının ertilmesi, depolarımızdaki yer darlığının önlenmesi ve ülkemize döviz kazandırılması için tütün ihracatına büyük önem verilmekte ve dış alıcılarla devamlı temas halinde bulunmaktadır.

8. - Hatay Millevekili Mustafa Geçer'in, Hatay İlinden öğretmenliğe başvuranlar hakkında özel soruşturma yapıldığı iddialarına ilişkin sorusu ve Milli Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/897)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularına Milli Eğitim Bakanı Sayın Metin Bostancıoğlu'nun yazılı cevap vermesini delaletlerinize arz ederim.

Mustafa Geçer

Hatay

S. 1. Bakanlığınızca yapılan öğretmen atamalarında Hatay İlinde içinde bulunduğu bazı illerden öğretmenliğe müracaat edenlerin görev yerlerinin belli olmasına rağmen hangi gerekçe ile göreve başlatılmamıştır?

S. 2. Bu öğretmenlerin doğum yerlerinden dolayı özel soruşturmaya tabi tutuldukları doğru mudur? Bu olay bu illerde yaşayan tüm insanları töhmet altında bırakmaz mı? Açıklarmısınız?

S. 3. Hatay İlinden öğretmenliğe müracaat edip de ataması yapılmasına rağmen göreve başlatılmayan kaç öğretmen adayı var?

S. 4. Bu öğretmen adaylarının liseyi imam-hatip'te okuduklarından veya İlahiyat Fakültesi mezunu olmalarından dolayı atamalarının yapılmadığı doğru mudur?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

10.12.1999

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/3380

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 18.11.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/897-2658/6784 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Sayın Mustafa Geçer'in "Hatay İlinden öğretmenliğe başvurular hakkında özel soruşturma yapıldığı iddialarına ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. 1999 yılı birinci atama döneminde Bakanlığımız öğretmen kadrosuna ataması yapılanlardan; başvuru formlarında bedensel özürü bulunduğunu belirtenler ve göreve başlayabilmeleri için kendilerinden istenen sağlık kurulu raporunda bedensel özürü olduğu tespit edilenler ile Cumhuriyet Savcılıklarınca düzenlenen belgelerde "sabıka kaydı vardır", "sabıkası adli sicilden silinmiştir" ya da "memnu hakların iadesine karar verilmiştir" gibi ifadeler bulunanlar Bakanlığımızca yeniden değerlendirilmeye alındıklarından, atamalarını müteakip normal süre içinde göreve başlatılmaları mümkün olmamaktadır. Atamaları yapıldığı halde göreve başlamak istemeyenler ile yukarıda durumları belirtilenler dışında göreve başlatılmayan öğretmen adayı bulunmamaktadır.

2-3. Öğretmen adayları hakkında doğum yerleri nedeniyle özel bir soruşturma yapılmamaktadır.

1999 yılı birinci atama döneminde Hatay İlinden Bakanlığımıza 1 068 adayın öğretmenliğe atanma başvurusu intikal etmiş olup bilgisayar kur'ası sonucunda 838'inin ataması yapılmıştır. Bu atama dönemiden ataması yapılan öğretmen adaylarının göreve başlayıp başlamadıklarının tespiti-ne yönelik geri bildirim alma süreci devam etmektedir. Sonuçlandırıldığında Hatay İlinden başvuru yapıp da atanmış 838 öğretmen adayından kaçının göreve başladığı da belli olacaktır.

4. Bakanlığımızın öğretmen kadrolarına branşlar itibarıyla; hangi yükseköğretim kurumlarının hangi programlarından mezun olanların atanacağı 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 43 üncü ve 45 inci maddeleri dayanak alınarak çıkarılan Talim ve Terbiye Kurulu kararıyla belirlenmektedir. Söz konusu Karara göre imam-hatip lisesi meslek dersleri ile ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi branş öğretmenliğine İlahiyat Fakülteleri kaynak teşkil etmektedir. Ayrıca, mevzuatta öğretmen adaylarının ortaöğrenimlerini tamamladıkları eğitim kurumlarının türleri itibarıyla atamalarını etkileyecek herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle imam-hatip lisesi çıkışlı adayların öğretmenliğe atanmamaları söz konusu değildir.

İlahiyat Fakültesi mezunu olanlar bakımından öğretmenliğe atamada özel bir kısıtlama söz konusu olmayıp bunların atamaları diğer öğretmen adaylarında olduğu gibi ihtiyaç durumuna göre yapılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu

Millî Eğitim Bakanı

9. - Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, Türk Telekom ihalelerinde alınan teminat mektuplarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/899)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma Bakanı Sayın Enis Öksüz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Lütfi Yalman

Konya

1. Türk Telekom bünyesinde yapılan ihalelerin bazılarında alınan teminat mektuplarının amaca hizmet edecek nitelikte olmadığı bilinmekte midir? Yüksek Denetleme Kurulu müfettişlerince yapılan denetlemelerde tespit edilen bu ihmal hangi ihalelerde söz konusu olmuştur?

2. Taahhüt edilen işlerin bitebileceği tarihlerden çok önce kıymeti sona erebilecek nitelikte verilen kat'î teminat mektupları, hangi sebeple yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir? Bu uygulamanın kuruma verebileceği zarar bilinmekte midir?

3. Kurumu zarara uğratabilecek böyle bir ihmale sebebiyet veren yetkililer hakkında ne gibi işlemler yapılmıştır? Kuruma verilen zarar ilgililerden tazmin edilmiştir midir?

4. Şartlara uygun olarak kat'î teminat vermeyen firmalarla ilgili ne gibi işlemler yapılmıştır? Bu tarz firmalara ihale yasağı getirilmiş midir. Bu firmalar Türk Telekomun ihalelerine girmekte midirler?

5. Usule uygun olarak alınmayan kat'î teminat mektupları yüzünden kurumun zarara uğradığı ihale var mıdır? Bu uygulamadan ne kadar zarar görülmüştür?

T.C.

Ulaştırma Bakanlığı

13.12.1999

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığına

Sayı : B.11.0.APK.0.10.01.21/EA/1685-5862

Konu : Konya Milletvekili Sayın Lütfi Yalman'ın yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 1.12.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2923 sayılı yazınız.

Konya Milletvekili Sayın Lütfi Yalman'ın 7/899-2719 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Enis Öksüz

Ulaştırma Bakanı

Konya Milletvekili Sayın Lütfi Yalman'ın 7/899-2719 Sayılı

Yazılı Soru Önergesi ve Cevabı

Sorular :

1. Türk Telekom bünyesinde yapılan ihalelerin bazılarında alınan teminat mektuplarının amaca hizmet edecek nitelikte olmadığı bilinmekte midir? Yüksek Denetleme Kurulu müfettişlerince yapılan denetlemelerde tespit edilen bu ihmal hangi ihalelerde söz konusu olmuştur?

2. Taahhüt edilen işlerin bitebileceği tarihlerden çok önce kıymeti sona erebilecek nitelikte verilen kat'î teminat mektupları, hangi sebeple yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir? Bu uygulamanın kuruma verebileceği zarar bilinmekte midir?

3. Kurumu zarara uğratabilecek böyle bir ihmale sebebiyet veren yetkililer hakkında ne gibi işlemler yapılmıştır? Kuruma verilen zarar ilgililerden tazmin edilmiş midir?

4. Şartlara uygun olarak kat'î teminat vermeyen firmalarla ilgili ne gibi işlemler yapılmıştır? Bu tarz firmalara ihale yasağı getirilmiş midir. Bu firmalar Türk Telekomun ihalelerine girmekte midirler?

5. Usule uygun olarak alınmayan kat'î teminat mektupları yüzünden kurumun zarara uğradığı ihale var mıdır? Bu uygulamadan ne kadar zarar görülmüştür?

Cevap :

Türk Telekom bünyesinde yapılan ihalelerde teminat mektubunun şartnamelere uygun olması veya yetersiz olması halinde teklifler reddedilerek değerlendirmeye alınmamakta olup sözleşme ile ilgili taahhütler için de sözleşme bedeline uygun, yeterli ve süresiz kat'î teminat alınmaktadır.

Amaca hizmet edecek nitelikte olmayan ve taahhüt edilen işlerin bitiminden önce değeri sona erebilecek nitelikte teminat alınmamakta ve sözleşme şartlarına uygun teminatlar kabul edilmektedir.

Bu nedenle bugüne kadar Türk Telekomun teminat alımından dolayı zarara uğratılması durumu veya kaybı söz konusu olmamıştır.

Ayrıca Türk Telekomca yapılan ihalelerde şartlara uygun olmayan kat'î teminat veren firma olmadığı gibi, uygulamada şartlara uygun, yeterli ve süresiz teminat alınması konusunda Başkanlık Yüksek Denetleme Kurulu Raporu doğrultusunda işlem yapılmakta ve gereken önem ve hassasiyet gösterilmektedir.

10. - *Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, telefon direği ithaline ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/900)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma Bakanı Sayın Enis Öksüz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Lütfi Yalman

Konya

1. Türk Telekom'un iki yıl yetecek kadar telefon direği bulunmama karşılık bir o kadar direğin yurt dışından yüksek ücretler ödenerek ithal yoluna gittiği ve alımları gerçekleştirdiği bilinmekte midir?

2. İki yıllık stok bahane edilerek aynı kurumun Orman Genel Müdürlüğünden direk almadığı buna karşılık yurtdışından ithalat yaptığı uygulaması, hangi gerekçelere dayandırılmaktadır? Direk ihtiyacı Orman Genel Müdürlüğü stoklarından niçin karşılanmamaktadır?

3. Kurumun ithal ettiği direklerin birim maliyeti nedir? Aynı direklerin Orman Genel Müdürlüğü bünyesindeki birim satış fiyatları nedir? Türk Telekom ithal ettiği direklerle zarar etmiş midir? Bu zarar ne kadardır?

4. Bu ithalatı yapan ilgililer hakkında herhangi bir soruşturma açılmış mıdır? Açılmadı ise, açılması düşünülmekte midir?

T.C.

Ulaştırma Bakanlığı

13.12.1999

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.11.0.APK.0.10.01.21/EA/1684-5860

Konu : Konya Milletvekili Sayın Lütfi Yalman'ın yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 1.12.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2923 sayılı yazınız.

Konya Milletvekili Sayın Lütfi Yalman'ın 7/900-2720 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı; hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Enis Öküstüz

Ulaştırma Bakanı

Konya Milletvekili Sayın Lütfi Yalman'ın 7/900-2720 Sayılı

Yazılı Soru Önergesi ve Cevabı

Sorular :

1. Türk Telekom'un iki yıl yetecek kadar telefon direği bulunmasına karşılık bir o kadar direğin yurtdışından yüksek ücretler ödenerek ithal yoluna gittiği ve alımları gerçekleştirdiği bilinmekte midir?

2. İki yıllık stok bahane edilerek aynı kurumun Orman Genel Müdürlüğünden direk almadığı buna karşılık yurt dışından ithalat yaptığı uygulaması, hangi gerekçelere dayandırılmaktadır? Direk ihtiyacı Orman Genel Müdürlüğü stoklarından niçin karşılanmamaktadır?

3. Kurumun ithal ettiği direklerin birim maliyeti nedir? Aynı direklerin Orman Genel Müdürlüğü bünyesindeki birim satış fiyatları nedir? Türk Telekom ithal ettiği direklerle zarar etmiş midir? Bu zarar ne kadardır?

4. Bu ithalatı yapan ilgililer hakkında herhangi bir soruşturma açılmış mıdır? Açılmadı ise, açılması düşünülmekte midir?

Cevap :

Türk Telekomun geçmiş yıllarda yıllık ortalama 900 bin ile 1 milyon adet civarında olan direk ihtiyacı; direklerin ihale, süresi, kesimi, kuruması, emprenye edilmesi, nakliyesi gibi hususlar en az 7-8 aylık bir süreyi kapsadığından, bir yıl önceden bağlantısı yapılarak öncelikle yurtiçinde Orman Genel Müdürlüğünden, bu mümkün olmadığı takdirde yurtdışından satın alınarak karşılanmıştır.

1991-1993 yıllarında yapılan ihaleler ve ilâve siparişler çerçevesinde yurtdışından direk alımı yapılmıştır.

1994 yılında uygulanan 5 Nisan Ekonomik İstikrar Tedbirleri gereğince yatırım programında öngörülen yatırımlar kısıtlandığından direk kullanımı büyük ölçüde azalmıştır. Ancak, yurtdışı firmalarla bu tarihten önce sözleşmeye bağlanmış ve firmalarca şartnameye göre hazırlanan ve alımı ertelenmiş bakiye direklerin uluslararası hukukî bir sorun yaratmaması amacıyla alınması zorunlu olduğundan 1997 yılı içerisinde 280 bin adet direğin yurtdışı ithalatı tamamlanmıştır.

Bu nedenle; eldeki mevcut stoklar, dikilmek üzere arazide ve şantiyede bulunanlar ile çeşitli nedenlerle havaî hâflardan boşa çıkarak toplanan eski direkler kullanıma verilerek 1996-1997 (280 bin adet direk hariç) ve 1998 yıllarında yurtiçi ve yurtdışından herhangi bir direk alımı yapılmamıştır.

Türk Telekomun 1999 yılı ağaç telefon direği ihtiyacı; kullanılmak üzere arazi, şantiye ve depolarda bulunanlar ile yıl içerisinde çeşitli nedenlerle havaî hatlardan boşa çıkarak toplanan direk-ler dikkate alındıktan sonra 250 bin adet olarak tespit edilmiştir.

Buna göre Türk Telekomun, 1999 yılı ağaç telefon direği ihtiyacının karşılanması için Orman Genel Müdürlüğü ile 1999 yılının ilk altı ayında tamamının teslim edilmesi kaydıyla 24.12.1998 tarihinde protokol yapılmıştır. Orman Genel Müdürlüğünce ilk altı ayda teslim edilmesi taahhüt edilen 250 bin adet direkten 30.6.1999 tarihi itibarıyla ancak 80 bin adet teslim alınabilmektedir. Teslim edilmeyen direkler nedeniyle direk sıkıntısı büyük ölçüde artmış ve talep edilen direklerin zamanında karşılanmaması sonucu planlanmış olan yatırımlarda aksamalar meydana gelmiştir. Halen 250 bin adet direğin teslimatı tamamlanamamıştır.

Ayrıca 2000 yılı ihtiyacı olan 400 bin adet ağaç telefon direği alımı için Orman Genel Müdürlüğü ile protokol imzalanmıştır.

Yıllar itibarıyla yurtiçi ve yurtdışından alınan direklerin ABD Doları bazında maliyetleri ekli tabloda verilmiştir.

İthal edilen direklerin alımlarıyla ilgili olarak gerekli inceleme ve soruşturma yaptırılmıştır.

**Yıllar İtibarıyla Yurtiçi (Orman Genel Müdürlüğü) ile Yurtdışından Alınan
Direklerin ABD Doları Bazında Maliyetleri**

Yıllar	(1) Yıliçi	(2) Yurtiçi Alımlarda		(3) Yurtdışı Alımlarda	
	Ortalama	TL/Adet	ABD \$/ Adet	TL/Adet	ABD \$/Adet
	Döviz Kuru ABD \$	Yaklaşık	Yaklaşık	Yaklaşık	Yaklaşık
1991	4 120	229 000	55,58	240 000	58,25
1992	6 855	345 000	50,32	380 000	55,43
1993	11 324	582 000	51,39	610 000	53,86
1994	28 022	1 090 000	38,89	1 310 000	46,75
1995	47 329	1 920 000	40,56	2 740 000	57,89
1996	83,601	Alım Yok	Alım Yok	Alım Yok	Alım Yok
1997	14 775	Alım Yok	Alım Yok	6 061 150	52,8

(1) Yıl içi ortalama döviz kuru Ocak, Haziran sonu ve Aralık aylarındaki Merkez Bankası döviz satış kuru esas alınarak hesaplanmıştır.

(2) Yurtiçi direk maliyetleri ham direk bedellerine emprenye, emprenye tesisine nakliye, yükleme, emprenye tesisinden tahsis yerine nakliye ve boşaltma masrafları dahil edilmek ve 1 metreklüpte 5.15 direk olacağı hesabı ile yapılmıştır.

(3) Yurtdışı direk maliyetleri 1991, 1992, 1993 yıllarında Ocak, Haziran ve Aralık aylarındaki döviz kurlarının ortalaması alınarak FOB bedele nakliye, gümrük ve diğer masraflar ilâve edilerek hesaplanmış, 1994, 1995 ve 1997 yılları için ise Gümrük İthal Beyannameleri üzerinden hesaplama yapılmıştır.

1996 yılı içerisinde yurtiçi ve yurtdışından direk alımı yapılmamıştır. Hesaplamalarda maliyete giren diğer kalemlerdeki kesinlik kazanmayan değerlerden dolayı % 2-3'lük bir fark olabilir.

11. - Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Karesi Ekspresine ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/904)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma Bakanı Sayın Enis Öksüz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ve rica ederim.

17.11.1999

İsmail Özgün

Balıkesir

Sorular :

1. TCDD yaptığı yeni bir düzenleme ile Ankara-İzmir hattına İzmir Ekspresini sefere koyarak Ankara-Balıkesir arasında çalışan ve 1 Ekim 1999 tarihinde seferlere başlayan "Karesi Ekspresini" seferden kaldırma kararı almış bulunmaktadır.

Balıkesir-Ankara hattındaki yolcu fazlalığı ve İzmir'den kalkarak gelen trenlerde yer bulamayan ve mağdur duruma düşen vatandaşlarımızın sıkıntılarını gidermek üzere sefere konulan ve yaklaşık 2 aydan bu yana çalışan Karesi Ekspresi neden seferden kaldırılmak istenmektedir?

2. Gazetelere intikal eden haberlere göre Manisa-Akhisar ve Soma'dan gelen talepler neticesi bu kararın alındığı ifade edilmektedir. Bu doğru ise neden bu talepler İzmir Mavi Tren ile giderilmemiştir?

3. Karesi Ekspresinin kaldırılması ile Balıkesirli vatandaşlarımızın tekrar yaşayacakları bilet bulamama sıkıntısı nasıl çözülecektir?

4. Karesi Ekspresi iki ay gibi kısa sürede kaldırılacaktı neden sefere konuldu?

Bunu devlet ciddiyeti ile bağdaştırıyor musunuz?

T.C.

Ulaştırma Bakanlığı

13.12.1999

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.11.0.APK.0.10.01.21/EA/1678-5744

Konu : Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail Özgün'ün yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 1.12.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2923 sayılı yazınız.

Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail Özgün'ün 7/904-2730 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Enis Öksüz

Ulaştırma Bakanı

Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail Özgün'ün 7/904-2730 Sayılı

Yazılı Soru Önergesi ve Cevabı

Sorular :

1. TCDD yaptığı yeni bir düzenleme ile Ankara-İzmir hattına İzmir Ekspresini sefere koyarak Ankara-Balıkesir arasında çalışan ve 1 Ekim 1999 tarihinde seferlere başlayan "Karesi Ekspresini" seferden kaldırma kararı almış bulunmaktadır.

Balıkesir-Ankara hattındaki yolcu fazlalığı ve İzmir'den kalkarak gelen trenlerde yer bulamayan ve mağdur duruma düşen vatandaşlarımızın sıkıntılarını gidermek üzere sefere konulan ve yaklaşık 2 aydan bu yana çalışan Karesi Ekspresi neden seferden kaldırılmak istenmektedir?

2. Gazetelere intikal eden haberlere göre Manisa-Akhisar ve Soma'dan gelen talepler neticesi bu kararın alındığı ifade edilmektedir. Bu doğru ise neden bu talepler İzmir Mavi Tren ile giderilmemiştir?

3. Karesi Ekspresinin kaldırılması ile Balıkesirli vatandaşlarımızın tekrar yaşayacakları bilet bulamama sıkıntısı nasıl çözülecektir?

4. Karesi Ekspresi iki ay gibi kısa sürede kaldırılacaktı neden sefere konuldu?

Bunu devlet ciddiyeti ile bağdaştırıyor musunuz?

Cevap :

Bugün itibariyle Karesi Ekspresi seferden kaldırılmamış, sadece parkuru uzatılarak mevcut kapasite ile azami hizmetin verilmesi amaçlanmış ve Balıkesirli vatandaşlarımızın Balıkesir-İzmir arasında da seyahat edebilmeleri için alternatifler artırılmıştır.

Karesi Ekspresinin parkurunun uzatılmasında sadece Manisa-Akhisar ve Soma'dan gelen talepler değil, İzmir-Balıkesir arasındaki seyahatlere ilişkin olarak Balıkesirli vatandaşlarımızdan gelen talepler dikkate alınmıştır.

Balıkesirli vatandaşlarımızın bilet bulamama sıkıntısı, Balıkesir bilet satışları bilgisayara geçirilerek çözümlenmiştir. Bu da trenlerde yer olduğu sürece tüm yerlerin, Balıkesirli vatandaşlarımızca satın alınabilmelerini sağlamış olup, İzmir'in önceliği kaldırılmıştır.

Diğer taraftan sadece Balıkesir-Ankara arası için gelen tren talebinin yoğun olması halinde çalıştırılmak üzere yeni bir tren planlanmış olup, talebin yoğun olduğu dönemlerde çalıştırılacaktır.

12. - Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan İlinde tarım ve hayvancılığın geliştirilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökcalp'in cevabı (7/905)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Köyişleri Bakanı Sayın Hüsnü Yusuf Gökcalp tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi arz ederim.

17.11.1999

Tevhit Karakaya

Erzincan

1. Terör ve göç sebebiyle uzun zamandan beri kullanılmayan Erzincan İli dahilindeki yayla, mera ve tarım alanlarının yeniden canlandırılması ve verimli hale getirilmesi için Bakanlığınızca bir çalışma yapılmakta mıdır? Yapılmakta ise söz konusu çalışma hangi safhadadır?

2. Erzincan'da geçimini tarım ve hayvancılıkla karıştıran kaç aile vardır? Bu ailelerin halen içinde bulundukları ekonomik ve sosyal sıkıntıların giderilmesi için Bakanlığınızca ne gibi tedbirler düşünülmektedir?

3. Tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan üreticilerin daha verimli olabilmeleri için kendilerine maddi ve manevi destek vermeyi düşünüyor musunuz? Nasıl?

4. Bakanlığınızca uygulamaya konulmuş tarım ve hayvancılıkta üretimi artırıcı teşvik programlarınız var mıdır? Nelerdir? Bu programdan kaç aile yararlanmaktadır?

T.C.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

13.12.1999

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : KDD.SÖ.1.01.3143

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın 17.11.1999 Tarih ve 820.7/905-2731 sayılı yazılı soru önergesi.

İlgide kayıtlı yazı ekinde gönderilen Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'ya ait yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Hüsnü Yusuf Gökalp

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın yazılı soru önergesinde yer alan Bakanlığımızla ilgili sorular ve bunlara ait cevaplar aşağıda belirtilmiştir.

Soru 1. Terör ve göç sebebiyle uzun zamandan beri kullanılmayan Erzincan İli dahilindeki yayla, mera ve tarım alanlarının yeniden canlandırılması ve verimli hale getirilmesi için Bakanlığınızca bir çalışma yapılmakta mıdır? Yapılmakta ise söz konusu çalışma hangi safhadadır?

Cevap 1. Mera, yaylak ve kışlaklardan köy veya belediyenin ihtiyacı dışında kalan alanların düzenli olarak kullanımının sağlanması ve ihtiyaç içinde bulunan hayvan sahiplerine bedeli mukabilinde kiralanması için Mera Kanununun hukukî yapısını belirten 4 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası ile yine aynı Kanunun 12 nci maddesinin 1 inci fıkrasında kiralama hükmü getirilmiştir. Aynı kanunun 22 nci maddesinin dördüncü fıkrasında göçerlerin bu alanlardan yararlanmaları ile ilgili hükümler konulmuş ve beşinci fıkrasında da bu düzenlemenin yönetmelikle yapılması öngörülmüştür.

Göçerler, ülkemizin bir gerçeğidir. Yıllarca düzensiz kullanım ile belirli bir sistemin getirilememesi sonucu mera alanları bozulmuştur.

Mera Yönetmeliğinin 7 nci ve 13 üncü maddesine ihtiyaç dışı meralar ile göçerlerin bu alanlardan yararlanmaları belli bir usule bağlanmıştır.

Göçerler, büyük bir oranda Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri ile Karadeniz Bölgesini kullanmaktadır. Mera Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra Mera Yönetmeliğinde belirlenen usullere göre kiralamada söz sahibi kurum ilgili illerin mera komisyonlarıdır. Komisyonlar bu yerlerde, ihtiyaç sahibi göçerlerin taleplerini dikkate alarak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu Hükümlerine göre kiralamaktadırlar. Kiralama işlemlerinden önce teknik ekipler kiralanmak istenen alanların tespit ve incelemelerini yaparak kiralanabilmeleri ile ilgili bilgileri düzenlemektedir.

Bu alanlardan elde edilen gelirler meraların ıslahında ve geliştirilmesinde kullanılmak üzere mera fonuna gelir olarak kaydedilmektedir.

Ancak göçerlerin ve muhtarların yasayı tam olarak bilmemeleri sonucu kiralamanın muhtarlar tarafından yapılacağı düşünüldüğü göçerler kiralama amacıyla muhtarlara başvuruda bulunmaktadırlar. Bu durum İl Müdürlüklerimizin eğitim çalışmaları ile giderilmektedir.

Erzincan İlinde 1999 yılında terör ve göç nedeniyle kullanılmayan mera, yaylak ve kışlaklar konusunda Tarım İl Müdürlüğü ve güvenlik birimleri arasında işbirliği yapılarak bu alanların köy-lülerin istifadesine sunulmasına çalışılmıştır. 4342 sayılı Mera Kanununun yürürlüğe girmesiyle birlikte kendi köyünde otlatma alanı bulamayan sürül sahiplerine başka köylerde bulunan ihtiyaç fazlası 24 adet mera ve yayla 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa uygun olarak kiralamak amacıyla ilân edilmiş, bunlardan 13 adedine talep olmuş ve kiralama işlemi gerçekleştirilmiştir. 1999 yılında kiraya verilen mera, yaylak ve kışlaklar şunlardır; Koçyatağı (Merkez), Ağlıoğlu (Merkez), Yalnızbağ (Merkez), Çoşan-Toplu (Çayırılı), Büyükyayla (Çayırılı), Çataksu (Çayırılı), Tabanlı-Akçayazı (İliç), Kabataş-Çalıdağı (Kemaliye), Başarı (Kemaliye), Salihi (Kemaliye), Kocaçimen-An-gavut (Kemaliye), Yamanlar-Hacıbayram (Tercan), Yaylacık (Tercan).

2000 yılında da Erzincan İlinde mera fazlası belirlenerek Kanun ve Yönetmelik çerçevesinde bölge hayvancılığının hizmetine sunulmak üzere kiraya verilecektir.

Soru 2. Erzincan'da geçimini tarım ve hayvancılıkla karşılayan kaç aile vardır? Bu ailelerin halen içinde bulundukları ekonomik ve sosyal sıkıntıların giderilmesi için Bakanlığımızca ne gibi tedbirler düşünülmektedir?

Cevap 2. Bakanlığımız, yıllardan beri ihmal edilen, yanlış ithal politikaları ile büyük darbe yi-yen ve tarımsal desteklemelerden yeterli payı alamayan hayvancılığımızın, teşvik kredisi yerine prim yolu ile desteklenmesinin daha doğru bir politika olduğuna karar vermiş ve bu amaç için bir Destekleme Kararnamesi taslağı hazırlayarak Bakanlar Kuruluna sunmuştur. Söz konusu taslak aşağıdaki maddeleri içermektedir.

a) Tarım ve Köyşleri Bakanlığınca onaylanan yem bitkileri üretim projelerinin, nakliye ve gübre bedelleri hariç, çok yıllık yem bitkilerinde, birinci yıl yatırım giderleri ve uygun görülen iş-letme giderlerinin ekiliş alanları ile uyumlu alet ve ekipman dahil % 30'u, tek yıllık yem bitkile-rinde ise işletme giderlerinin ekiliş alanları ile uyumlu alet ekipman dahil % 20'sinin doğrudan üre-ticilere ödenmesi,

b) 560 sayılı "Gıdaların Üretim, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Karar-name" ye göre ruhsatlandırılmış kombina veya mezbahanelerde kesim yaptıranlara, kriterleri ve miktarları Tarım ve Köyşleri Bakanlığınca çıkarılacak tebliğ ile belirlenecek teşvik primi ödenme-si,

c) Tek vardiyada yılda asgari 1 000 ton çiğ süt işleme kapasitesine sahip, gıda sicilini almış ve üretim izni bulunan, plakalı pastörizatör ve/veya UHT (sterilizatör) sistemine veya çift cidarlı kay-natma kazanına sahip süt ve süt mamülleri üreten işletme tesislerine satılan beher litre süt için kri-terleri ve miktarları Tarım ve Köyşleri Bakanlığınca çıkarılacak tebliğ ile belirlenecek süt teşvik primi ödenmesi,

d) Yurt içinde çiftçi veya Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğünce yetiştirilen ve Tarım ve Kö-yişleri Bakanlığınca damızlık belgesi veya sertifika verilmiş kültür ırkı damızlık gebe düveleri sa-tın alanlara, damızlık belgesi/pedigriye sahip süt sığırları için Bakanlığın her yılbaşında belirleye-ceği fiyatın % 30'u, saf ırk sertifikasına sahip kültür ırkı süt sığırları için ise bu fiyatın % 15'inin ödenmesi,

e) Suni tohumlama yaptıran yetiştiricilere kalkınmada öncelikli illerde daha fazla olmak üze-re kriterleri ve miktarları Tarım ve Köyşleri Bakanlığınca çıkarılacak tebliğ ile belirlenecek teşvik primi ödenmesi,

f) Gerçek ve tüzel kişi ve kuruluşlarca yeni kurulacak sunî tohumlama ekiplerinin teknisyen termosu, sıvı azot kabı, sunî tohumlama sandığı, dekonjelatör, pistole, payet pensi, makas gibi demirbaş malzeme bedellerinin her yılbaşı Tarım ve Köyşleri Bakanlığının belirleyeceği değer üzerinden, kalkınmada öncelikli illerde % 50'sinin, diğer illerde % 25'inin teşvik primi olarak ödemesini kapsamaktadır.

Soru 3. Tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan üreticilerin daha verimli olabilmeleri için kendilerine maddî ve manevî destek vermeyi düşünüyor musunuz? Nasıl?

Cevap 3. Bakanlığımızca Erzincan İlinde bugüne kadar 23 tarımsal kalkınma, 5 sulama, 1 su ürünleri ve 1 pancar ekicileri kooperatifi olmak üzere toplam 30 tarımsal amaçlı kooperatif kurulmuştur. Bu kooperatiflerden 9 adedine proje konusu verilmiş olup, 1990-1999 yıllarında bu kooperatiflerden Erzincan-Merkez Ulalar Kooperatifine toplam 16 milyar TL., Erzincan-Merkez-Yaylakış kooperatifine de 59 milyar TL. kredi şeklinde devlet yardımı yapılmıştır.

Soru 4. Bakanlığınızca uygulamaya konulmuş tarım ve hayvancılıkta üretimi artırıcı teşvik programlarınız var mıdır? Nelerdir? Bu programdan kaç aile yararlanmaktadır?

Cevap 4. Erzincan İlinin zirâî yönden kalkındırılması amacıyla 4342 Sayılı Mera Kanunu çerçevesinde çayır, mera, yaylak ve kışlakların tespit, tahdit ve tahsis çalışmaları sürdürülmektedir. 1999 yılında 7 500 ha. alanda tespit, tespiti yapılan alanların % 30'unda da tahdit işlemleri yapılmıştır. Bu çalışmaların tamamlandığı bölgelerde Çayır-Mera Yem Bitkileri ve Hayvancılığı Geliştirme Projesi uygulanacaktır.

Bu proje ile yem bitkileri ekilişlerinin artırılarak kaliteli kaba yem açığının giderilmesi ve meralar üzerindeki aşırı baskının azaltılması, verimleri azalan çayır mera alanlarının ıslah edilerek otlatma kapasitelerinin yükseltilmesi, hayvancılığın yeşil ve sulu kaba yem ihtiyacını gidermek ve yıl boyu yeşil yem zincirinin kurulmasını temin etmek için silaj yapımının teşvik edilmesi, projenin uygulandığı pilot bölgelerde hayvan ırkının ıslah edilerek kültür ırkı hayvancılığının geliştirilmesi, bu faaliyetlerle ilgili özendirici ve teşvik edici girdilerin temin edilmesi amaçlanmaktadır.

Gelecek yıllarda ülke genelinde uygulanacak olan havza projesi ile, çayır meraların ıslahı, yem bitkileri ekiliş alanlarının genişletilmesi başta olmak üzere diğer tarımsal üretim kollarında da yeni teknolojiler kullanılarak tarımsal üretim artırılacaktır.

13. - *Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, Antakya Havaalanı projesine ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün cevabı (7/908)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma Bakanı Sayın Enis Öksüz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

S. Metin Kalkan

Hatay

İlimizin ekonomik ve sosyal bakımdan gelişmesine önemli katkı sağlayacak olan unsurlardan biri hava ulaşımıdır.

Bu sebeple;

1. Etüt çalışmaları yapılan Antakya havaalanı ile ilgili çalışmalar hangi aşamada?
2. Ne zaman bitirilmesi planlanmıştır?

T.C.

Ulaştırma Bakanlığı

13.12.1999

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.11.0.APK.0.10.01.21/EA/1686-5863

Konu : Hatay Milletvekili Sayın S. Metin Kalkan'ın
yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 1.12.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2923 sayılı yazınız.

Hatay Milletvekili Sayın S. Metin Kalkan'ın 7/908-2734 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Enis Öksüz
Ulaştırma BakanıHatay Milletvekili Sayın S. Metin Kalkan'ın 7/908-2734 Sayılı
Yazılı Soru Önergesi ve CevabıSoru :

İlimizin ekonomik ve sosyal bakımdan gelişmesine önemli katkı sağlayacak olan unsurlardan biri hava ulaşımıdır.

Bu sebeple;

1. Etüt çalışmaları yapılan Antakya havaalanı ile ilgili çalışmalar hangi aşamada?
2. Ne zaman bitirilmesi planlanmıştır?

Cevap :

Hatay ve yöresinin hava ulaşım ihtiyacını karşılamak amacıyla, Hatay Valiliğinin talebi ile gerekli etütler yapılmış ve 2 150 X 50 m.Pist, 125x28 m. Taksirut,80x50 m. Apron'dan müteşekkil uçuş üniteleri alt yapı projeleri tamamlanarak metraj, keşif ve teknik şartnameler ile birlikte ihale edilmek üzere Hatay Valiliğine gönderilmiştir.

Söz konusu Havaalanı projesinin DLH İnşaatı Genel Müdürlüğümüzün 1999 Yılı Yatırım Programında yer alan "Stol Havaalanları İnşaatı" projesi kapsamına alınması DPT Müsteşarlığına teklif edilmiş ancak, kabul edilmemiştir.

DLH İnşaatı Genel Müdürlüğümüzce ülke genelinde yapılan "Hava Ulaşım Genel Etüdü" sonucunda da Hatay Havaalanı, trafiği çok düşük havaalanları grubunda yer almaktadır.

Hatay Stol Havaalanı projesinin ihalesi Valilikçe yapılacaktır.

14. - Çanakkale Milletvekili Sadık Kırbas'ın, vakıf şerhi bulunan taşınmaz mallara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/924)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Vakıflar Genel Müdürlüğünün bağlı olduğu Devlet Bakanı Yüksel Yalova tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını delaletlerinize arz ederim.

Saygılarımla.

22.11.1999

Prof. Dr. Sadık Kırbas
Çanakkale

Vakıf şerhi bulunan taşınmaz mallar sorunu Çanakkale'de yaygın bir şekilde görüldüğü gibi, Ülkemizin birçok yöresinde halkın şikayetçi olduğu önemli bir sorundur. Osmanlı Devletinden daha uzun ömürlü olan bu vakıfların sorunları günümüze kadar sarmaktadır.

Soru :

Ülkemizde geniş bir vatandaş kitlesini mağdur eden bu sorunu çözebilmek için hangi yasal ya da yönetsel önlemler düşünülmektedir?

T.C.

Devlet Bakanlığı

13.12.1999

Sayı : B.02.0.006/01-1554

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 1 Aralık 1999 tarih, A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/924-2807/7104 sayılı yazınız.

Çanakkale Milletvekili Sadık Kırbaş tarafından tevcih edilen ve tarafımdan cevaplandırılmasını istediği 7/924-2807 esas sayılı soru önergesine ilişkin Vakıflar Genel Müdürlüğünüzün 9.12.1999 tarih ve 25828 sayılı yazısı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Yüksel Yalova
Devlet Bakanı

T.C.

Başbakanlık

9.12.1999

Vakıflar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.1.VGM.0.11.00.01.B.3.23/1.3-5499/25828

Konu : Vakıf şerhleriyle ilgili soru önergesi hakkında.

Devlet Bakanlığına

İlgi : Devlet Bakanlığının 1.12.1999 tarih ve B.02.0.006.(01) 1481 sayılı yazısı.

Devlet Bakanlığımızın ilgede kayıtlı yazısı ekinde alınan, Çanakkale Milletvekili Prof. Dr. Sadık Kırbaş'ın, TBMM Başkanlığına vermiş olduğu, 22.11.1999 tarihli soru önergesi ile "Vakıf şerhi bulunan taşınmaz mallar sorununun Çanakkale'de yaygın bir şekilde görüldüğü gibi, ülkemizin birçok yöresinde de halkın şikayetçi olduğu önemli bir sorun olduğu, Osmanlı Devletinden daha uzun ömürlü olan bu vakıfların sorunlarının günümüze kadar sarktığı belirtilerek; Ülkemizde geniş bir vatandaş kitlesini mağdur eden bu sorunu çözebilmek için hangi yasal ya da yönetsel önlemler düşünüldüğü" sorulmaktadır.

Sayın Milletvekilimizin soru önergesinde yer alan husus eski hukukumuzdan doğan bir konudur.

Medenî Kanunun yayın tarihinden önce kurulan vakıflara ait akarların (taşınmazların) değerlendirme işlemleri, vakfiyelerindeki şartlar doğrultusunda, önceleri mütevellileri eliyle yapılmakta idi.

Vakıf akarların zamanla harap veya tamamen yıkılıp, yok olması sonucunda, vakıf gelirlerinde büyük oranda azalma olmuş, elde edilen gelirlerle harap olanlar onarılamadığı gibi, yıkılanların yerinde yenileri yapılamamıştır. Başta İstanbul olmak üzere, birçok kentte art arda vuku bulan yangın ve deprem gibi doğal afetler de, harap ve yıkık bina sayısını artırmıştır. Bir ve üç yıllık kısa kiralama süreleriyle, onarım veya yeniden inşa işlerini kiracılarla da yaptırmak mümkün olmadığından, vakıf taşınmazların daha iyi değerlendirilmeleri için yeni çözüm yolları aranılmıştır.

Yapılan çalışmalar sonucunda, mülkiyet hakkının elden çıkarılması yerine tasarruf hakkı dediğimiz kullanma hakkının süresiz olarak kiraya verilmesi görtüü benimsenmiştir. Bu uygulamaya göre çıplak mülkiyet vakfa ait olup kullanma hakkı süresiz olarak elden çıkarılmıştır. Tasarruf hakkına sahip olan mutasarrıf (kullanıcı) hayatta olduğı sürece taşınmazı kendisi kullandığı gibi, ölmünden sonra bu hak mirasçılara da irsen intikal ediyordu. Hatta bu hakkı başkalarına satıp, devredebiliyorlardı.

Tasarruf hakkının bu şekilde verilmesine karşılık, alıcısından iki ayrı kira alınıyordu. Gayrimenkulun rayiç değerine yakın bir bedel, bir defaya mahsus olmak üzere peşin alınıyordu. Buna "icare-i muaccele" denilir. Cüzî bir kira da yıldan yıla alınır ki, buna da "icare-i mütecccele" denilmektedir. Alınan icare-i muaccele ile yıkılan taşınmazların yerine yenilerinin yapılması ve harap olanların onarılmaları sağlanmak istenmiştir. Yıldan yıla alınan kira ile de hem vakfa bir gelir, hem de kiracısının o gayrimenkul üzerinde ileride doğabilecek zilyetlik hakkının önlenmesi düşünlmüştür. Vakfın akarlarına uygulanan bu ikili kira usulüne "icareteyn", bu şekilde kiraya verilen taşınmazlara da "icareteynli taşınmazlar" denilmektedir. Vakıf binalar arsalar, bağ ve bahçe yetiştirilmesine elverişli tarlalar bu şekilde kiraya verilerek, icareteyn ve mukataa sistemine göre vakıf taşınmazların kullanımı birisi peşin olarak, kalanı ise seneden seneye tahsil edilen muayyen bir bedel mukabilinde özel kişilerin tasarrufuna verilmiştir. Bu sistem bu günün koşullarına ve hukuk sistemimize göre yap-işlet-devret biçiminde kiralama modeline benzemektedir. Zaman içerisinde vakfın mülkiyet ve bedel üzerindeki haklarının ortadan kalkmaması amacıyla da bu husus tapu sicilinin neviyet hanesine şerh edilmiştir.

Cumhuriyetin ilanından sonra Evkaf ve Şeriye Nezaretinin ilga edilmesi üzerine, Vakıflar Umum Müdürlüğü kurulmuştur. 5.6.1935 tarihinde kabul edilen, 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 26, 27, 28, 29 ve 30 uncu maddeleri icareteyn ve mukataaya bağlanmış vakıf taşınmazlara ilişkin hükümleri ihtiva etmektedir. Anılan kanunun 26 ncı maddesinde bu kanunun neşrinden sonra vakıf mallarının icareteyn ve mukataaya bağlanamayacağı hükmü getirilmiştir. Diğer maddeler ise 2762 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce icareteyn ve mukataaya bağlanmış olan vakıf taşınmazların yasada belirtilen usul ve esaslara göre mutasarrıflarına intikal edeceği hususunu hükme bağlamıştır. Bu maddelere göre icareteyn ve mukataalı vakıf taşınmaz mallar kanunda yer alan tabiri ile "Taviz bedeli" adı altında yasa ile belirlenen esaslara göre muayyen bir bedel alınmak suretiyle ilgili taşınmazın mülkiyeti mutasarrıfına intikal etmekte ve tapu sicilinde yer alan vakfiyet şerhi terkin edilmektedir.

İcareteynli ve mukataalı taşınmaz mal mutasarrıflarından alınan taviz bedelleriyle ilgili olarak, 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 27-28 inci maddeleri 4.4.1995 tarihinde kabul edilerek, 18.4.1995 tarih ve 22262 sayılı resmî gazetede yayımlanan 4103 sayılı kanunla yeniden düzenlenmiştir.

İcareteyn ve mukataa ile ilgili İdaremizdeki mevcut kayıtların mevzuat gereği tapuya verilmesi yüzünden taviz bedeli tahsilatı İdaremizce takip edilememiştir. Tapu İdaresi satışları haber vermeyince, İdaremiz bu paraları tahsil edememiş ve konu bu günümüze kadar süregelmiştir. Tavize tabii icareteynli ve mukataalı taşınmaz mallarla ilgili düzenlemeler 4103 sayılı kanun ile yeniden yapılmıştır. Mülkiyetten vazgeçme söz konusu olduğundan, karşılığında vatandaşın alınacak para yeterli olmalıdır. Çünkü, tahsil edilen taviz bedelleri ile alınacak yeni taşınmazlarla vakıfların vakfiyelerinde öngörülen sosyal, ekonomik ve hayri hizmetleri yerine getirilmektedir.

İdaremizin mevzuatı gözden geçirilirken bu konu da değerlendirilecektir. Mevcut mevzuat değişmeden yönetsel önlem alınması mümkün değildir.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet Berkok
Genel Müdür V.

Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile İlgili Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısına Verilen Oyların Sonucu:

Üye Sayısı : 550

Kabul edenler : 175

Reddedenler : 20

Çekimser : 5

Toplam : 201

Açık Üyelikler : 5

B.33

SS:191

T.B.M.M.

B: 33

14.12.1999

O: 3

İli	Soyadı	Adı	Parti	Kanunlaşmıştır.	Uyu		
Adana	BILDIK	Ibrahim Yavuz	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:59	
Adana	BİLİCİ	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Adana	BUDAK	Yakup	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Adana	ÇULHAOĞLU	Mehmet Metanet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:22	
Adana	DAĞLI	Mehmet Halit	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Adana	GÖREN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Adana	GÜLEK	Tayyibe	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:05	
Adana	HALAMAN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Adana	ÖZDEMİR	A. Fatih	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:03	
Adana	ÖZTÜRK	Musa	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Adana	SEZER	Arif	Demokratik Sol Part	RED	15.12.1999	03:59:09	
Adana	TEKİN	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:08	
Adana	VURSAVUŞ	İsmet	Demokratik Sol Part	CEKIMSER	15.12.1999	04:00:56	
Adana	YILDIRIM	Recai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:08	
Adıyaman	BİLGİÇ	Mahmut Nedim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Adıyaman	BOZKURT	Mahmut	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Adıyaman	FIRAT	Dengir Mir Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Adıyaman	GÖKSU	Mahmut	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Adıyaman	GÜLER	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Adıyaman	ÖZYOL	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Afyon	AÇBA	Sait	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	
Afyon	AKCAN	Abdülkadir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:17	
Afyon	ATTILA	İsmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--	

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Afyon	KAYAYERLİ	Müjdat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:04
Afyon	ÖZSOY	Hallî İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	TELEK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:58:58
Afyon	YAKIN	Gaffar	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:00
Ağrı	ERYILMAZ	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	ESİN	Celal	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	KONYAR	Musa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	SEVEN	Nidai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:05
Amasya	GÜLLE	Akif	Fazilet Partisi	RED	15.12.1999	03:58:58
Amasya	İYİMAYA	Ahmet	Doğruyol Partisi	RED	15.12.1999	03:59:19
Amasya	SARAY ALPHAN	Gönül	Demokratik Sol Part	CEKIMSER	15.12.1999	03:59:01
Amasya	UÇAŞ	Adnan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKBULUT	Yıldırım	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKGÖNENÇ MUGİS	Oya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSEVEN	Nejat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:34
Ankara	AYDIN	Koray	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AYGÜN	Oğuz	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	BAYER	Melda	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:46
Ankara	BEDÜK	Saffet Arkan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÇELİK	M. Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÇETİN	Şevkat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:00
Ankara	ÇEVİK	Sedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:19

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Ankara	ÇİÇEK	Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ERDAL	Birkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜRKAN	Uluç	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜROCAK	Ayşe	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:00
Ankara	İŞIKLAR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:20
Ankara	İÇLİ	H.Tayfun	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Ankara	KÜÇÜK	Abdurrahman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÖZDEMİR	Hayrettin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	04:01:42
Ankara	ÖZDOĞU	Esvet	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:59
Ankara	PAÇACI	Mustafa Cihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SANAY	Eyyüp	Fazilet Partisi	RED	15.12.1999	03:59:02
Ankara	SEÇKİNER	Yücel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SEZER	M. Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:57
Ankara	TÜMEN	Aydın	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ULUCAK	Rıza	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ULUĞBAY	Hikmet	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:12
Ankara	YAHNİCİ	Şevket Bülent	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	AYDOĞAN	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	15.12.1999	03:58:57
Antalya	BAYSARI	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÇELEN	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÇELİK	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	GÜRDAL	İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	MÜDERRİSOĞLU	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Antalya	OKUTAN	Mehmet Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	SAYIN	Ahmet Sancar	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:58
Antalya	ŞAHİN	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	TOSKAY	Tunca	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÜNAL	Nesrin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:01
Antalya	VURAL	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:41
Artvin	BAYRAK	Ergün	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Artvin	EKİNCİ	Hasan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	ALTINKAYA	Cengiz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	DIKMEN	Halit	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	GÖNÜL	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	KUMCUOĞLU	Ertuğrul	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:10
Aydın	ONGUN	Bekir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:06
Aydın	PIŞKİNSÜT	Sema	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	UZUNIRMAK	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	YALOVA	Yüksel	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	AYTEKİN	İlhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	GÖKMEN	Aydın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:58:59
Balıkesir	GÜLTEKİN	Numan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	04:00:32
Balıkesir	GÜNER	Agah Oktay	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	KALKAN	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	KANBER	Tamer	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	KARAHAN	M. Güven	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:02

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saatİ
Balıkesir	ÖZGÜN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	YILMAZYILDIZ	İlyas	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bilecik	ARABACI	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:02
Bilecik	VARDAR	Sebahat	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	04:00:11
Bingöl	GÜLER	Mahfuz	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bingöl	KORKUTATA	Hüsamettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bingöl	YÖNDAR	Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ÇEVİK	Yahya	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ERGEZEN	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	GAYDALI	Edip Safer	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ORAL	İbrahim Halil	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:20
Bolu	ALPTEKİN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	HOŞVER	Necmi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	KARSLIOĞLU	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:33
Bolu	ÖZCAN	Ersoy	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Burdur	COŞKUNER	Süleyman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:58:57
Burdur	MACİT	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:59
Burdur	ÖRS	Mustafa	Doğruyol Partisi	RED	15.12.1999	03:59:09
Bursa	ARABACI	Ali	Demokratik Sol Part	CEKIMSER	15.12.1999	03:59:16
Bursa	BEYRELİ	Ali Rahmi	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÇELİK	Faruk	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	GÜLENER	Fahrettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	KARAPAŞAOĞLU	Mehmet Altan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Bursa	KORKMAZ	Hayati	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	04:00:01
Bursa	OCAK	Orhan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:21
Bursa	ORHAN	Burhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:26
Bursa	ÖNAL	Recep	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:57
Bursa	ÖZALP	Teoman	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	SÖNMEZ	Kenan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	SÜNNETÇİOĞLU	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ŞEN	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:10
Bursa	TAYAN	Turhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	TEZMEN	Oğuz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	YALÇINBAYIR	Ertuğrul	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çanakkale	ERSÜMER	Cumhur Mustafa	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çanakkale	KIRBAŞ	Sadık	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:07
Çanakkale	ŞAHİN	Nevfel	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çanakkale	TURAN	Sıtkı	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	DURAN	Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	KARAGÖZ	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	KELEŞ	İrfan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:08
Çorum	AKSOY	Bekir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	ÇAY	Abdulhaluk Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	HATİBOĞLU	Yasin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	KARACA	Melek DENLİ	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:05
Çorum	KAYIRICI	Vahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Denizli	ASLAN	Beyhan	Anavatan Partisi	KABUL	15.12.1999	04:00:03
Denizli	AYKURT	Mustafa Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ERBEYİN	Salih	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:04
Denizli	ERÇELEBİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	04:00:59
Denizli	GÖZLÜKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KESKİN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KOCABATMAZ	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:20
Diyarbakır	ASLAN	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ATİK	Nurettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	DİLEK	Nurettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ENSARIOĞLU	Mehmet Salim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ERDOĞMUŞ	Abdülbaki	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	GÜNBEY	Sacit	Fazilet Partisi	RED	15.12.1999	03:59:02
Diyarbakır	HAŞİMİ	Seyyit Haşim	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	HATİPOĞLU	Ömer Vehbi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	SEYDAOĞLU	Sebğatullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	SÜMER	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	TURGUT	Abdülşamet	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:25
Edirne	BULUT	Evren	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Edirne	ERTÜRK	Ali Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Edirne	İLİMEN	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:03
Edirne	ŞİMŞEK	Şadan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:00
Elazığ	AĞAR	Mehmet	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Elazığ	GÜL	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:22
Elazığ	ÖZTEK	Latif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	SEPTİOĞLU	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	TUNÇ	Ahmet Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzincan	AKSU	Mıhran	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:02
Erzincan	KARAKAYA	Tevhit	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzincan	KARAKELLE	Sebahattin	Doğruyol Partisi	RED	15.12.1999	03:59:10
Erzurum	ERTUGAY	Zeki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	ESENGÜN	Lütfü	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	GÖKDEMİR	Ayvaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	HİMOĞLU	Mücahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	KÖSE	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:58:54
Erzurum	KUKARACI	Fahrettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	POLAT	Aslan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	POLAT	Cezmi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:19
Eskişehir	ALBAY	Necati	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:05
Eskişehir	BÜYÜKERMEN	Mehmet Mail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	DEDELEK	İbrahim Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	15.12.1999	03:59:08
Eskişehir	ERDİR	Mahmut	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:01
Eskişehir	SAZAK	Süleyman Servet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:06
Eskişehir	YILDIRIM	Mehmet Sadri	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	AKTAŞ	Nurettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	AY	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:06

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saat
Gaziantep	ILIKSOY	Ali	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	KONUKOĞLU	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	ÖZDEMİR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:10
Gaziantep	TAŞAR	Mustafa Rüştü	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	TIRYAKI	Mehmet Hanifi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:09
Gaziantep	YILMAZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	AKGÜN	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	04:00:06
Giresun	ALÇELİK	Turhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	KARA	Burhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	YAMAN	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:06
Giresun	ZAIMOĞLU	Rasim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	DOĞAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	YAŞAR	Bedri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hakkari	PARLAK	Evliya	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hakkari	PIRÜZBEYOĞLU	Mecit	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hakkari	TÖRE	Hakkı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ATAHAN	Namık Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:18
Hatay	AYKUT	Hakkı Oğuz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ÇIRKIN	Süleyman Turan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	DÖNEN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	GEÇER	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	GÜNAY	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:46
Hatay	KALKAN	Metin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Hatay	MISTIKOĞLU	Levent	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ŞANDIR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:03
Hatay	TARHAN	Mehmet Nuri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	AKSOY	Osman Gazi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:17
Isparta	GÜL	Ramazan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	MUMCU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	ZORLU	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:13
İçel	ER	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	GÜNGÖR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	GÜVEN	Turhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	KAYA	Yalçın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:24
İçel	KILINÇ	Hidayet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	ÖKSÜZ	Enis	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	ÖZGENÇ	Edip	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:36
İçel	SERİN	Akif	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	04:00:48
İçel	TALAY	M. İstemihan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	TEKELİOĞLU	Cahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	YILMAZ	Ayfer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	YÜCELEN	Rüştü Kazım	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ADAN	Celal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AĞAOĞLU	Fadlı	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:04
İstanbul	AKARCALI	Bülent	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AKSU	Abdülkadir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	AKTAŞ	Ziya	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AL	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:24
İstanbul	ANDICAN	Ahat	Anavatan Partisi	KABUL	15.12.1999	03:59:07
İstanbul	ATEŞ	Azmi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AYAYDIN	Aydın	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AYDINLI	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AYRIM	Şamil	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BAŞ	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BAŞEĞMEZ	Mukadder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BUDAK	Rıdvan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	COŞKUN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAĞAN	Nami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAKAR	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇİLLER	Tansu	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YILMAZ DOĞAN	Perihan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:28
İstanbul	DÜZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ECEVİT	Bülent	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	EMRE	Süleyman Arif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ERDENER	Yücel	Demokratik Sol Part	RED	15.12.1999	03:59:44
İstanbul	FIRAT	Mehmet Fuat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÖK	Bülent Ersin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜL	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜLER	Zafer	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:54

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	GÜNDÜZ	İrfan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	GÜZEL	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:03
İstanbul	HUN	Ediz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	ILICAK	Nazlı Ayşe	Fazilet Partisi	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	İRTEMÇELİK	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	KAHRAMAN	İsmail	Fazilet Partisi	RED	15.12.1999	03:59:21
İstanbul	KANSU	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	KARAKOYUNLU	Yılmaz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	KARAKUŞ	Nazire	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	KAVAK	Cavit	Anavatan Partisi	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	KILIÇ	Osman	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:44
İstanbul	KOZAKÇIOĞLU	Hayri	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	KOCAGÖZ	Emre	Anavatan Partisi	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	KÖSE	M. Tahir	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	MENDERES	Aydın	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	MERT	Hüseyin	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:56
İstanbul	NAS	Nesrin	Anavatan Partisi	KABUL	15.12.1999	03:59:02
İstanbul	OĞUZ	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI RED	--,--,----	--:--:--
İstanbul	OKUMUŞ	Nazif	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	ÖZ	Esat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	ÖZKAN	H.Hüsamettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--,--,----	--:--:--
İstanbul	ÖZKAN	Sühan	Anavatan Partisi	KABUL	15.12.1999	03:58:58
İstanbul	ÖZTÜRK	Bozkurt Yaşar	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--,--,----	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	PAK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	04:00:11
İstanbul	SARUHAN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:04
İstanbul	SERBEST	Sulhiye	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	SİPAHİ	Bahri	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:49
İstanbul	SÖKMENOĞLU	Murat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	04:00:14
İstanbul	ŞAHİN	Mehmet Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANER	Güneş	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANTAN	Sadettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TOPRAK	Erdoğan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TUZCU	Şadan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TÜRKER	Masum	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:23
İstanbul	VERKAYA	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:17
İstanbul	YAĞIZ	Süleyman	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:56
İstanbul	YALÇINTAŞ	Nevzat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAZICI	Cahit Savaş	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:02
İstanbul	YUMAKOĞULLARI	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ZENGİN	Bahri	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ASLAN	Güler	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	04:00:43
İzmir	BAŞARAN	Saffet	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:09
İzmir	BIÇAKÇIOĞLU	Burhan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:18
İzmir	ÇAĞLAYAN	B. Suat	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÇELEBİ	İşin	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İzmir	ÇÜMEN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:03
İzmir	DAYIOĞLU	Salih	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:58
İzmir	DİRİ	Hayri	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	GÜREL	Şükrü Sina	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	KIRKPINAR	Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:51
İzmir	METİN	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	MUTMAN	Atilla	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ORAL	Sümer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÖZCAN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:58
İzmir	SAYGIN	İşıl	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SERDAROĞLU	Rifat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SEZGİN	Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:21
İzmir	SÖYLEMEZ	Hasan Ufuk	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANIK	Süha	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANRIKULU	Ahmet Kenan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TARTAN	Hakan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ULUPINAR	Yıldırım	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	VATAN	Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:48
İzmir	VURAL	Oktay	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:58:59
Kars	AKÜZÜM	İlhan	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Kars	AYDAR	Arslan	Milliyetçi Hareket Pa	CEKIMSER	15.12.1999	03:59:42
Kars	BİLGİR	Çetin	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:00
Kastamonu	BAŞESGİOĞLU	Murat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kastamonu	DİLEKÇİ	M. Hadi	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:30
Kastamonu	SERDAROĞLU	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:02
Kastamonu	TEKİNEL	Nurhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	BAKTİR	Hamdi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	CEM	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÇAKMAKOĞLU	Sabahattin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ESEN	Sevgi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	GÜL	Abdullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	KAPUSUZ	Salih	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÜSTÜNBAŞ	Hasan Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:05
Kayseri	YAKUT	Sadık	Milliyetçi Hareket Pa	CEKIMSER	15.12.1999	03:59:07
Kırklareli	KARAGÖZ	Nural	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırklareli	ÖZBİLEN	Cemal	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırklareli	TEKİN	Necdet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	HAYKIR	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:03
Kırşehir	MİRZAOĞLU	Ramazan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	TECER	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:17
Kocaeli	AKŞENER	Meral	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	ARKAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:17
Kocaeli	BATUK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	15.12.1999	03:59:03
Kocaeli	ÇALIK	Halil	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	DURMUŞ	Cumali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	EKŞİ	Sefer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kocaeli	GÖNÜL	Vecdi Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Kocaeli	İMAMOĞLU	M. Turhan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:01
Kocaeli	KÖSE	Kemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:21
Kocaeli	PEPE	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	ARI	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	BAL	Faruk	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:02
Konya	BİLGE	Abdullah Turan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:02
Konya	CANDAN	Veysel	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	ÇETİN	Remzi	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	GEBEŞ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Konya	GÖLHAN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	GÖNEN	Mustafa Sait	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:07
Konya	GÜNERİ	Teoman Rıza	Fazilet Partisi	RED	15.12.1999	04:00:46
Konya	HALICI	Mehmet Emrehan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:55
Konya	İZGİ	Ömer	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:58:59
Konya	KAYA	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Konya	KEÇECİLER	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	ÖKSÜZ	Özkan	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	YALMAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	YAVUZ	Mehmet Ali	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kütahya	AKÇALI	Cevdet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kütahya	DERİN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Kütahya	KARA	Emin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kütahya	KARAKUŞ	Seydi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	KARAKUYU	İsmail	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	AKDOĞAN	Miraç	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	ASILTÜRK	Oğuzhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	CANBAY	Yaşar	Fazilet Partisi	RED	15.12.1999	03:59:18
Malatya	COŞKUN	Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	DURHAN	Namık Hakan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:58:58
Malatya	KUTAN	Recai Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	ÖZAL	Ahmet Tevfik	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	AKÇALI	Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
	AKGÜL	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	ARINÇ	Bülent	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	BOZDAĞ	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:03
Manisa	ÇETİNKAYA	Mehmet Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	ENÖZ	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:58:59
Manisa	GÜLAY	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	PAKDEMİRLİ	Ekrem	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	SERDENGEÇTİ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	YAZAR	M. Cihan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:34
Kahramanmaraş	DOĞAN	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	DOĞAN	Avni	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	KAMALAK	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	KAYA	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:13

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kahramanmaraş	KOCABAŞ	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	ÖZBAŞ	Edip	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	SAĞLAM	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	SEZAL	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	TANER	Nevzat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:20
Mardin	ADAK	Fehim	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ÇELEBİ	Süleyman	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ERTAŞ	Ömer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	MUSAOĞLU	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ŞAHİN	Veysi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	TUĞMANER	Mustafa Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:03
Muğla	DİKMEN	Tunay	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:59
Muğla	ERGÜN	Metin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:11
Muğla	ÖZYER	Hasan	Anavatan Partisi	KABUL	15.12.1999	03:59:14
Muğla	TOPALOĞLU	Nazif	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muğla	UZUNHASAN	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:19
Muğla	YAZICI	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	EKER	Zeki	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	KEMALOĞLU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Muş	YAVUZ	Mümtaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	YILDIZ	Sabahaddin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	ÇEVİK	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	ELKATMIŞ	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Nevşehir	TAŞKIN	Mükrem	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:41
Niğde	BARAN	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Niğde	DOĞANLAR	Eyüp	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:16
Niğde	LEVENT	Mükerrem	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:22
Ordu	ÇABUK	İhsan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:04
Ordu	ENGİNYURT	Cemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:06
Ordu	FATSA	Eyüp	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	KOÇAK	Sefer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	KONYALI	Hasan Fehmi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	YILDIRIM	Yener	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	YÜRÜR	Şükrü	Anavatan Partisi	KABUL	15.12.1999	03:59:05
Rize	BEKAROĞLU	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Rize	KABİL	Ahmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Rize	YILMAZ	Mesut Ahmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	AYDIN	Nezir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	AYHAN	Cevat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	ERCAN	Nevzat	Doğruyol Partisi	RED	15.12.1999	03:59:21
Sakarya	SAVAŞ	Ş. Ramis	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	TARANOĞLU	Ersin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	ZİHNİOĞLU	Osman Fevzi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	AÇIKGÖZ	Yekta	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:05
Samsun	AYDIN	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:19
Samsun	CENGİZ	Tarik	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:21

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Samsun	ÇAKAR	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	ÇINAROĞLU	Vedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:04
Samsun	DEMİRCAN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KABATAS	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KAPICI	Şenel	Demokratik Sol Part	CEKIMSER	15.12.1999	03:59:25
Samsun	SEZGİN	Erdoğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	UZUNKAYA	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	AYDIN	Ahmet Nurettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	SEVGİLİ	Nizamettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	YARAYAN	Takiddin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOSTANCIOĞLU	Metin	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:58:59
Sinop	BOZKURT	Kadir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	TOPÇU	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	CEYLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:45
Sivas	DEMİRCİ	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÖKALP	Hüsnü Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÜLEÇ	M. Cengiz	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	KARAMOLLAOĞLU	Temel	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	ŞENER	Abdüllatif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	AYTEKİN	Fevzi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	DAYANIKLI	Bayram Fırat	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	İLGÜN	Nihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	SÜLÜN	Enis	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--

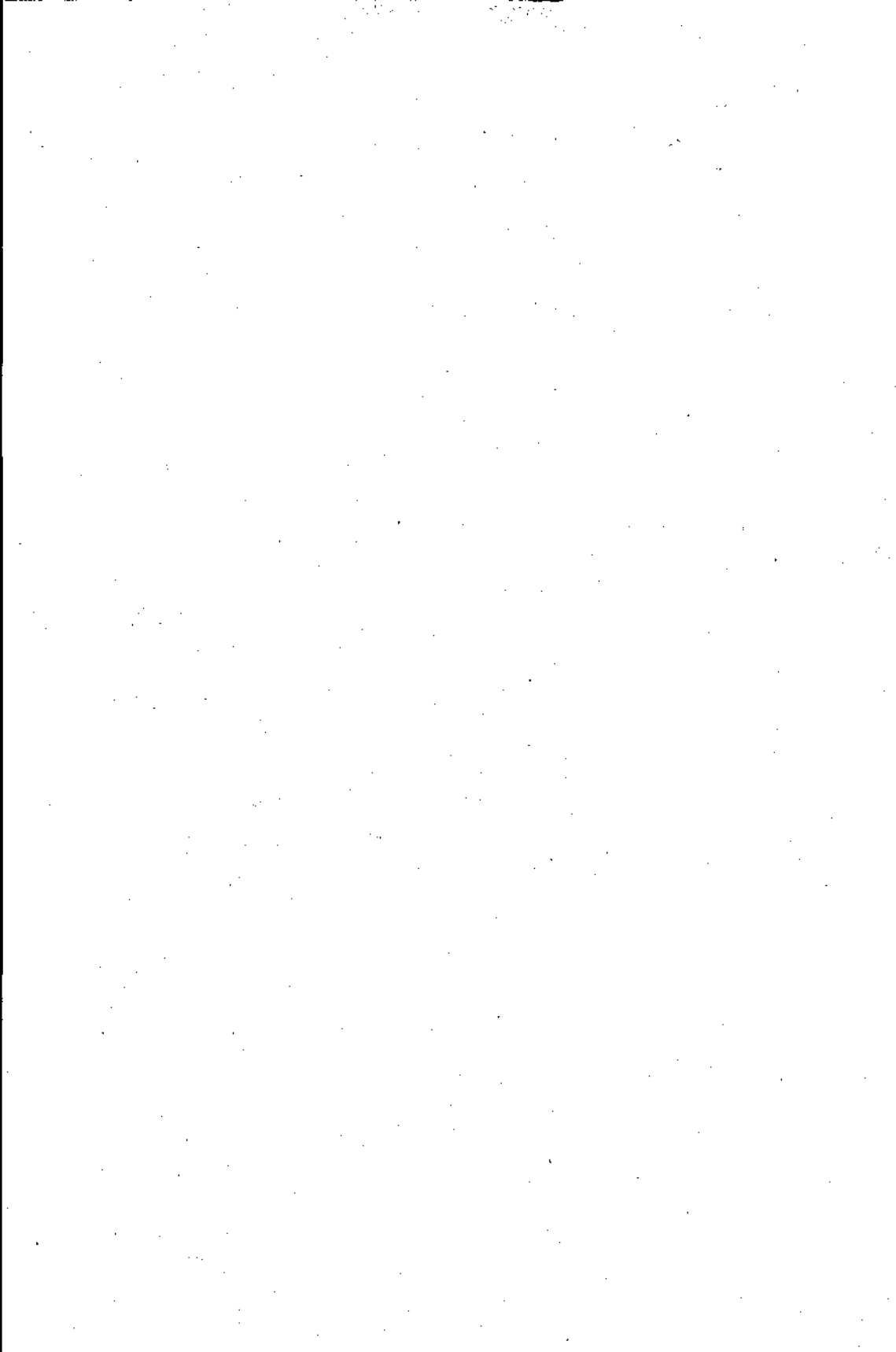
İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saatı
Tekirdağ	ZAMANTILI	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:30
Tokat	BALAK	Hasan Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	CEYLAN	Lütfi	Milliyetçi Hareket Pa	RED	15.12.1999	03:59:18
Tokat	DAĞCIOĞLU	M. Ergün	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	DOĞRU	Reşat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	EREK	Ali Şevki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	SOBACI	Bekir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	AŞIK	Eyüp	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	BAŞARAN	Ali Kemal	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	BIÇAKCIOĞLU	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:58:56
Trabzon	ÇELEBİ	Nail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:00
Trabzon	MALKOÇ	Şeref	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	TUNCER	Ali Naci	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	TÜRK	Hikmet Sami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tunceli	GENÇ	Kamer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tunceli	GÜNDOĞAN	Bekir	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	AKMAN	Yahya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	BUCAK	Sedat Edip	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	CEVHERİ	Necmettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	ÇAKMAKLI	Muzaffer	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜLPINAR	Eyyüp Cenap	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜNEŞ	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	İZOL	Zülfikar	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Şanlıurfa	KARAVAR	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	ŞİHANLIOĞLU	Mehmet Fevzi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YALÇINKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YANMAZ	Mustafa Niyazi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Uşak	ÖZGÖBEK	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:43
Uşak	ÜNAL	Mehmet Yaşar	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:02
Uşak	YILMAZ	Armağan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ARVAS	Maliki Ejder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	BAYRAM	Mustafa	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇELİK	Hüseyin	Doğruyol Partisi	RED	15.12.1999	04:00:11
Van	ÇEVİK	Ayhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ERBAŞ	Fethullah	Fazilet Partisi	RED	15.12.1999	03:59:02
Van	GÖLTEPE	Fetullah	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	İNAN	Kamran	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ARSLAN	İlyas	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ÇİÇEK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	15.12.1999	03:59:59
Yozgat	ERSOY	Ahmet Erol	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:17
Yozgat	KAYALAR	Lütfullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	TÜRKER	Mesut	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:41
Yozgat	ÜŞENMEZ	Şuayip	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:07
Zonguldak	ATASOY	Veysel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	BARUTÇU	Ömer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	BAYCIK	Tahsin Boray	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Zonguldak	CERRAHOĞLU	İsmail Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:05
Zonguldak	GEMİCİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Zonguldak	ÜSTÜNKOL	Ömer	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:06
Aksaray	AKIN	Murat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Aksaray	ESER	Kürşat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Aksaray	SOMUNCUOĞLU	Sadi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Aksaray	TOPRAK	Ramazan	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Bayburt	KARDEŞ	Şaban	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Bayburt	PAMUKÇU	Suat	Fazilet Partisi	RED	15.12.1999	03:59:03
Karaman	ÇALIŞ	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Karaman	ÜNAL	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Karaman	ÜNLÜ	Fikret	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Kırıkkale	ALBAYRAK	Kemal	Fazilet Partisi	RED	15.12.1999	03:58:58
Kırıkkale	DURMUŞ	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:28
Kırıkkale	FILİZ	Hacı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kırıkkale	GÖKBULUT	Nihat	Anavatan Partisi	KABUL	15.12.1999	03:59:03
Batman	AYDIN	Alaaddin Sever	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Batman	HAMİDİ	Ataullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Batman	İSEN	Burhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Batman	ÖZDEMİR	Faris	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Şırnak	DEĞER	Mehmet Said	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Şırnak	SEYDA	Abdullah Veli	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Şırnak	YILDIRIM	Mehmet Salih	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Bartın	ÇAKAN	Zeki	Anavatan Partisi	KABUL	15.12.1999	03:59:17
Bartın	YAZICIOĞLU	Cafer Tufan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:02
Ardahan	DEMİR	Faruk	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ardahan	KAYA	Saffet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Iğdır	BOZYEL	Abbas	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:03
Iğdır	GÜNER	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yalova	OKUYAN	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yalova	SUNA	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:07
Karabük	EREN	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karabük	KARAN	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	15.12.1999	03:59:04
Karabük	YILMAZ	İlhami	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kilis	GÜREŞ	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kilis	NACAR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:11
Osmaniye	BAHÇELİ	Devlet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:18
Osmaniye	BÜYÜKÖZTÜRK	Birol	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:15
Osmaniye	KUNDAKÇI	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	15.12.1999	03:59:00
Osmaniye	ÖNAL	Şükrü	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

33 ÜNCÜ BİRLEŞİM

14 . 12 . 1999 SALI

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifinin (2/23), İçtüzüğün 37 nci maddesine göre doğrudan Gündeme alınmasına ilişkin önergesi.

2. — Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifinin (2/328), İçtüzüğün 37 nci maddesine göre doğrudan Gündeme alınmasına ilişkin önergesi.

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

S E Ç İ M

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1. — Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli ve 20 arkadaşının, amatör sporun sorunlarının araştırılarak aksaklıkların tespit edilmesi ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6)

2. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 arkadaşının, eğitimin sorunları ile uygulanan eğitim politikalarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7)

3. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, yumurta üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8)

4. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, ithal kömür uygulamasının yeniden değerlendirilmesi ve kömür üreticilerinin içinde bulunduğu durumun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9)

5. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır ve 31 arkadaşının, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10)

6. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 20 arkadaşının, SSK'nın bugünkü durumunun araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11)

7. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 23 arkadaşının, Emekli Sandığı'nın sorunlarının araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/12)

8. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, yeraltı ve yerüstü su kaynaklarımızın daha etkin kullanımını sağlamak ve komşu ülkelerle olan su sorununa çözüm bulmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/13)

9. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, trafik kazalarının önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14)

10. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, işsizlik ve yoksulluk sorununun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/15)

11. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, köylerin sorunlarının araştırılarak köy kalkınması ile ilgili alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16)

12. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 36 arkadaşının, telefonların yasa-dışı olarak dinlendiği iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/17)

13. — İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak ve 23 arkadaşının, bazı basın kuruluşlarının kamu inkânlarından baskı kurmak suretiyle yararlandıkları iddiaları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/18)

14. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş ve 43 arkadaşının, THK yönetimi hakkındaki iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/19)

15. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu ve 21 arkadaşının, erozyonun nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/20)

16. — Sivas Milletvekili Musa Demirci ve 35 arkadaşının, hayvancılık sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/21)

17. — Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 19 arkadaşının, tarım sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/22)

18. — Erzurum Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, yerel basının sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/23)

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

19. — İzmir Milletvekili Atilla Mutman ve 24 arkadaşının, Ege kıyılarındaki balık çiftliklerinin neden olduğu zararların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/25)

20. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 23 arkadaşının, ilköğretim okullarının içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/26)

21. — Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 23 arkadaşının, Uluslararası Çok Taraflı Yatırım Anlaşması (MAI)'nın ülkemiz açısından doğabilecek etkilerini araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/27)

22. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 23 arkadaşının, ülkemizde yaşanan ekonomik krizin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/30)

23. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, üniversite kurulacak illerin tespiti ve bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/31)

24. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, Erzincan ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/32)

25. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 arkadaşının, üniversite kurulacak illerde aranacak kriterler konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/1)

26. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 27 arkadaşının, bankacılık sektörünün sorunlarının ve devlete devredilen bankaların batış nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/33)

27. — İzmir Milletvekili Suat Çağlayan ve 26 arkadaşının, Dünya Bankası tarafından desteklenen Birinci Sağlık Projesi ile ilgili iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/34)

28. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı ve 21 arkadaşının, teröre destek veren ülkeler ve bu ülkelerdeki kuruluşlar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/35)

29. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 21 arkadaşının, göç olayının nedenlerinin ve göçten kaynaklanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/36)

30. — Amasya Milletvekili Akif Güllü ve 21 arkadaşının, Amasya ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunları ile özellikle Amasya'nın kamu yatırımları, özel sektörü teşvik edici tedbirler ve kamu hizmetleri yönünden ihmal edilmesinin ortaya çıkardığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/37)

31. — Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 20 arkadaşının, Sivas ilinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/38)

32. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 21 arkadaşının, gençliğin sorunları ve uygulanan politikalar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/39)

33. — Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün ve 20 arkadaşının, Doğu Anadolu'nun bölgesel kalkınması ve Doğu Anadolu Projesi (DAP) konusunda Anayasanın 98 inci İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/3)

34. — İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 50 arkadaşının, Türkiye'nin bilgi ve bilgi teknolojisi kaynaklarının etkin kullanımı konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/40)

35. — Adana Milletvekili Yakup Budak ve 21 arkadaşının, Adana ilinin sanai, tarımsal, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/41)

36. — Çankırı Milletvekili Hüseyin Karagöz ve 21 arkadaşının, Çankırı ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/42)

37. — Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 24 arkadaşının, zeytin ve zeytinyağı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/43)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

38. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 31 arkadaşının, MGK için hazırlanmış iddia edilen bir rapor konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/44)

39. — Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 34 arkadaşının, bazı gizli bilgi ve belgelerin bazı aracı kuruluşlara sızdırılarak borsada haksız kazanç sağladığı iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/45)

40. — Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç ve 20 arkadaşının, Elazığ ilinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/46)

41. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 19 arkadaşının, ulusal kemik iliği bankası kurulması amacıyla Dr. Oktar Babuna tarafından başlatılan kampanya hakkındaki iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/47)

42. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 21 arkadaşının, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/48)

43. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın ve 23 arkadaşının, İstanbul TEM otoyolunun Çamlıca ve Mahmutbey girişlerinde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/49)

44. — Çanakkale Milletvekili Sadık Kırbaş ve 23 arkadaşının, kamu harcamaları üzerindeki parlamenter denetimin etkinliğinin artırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/51)

45. — Sakarya Milletvekili Nevzat Ercan ve 20 arkadaşının, sermaye piyasasının ve borsalarla ilgili olarak ortaya atılan iddiaların ve sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/52)

46. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 20 arkadaşının, özelleştirmelerle ilgili olarak ortaya atılan iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/53)

47. — Tokat Milletvekili M. Ergün Dağcıoğlu ve 19 arkadaşının, Tokat ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken ted-

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

birlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/54)

48. — Adana Milletvekili Yakup Budak ve 21 arkadaşının, Türk aile yapısının korunması ve güçlendirilmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/55)

49. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 25 arkadaşının, kültür politikalarının incelenmesi ve millî bir kültür politikası oluşturulması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/56)

50. — Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu ve 41 arkadaşının, Türk çaycılığının ve çay üreticilerinin sorunlarının ve çözüm yollarının tespiti amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/58)

51. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar ve 29 arkadaşının, GAP'ın bir an önce bitirilmesi için gerekli önceliklerin tespiti, projenin yavaş ilerlemesinin altında yatan sebeplerin belirlenmesi ile kalıcı çözümlerin üretilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/59)

52. — Ankara Milletvekili Cemil Çiçek ve 20 arkadaşının, Kuzey Irak'ta yaşanan gelişmeler ve uygulanan politikalarla ilgili olarak Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/4)

53. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, 903 sayılı Kanuna göre kurulan resmî vakıflarla ilgili yolsuzluk ve şikayet iddiaları ile bu vakıfların gelirlerinin nerelerde kullanıldığı'nın tespiti ve faaliyetleri ile ilgili alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/60)

54. — Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu ve 27 arkadaşının, meslek liselerinin eğitimdeki yeri, günümüzdeki durumu ve öğrencilerinin karşılaştıkları sorunların değerlendirilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/61)

55. — Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak ve 21 arkadaşının, Kırıkkale ilinin, uygulanan politikalar sonucu karşılaştığı sanai, tarımsal ve ekonomik alanlardaki sorunlarının tespiti ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/62)

56. — Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve 52 arkadaşının, Kuzey Irak'ta yaşanan son gelişmeler ile uygulanan politikalar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/5)

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

57. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 19 arkadaşının, Şanlıurfa ilinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/63)

58. — Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak ve 22 arkadaşının, Türkçenin korunması, kullanılması ve bu alandaki eksikliklerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/64)

59. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 26 arkadaşının, sınır ticaretinin ekonomik boyutları ile yerli üretime etkisinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/65)

60. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, ülkemizde meydana gelen deprem felaketi konusunda alınması gereken kalıcı önlemleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/71)

61. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, yangınların zararlarını en aza indirmek için alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/72)

62. — İzmir Milletvekili B. Suat Çağlayan ve 26 arkadaşının, pratisyen hekimlerin sorunlarının araştırılarak ülke sağlığı açısından alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/75)

63. — Diyarbakır Milletvekili Sacit Günbey ve 28 arkadaşının, Dicle Nehrine petrol atığı bırakıldığı iddialarının araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/76)

64. — Erzincan Milletvekili Mıhralı Aksu ve 55 arkadaşının, üniversite kurulacak illerde aranacak kıstasların belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/77)

65. — Rize Milletvekili Mehmet Bekaroğlu ve 26 arkadaşının, cezaevlerinde meydana gelen olayların ve sorumlularının araştırılarak alınması gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/78)

66. — Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 32 arkadaşının, Anadolu basınının sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/79)

67. — Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 32 arkadaşının, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün modernize edilerek daha etkin ve verimli hizmet verebilmesi için alınması gereken önlemleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/80)

68. — Trabzon Milletvekili Nail Çelebi ve 23 arkadaşının, Trabzon ilinin ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlarının araştırılarak kamu hizmetlerinden daha fazla yararlandırılması için alınması gereken önlemleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/81)

69. — Batman Milletvekili Burhan İsen ve 27 arkadaşının, POAŞ'ın özelleştirilme ihalesiyle ilgili olarak ortaya atılan iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/82)

70. — Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 28 arkadaşının, tarım sektörünün ve çiftçilerin içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/83)

71. — Aydın Milletvekili Ali Rıza Gönül ve 27 arkadaşının, Türkmenistan doğalgazının Türkiye içi dağıtımıyla ilgili Mavi Akıntı Projesi hakkında ileri sürülen iddiaların araştırılması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/84)

72. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 23 arkadaşının, Ankara'nın ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak örnek bir başkent olmasını sağlamak için alınması gereken önlemleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/86)

73. — Adıyaman Milletvekili Mehmet Özyol ve 20 arkadaşının, Adıyaman ilinin sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/87)

74. — Bingöl Milletvekili Hüsamettin Korkutata ve 24 arkadaşının, Doğu ve Güneydoğuda bazı illerde uygulanan olağanüstü halin kaldırılarak ekonomik kalkınmayı sağlayacak kalıcı önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/88)

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

75. — FP Grubu Adına Grup Başkanvekili ve Manisa Milletvekili Bülent Arıncı'nın, Ahmet Taner Kışlalı cinayetinin araştırılması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/89)

76. — FP Grubu adına FP Grup Başkanvekili ve Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener'in, Çeçenistan ve Kuzey Kafkasya'ya yönelik izlenen dış politika konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/6) (Görüşme günü : 14.12.1999 Salı)

77. — Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın ve 29 arkadaşının, Siirt ilinin ekonomik ve sosyal yönden kalkınmasını engelleyen nedenlerin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/92)

78. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz ve 22 arkadaşının, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin ekonomik kalkınmasını sağlayacak önlemlerin araştırılması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/93)

79. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 25 arkadaşının, Bayburt ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/94)

80. — Edirne Milletvekili Şadan Şimşek ve 21 arkadaşının, Edirne ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/95)

81. — Konya Milletvekili Teoman Rıza Günceri ve 27 arkadaşının, sokak çocuklarının sorunlarının saptanarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/96)

82. — İzmir Milletvekili B. Suat Çağlayan ve 21 arkadaşının, bütün mamullerinin insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılmasına yönelik kamusal tedbirlerin araştırılması amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/97)

83. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz ve 22 arkadaşının, öğretmenliğin yeniden saygınlık kazanması ve özlük haklarının iyileştirilmesi için alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/98)

84. — Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 27 arkadaşının, Bursa'nın Büyükşehir, Harmanlık, Orhaneli ve Keles ilçelerinin ekonomik, sosyal, kültürel ve

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/99)

85. — Ankara Milletvekili Mehmet Arslan ve 29 arkadaşının, İç Anadolu Bölgesinin modern bir yapıya kavuşturulması ve ekonomik kalkınmasının sağlanması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/100)

86. — İzmir Milletvekili Hakan Tartan ve 22 arkadaşının, enerji sorununa çözüm bulunması için alınması gereken önlemlerin araştırılarak yeni bir enerji politikası belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/101)

87. — Van Milletvekili Hüseyin Çelik ve 27 arkadaşının, Van ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/102)

SÖZLÜ SORULAR

1. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Samsun SSK Hastanesinin sağlık personeli ihtiyacına ve yeni hastane binasının ihalesine ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/218) (1)

2. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, borsa şirketlerinden Kepez Elektrik'in yaptığı işlemlere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/219) (1)

3. — Konya Milletvekili Veysel Candan'ın, borsada yasadışı işlemler yaptığı iddia edilen iki firmaya ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/220) (1)

4. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa İli Siverek İlçesinde bulunan tarihi eserlerin restorasyonuna ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/224) (1)

5. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa İline bağlı köy yollarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/225) (1)

6. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa İline bağlı bazı köylerin içme suyu sorununa ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/226) (1)

7. — Antalya Milletvekili Mehmet Zeki Okudan'ın, Antalya - Çandır Beldesi ve civarında meydana gelen dolu afetinden mağdur olan çiftçilere yardım yapıp yapılmayacağına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/230) (1)

8. — İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Emlak Bankasının deprem bölgesinde bulunan bina ve lojmanlarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/232) (1)

9. — İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Emlak Bankası Genel Müdürlüğüne yayınlanan bir duyuruya ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/234) (1)

10. — Konya Milletvekili Özkan Öksüz'ün, Konya ilinin sağlık personeli ve hastane ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/237) (1)

11. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, demiryolu taşımacılığına ve bakanlık bünyesindeki atamalara ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/241)

12. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, Adana - Iskenderun hattına mavi tren konulmasıyla ilgili bir çalışma olup olmadığına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/242)

13. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa'ya bağlı Viranşehir İlçesinin derslik ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/243)

(1) Bir birleşimde cevaplandırılmamıştır.

SÖZLÜ SORULAR

14. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, büyük marketlerin kuruluş yerlerine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/246)

15. — Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, Ardahan Havaalanı inşaatının ne zaman bitirileceğine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/248)

16. — Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, Ardahan Organize Sanayi Bölgesi Projesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/249)

17. — Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, Ardahan Sevimli Barajı inşaatına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/250)

18. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Ladik Devlet Hastanesi projesine ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/252)

19. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa İline bağlı ilçe ve köylerde yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/253)

20. — Karabük Milletvekili Mustafa Eren'in, Karabük Kültür Merkezi projesine ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/254)

21. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Vakıflar Genel Müdürlüğüne yapımı planlanan Samsun Öğrenci Yurdu projesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/255)

22. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Samsun Vezirköprü ve Havza Meslek Yüksek Okulları inşaatlarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/256)

23. — Şanlıurfa Milletvekili Yahya Akman'ın, «Bitki Besleme» adlı kitabın bir yabancı yayından isim verilmeksizin tercüme edildiği iddiasına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/257)

24. — Muğla Milletvekili Fikret Uzunhasan'ın, Yasemin Dalkılıç'ın, kırdığı Dünya rekoruna TRT'de yer verilmemesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/258)

25. — Kahramanmaraş Milletvekili Ayni Doğan'ın, iki basın mensubunun gözetimine alınmasına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/259)

26. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa - Hilvan'da kamulaştırılan bir caddesinin bedelinin ne zaman ödeneceğine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/260)

27. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, SHÇEK ile ilgili iddialara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/261)

28. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, pancar kotasının kaldırılıp kaldırılmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/262)

SÖZLÜ SORULAR

29. — Denizli Milletvekili Salih Erbeyin'in, Denizli Adliye Binası inşaatına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/264)

30. — İstanbul Milletvekili Osman Yumakoğulları'nın, 17 Ağustos Marmara Depreminden sonra gönderilen yardımların kullanımına ve depremzedelerin konut ihtiyacına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/265)

31. — Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Ankara Gölbaşı Mogan Gölündeki çevre kirliliğinin önlenmesi için herhangi bir çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Çevre Bakanından sözlü soru önergesi (6/266)

32. — Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, sağlık ocaklarındaki personel açığına ve Ankara Şereflikoçhisar Devlet Hastanesinin uzman doktor ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/267)

33. — Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Tuz Gölündeki çevre kirliliğinin önlenmesi için herhangi bir çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Çevre Bakanından sözlü soru önergesi (6/268)

34. — Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu'nun, Bursa - Yenişehir İlçesi Köprühisar Köyü sağlık ocağına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/269)

35. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, ulusal televizyon ve radyoların TÜRKSAT aboneliği için TELEKOM'a ödedikleri kira bedellerine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/270)

36. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, telefon faturası tahsilatı yapan özel bankalara ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/271)

37. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, NMT araç telefonlarına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/272)

38. — Konya Milletvekili Lütfi Yalman'ın, internet aboneliğine ve denetimine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/273)

39. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, demiryollarının depremde zarar görüp görmediğine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/274)

40. — Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu'nun, Bursa ilindeki belediyelerin deprem yardımı alıp almayacağına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/275)

41. — Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu'nun, 8.9.1999 tarih ve 10197 sayılı ve 15.10.1999 tarih ve 12297 sayılı genelgeler kapsamına giren yerleşim merkezlerindeki inşaatlara ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/276)

42. — Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu'nun Bursa Bölgesinde uygulanan erken üretim primine ilişkin Orman Bakanından sözlü soru önergesi (6/277)

43. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Şırnak iline yapılan yatırımlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/278)

SÖZLÜ SORULAR

44. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Şırnak ilinin veteriner hekim ihtiyacına ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/279)

45. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Şırnak'ta içme suyu amaçlı yapılan tesis, kuyu, montaj sayısına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/280)

46. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Şırnak ilinde yapılan yatırımlara ve atamalara ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/281)

47. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, sorgulama ve gözaltı yöntemlerinde değişiklik yapılması için bir çalışma olup olmadığına ilişkin Adalet Bakanından sözlü soru önergesi (6/282)

48. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, İstanbul Üniversitesinde yaşandığı iddia edilen yolsuzluklara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/283)

49. — Denizli Milletvekili Salih Erbeyin'in, Denizli'nin sulama suyu ve toplulaştırma projelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/284)

50. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan - İliç Millî Eğitim Müdürlüğü Hizmet Binası inşaatına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/285)

51. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan - İliç İlçesinde yağışların neden olduğu zararlara karşı alınacak önlemlere ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/286)

52. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan - İliç Devlet Hastanesinin bazı sorunlarına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/288)

53. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan - İliç İlçesinin yollarına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/289)

54. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan - İliç İlçesinin içme suyu sorununa ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/290)

55. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan - İliç İlçesinde Kadastro Müdürlüğü açılıp açılmayacağına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/291)

56. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, amatör spor faaliyetlerine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/292)

57. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Olağanüstü Hal Bölgesindeki Çocuk Esirgeme Kurumlarında görevli öğretmenlerin kademe ilerlemelerine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/293)

58. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, okullarda idareci olarak çalışan öğretmenlerin makam tazminatlarına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/294)

SÖZLÜ SORULAR

59. — Hakkâri Milletvekili Hakkı Töre'nin, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde hayvan sevkıyatı konusunda uygulanan ambargonun ne zaman kaldırılacağına ilişkin Tarım ve Köy işleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/295)

60. — Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu'nun, Bursa İli Inegöl İlçesinde uygulanan taşımah eğitimine ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/296)

61. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, YÖK Dokümantasyon Merkezinde yolsuzluk yapıldığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/297)

62. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, ÖSYM sınavına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/298)

63. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, YÖK ve İstanbul Üniversitesi hakkındaki yolsuzluk iddialarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/299)

64. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, İstanbul Üniversitesinde garanti kapsamında bulunan araçların yüksek fiyata tamir ettirildiği ve sosyal tesislerden elde edilen gelirin öğrenci yararına kullanılmadığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/300)

65. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, YÖK Başkanı hakkındaki bazı iddialara ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/301)

66. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, İstanbul Üniversitesi Rektörünün bazı yolsuzluklara karıştığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/302)

67. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, İstanbul Üniversitesinde ihalelere fesat karıştırıldığı ve bazı yolsuzluklar yapıldığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/303)

68. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, İstanbul Üniversitesinde ihale yasalarına uyulmadığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/304)

69. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, Maliye Bakanlığı ve Sayıştay denetim elemanlarınca hazırlanan raporların YÖK Başkanı tarafından dikkate alınmadığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/305)

70. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, İstanbul Üniversitesinde öğrenci harcamaları için ayrılan ödeneğin rektörün seyahat harcamalarında kullandığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/306)

71. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, YÖK Başkanı hakkında bir işlem yapıp yapılmadığına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/307)

72. — İstanbul Milletvekili İrfan Gündüz'ün, İstanbul Üniversitesi Sosyal Tesislerinden elde edilen gelirlere ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/308)

73. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, sürücü kurslarına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/309)

74. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, polis okullarının eğitim süresine ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/310)

SÖZLÜ SORULAR

75. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkeya'nın, Cumhurbaşkanlığı Köşkünde meydana gelen elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/311)

76. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Bursa - Pınarcık Kayak Merkezi Projesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/312)

77. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçınkaya'nın, Şanlıurfa - Ceylanpınar'da topraksız çiftçiye toprak dağıtımı için bir çalışma olup olmadığına ilişkin Tarım ve Köyşileri Bakanından sözlü soru önergesi (6/313)

78. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçınkaya'nın, Şanlıurfa - Akçakale - Hilvan - Siverek - Diyarbakır demiryolu inşaatına ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/314)

79. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçınkaya'nın, Şanlıurfa - Suruç'un içme suyu sorununa ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/315)

80. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçınkaya'nın, Şanlıurfa'da din turizminin geliştirilmesine yönelik çalışmalara ilişkin Turizm Bakanından sözlü soru önergesi (6/316)

81. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçınkaya'nın, Birecik'te baraj göl sahasında kalan köylerin istimlak programlarının yapılıp yapılmadığına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/317)

82. — Adıyaman Milletvekili Mahmut Göksu'nun, Adıyaman - Gerger Belediye Başkanının kaybolmasına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/318)

83. — Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın'ın, Siirt İli Alkumru ve Pervari Hidroelektrik Santrali Projelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/319)

84. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, gübre fiyatlarına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/320)

85. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Başbakanlığa yeni alınacak makam arabalarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/321)

86. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, sınır kapılarından yapılan mazot ticaretine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/322)

87. — Siirt Milletvekili Ahmet Nurettin Aydın'ın, Siirt'i Van'a bağlayan karayoluna ve Cevizlik Beldesinin yol sorununa ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/323)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 1. — Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ile Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/424) (S. Sayısı : 191) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

2. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarıları ile Aynı Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/416, 1/417, 1/457) (S. Sayısı : 134) (Dağıtma tarihi : 11.8.1999)

3. — Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe ve Adalet komisyonları raporları (1/456) (S. Sayısı : 116) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

× 4. — Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu Tasarısı ve Plan ve Bütçe, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji komisyonları raporları (1/507) (S. Sayısı : 217) (Dağıtma tarihi : 6.12.1999)

× 5. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/361) (S. Sayısı : 106) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 6. — Türkiye Cumhuriyeti ile Slovenya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/345) (S. Sayısı : 107) (Dağıtma tarihi : 5.8.1999)

× 7. — Karadeniz Ülkeleri Spor Bakanları Toplantısı Tutanağı ile Karadeniz Oyunları Statüsünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/373) (S. Sayısı : 119) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 8. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye - Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/314) (S. Sayısı : 35) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

9. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

× 10. — Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

× 11. — Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hong Kong Başkonsolosluğunun Yeni Hukukî Statüsünün Belirlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/304) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 20.7.1999)

× 12. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 13. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Hakkındaki Genel Sözleşmenin Revizyonu ile İlgili Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/338) (S. Sayısı : 46) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 14. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 15. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 16. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 17. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 50) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

18. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/396) (S. Sayısı : 53) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

19. — Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 20. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 21. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Malezya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/342) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

22. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 23. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/344) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 24. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 68) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 25. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/371) (S. Sayısı : 69) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

26. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

27. — Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/407) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

28. — Hazır Gıda İlaresi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 29. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/327) (S. Sayısı : 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 30. — Avrasya Ülkeleri Kadınları İşbirliği Grubu Kurulmasına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/324) (S. Sayısı : 81) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 31. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/315) (S. Sayısı : 83) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 32. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdarî Bölge Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 33. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/310) (S. Sayısı : 84) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

× 34. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Ulaştırma Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Mütakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/368) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 35. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/349) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 36. — Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 37. — Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre komisyonları raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 38. — Avrupa Meteoroloji Uyduları İşletme Teşkilatı Dokunulmazlıklar ve Bağışıklıklar Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/285) (S. Sayısı : 90) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 39. — Milletlerarası Para Fonu ile Milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasına Katılmak İçin Hükümete Yetki Verilmesine Dair Kanuna Ek Milletlerarası Para Fonu Ana Sözleşmesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/363) (S. Sayısı : 92) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 40. — D-8 Uluslararası İcra Direktörlüğünün Türkiye'de Yararlanacağı Ayrıcalıklar, Bağışlıklar ve Kolaylıklara Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/316) (S. Sayısı : 93) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 41. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Teknik ve Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Milli Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/268) (S. Sayısı : 96) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 42. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Milli Savunma ve Dışişleri komisyonları raporları (1/357) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 43. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 44. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 45. — Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

× 46. — Dünya Turizm Teşkilâtı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 47. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 48. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulundu-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

ğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 49. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 50. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/331) (S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

51. — Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

52. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun Bazı Maddeleri ile Madalya ve Nişanlar Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/440) (S. Sayısı : 113) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

× 53. — Türkiye Cumhuriyeti ile Letonya Cumhuriyeti Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/355) (S. Sayısı : 108) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 54. — Çok Taraflı Yatırım Garanti Kuruluşu Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/353) (S. Sayısı : 115) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 55. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

× 56. — Balkan Ticareti Geliştirme Bölge Merkezi Kuruluş Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/364) (S. Sayısı : 118) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

57. — Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Ka-

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

nunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/394) (S. Sayısı : 126) (Dağıtma tarihi : 10.8.1999)

× 58. — Türkiye Cumhuriyeti ile Avustralya Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşması ile Bu Andlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/279) (S. Sayısı : 125) (Dağıtma tarihi : 11.8.1999)

59. — Denizlerde ve Yurt Yüzeyinde Görülen Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cimsimlere Uygulanacak Esaslara İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe ve Milli Savunma komisyonları raporları (1/433) (S. Sayısı : 137) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

60. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

61. — Topyekûn Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)

62. — Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)

× 63. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 64. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 65. — Avrupa Yerel Topluluklar veya Yönetimler Arasında Sınırötesi İşbirliği Çerçeve Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri komisyonları raporları (1/351) (S. Sayısı : 152) (Dağıtma tarihi : 25.8.1999)

× 66. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

× 67. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/302) (S. Sayısı : 150) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 68. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/291) (S. Sayısı : 163) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 69. — Türkiye Cumhuriyeti ve Mısır Arap Cumhuriyeti Arasında Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/296) (S. Sayısı : 164) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 70. — Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı : 165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 71. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Hususî Hukuk, Ticaret ve Ceza Hukuku Konularında Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/313) (S. Sayısı : 166) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 72. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/311) (S. Sayısı : 167) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 73. — Uluslararası Ticarî İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüsvetin Önlenmesi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/367) (S. Sayısı : 168) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 74. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Hukukî, Ticarî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/318) (S. Sayısı : 169) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

× 75. — Avrupa Enerji Şartı Konferansı Nihai Senedi, Enerji Şartı Antlaşması ve Eki'ni Teşkil Eden Kararlar ile Enerji Verimliliğine ve İlgili Çevresel Hususlara İlişkin Enerji Şartı Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/332) (S. Sayısı : 170) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

76. — 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köy-ışleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)

× 77. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasa-

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

rısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/489) (S. Sayısı : 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 78. — Türkiye Cumhuriyeti ve Bosna ve Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/499) (S. Sayısı : 175) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

79. — Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı : 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

× 80. — Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 81. — Türkiye Cumhuriyeti ve Romanya Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/518) (S. Sayısı : 178) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 82. — Türkiye'de İrtibat Ofisinin Kurulmasına İlişkin Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Bölge Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/520) (S. Sayısı : 180) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

× 83. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Ticari Konularda Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/519) (S. Sayısı : 179) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 84. — Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

× 85. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

86. — Gelibolu Yarımadası Tarihi Millî Parkı Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşleri ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/392) (S. Sayısı : 186) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

87. — Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

88. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

89. — Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

90. — Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türlü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

× 91. — Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesi ve Eklerine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/512) (S. Sayısı : 190) (Dağıtma tarihi : 8.11.1999)

92. — Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/548) (S. Sayısı : 197) (Dağıtma tarihi : 8.11.1999)

× 93. — EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 94. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/531) (S. Sayısı : 201) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 95. — Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/549) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 96. — Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Çalışma, İskân ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Arasında İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/535) (S. Sayısı : 203) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

× 97. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Mali Veçhelerine

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

98. — Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

99. — Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma komisyonları raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

× 100. — Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/539) (S. Sayısı : 199) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

101. — İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ve 3 Arkadaşının, Kamu Görevlileri Sendikaları Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/87) (S. Sayısı : 206) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

× 102. — Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtma tarihi : 18.11.1999)

103. — Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtma tarihi : 25.11.1999)

104. — Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Askerî Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Adalet komisyonları raporları (1/378, 1/532) (S. Sayısı : 214) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

105. — Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu raporu (1/513) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

× 106. — Petrol Kirliliği Zararının Tazmini İçin Bir Uluslararası Fonun Kurulması ile İlgili Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre, Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/360) (S. Sayısı : 121 ve 121'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihleri : 9.8.1999 ve 6.12.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 107. — Petrol Kirliliğinden Doğan Zararın Hukukî Sorumluluğu ile İlgili Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri komisyonları raporları (1/359) (S. Sayısı : 122 ve 122'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihleri : 10.8.1999 ve 6.12.1999)

108. — Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı : 220) (Dağıtma tarihi : 6.12.1999)

109. — Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri'nin; Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı : 219) (Dağıtma tarihi : 8.12.1999)

(X) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

